

Ebu Abdurrahman en-Nesai

SUNEN

NESAIJEVA
ZBIRKA HADISA

KNJIGA

1

Nesaijev Sunen

Prijevod i komentar: hfz. Dževad Hrvaić

سُنَنِ النَّسَائِي

N e s a i j e v S u n e n

KNJIGA PRVA

Prijevod i komentar: hfz. Dževad Hrvaić

Sanski Most, 2005.

IZVINJENJE ČITAOCIMA

Izvinjavamo se cijenjenim čitaocima što je prilikom elektronske montaže došlo do gubljenja naslova poglavlja na arapskom jeziku kao i prijevoda sljedećih ajeta:

- strana 233 - 'I pitaju te o mjesečnom pranju...'
- strana 269 - Allah đ.š. kaže: " Mi s neba spuštamo čistu vodu." (1)
Dalje kaže: 'S neba vam spušta vodu da vas njome očisti.' (2) U drugom ajetu On kaže: 'Ako ne nađete vodu, uzmite tejmum čistom zemljom' (3)
- strana 304 - 'I pitaju te o mjesečnom pranju. Reci: ' To je neprijatnost...'
- strana 383 - 'Nije vam grijeh da namaz skratite ako se bojite...?' (1)
- strana 397-398 'Redovno namaz obavljajte, a naročito onaj krajem dana... (1) Redovno namaz obavljajte, a naročito onaj krajem dana, ikindija-namaz. Allahu pokorni budite.'
- strana 408 - 'I učenje Kur'ana na sabah-namazu, doista se prisustvuje tom učenju.' (1)
- strana 411 - 'Kuda god da se okrenete, pa tamo je Allahova strana.' (1)
- strana 512 - 'I namaz obavljaj – da bih ti uvijek na umu bio!' (2x)
- strana 513 - 'I namaz obavljaj – da bih ti uvijek na umu bio!'

U ime Allaha, Svemilosnoga, Samilosnog!

UVODNA RIJEČ PREVODIOCA

Hvala Uzvišenom Allahu, Koji nas je obdario Svojim neizmjernim blagodatima, od kojih je islam najveća i najvrednija. Neka je salavat i selam na posljednjeg Allahovog Poslanika ﷺ, koji nam je u potpunosti prenio Božiju uputu, kako bismo uredili svoj život, tako da postignemo sreću i na ovom i na onom svijetu.

Neizmjerama hvala Gospodaru, Koji je dao snage da se završi prijevod prvog dijela Nesaijevog Sunena, ovoga izuzetno vrijednog i značajnog djela, koje spada u *Kutubu sitte* – šest najpoznatijih hadiskih zbirki.

Ovdje je potrebno iznijeti nekoliko napomena u vezi s metodologijom rada na prijevodu i tumačenju ovoga djela:

1. U prijevodu nije navođen cijeli lanac prenosilaca hadisa (sened), jer smo smatrali da ćemo tako čitaocima olakšati korištenje ovim djelom. Navodi se samo Poslanikov ﷺ drug (ashab) koji hadis prenosi od Poslanika ﷺ, a onaj ko je upućeniji u hadisku nauku i koga zanimaju nizovi prenosilaca može to pogledati u izvornom tekstu uz prijevod.
2. Tokom prevođenja i neophodnog tumačenja hadisa najčešće su korišteni komentari *Sunena* koje su napisali Sujuti i Sindi, ali i druga raspoloživa literatura.
3. Hadisi se tumače samo u neophodnim slučajevima, kad su neka riječ ili cijeli hadis nedovoljno jasni, ako postoji vanjska protivrječnost između hadisa i sl., i to zato što se željelo izbjeći ograničavanje hadisa na samo određena značenja, kao i zamaranje čitalaca iznošenjem različitih tumačenja i mišljenja.
4. Pored tumačenja koje smo stavljali u fusnote bilo je, u rijetkim slučajevima, neophodno intervenirati i u samome prijevodu, radi ispravnog razumijevanja hadisa, s tim da su te intervencije stavljene u kose zagrade i pisane kurzivom (italikom).

5. Stručne obavijesti vezane za hadis, koje daje sastavljač *Sunena* Ebu Abdurrahman en-Nesai, a uglavnom se nalaze na kraju hadisa, stavljene su u zagrade, kako se ne bi miješale s hadisima.
6. U transkribiranju arapskih imena i stručnih termina korištena je fonetska transkripcija, tj. pisani su onako kako se i izgovaraju. Imena su pisana pojednostavljeno.
7. U izdanju *Sunena* kojim smo se koristili prilikom prevođenja (*Daru er-rejjan lit-turas*, Kairo, bez godine izdanja) nisu navedeni redni brojevi hadisa, te smo, u želji da olakšamo korištenje ovim prijevodom, to nadomjestili koristeći se softverskim programom *Mektebetu el-hadis eš-šerif*, u izdanju poduzeća el-Aris. Prema tome, redni brojevi hadisa uvršteni su na osnovu spomenutog programa.
8. U korištenom primjerku *Sunena* nekoliko je hadisa stavljeno u fusnote uz obrazloženje da se oni nalaze samo u nekim verzijama *Sunena*, te smo i njih preveli i uvrstili u prijevod. Radi se o hadisima pod sljedećim rednim brojevima: 316, 432 i 462.
9. U prevođenju kur'anskih ajeta korišten je prijevod Besima Korkuta, uz mjestimične preinake, ukoliko to kontekst zahtijeva. Sve ajete koji se spominju u *Sunenu*, pronašli smo, napisali redne brojeve i nazive sura u kojima se oni spominju, jer to nije bilo urađeno.

Na kraju, uz dovu Allahu ﷻ da ih obilno nagradi, želim se zahvaliti uvaženom profesoru Mahmut-ef. Karaliću, pred kojim sam u Gazi Husrev-begovoj medresi stjecao prva znanja o osnovama hadiske nauke, te recenzentima ovoga prijevoda: dr. Zuhdiji Hasanoviću, predavaču Hadisa na Fakultetu islamskih nauka, i mr. Muhamedu Mehanoviću, koji su mi pomogli svojim korisnim savjetima. Nesebičnu podršku, pomoć i stručne primjedbe pružio mi je i Zijad-ef. Ljevaković, profesor Tefsira i Ahlaka u Gazi Husrev-begovoj medresi, kojem se iskreno zahvaljujem, uz molbu da ga Svevišnji obrađuje Svojom nagradom. Zahvala slijedi i ostalim saradnicima na ovome prijevodu.

I na kraju, molim Allaha ﷻ da ovaj trud uvrsti u naša dobra djela. Amin!

U Sarajevu, 23.04.2005. godine

Hfz. Dževad Hrvaić

NESAI I NJEGOV SUNEN

Nesaijev *Sunen* spada u *Kutubu sitte* – šest najpoznatijih i najpouzdanijih hadiskih zbirki. Autor ovoga vrijednog djela Ebu Abdurrahman en-Nesai jedan je od najvećih učenjaka u oblasti hadiske nauke. S njim i njegovim djelom upoznajemo se ukratko u sljedećim redovima.

Nesaijev život i rad

Imam Ahmed ibn Šuajb ibn Ali ibn Sinan ibn Bahr ibn Dinar ebu Abdurrahman en-Nesai rođen je 215. godine po Hidžri u mjestu Nesa, koje se nalazi u Horasanu, u današnjem Turkmenistanu, u blizini glavnoga grada Aškabada. Naukom, a posebno hadiskom, počinje se baviti vrlo mlad. Nakon učenja pred ulemom iz svoga mjesta kreće putem nauke i obilazi mnoge tadašnje naučne centre. Boravi u Nejsaburu, Egiptu, Šamu, Hidžazu, Iraku i drugim mjestima, gdje pred poznatim i velikim učenjacima uči hadis i hadisku nauku. Među njegove učitelje spadaju i velika imena u hadiskoj nauci, kao što su Kutejba ibn Seid, Ishak ibn Rahevejh, Osman ibn Ebu Šejba, Muhammed ibn el-Musenna i drugi.

Nesai spada među najveće učenjake hadisa i hadiske nauke. O tome nam svjedoče izjave velikana ove nauke. Tako Hakim u svome djelu *Ma'rifetu ulumil-hadis* prenosi riječi velikog hadiskog stručnjaka Darekutnija kako je Ebu Abdurrahman en-Nesai ispred svih hadiskih učenjaka svoga vremena. Njegovim halkama hadisa prisustvuje velik broj učenika, od kojih neki postaju poznati alimi i hafizi hadisa: Ebu Bekr es-Sunni, Ebul- Kasim et-Taberani, Ebul-Bišr ed-Dulabi i drugi.

Nesai se posebno isticao u hadiskoj disciplini koja se bavi vrednovanjem prenosilaca hadisa (*džerh ve ta'dil*). Brojne su izjave hadiskih učenjaka iz kojih se vidi kako se oni oslanjaju na njegovu ocjenu prenosilaca i kako je ona dovoljna. Pojedini alimi, poput

Zehebija, daju mu prednost i nad Buharijem i Muslimom kad je riječ o poznavanju prenosilaca.

Između ostaloga, Nesai se odlikovao izuzetnom pobožnošću i skromnošću. Za njega se kaže kako je postio Davudov post, tj. postio bi svaki drugi dan. Dobar dio noći provodio je u noćnom namazu i drugim vidovima ibadeta.

Kad je došao u Damask, emevijski administrativni, naučni i kulturni centar, Nesai primjećuje prisustvo neutemeljenog i pogrešnog mišljenja o Aliji, r.a., te piše manje djelo *Hasais*, u kojem govori o njegovim odlikama. Nakon toga Muavijine pristalice traže da napiše slično djelo i o njemu, ali Nesai odbija uz objašnjenje da mu nisu poznati hadisi u tome smilu. Njegovo odbijanje biva razlogom da su na njega fizički nasrnuli i pretukli ga. Ubrzo nakon toga on je i umro, što nas navodi na zaključak da su ti udarci možda bili uzrok njegovoj bolesti i smrti. Ovaj slučaj oslikava njegovu hrabrost i spremnost da kaže istinu kad to prilike nalažu, makar to bilo gorko.

Ebu Abdurrahman en-Nesai umire 303. po Hidžri u 88. godini života. Ne zna se sa sigurnošću gdje je ukopan. Neki izvori tvrde da je ukopan u Meki između Safe i Merve, a drugi u Palestini, u mjestu Remla ili u Kudsu.

Imam Nesai napisao je više djela, posebno iz oblasti hadisa, od kojih su:

1. *Sunen kubra*,
2. *Sunen sugra*, poznat kao *Mudžteba* ili *Sunen en-Nesai*,
3. *Kitabul-kuna*,
4. *Kitabul-džerhi vet-ta'dil*, i druga.

Nesaijev Sunen

Nesai je najprije napisao *Sunen kubra* (Veliki sunen), koji sadrži 11.770 hadisa, među kojima ima i onih koji su slabi. Nakon savjeta nekih prijatelja da iz *Velikog sunena* izabere samo vjerodostojne hadise Nesai se odlučuje na taj korak i bira samo one koji ispunjavaju uvjete vjerodostojnog hadisa. Tako je nastalo njegovo novo djelo *Mudžteba*, koje je poznato kao *Nesaijev Sunen*. Što se tiče vjerodostojnosti hadisa i općenito mjesta ove zbirke, mnogo je izjava islamskih učenjaka u kojima se hvale Nesai i njegova zbirka. Uglavnom ga stavljaju na prvo mjesto među hadiskim zbirkama po imenu sunen, a kažu da je, s obzirom na mali broj slabih predanja, odmah iza Buharijevog i Muslimovog Sahiha. Razlog je taj što je Nesai bio jako kritičan i oprezan prilikom ocjene prenosilaca i prihvatanja hadisa. Poznati hadiski velikan Ibn Hadžer el-Askalani kaže da Nesai nije uzimao hadise od grupe prenosilaca od kojih su hadise prenosili Ebu Davud i Tirmizi, pa čak nije htio uzimati od nekih prenosilaca koji su zastupljeni kod Buharija i Muslima.

Nesai u svome *Sunenu* bilježi ukupno 5761 hadis. Podijelio ih je po fikskim oblastima, što vidimo iz samog naziva zbirke. Sunen je inače hadiska zbirka u kojoj autor sabire hadise Allahovog Poslanika ﷺ razvrstavajući ih po fikskim oblastima. U Nesaijevom *Sunenu* ima ukupno 51 oblast, prva je Čistoća, a posljednja Piće.

Nesaijev Sunen tumače dva poznata alima: Dželaluddin es-Sujuti (umro 911. H.) i Muhammed ibn Abdulhadi es-Sindi (umro 1138. H.). Ovo su dva veoma vrijedna tumačenja i uglavnom se štampaju uz *Sunen*.

١- كِتَابُ الطَّهَارَةِ

1. KNJIGA O ČISTOĆI

1. Knjiga o čistoći

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ
إِلَى الْمَرَافِقِ... ﴾

1- Tumačenje riječi Uzvišenog Allaha: “Kada hoćete obaviti namaz, operite vaša lica i ruke do iza laktova.”⁽¹⁾

(١) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ نَوْمِهِ فَلَا يَغْسِمْ يَدَهُ فِي وُضُوئِهِ حَتَّى يَغْسِلَهَا ثَلَاثًا، فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي حَيْثُ بَاتَتْ يَدُهُ."

1 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “Kada se neko od vas probudi, neka ne stavlja ruku u vodu kojom će se abdestiti prije nego što je opere tri puta, jer ne zna gdje mu je ona bila.”

⁽¹⁾ El-Ma'ida, 6.

2- Upotreba misvaka kada se obavlja noćni namaz

(۲) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَقَتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ جَرِيرٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُذَيْفَةَ، قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشُوصُ فَاهُ بِالسَّوَاكِ."

2 Huzejfa رضي الله عنه prenosi da bi Poslanik صلى الله عليه وسلم kada bi noću ustao / da klanja namaz /, istrljao svoje zube misvakom.

3- Kako se koristi misvak

(۳) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْبَصْرِيِّ قَالَ: أَتَيْنَا حَمَادًا قَالَ: حَدَّثَنَا غَيْلَانٌ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَسْتَنُّ وَطَرَفُ السَّوَاكِ عَلَى لِسَانِهِ وَهُوَ يَقُولُ: "عَاعًا".

3 Ebu Musa رضي الله عنه prenosi: "Ušao sam kod Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم koji je izgovarao: 'A, a', trljajući zube misvakom čiji mu je vrh bio na jeziku."

4- Da li će vladar koristiti misvak u prisustvu svijeta

(٤) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ، حَدَّثَنَا يَحْيَى، وَهُوَ ابْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا قُرَّةُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ هَلَالٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى، قَالَ: أَقْبَلْتُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعِيَ رَجُلَانِ مِنَ الْأَشْعَرِيِّينَ، أَحَدُهُمَا عَنْ يَمِينِي وَالْآخَرُ عَنْ يَسَارِي وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَاكُ فَكَلَاهُمَا سَأَلَ الْعَمَلَ قُلْتُ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا مَا أَطَّلَعَانِي عَلَى مَا فِي أَنْفُسِهِمَا وَمَا شَعَرْتُ أَنَّهُمَا يَطْلُبَانِ الْعَمَلَ، فَكَانِي أَنْظُرُ إِلَى سِوَاكَ تَحْتَ شَفَةِ قَلَصْتُ فَقَالَ: "إِنَّا لَا أَوْ لَنْ نَسْتَعِينُ عَلَى الْعَمَلِ مَنْ أَرَادَهُ وَلَكِنْ أَذْهَبُ أَنْتَ"، فَبَعَثَهُ عَلَى الْيَمَنِ ثُمَّ أَرَدَفَهُ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا .

4 Ebu Musa رضي الله عنه prenosi: “Ušao sam kod Poslanika صلى الله عليه وسلم s dvojicom ljudi iz plemena El-Eš'ari. Jedan mi je bio s desne a drugi s lijeve strane. Kada smo ušli, Poslanik صلى الله عليه وسلم koristio je misvak. Obojica su zatražili da ih postavi za namjesnika, te

sam rekao: ‘Tako mi Onoga Koji te uistinu poslao kao poslanika, nisu mi dali do znanja šta hoće, niti sam znao da će tražiti namjesništvo.’ Kao da i sada gledam u njegov misvak kako se nalazi pod usnom koja se napučila. On tada reče: ‘*Mi ne dajemo*’ ili je rekao ‘*nećemo dati*’ vlast onome ko je traži, nego budi ti namjesnik.’ Tako je Poslanik ﷺ poslao Ebu Musu za namjesnika u Jemen, a kasnije je na njegovo mjesto došao Muaz ibn Džebel ﷺ.”

5- Podsticanje na upotrebu misvaka

(۵) أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ الْبَصْرِيُّ وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ
 يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي عَتِيقٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي
 قَالَ: سَمِعْتُ عَائِشَةَ تُحَدِّثُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَ: "السَّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاةٌ لِلرَّبِّ."

5 Aiša, r.a., prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: “*Misvak čisti usta i donosi Allahovo ﷻ zadovoljstvo.*”

6- Česta upotreba misvaka

(٦) أَخْبَرَنَا عُمَرَانُ بْنُ مُوسَى وَحُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ قَالَا: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ الْحَبَّابِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: "قَدْ أَكْثَرْتُ عَلَيْكُمْ فِي السَّوَاكِ."

6 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Često upotrebljavajte misvak."

7- Olakšica za postača da može i predvečer koristiti misvak⁽¹⁾

(٧) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

⁽¹⁾ Postaču je dozvoljeno da koristi misvak, da pere zube, kao i da se kupa, ali treba paziti da mu voda ne uđe u organizam, jer u tom slučaju kvari post.

وَسَلَّمَ: "لَوْلَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي، لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ."

7 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Kada ne bih otežao svome ummetu, naredio bih im da koriste misvak prije svakog namaza."

8- Korištenje misvaka u svakoj prilici

(٨) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ الْمَرْزُوقِيُّ قَالَ: أَنْبَأَنَا عَيْسَى، يَعْنِي ابْنَ يُونُسَ، عَنْ مِسْعَرٍ عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قُلْتُ لِعَائِشَةَ: "بِأَيِّ شَيْءٍ كَانَ يُبْدَأُ النَّبِيُّ إِذَا دَخَلَ بَيْتَهُ؟" قَالَتْ: "بِالسَّوَاكِ".

8 Ibn Šurejh prenosi da je njegov otac upitao Aišu, r.a.: "Šta je Poslanik صلى الله عليه وسلم prvo radio pri ulasku u kuću?" Ona je odgovorila: "Upotrebjavao bi misvak."

9- Navođenje stvari koje su prirodne čovjeku⁽¹⁾ - - Obrezivanje

(٩) أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قَرَأَهُ عَلَيَّ وَأَنَا أَسْمَعُ، عَنِ ابْنِ وَهْبٍ،
عَنْ يُونُسَ، عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ، عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "الْفِطْرَةُ
خَمْسٌ: الْإِخْتَانُ وَالْأَسْتِحْدَادُ وَقَصُّ الشَّارِبِ وَتَقْلِيمُ الْأُظْفَارِ
وَنَتْفُ الْإِبْطِ."

9 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Pet stvari prirodne su čovjeku: obrezivanje, uklanjanje dlaka oko stidnih mjesta, potkraćivanje brkova, podrezivanje noktiju i uklanjanje dlaka ispod pazuha."

⁽¹⁾ Riječ "fitret" u arapskom jeziku označava urođeno svojstvo i narav, a u hadisu se obično tumači kao praksa svih poslanika.

10- Podrezivanje noktiju

(١٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ قَالَ: سَمِعْتُ مُعَمَّرًا عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: قَصُّ الشَّارِبِ وَتَنْفُ الْإِبْطِ وَتَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ وَالِاسْتِحْدَادُ وَالْخِتَانُ."

10 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Pet stvari prirodne su čovjeku: potkraćivanje brkova, uklanjanje dlaka ispod pazuha, podrezivanje noktiju, uklanjanje dlaka oko stidnih mjesta i obrezivanje."

11- Uklanjanje dlaka ispod pazuha

(١١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: الْخِتَانُ وَحَلْقُ الْعَانَةِ وَتَقْلِيمُ الْإِبْطِ وَتَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ وَأَخْذُ الشَّارِبِ".

11 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Pet stvari prirodne su čovjeku: obrezivanje, ukļljanjanje dlaka oko stidnih mjesta, ukļljanjanje dlaka ispod pazuha, podreziivanje noktiju i skraćivanje brkova."

12- Uklanjanje dlaka oko stidnih mjesta

(١٢) أَخْبَرَنَا الْحَرِثُ بْنُ مَكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ عَنْ حَنْظَلَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الْفِطْرَةُ قَصُّ الْأَظْفَارِ وَأَخْذُ الشَّارِبِ وَحَلْقُ الْعَانَةِ".

12 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "U prirodne stvari za čovjeka spada: skraćivanje noktiju, potkresivanje brkova i ukļljanjanje dlaka oko stidnih mjesta."

13- Potkresivanje brkova

(۱۳) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ أَتَيْنَا عبيدَةَ بْنَ حُمَيْدٍ عَنْ يُوْسُفَ
 بْنِ صُهَيْبٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ قَالَ: قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ لَمْ يَأْخُذْ شَارِبَهُ فَلَيْسَ
 مِنَّا."

13 Zejd ibn Erkam رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao:
 "Nije /potpuno / s nama onaj ko ne potkraćuje brkove."⁽¹⁾

14- U kojim vremenskim intervalima treba obavljati navedene stvari

(۱۴) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ
 الْجَوْنِيِّ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: "وَقَّتَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

⁽¹⁾ Ove riječi: "lejse minna" ne znače da izlazi iz islama onaj ko to ne uradi, nego ih treba razumjeti kao podstrek na navedeno djelo, te da je to od sunneta Allahovog Poslanika ﷺ.

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَصِّ الشَّارِبِ وَتَقْلِيمِ الْأَطْفَارِ وَحَلْقِ الْعَانَةِ
وَتَنْفِ الْإِبْطِ إِلَّا نَتْرَكَ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِينَ يَوْمًا. " وَقَالَ مَرَّةً
أُخْرَى: "... أَرْبَعِينَ لَيْلَةً. "

14 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi: "Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم nam je u potkresivanju brkova, skraćivanju noktiju, uklanjanju dlaka oko stidnih mjesta i njihovu uklanjanju ispod pazuha, odredio krajnju granicu od četrdeset dana." Drugom je prilikom rekao: "Četrdeset noći."⁽¹⁾

15- Potkresivanje brkova i puštanje brade

(١٥) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ،
قَالَ: أَخْبَرَنِي نَافِعٌ، عَنْ ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ قَالَ: "أَحْفُوا
الشَّوَارِبَ وَأَغْفُوا اللَّحَى."

15 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Skraćujte brkove i puštajte brade."

⁽¹⁾ Ovo je krajnja granica, ali se te radnje obavljaju čim se ukaže potreba, bez obzira koliko dana prošlo.

16- Udaljavanje i zaklanjanje pri obavljanju fiziološke potrebe

(۱۶) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ الْخَطْمِيُّ عُمَيْرُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَارِثُ بْنُ فُضَيْلٍ وَعُمَارَةُ بْنُ خُرَيْمَةَ بْنُ ثَابِتٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي قُرَادٍ، قَالَ: "خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ إِلَى الْخَلَاءِ وَكَانَ إِذَا أَرَادَ الْحَاجَةَ أُنْعَدَ."

16 Abdurrahman ibn ebu Kurad رضي الله عنه prenosi: "Bio sam s Poslanikom صلى الله عليه وسلم kada je želio obaviti fiziološku potrebu, te se udaljio i zaklonio."

(۱۷) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ: أَنَّ النَّبِيَّ كَانَ إِذَا ذَهَبَ الْمَذْهَبَ أُنْعَدَ قَالَ: فَذَهَبَ لِحَاجَتِهِ وَهُوَ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ فَقَالَ: "أُنْتِنِي بِوَضُوءٍ"، فَأَتَيْتُهُ بِوَضُوءٍ فَتَوَضَّأَ وَمَسَحَ

عَلَى الْخَفِيِّنِ . (قَالَ الشَّيْخُ: إِسْمَاعِيلُ - هُوَ ابْنُ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي
كَثِيرِ الْقَارِيِّ .)

17 Mugira ibn ebu Šu'ba رضي الله عنه prenosi: “Kada bi Poslanik ﷺ obavljao fiziološku potrebu, udaljio bi se i zaklonio. Na jednom putovanju obavio je fiziološku potrebu, pa mi je zatražio vodu za abdest. Ja sam mu je donio, a on je uzeo abdest, čineći mesh po mestvama.” (Ismailovo ime je Ibn Džafer ibn ebu Kesir el-Kari'.)

17- Olakšica pri obavljanju fiziološke potrebe

(١٨) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَنْبَأَنَا عَيْسَى بْنُ يُونُسَ قَالَ:
حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ حُذَيْفَةَ، قَالَ: كُنْتُ أَمْشِي مَعَ
رَسُولِ اللَّهِ فَانْتَهَى إِلَى سُبَّاطَةَ قَوْمٍ فَبَالَ قَائِمًا فَتَحَّيْتُ عَنْهُ
فَدَعَانِي فَكُنْتُ عِنْدَ عَقَبِيهِ حَتَّى فَرَغْتُ ثُمَّ تَوَضَّأْتُ وَمَسَحَ عَلَيَّ
خُفَيْهِ .

18 Huzejfa رضي الله عنه prenosi: “Išao sam s Poslanikom ﷺ koji je stao kod smetljišta i stojeći obavio malu nuždu. Udaljio sam se, ali me on pozva, i stadoh iza njega / *kako bih ga zaklonio* /,

sve dok nije obavio potrebu. Potom se abdestio, čineći mesh po mestvama.”⁽¹⁾

18- Šta se izgovara pri ulasku na mjesto za obavljanje prirodne potrebe

(١٩) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَنْبَأَنَا إِسْمَاعِيلُ، عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ، عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ قَالَ: "اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ."

19 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi: “Kada bi Poslanik ﷺ htio ući da obavi prirodnu potrebu, izgovorio bi: ‘*Allahumme inni euzu bika minel-hubsi vel-habāisi.*’ (‘Bože moj, utječem Ti se od nečistoće i onih što nečistoću nose.’)”⁽²⁾

⁽¹⁾ Mnogo je hadisa koji ukazuju da je Poslanik ﷺ drugima preporučivao, a i sam fiziološku potrebu činio čučajući. Međutim, ovaj hadis govori da je malu nuždu obavio stojeći. Brojna su objašnjenja ovoga slučaja. Neka predanja ukazuju da ga je boljela noga i da nije mogao čučnuti. Pojedina ulema to pojašnjava činjenicom da bi u čučaćem stavu došao u situaciju da se zaprlja od smeća koje je tu bilo, pa je potrebu obavio stojeći. Možemo to shvatiti i kao išaret da je dozvoljeno obaviti malu nuždu i stojeći, pod uvjetom da se ne poprskamo mokraćom, ali je svakako bolje da to uradimo čučajući.

⁽²⁾ Postoji tumačenje kako se riječi: “hubsi vel-habāisi” odnose na muške i ženske šejtane.

19- Zabrana okretanja prsima prema kibli pri obavljanju prirodne potrebe

(٢٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ وَالْحَارِثُ بْنُ مِسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ رَافِعِ بْنِ إِسْحَاقَ، أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيَّ وَهُوَ بِمِصْرَ يَقُولُ: وَاللَّهِ مَا أَذْرِي كَيْفَ أَصْنَعُ بِهَذِهِ الْكُرَائِيسِ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ أَوْ الْبَوْلِ فَلَا يَسْتَقْبِلِ الْقِبْلَةَ وَلَا يَسْتَدْبِرُهَا."

20 Ebu Ejjub el-Ensari رضي الله عنه, koji je bio u Egiptu, prenosi: "Tako mi Allaha, ne znam šta da radim s ovim toaletima, jer je Poslanik ﷺ rekao: 'Kada neko od vas obavlja veliku ili malu potrebu, neka se ne okreće prsima niti leđima prema kibli.'"

20- Zabrana okretanja leđima prema kibli pri obavljanju fiziološke potrebe

(٢١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الزُّهْرِيِّ،
عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَقْبَلُوا الْقِبْلَةَ وَلَا تَسْتَدْبِرُوهَا لَغَائِطٍ أَوْ بَوْلٍ،
وَلَكِنْ شَرِقُوا أَوْ غَرَبُوا."

21 Ebu Ejjub رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “Kada obavljate veliku ili malu potrebu, ne okrećite se prsima niti leđima prema kibli, nego se okrenite istočno ili zapadno.”⁽¹⁾

21- Naredba da se pri obavljanju fiziološke potrebe okreće istočno ili zapadno

(٢٢) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ
قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ شِهَابٍ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ

⁽¹⁾ Riječi “istočno ili zapadno” kazano je ljudima u Medini, a ibret je u tome da se izabere bilo koja strana osim kible.

الْأَنْصَارِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا
 أَتَى أَحَدَكُمْ الْغَائِظَ فَلَا يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ وَلَكِنْ لِيَشْرِقَ أَوْ
 لِيُغْرِبَ."

22 Ebu Ejjub el-Ensari رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Kada neko od vas obavlja veliku potrebu, neka se prsima ne okreće prema kibli, nego istočno ili zapadno."

22- Olakšica vezana za okretanje pri obavljanju potrebe u kući

(٢٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ
 مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ عَنْ عَمِّهِ وَاسِعِ بْنِ حَبَّانَ عَنْ عَبْدِ
 اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: "لَقَدْ ارْتَقَيْتُ عَلَى ظَهْرِ بَيْتِنَا فَرَأَيْتُ رَسُولَ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى لَبَتَيْنِ مُسْتَقْبِلِ بَيْتِ الْحَقْدَسِ
 لِحَاجَتِهِ."

23 Abdullah ibn Omer رضي الله عنه prenosi: “Popeo sam se na krov naše kuće i vidio Poslanika ﷺ kako na dva čerpića, okrenut prema Bejtul-makdisu, obavlja fiziološku potrebu.”⁽¹⁾

23- Zabrana dodirivanja spolnog organa desnom rukom pri obavljanju nužde

(٢٤) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ دُرُسْتٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو إِسْمَاعِيلَ وَهُوَ الْقَنَادُ قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي قَتَادَةَ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا بَالَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَأْخُذْ ذِكْرَهُ بِيَمِينِهِ."

24 Ebu Katada رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: “Kada neko obavlja malu nuždu, neka desnom rukom ne uzima spolni organ.”

⁽¹⁾ Ako je prsima bio okrenut prema Kudsu, onda je leđima okrenut prema kibli. Bez obzira što možemo naići na tumačenje da je ovaj hadis dokinuo druge koji zabranjuju okretanje prema kibli prsima ili leđima pri obavljanju fiziološke potrebe, kao i na tumačenja da dozvola važi samo za Poslanika ﷺ možda je najispravnije tumačenje Sujutija i drugih učenjaka koji kažu da je okretanje prsima ili leđima prema kibli načelno zabranjeno, ali su građevine izuzetak. U svakom slučaju pri gradnji kuća treba voditi računa o ovom pitanju, ali ako to nismo uradili, onda nemamo izbora nego fiziološku potrebu obavljati onako kako je to moguće.

(٢٥) أَخْبَرَنَا هَتَادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ وَكَيْعٍ عَنْ هِشَامٍ عَنْ يَحْيَى - هُوَ
 ابْنُ أَبِي كَثِيرٍ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْخَلَاءَ فَلَا
 يَمَسُّ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ."

25 Ebu Katada رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao:
 "Kada neko uđe u nužnik, neka desnom rukom ne uzima
 spolni organ."

24- Olakšica da se na otvorenom mala nužda može obavljati stojeći

(٢٦) أَخْبَرَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ
 عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي وَائِلٍ، عَنْ حُدَيْفَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى سُبَاطَةَ قَوْمٍ فَبَالَ قَائِمًا .

26 Huzejfa prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم došao do nekog
 smetljišta i malu nuždu obavio stojeći.

(٢٧) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مَنْصُورٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا وَائِلٍ أَنَّ حُدَيْفَةَ قَالَ: "إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى سُبَّاطَةَ قَوْمٍ فَبَالَ قَائِمًا."

27 Huzejfa رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ prišao nekom smetljištu i malu nuždu obavio stojeći.

(٢٨) أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا بِهِزٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سُلَيْمَانَ وَ مَنْصُورٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُدَيْفَةَ: "أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَشَى إِلَى سُبَّاطَةَ قَوْمٍ فَبَالَ قَائِمًا." (قَالَ سُلَيْمَانُ فِي حَدِيثِهِ: "وَمَسَحَ عَلَى خَفِيهِ" وَلَمْ يَذْكُرْ مَنْصُورٌ الْمَسْحَ.)

28 Huzejfa رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ prišao nekom smetljištu i stojeći obavio malu nuždu. (U predanju preko Sulejmana stoji: "... i učinio je mesh", dok se to ne spominje u Mensurovom predanju.)

25- U kući se mala nužda obavlja čučeci

(٢٩) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ
عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "مَنْ حَدَّثَكُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَالَ قَائِمًا فَلَا تُصَدِّقُوهُ! مَا كَانَ يُبُولُ إِلَّا
جَالِسًا."

29 Aiša, r.a., prenosi: "Ko vam bude pričao da je Poslanik ﷺ malu nuždu obavljao stojeći, nemojte mu vjerovati. On je mokrio samo čučeci."⁽¹⁾

⁽¹⁾ Postoji prividna kontradiktornost između ovog Aišinog i prethodnih Huzejfinih predanja. Tu kontradiktornost otklanjaju predanja kod Hakima i Bejhekija u kojima stoji da je Poslanik ﷺ mokrio stojeći jer ga je boljela noga. Dakle, malu nuždu treba obavljati čučeci, osim ako postoji opravdan razlog da se tako ne uradi. Razlog je što se tako smanjuje mogućnost da se čovjek uprska mokraćom. Možemo naići i na mišljenje da nam Poslanikovo ﷺ različito postupanje ukazuje na to da je dozvoljeno mokriti i na jedan i na drugi način.

26- Mokrenje iza nekog zaklona

(۳۰) أَخْبَرَنَا هَتَادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ أَبِي مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهَبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَسَنَةَ، قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفِي يَدِهِ كَهَيْئَةِ الدَّرَقَةِ فَوَضَعَهَا ثُمَّ جَلَسَ خَلْفَهَا فَبَالَ إِلَيْهَا، فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ: انظُرُوا، يُبُولُ كَمَا تَبُولُ الْمَرْأَةُ، فَسَمِعَهُ فَقَالَ: "أَوْ مَا عَلِمْتَ مَا أَصَابَ صَاحِبُ بَنِي إِسْرَائِيلَ؟ كَانُوا إِذَا أَصَابَهُمْ شَيْءٌ مِنَ الْبَوْلِ قَرَضُوهُ بِالْمَقَارِيضِ فَفَنَاهَهُمْ صَاحِبُهُمْ فَعَذَّبَ فِي قَبْرِهِ."

30 Abdurrahman ibn Hasena رضي الله عنه prenosi: "Pred nama se pojavio Poslanik ﷺ koji je u ruci imao nešto poput kožnog štita. Postavio ga je, čučnuo iza njega i obavio malu nuždu. Tada je neko rekao: 'Pogledajte, vrši malu nuždu poput žene.' On je to čuo, te kazao: 'Zar ne znate šta se dogodilo jednom Izraelćanu?! Oni su svoju odjeću odsijecali makazama na mjestu gdje bi je poprskali mokraćom, pa ih je on odvratio od toga čina. Zato ga je zadesila kaburska kazna.'"

27- Čuvanje od mokraće

(٣١) أَخْبَرَنَا هَنَادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ وَكَيْعٍ عَنِ الْأَعْمَشِ قَالَ: سَمِعْتُ مُجَاهِدًا يُحَدِّثُ عَنْ طَاوُسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى قَبْرَيْنِ فَقَالَ: "إِنَّهُمَا يُعَذَّبَانِ وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ أَمَّا هَذَا فَكَانَ لَا يَسْتَنْزَهُ مِنْ بَوْلِهِ، وَأَمَّا هَذَا فَإِنَّهُ كَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ." ثُمَّ دَعَا بِعَسِيبٍ رَطْبٍ فَشَقَّهُ بِأَثْنَيْنِ فَعَرَسَ عَلَى هَذَا وَاحِدًا وَعَلَى هَذَا وَاحِدًا ثُمَّ قَالَ: "لَعَلَّهُ يُخَفَّفُ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَبْسُؤَا." (خَالَفَهُ مَنْصُورٌ، رَوَاهُ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَلَمْ يَذْكُرْ طَاوُسًا.)

31 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: "Poslanik ﷺ, prošao je pored dva kabura i kazao: 'Ova dvojica su u patnji i kažnjavaju se zbog nečega što se smatra bezazlenim, a to je veliko. Ovaj se prvi nije čuvao mokraće, a drugi je činio nemimet / prenosio riječi ljudi, od jednih do drugih /.' Tada je zatražio svježu palminu grančicu bez lišća, prepolovio je i na svaki kabur zasadio po jednu polovinu. Na kraju je kazao: 'Možda će im ovo olakšavati patnju, sve dok se ne osuše grančice.'" (Mensur

ovo prenosi na drugi način od Mudžahida, a ovaj od Ibn Abbasa, ne spominjući Tavusa.)

28- Mogućnost obavljanja male nužde u posudu */ u slučaju potrebe /*

(۳۲) أَخْبَرَنِي أَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الرَّقِيُّ الْوَزَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ -
يَعْنِي ابْنَ مُحَمَّدٍ - قَالَ: قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ: أَخْبَرْتَنِي حُكَيْمَةُ
بِنْتُ أُمَيْمَةَ عَنْ أُمِّهَا أُمَيْمَةَ بِنْتِ رُقَيْقَةَ قَالَتْ: "كَانَ لِلنَّبِيِّ قَدْحٌ
مِنْ عَيْدَانٍ يُبُولُ فِيهِ وَيَضَعُهُ تَحْتَ السَّرِيرِ."

32 Umejma bint Rukajka, r.a., prenosi da je Poslanik ﷺ imao drvenu posudu koju je držao pod krevetom i u koju je obavljao malu nuždu.⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ovaj hadis treba shvatati u kontekstu životnih uvjeta od prije 14 stoljeća, kada u kućama nije bilo prostorija za obavljanje nužde. Također je važno napomenuti da iz drugih predanja možemo razumjeti da je ta posuda Poslaniku ﷺ služila samo u iznimnim situacijama, kada je izlazak vani radi fiziološke potrebe bio otežan (bolest, noć i sl.). Potpunijem razumijevanju gornjeg hadisa doprinose i druga predanja u kojima Poslanik ﷺ poručuje da meleki ne ulaze u kuću u kojoj dugo stoji mokraća, što je svakako veliki doprinos i podsticaj muslimanima na održavanje kućne higijene.

29- Obavljanje male nužde u metalni labor

(۳۳) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَزْهَرُ، قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ عَوْنٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: يَقُولُونَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْصَى إِلَى عَلِيٍّ لَقَدْ دَعَا بِالطُّسْتِ لِيُبُولَ فِيهَا فَانْخَشَتْ نَفْسُهُ وَمَا أَشْعُرُ فإِلَى مَنْ أَوْصَى. " (قال الشيخ: أَزْهَرُ هُوَ ابْنُ سَعْدِ السَّمَّانِ.)

33 Aiša, r.a., prenosi: “Kažu da je Poslanik ﷺ Aliji ostavio oporuku, što je meni nepoznato, a tražio je metalni labor da obavi malu nuždu, te su ga obuzele samrtne muke.” (Ime ravije Ezhera je Ibn Sa'd es-Semman)

30- Pokuđenost obavljanja male nužde u životinjska skrovišta

(۳۴) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَرْجَسٍ، أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي جُحْرٍ." قَالُوا
لَقَتَادَةَ: وَمَا يَكْرَهُ مِنَ الْبَوْلِ فِي الْجُحْرِ؟ قَالَ: يُقَالُ إِنَّهَا مَسَاكِنُ
الْجِنِّ.

34 Abdullah ibn Serdžes رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Nemojte obavljati malu nuždu u životinjska skrovišta." Kada su upitali Katadu: "Zašto je pokuđeno obavljati malu nuždu u životinjska skrovišta", Katada je odgovorio: "Zato što se smatra da su to nastambe džina."⁽¹⁾

31- Zabranu obavljanja male nužde u stajaću vodu

(٣٥) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنْ
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، أَنَّهُ نَهَى عَنِ الْبَوْلِ فِي الْمَاءِ
الرَّاكِدِ.

35 Džabir رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم zabranio obavljanje male nužde u stajaću vodu.

⁽¹⁾ Hadis ukazuje na pokuđenost obavljanja male nužde u životinjska skrovišta jer to uznemirava njihove stanare kao i džine, duhovna bića, koji tu žive.

32- Pokuđenost obavljanja male nužde u kupatilu

(۳۶) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: أَثْبَاتًا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ الْأَشْعَثِ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغْفَلٍ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي مُسْتَحْتَمِهِ، فَإِنَّ عَامَّةَ الْوَسْوَاسِ مِنْهُ."

36 Abdullah ibn Mugaffel رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Nemojte obavljati malu nuždu u kupatilu, jer se na taj način izlažete velikom broju šejtanskih sašaptavanja."⁽¹⁾

33- Naziva li se selam onome ko obavlja malu nuždu

(۳۷) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غِيْلَانَ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ وَقَبِيصَةُ قَالَا: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ،

⁽¹⁾ Ulema tumači da se ovaj hadis odnosi samo na situaciju kada mokraćna ostaje na tom mjestu, te da ne smeta ako postoji kanalizacija.

قَالَ: "مَرَّ رَجُلٌ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَبُولُ
فَسَلَّمَ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ."

37 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je neki čovjek prolazio pored Poslanika صلى الله عليه وسلم dok je obavljao malu nuždu i nazvao mu selam, ali mu on nije odgovorio.

34- Odgovaranje na selam nakon uzimanja abdesta

(٣٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ مُعَاذٍ قَالَ: حَدَّثَنَا
سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ حُضَيْنِ أَبِي سَاسَانَ عَنْ
الْمُهَاجِرِ بْنِ قُنْفُذٍ أَنَّهُ سَلَّمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَهُوَ يَبُولُ، فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ حَتَّى تَوَضَّأَ، فَلَمَّا تَوَضَّأَ رَدَّ عَلَيْهِ.

38 Muhadžir ibn Kunfuz prenosi da je nazvao selam Poslaniku صلى الله عليه وسلم koji je obavljao malu nuždu, ali mu on nije odgovorio sve dok nije uzeo abdest.

35- Zabrana čišćenja kostima nakon velike nužde

(٣٩) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ قَالَ: أَنْبَأَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ:
 أَخْبَرَنِي يُوسُفُ بْنُ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ بْنِ سَنَّةِ الْخَزَاعِيِّ
 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 نَهَى أَنْ يَسْتَطِيبَ أَحَدُكُمْ بَعْظُمٍ أَوْ رَوْثٍ.

39 Abdullah ibn Mesud رضي الله عنه prenosi kako je Poslanik ﷺ zabranio da se čišćenje nakon velike nužde obavi kostima ili balegom.

36- Zabrana čišćenja suhim životinjskim izmetom nakon obavljanja velike potrebe

(٤٠) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى - يَعْنِي ابْنَ
 سَعِيدٍ - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَجْلَانَ قَالَ: أَخْبَرَنِي الْقَعْقَاعُ عَنْ أَبِي
 صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

"إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ مِثْلُ الْوَالِدِ أُعَلِّمُكُمْ إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْخَلَاءِ
فَلَا يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ وَلَا يَسْتَدْبِرُهَا وَلَا يَسْتَنْجِحُ بِيَمِينِهِ. " وَكَانَ
يَأْمُرُ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ وَنَهَى عَنِ الرُّوثِ وَالرِّمَّةِ.

40 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Ja sam vam poput roditelja. Poučavam vas da se pri odlasku u nužnik ne okrećete prema kibli prsima niti leđima, te da čišćenje nakon velike nužde ne obavljate desnom rukom." Naređivao je da se to uradi s tri kamena, a zabranjivao upotrebu suhog živoinjskog izmeta i kostiju.

37- Zabrana da čovjek pri čišćenju nakon velike nužde upotrijebi manje od tri kamena

/ u nedostatku vode ili drugim neuobičajenim situacijama /

(٤١) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا
الْأَعْمَشُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ سَلْمَانَ، قَالَ
قَالَ لَهُ رَجُلٌ: "إِنَّ صَاحِبَكُمْ لَيُعَلِّمُكُمْ حَتَّى الْخِرَاءِ؟" قَالَ:
"أَجَلُ، نَهَانَا أَنْ نَسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةَ بِغَائِطٍ أَوْ بَوْلٍ أَوْ نَسْتَنْجِيَ
بِأَيْمَانِنَا أَوْ نَكْتَفِيَ بِأَقْلٍ مِنْ ثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ."

41 Selman رضي الله عنه prenosi da ga je neki čovjek upitao: “Da li vas to vaš drug poučava i lijepom obavljanju fiziološke potrebe?!” On je odgovorio: “Da, zabranjuje nam da se pri obavljanju velike ili male nužde okrećemo prema kibli, da čišćenje obavljamo desnom rukom, ili da tom prilikom upotrebimo manje od tri kamena.”

38- Olakšica da se u iznimnim situacijama mogu upotrijebiti i dva kamena

(٤٢) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ عَنْ زُهَيْرٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، قَالَ: لَيْسَ أَبُو عُبَيْدَةَ ذَكَرَهُ، وَلَكِنْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْأَسْوَدِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ يَقُولُ: أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْغَائِطَ وَأَمَرَنِي أَنْ آتِيَهُ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ، فَوَجَدْتُ حَجَرَيْنِ وَالْتَمَسْتُ الثَّلَاثَ فَلَمْ أَجِدْهُ فَأَخَذْتُ رُوْتَةً فَأَتَيْتُ بِهِنَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَذَ الْحَجَرَيْنِ وَالْتَمَى الرُّوْتَةَ وَقَالَ: "هَذِهِ رِكْسٌ." (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: "وَالرِّكْسُ: طَعَامُ الْجَنِّ.")

42 Abdullah ibn Mesud رضي الله عنه prenosi: “Poslanik صلى الله عليه وسلم obavio je veliku nuždu i zamolio me da mu donesem tri kamena. Pošto

sam našao samo dva, uzeo sam balegu i sve to mu donio. On je uzeo kamenje, a balegu bacio govoreći: ‘Ovo je nečist (riks).’” (Ebu Abdurrahman kaže da je riks džinska hrana.)

39- Olakšica da se čišćenje nakon velike nužde u iznimnim situacijama može obaviti jednim kamenom

(٤٣) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هَالَلِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ قَيْسٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا اسْتَجَمَرْتَ فَأَوْتِرْ."

43 Selema ibn Kajs prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: “Kada obavljaš čišćenje nakon velike nužde, uradi to neparnim brojem kamenčića.”⁽¹⁾

⁽¹⁾ Nesai gornjim naslovom ukazuje da se Poslanikove ﷺ riječi “neparan broj” mogu odnositi i na jedan, jer je i to neparan broj, ali je ovo diskutabilno jer se iz drugih predanja vidi da je Poslanik ﷺ govorio o tri kamena.

40- Kamenje može poslužiti kao sredstvo za čišćenje nakon velike nužde⁽¹⁾

(٤٤) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِيهِ
عَنْ مُسْلِمِ بْنِ قُرْطَبٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا ذَهَبَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْغَائِطِ فَلْيَذْهَبْ
مَعَهُ بِثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ فَلْيَسْتَطِبْ بِهَا، فَإِنَّهَا تَجْرِي عَنْهُ."

44 Aiša, r.a., kaže da je Poslanik ﷺ rekao: "Kada naumite obaviti veliku nuždu, dovoljno vam je da ponese tri kamenčića koja će vam poslužiti za čišćenje."

⁽¹⁾ Hadise koji govore o kamenju kao sredstvu za čišćenje nakon velike nužde treba posmatrati u kontekstu životnih uslova od prije četrnaest stoljeća. Uprkos tadašnjim skromnim mogućnostima, Poslanik ﷺ tražio je od muslimana da obavljaju čišćenje nakon nužde sredstvima koja su tada bila na raspolaganju kao što su npr.: voda, kamenčići...

41- Čišćenje vodom nakon velike nužde

(٤٥) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا النَّضْرُ قَالَ: أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ الْخَلَاءَ أَحْمَلُ أَنَا وَغُلَامٌ مَعِيَ نَحْوِي إِدَاوَةً مِنْ مَاءٍ فَيَتَنَجَّى بِالْمَاءِ."

45 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi: "Kada bi Poslanik ﷺ odlazio u nužnik, jedan mladić mojih godina i ja donosili smo mu kožnu posudu s vodom koju je koristio za istindža, čišćenje."

(٤٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ مُعَاذَةَ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: "مُرْنَا أَزْوَاجَكُنَّ أَنْ يَسْتَطِيبُوا بِالْمَاءِ، فَإِنِّي أَسْتَحْيِيهِمْ مِنْهُ، إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَفْعَلُهُ."

46 Aiša, r.a., prenosi: “Govorite svojim muževima da čišćenje nakon velike nužde obavljaju vodom, jer je Poslanik ﷺ tako praktikovao. Ja se stidim da im to kažem.”⁽¹⁾

42- Zabrana obavljanja istindžaa desnom rukom

(٤٧) أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَتَنَفَّسُ فِي إِيَّاتِهِ وَإِذَا أَتَى الْخَلَاءَ فَلَا يَمَسُّ ذَكَرَهُ بِيَمِينِهِ وَلَا يَمَسُّحُ بِيَمِينِهِ."

47 Ebu Katada ؓ prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: “Kada pijete, nemojte puhati u posudu i kada odete u nužnik, nemojte desnom rukom doticati spolni organ ili obavljati čišćenje.”

⁽¹⁾ Na osnovu svih predanja o čišćenju nakon velike nužde zaključujemo da se može obaviti raznim sredstvima, ali je to najbolje i najsigurnije učiniti vodom.

(٤٨) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ
 الْوَهَّابِ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ ابْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ
 أَبِيهِ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَتَنَفَّسَ فِي
 الْإِنْيَاءِ وَأَنْ يَمَسَّ ذِكْرَهُ بِيَمِينِهِ وَأَنْ يَسْتَطِيبَ بِيَمِينِهِ.

48 Ebu Katada رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم zabranio puhanje u hranu, uzimanje spolnog organa desnom rukom i čišćenje nakon velike nužde desnom rukom.

(٤٩) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَشُعَيْبُ بْنُ يُوْسُفَ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ عَبْدِ
 الرَّحْمَنِ بْنِ مَهْدِيٍّ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَنْصُورٍ وَالْأَعْمَشُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ
 عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ سَلْمَانَ، قَالَ: قَالَ الْمُشْرِكُونَ إِنَّا
 لَنَرَى صَاحِبَكُمْ يُعَلِّمُكُمْ الْخِرَاءَةَ. قَالَ: أَجَلْ نَهَانَا أَنْ يَسْتَجِي
 أَحَدُنَا بِيَمِينِهِ وَيَسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةَ وَقَالَ: "لَا يَسْتَجِي أَحَدُكُمْ بِدُونِ
 ثَلَاثَةِ أَحْجَارٍ."

49 Selman رضي الله عنه prenosi: "Mušrici su govorili: 'Primjećujemo da vas vaš drug poučava lijepom obavljanju fiziološke potrebe.' On je odgovorio: 'Naravno, zabranjuje nam da obavljamo istindža desnom rukom, da se pri obavljanju potrebe okrećemo prema kibli, i govori nam da ne obavljamo istindža s manje od tri kamena.'"

43- Trljanje ruke o zemlju po završetku čišćenja nakon velike nužde

(٥٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ الْمَخْرَمِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا وَكَيْعٌ عَنْ شَرِيكِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ جَرِيرٍ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ، فَلَمَّا اسْتَجْعَى ذَلِكَ يَدَهُ بِالْأَرْضِ.

50 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ prije uzimanja abdesta obavio istindža i otrao ruku o zemlju.

(٥١) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ الصَّبَّاحِ قَالَ: حَدَّثَنَا شَعِيبٌ - يَعْنِي ابْنَ حَرْبٍ - قَالَ: حَدَّثَنَا أَبَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ جَرِيرٍ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: "كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاتَى الْخَلَاءَ فَفَضَى الْحَاجَةَ ثُمَّ قَالَ: يَا جَرِيرُ هَاتِ طَهْرًا، فَاتَيْتُهُ بِالْمَاءِ فَاسْتَجْعَى بِالْمَاءِ وَقَالَ بِيَدِهِ فَذَكَرَ بِهَا

الأَرْضَ. " (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: هَذَا أَشْبَهُ بِالصَّوَابِ مِنْ حَدِيثِ شَرِيكَ، وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَعْلَمُ.)

51 Džerir رضي الله عنه prenosi: “Bio sam s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم kada je obavio fiziološku potrebu i rekao: ‘Džerire, dodaj mi vode.’ Poslužio sam ga, a on je obavio istindža i ruku otrao o zemlju.” (Nesai kaže: “Ovaj je hadis vjerodostojniji od onoga koji prenosi Šerik,⁽¹⁾ a Allah صلى الله عليه وسلم najbolje zna.”)

44- Kolika se količina vode može zaprljati, a kolika ne

(٥٢) أَخْبَرَنَا هَنَادُ بْنُ السَّرِيِّ وَالْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ عَنْ أَبِي أُسَامَةَ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمَاءِ وَمَا يَنْوِبُهُ مِنَ الدَّوَابِّ وَالسَّبَاعِ فَقَالَ: "إِذَا كَانَ الْمَاءُ قُلَّتَيْنِ لَمْ يَحْمِلِ الْخَبَثَ."

52 Abdullah ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم bio upitan o čistoći vode i o slučaju da u nju uđu životinje i divlje

⁽¹⁾ To je prethodni hadis.

zvijeri. On je odgovorio: “Kada količina vode dostigne dva ‘kulleta’, ne može se zaprljati.”⁽¹⁾

45- Neodređivanje količine vode koja se ne može zaprljati

(٥٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادُ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ
أَعْرَابِيًّا بَالَ فِي الْمَسْجِدِ فَقَامَ إِلَيْهِ بَعْضُ الْقَوْمِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "دَعُوهُ، لَا تَزْرُمُوهُ!" فَلَمَّا فَرَغَ دَعَا بِدَلْوِ
فَصَبَّهُ عَلَيْهِ. (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: يُعْنِي لَا تَقْطَعُوا عَلَيْهِ.)

53 Enes رضي الله عنه prenosi da je neki beduin obavio malu nuždu u džamiji, pa su neki ashabi navalili na njega. Međutim, Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: “Pustite ga i ne prekidajte.” Kada je završio, Poslanik صلى الله عليه وسلم zatražio je kantu vode i sasuo je na to mjesto. (Nesai kaže: “‘La tuzrimuhu’, znači: ne prekidajte ga.”)

⁽¹⁾ Kulle je veliki krčag, a obično se tumači kao količina od devet mješina, ili četiri saa. To otprilike iznosi oko petnaest litara. Značenje hadisa jeste da se voda ne smatra prljavom nakon dodira s nekom prljavštinom ako njena količina iznosi oko trideset litara. Ovaj hadis iznosi generalno pravilo koje važi za veću količinu vode koja ostaje čista ako nakon kontakta s prljavštinom ne promijeni okus, miris ili boju. U protivnom, voda postaje nečista, bez obzira o kolikoj se količini radilo. Ako se pak radi o manjoj količini vode, ona postaje nečista odmah nakon kontakta s prljavštinom.

(٥٤) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدَةُ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: بَالَ أَعْرَابِيٌّ فِي الْمَسْجِدِ فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِدُلُومٍ مَاءٍ فَصُبَّ عَلَيْهِ.

54 Enes رضي الله عنه prenosi da je neki beduin obavio malu nuždu u džamiji, pa je Poslanik صلى الله عليه وسلم zatražio kantu vode koju je prosuo na to mjesto.

(٥٥) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسًا يَقُولُ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى الْمَسْجِدِ فَبَالَ، فَصَاحَ بِهِ النَّاسُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اُتْرِكُوهُ!" فَتَرَكُوهُ حَتَّى بَالَ ثُمَّ أَمَرَ بِدُلُومٍ فَصُبَّ عَلَيْهِ.

55 Enes رضي الله عنه prenosi da je došao neki beduin u džamiju i obavio malu nuždu, što je ljude navelo da poviču na njega. Poslanik صلى الله عليه وسلم reče im da ga puste da završi, što oni i učiniše. Potom je zatražio kantu vode koju je prosuo na to mjesto.

(٥٦) أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْوَاحِدِ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْوَلِيدِ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَبَالَ فِي الْمَسْجِدِ

فَتَاوَلَهُ النَّاسُ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "دَعُوهُ
وَأَهْرِيقُوا عَلَى بَوْلِهِ دَلْوًا مِنْ مَاءٍ، فَإِنَّمَا بُعِثْتُمْ مُيَسَّرِينَ وَلَمْ تُبْعَثُوا
مُعَسَّرِينَ." "

56 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je neki beduin obavio malu potrebu u džamiji, pa su ljudi navalili na njega. Međutim, Poslanik صلى الله عليه وسلم reče im: "Pustite ga i na to mjesto prospite kantu vode. Od vas se traži da olakšavate, a ne da otežavate."⁽¹⁾

46- O stajaćoj vodi

(٥٧) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَيْسَى بْنُ يُونُسَ قَالَ:
حَدَّثَنَا عَوْفٌ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "إِلَّا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ ثُمَّ

⁽¹⁾ Na osnovu naslova ovoga poglavlja može se zaključiti da Nesai smatra da se voda ne može zaprljati prljavštinom, bez obzira o kolikoj se količini vode radi. Međutim, ostali učenjaci uglavnom ne prihvataju ovakav zaključak, nego daju drugačija tumačenja ovoga hadisa. Hanefijska ulema smatra da je zemljište očišćeno sušenjem, a voda je poslužila samo za uklanjanje neprijatnog mirisa, odnosno da je Poslanik صلى الله عليه وسلم prosipanjem vode samo želio ubrzati taj proces. Moglo bi se protumačiti i tako da kažemo kako postoji razlika između situacije kada prljavština upadne u vodu i sipanja vode po prljavštini, itd.

يَتَوَضَّأُ مِنْهُ. " قَالَ عَوْفٌ: وَقَالَ خِلَاسٌ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، مِثْلَهُ.

57 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Nemojte obavljati malu nuždu u stajaću vodu, pa onda njome uzimati abdest." Postoji istovjetno predanje preko Avfa, od Hilasa, koji prenosi Ebu Hurejra.

(٥٨) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ يَحْيَى بْنِ
عَتِيقٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ ثُمَّ
يَغْتَسِلُ مِنْهُ." (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: كَانَ يَعْقُوبُ لَا يُحَدِّثُ بِهَذَا
الْحَدِيثِ إِلَّا بِدِيَارِ).

58 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Nemojte obavljati malu nuždu u stajaću vodu, a onda se njome kupati." (Ebu Abdurrahman kaže da bi Jakub samo za dinar ispričao ovaj hadis.)

47- O morskoj vodi

(٥٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ
 سَلَمَةَ أَنَّ الْمُغِيرَةَ بْنَ أَبِي بُرْدَةَ مِنْ بَنِي عَبْدِ الدَّارِ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ
 أَبَا هُرَيْرَةَ، يَقُولُ: سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا نَرْكَبُ الْبَحْرَ وَنَحْمِلُ مَعَنَا الْقَلِيلَ مِنَ
 الْمَاءِ، فَإِنْ تَوَضَّأْنَا بِهِ عَطَشْنَا، أَفَتَوَضَّأُ مِنْ مَاءِ الْبَحْرِ؟ فَقَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "هُوَ الطَّهْرُ مَاؤُهُ الْحَلُّ
 مَيْسَةٌ."

59 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je neki čovjek upitao Poslanika صلى الله عليه وسلم: "Mi ponekad plovimo morem i poneseo malo vode, pa ako se njome abdestimo, neće nam ostati za piće. Da li nam je dozvoljeno da se abdestimo morskom vodom?" Poslanik صلى الله عليه وسلم odgovori mu: "Morska je voda čista, a morske životinje koje uginu u njoj mogu se jesti."

48- Uzimanje abdesta snijegom

(٦٠) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرٍو بْنِ جَرِيرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اسْتُتِحَّ الصَّلَاةُ سَكَتَ هُنَيْهَةً، فَقُلْتُ: يَا أَبِي أَنْتَ وَأُمِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا تَقُولُ فِي سَكُوتِكَ بَيْنَ التَّكْبِيرِ وَالْقِرَاءَةِ؟ قَالَ: "أَقُولُ اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ تَقْنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُتَقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْلِسْ لِي مِنْ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ."

60 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi: "Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم nakon što bi stupio u namaz, napravio bi malu stanku,⁽¹⁾ pa sam ga upitao: 'Božiji Poslaniče, poput oca i majke si mi, šta učiš u pauzi između tekbira i kiraeta?' On odgovori: 'Učim: *'Allahumme bā'id bejni ve bejne hatājāje ķemā bā'adte bejnel-mešriķi vel-magribi. Allahume nekķinī min hatājāje ķemā*

⁽¹⁾ Vjerovatno se odnosi na noćni namaz (akšam, jaciju ili sabah), kada se mogla primijetiti ta pauza, jer nije odmah učio Kur'an naglas.

juneḳḳas-sevbul-ebjedu mined-denesi. Allahummagsilnī min hatājāje bis-seldži vel-māi vel-beredi. ('Bože moj, udalji me od grijeha kao što si istok udaljio od zapada. Bože moj, očisti mi grijeha kao što se čisti bijela odjeća od prljavštine. Bože moj, očisti mi grijeha snijegom, vodom i gradom')."

49- Uzimanje abdesta otopinom snijega

(٦١) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِمَاءِ الثَّلَجِ وَالْبَرَدِ وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَيْتُ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ."

61 Aiša, r.a., prenosi da je Poslanik ﷺ izgovarao: "Allahummagsil hatājāje bimāis-seldži vel-berdi ve neḳḳi ḳalbī minel-hatājā kemā neḳḳajtus-sevbel-ebjede mined-denesi." ("Bože moj, očisti moje grijeha otopinom od snijega i grada; očisti moje srce od grijeha kao što čistim bijelu odjeću od prljavštine.")⁽¹⁾

⁽¹⁾ Po naslovu vidimo da Nesai iz ovoga hadisa zaključuje dozvoljenost uzimanja abdesta otopinom od snijega i grada.

50- Uzimanje abdesta otopinom grada

(٦٢) أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْنٌ قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نَفِيرٍ، قَالَ: شَهِدْتُ عَوْفَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: "سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى مَيِّتٍ فَسَمِعْتُ مِنْ دُعَائِهِ وَهُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ وَأَوْسِعْ مَدْخَلَهُ وَاعْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالسَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنْقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ."

62 Avf ibn Malik رضي الله عنه čuo je Poslanika صلى الله عليه وسلم kada je klanjao dženazu, kako uči dovu: "Allahummagfir lehu verhamhu ve āfihī va'fu anhu ve ekrim nuzulehu ve evsi mudhalehu vagsilhu bil-māi ves-seldži vel-beredi ve nekkihī minel-hatājā ķemā junekķas-sevbul-ebjedu mined-denesi." ("Bože moj, oprosti mu, smiluj mu se i zaštiti ga. Oprosti mu grijehe, oplemeni mu njegovo boravište i učini ga prostranim. Očisti ga vodom, snijegom i gradom i očisti ga od grijeha kao što se čisti bijela odjeća od prljavštine.")

51- Sur / ostatak nakon pijenja ili jedenja / psa

(٦٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا شَرِبَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ."

63 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Kada se pas napije iz nečije posude, neka je vlasnik posude opere sedam puta."

(٦٤) أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ قَالَ: قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ: أَخْبَرَنِي زِيَادُ بْنُ سَعْدٍ أَنَّ ثَابِتًا، مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زَيْدٍ، أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا وَلَغَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ."

64 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Kada pas pije iz nečije posude, neka je vlasnik opere sedam puta."

(٦٥) أَخْبَرَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ الْحَسَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ قَالَ: قَالَ بَنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي زِيَادُ بْنُ سَعْدٍ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ هِلَالُ بْنُ أَسَامَةَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَلَمَةَ يُخْبِرُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، مِثْلَهُ.

65 Preko drugog seneda Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi od Poslanika ﷺ da je rekao iste riječi kao i u prethodnom hadisu.

52- Naredba da se prospe sadržina posude ako je iz nje pio pas

(٦٦) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي رَزِينٍ وَأَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا وَلَغَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ أَحَدِكُمْ فَلْيُرِقْهُ ثُمَّ لِيَفْسَلْهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ." (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: لَا أَعْلَمُ أَحَدًا تَابَعَ عَلِيَّ بْنَ مُسْهِرٍ عَلَى قَوْلِهِ: فَلْيُرِقْهُ.)

66 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Ako je pas pio iz nečije posude, neka je vlasnik prospe i neka je opere sedam puta." (Ebu Abdurrahman kaže kako mu nije

poznato da još neko osim Alija ibn Mushira prenosi riječi: "... neka je prospe.")

53- Potiranje prašinom posude iz koje je pio pas

(٦٧) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى الصَّنَعَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ قَالَ: سَمِعْتُ مُطَرِّفًا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُغَفَّلِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِقَتْلِ الْكِلَابِ وَرَحَّصَ فِي كَلْبِ الصَّيْدِ وَالْغَنَمِ وَقَالَ: "إِذَا وَلَغَ الْكَلْبُ فِي الْإِنَاءِ فَاغْسَلُوهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَعَفِّرُوهُ التَّامِنَةَ بِالرَّابِ".

67 Abdullah ibn Mugaffel رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم naredio da se ubijaju psi, izuzimajući lovačkog i psa čuvara stoke. Također je rekao: "Kada pas pije iz neke posude, operite je sedam puta i potarite je prašinom osmi put."⁽¹⁾

⁽¹⁾ Naredba o ubijanju pasa derogirana je, dokinuta. Poslanik صلى الله عليه وسلم bio je to naredio iz određenih razloga koji su kasnije nestali.

54- Sur / ostatak nakon pijenja / mačke

(٦٨) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ
 عَنْ حُمَيْدَةَ بِنْتِ عُبَيْدِ بْنِ رِفَاعَةَ عَنْ كَبْشَةَ بِنْتِ كَعْبِ بْنِ
 مَالِكٍ، أَنَّ أَبَا قَتَادَةَ دَخَلَ عَلَيْهَا ثُمَّ ذَكَرَتْ كَلِمَةً مَعْنَاهَا:
 فَسَكَبْتُ لَهُ وَضُوءًا فَجَاءَتْ هَرَّةٌ فَشَرِبَتْ مِنْهُ فَأَصْغَى لَهَا الْإِنَاءَ
 حَتَّى شَرِبَتْ. قَالَتْ كَبْشَةُ: فَرَأَيْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهِ فَقَالَ: أَتَعْجَبِينَ
 يَا ابْنَةَ أَخِي، فَقُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّهَا لَيْسَتْ بِنَجَسٍ، إِنَّمَا هِيَ مِنَ الطَّوَافِينِ عَلَيْكُمْ
 وَالطَّوَافَاتِ."

68 Kebša bint Ka'b ibn Malik, r.a., prenosi da je Ebu Katada رضي الله عنه ušao kod nje, i ona prenosi otprilike ovakav događaj: "Nasula sam mu u jednu posudu vode za abdest pa je došla mačka i počela piti, a on joj nagnu posudu da se napije." Kebša dalje priča: "Primijetio je da ga posmatram pa reče: 'Da li se to čudiš, o bratično moja?' Odgovorila sam: 'Da.' On tada reče: 'Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم je rekao: *Mačka nije nečista, ona spada u životinje koje su stalno uz vas.*'"

55- Sur magarca

(٦٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: أَنَا مُنَادِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "إِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَنْهَاكُمُ عَنْ لُحُومِ الْحُمْرِ، فَإِنَّهَا رِجْسٌ."

69 Enes رضي الله عنه prenosi: "Došao nam je Poslanikov صلى الله عليه وسلم glasnik i rekao: 'Allah i Njegov Poslanik zabranili su vam magareće meso jer je ono nečisto.'"⁽¹⁾

56- Sur osobe s hajzom, mjesečnim pranjem

(٧٠) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ الْمُقْدَامِ بْنِ شَرِيحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: "كُنْتُ أَتَعَرَّقُ الْعَرَقَ فَيَضَعُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاهُ"

⁽¹⁾ Ako je magareće meso nečisto, to znači da je i njegov sur nečist.

حَيْثُ وَضَعْتُ وَأَنَا حَائِضٌ، وَكُنْتُ أَشْرَبُ مِنَ الْإِنَاءِ فَيَضَعُ فَاهُ
حَيْثُ وَضَعْتُ وَأَنَا حَائِضٌ."

70 Aiša, r.a., prenosi: "Dok sam imala hajz, dešavalo se da sam jela meso ili pila vodu iz posude, a Poslanik ﷺ je nakon toga jeo i pio stavljajući usne na isto mjesto."

57- Zajedničko uzimanje abdesta žena i muškaraca

(٧١) أَخْبَرَنِي هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْنُ قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكٌ
(ح)، وَالْحَارِثُ بْنُ مِسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ، وَأَنَا أَسْمَعُ عَنْ ابْنِ
الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: "كَانَ
الرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ يَتَوَضَّؤْنَ فِي زَمَانِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ جَمِيعًا."

71 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi: “Žene i muškarci su u vrijeme Poslanika ﷺ zajedno uzimali abdest.”⁽¹⁾

58- O vodi koja ostane iza džunupa

(٧٢) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ
عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا أَخْبَرَتْهُ أَنَّهَا كَانَتْ تَغْتَسِلُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْإِنَاءِ الْوَاحِدِ.

72 Aiša, r.a., prenosi da se s Poslanikom ﷺ kupala iz iste posude.⁽²⁾

⁽¹⁾ Nesai ovaj hadis navodi kao dokaz dozvoljenosti upotrebe ostatka vode iza druge osobe, jer će onaj ko sporije uzima abdest koristiti vodu iza onoga ko je prije završio. Naravno, poznato nam je da u to vrijeme nije bilo česama, nego se abdest uzimao zahvatanjem vode direktno iz posude. Što se tiče zajedničkog uzimanja abdesta muškaraca i žena, možemo navesti dva moguća tumačenja. Jedno je da se radi o vremenu prije propisivanja hidžaba, a drugo je da se radilo o ženama i muškarcima koji su im mahremi (muž, otac, brat i sl.)

⁽²⁾ Hadis ukazuje da voda nakon doticanja džunupa ostaje čista.

59- Koliko je čovjeku dovoljno vode za uzimanje abdesta

(۷۳) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبْرِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ بِمَكُوكٍ وَيَغْتَسِلُ بِخُمْسِ مَكَاكِي." "

73 Enes ibn Malik ؓ prenosi: “Božiji Poslanik ﷺ abdestio bi se jednim pregrštom vode, a kupao bi se s pet pregršti.”⁽¹⁾

(۷۴) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ ثُمَّ ذَكَرَ كَلِمَةً مَعْنَاهَا حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ حَبِيبٍ، قَالَ: سَمِعْتُ عَبَّادَ بْنَ تَمِيمٍ يُحَدِّثُ عَنْ جَدَّتِي، وَهِيَ أُمُّ عُمَارَةَ بِنْتُ كَعْبٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

⁽¹⁾ U hadisu se, vezano za abdest, kaže ‘mekkuk’, što se među ulemom različito tumači. Najčešće se tumači kao pregršt, što bi otprilike iznosilo oko pola litra. Za kupanje se kaže da je koristio pet ‘mekkuka’, tj. pet pregršti. Ovaj hadis ukazuje na količinu vode koju je Poslaniku ﷺ koristio u ovoj situaciji, ali to ne znači da se ne može upotrijebiti manja ili veća količina vode, pogotovo što se u nekom drugim hadisima, koji govore o drugim situacijama, spominju drugačije količine.

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوْضِئًا فَأَتَيْ بِمَاءٍ فِي إِنَاءٍ قَدَرٍ ثُلُثِي الْمُدِّ . (قَالَ
 شُعْبَةُ: فَأَحْفَظُ أَنَّهُ غَسَلَ ذِرَاعَيْهِ وَجَعَلَ يَدُوكُمَا وَيَمْسَحُ أُذُنَيْهِ
 بَاطِنَهُمَا وَلَا أَحْفَظُ أَنَّهُ مَسَحَ ظَاهِرَهُمَا .)

74 Umm Umara bint Ka'b, r.a., prenosi da se Poslanik ﷺ htio abdestiti, pa mu je donesena posuda u kojoj je bilo oko dvije trećine mudda. Šu'ba priča: “Pamtim da je oprao podlaktice, trljajući ih, te je potrao unutrašnje dijelove ušiju, ali ne pamtim da je potrao i vanjske dijelove.”⁽¹⁾

60- O nijetu za abdest

(٧٥) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنِ عَرَبِيِّ عَنْ حَمَادٍ وَالْحَارِثِ بْنِ
 مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ عَنْ ابْنِ الْقَاسِمِ حَدَّثَنِي مَالِكٌ
 (ح) . وَأَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: أَتَبَانَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ
 الْمُبَارَكِ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ
 عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَقَّاصٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ:

⁽¹⁾ Ovo svakako ne znači da je samo te dijelove tijela oprao i potrao, nego Šu'ba spominje ono što smatra posebno intresantnim.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ، وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مِمَّا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَهِيَ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهِيَ هِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ."

75 Omer ibn el-Hattab رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Zaista se djela cijene prema namjeri i zaista će čovjek dobiti ono što je naumio. Ko bude hidžru učinio u ime Allaha i Njegovog Poslanika, njegova je hidžra Allahu i Poslaniku; a ko bude hidžru učinio zbog ovosvjetske dobiti, ili zbog žene da bi se oženio njome, njegova je hidžra ono za šta ju je naumio."

61- Uzimanje abdesta iz posude

(٧٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَحَانَتْ صَلَاةُ الْعَصْرِ، فَالْتَمَسَ النَّاسُ الْوَضُوءَ فَلَمْ يَجِدُوهُ فَاتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِوَضُوءٍ فَوَضَعَ يَدَهُ فِي ذَلِكَ

الْأَنَاءِ وَأَمَرَ النَّاسَ أَنْ يَتَوَضَّؤُوا، فَرَأَيْتُ الْمَاءَ يُنْبَعُ مِنْ تَحْتِ
أَصَابِعِهِ حَتَّى تَوَضَّؤُوا مِنْ عِنْدِ آخِرِهِمْ."

76 Enes رضي الله عنه prenosi: "Bio sam s Poslanikom ﷺ kada je nastupilo ikindijsko vrijeme. Ljudi su potražili vodu za abdest, ali je nisu uspjeli naći. Donijeli su Poslaniku ﷺ jednu posudu u koju je on stavio ruku i ljudima kazao da se abdeste. Vidio sam kako ispod njegovih prstiju izvire voda, tako da su se svi do posljednjeg abdestili."

(٧٧) حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ:
أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنِ إِبْرَاهِيمَ عَنِ عُلْقَمَةَ عَنِ عَبْدِ
اللَّهِ، قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً
فَأَتَى بِتَوْرٍ فَأَدْخَلَ يَدَهُ فَلَقَدْ رَأَيْتُ الْمَاءَ يَتَجَرَّرُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ
وَيَقُولُ: "حَيَّ عَلَى الطَّهْرِ وَالْبُرْكََةِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ." (قَالَ
الْأَعْمَشُ: فَحَدَّثَنِي سَالِمُ بْنُ أَبِي الْجَعْدِ قَالَ: قُلْتُ لِحَبِيبِ بْنِ كَثِيرٍ
كُنْتُمْ يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ: أَلْفٌ وَخَمْسُمِائَةٍ.)

77 Abdullah رضي الله عنه prenosi: "Bili smo s Božijim Poslanikom ﷺ kada ljudi nisu mogli naći vodu, pa su mu donijeli neku posudu u koju je on stavio svoju ruku. Tada sam vidio kako voda izvire između njegovih prstiju a on govori: 'Priđite čistoj vodi i berićetu od Allaha.'" Eameš kaže da mu

je ispričao Salim ibn ebu el-Dža'd kako je pitao Džabira: “Koliko vas je tada bilo?” On je odgovorio: “Hiljadu i pet stotina.”

62- Učenje bismile pri uzimanju abdesta

(٧٨) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَنْبَأَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ ثَابِتٍ وَقَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: "طَلَبَ بَعْضُ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَضُوءًا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ مَعَ أَحَدٍ مِنْكُمْ مَاءٌ؟ فَوَضَعَ يَدَهُ فِي الْمَاءِ وَيَقُولُ: تَوَضَّؤُوا بِسْمِ اللَّهِ، فَرَأَيْتُ الْمَاءَ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ حَتَّى تَوَضَّؤُوا مِنْ عِنْدِ آخِرِهِمْ." (قَالَ ثَابِتٌ: قُلْتُ لِأَنَسٍ: كَمْ تَرَاهُمْ؟ قَالَ: نَحْوًا مِنْ سَبْعِينَ.)

78 Enes رضي الله عنه prenosi: “Neki ashabi Poslanika ﷺ tražili su vodu za abdest, pa im je Poslanik ﷺ rekao: ‘*Ima li neko od vas makar malo vode?*’ Kada su mu donijeli, on je stavio ruku unutra govoreći: ‘*Uzimajte abdest bismilom.*’ Vidio sam kako voda izvire između njegovih prstiju, tako da su se do posljednjeg abdestili.” Sabit je pitao Enesa رضي الله عنه koliko ih je bilo, a on je odgovorio: “Oko sedamdeset.”

63- Ispomaganje prilikom uzimanja abdesta

(٧٩) أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ وَالْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا
 أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ، عَنِ ابْنِ وَهْبٍ، عَنْ مَالِكٍ وَيُونُسَ وَعَمْرٍو بْنِ
 الْحَارِثِ، أَنَّ ابْنَ شَهَابٍ أَخْبَرَهُمْ، عَنْ عَبْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ عُرْوَةَ
 بْنِ الْمُغِيرَةِ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَاهُ يَقُولُ: "سَكَبْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ تَوَضَّأَ فِي غَزْوَةِ ثُبُوكَ فَسَحَّ عَلَى
 الْخَفِيِّنَ." (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: "لَمْ يَذْكُرْ مَالِكٌ عُرْوَةَ بْنَ
 الْمُغِيرَةَ.")

79 Urva ibn el-Mugira prenosi da je čuo svoga oca kako prenosi: "U pohodu na Tebuk sipao sam Poslaniku ﷺ vodu kada se abdestio. Tada je učinio mesh po mestvama." (Nesai kaže da Malik nije spomenuo Urvu ibn el-Mugiru.)

64- Uzimanje abdesta pranjem organa jedanput

(٨٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُوَيْبَانَ قَالَ:
 حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ،
 قَالَ: "أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِوُضُوءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟"
 فَوَضَّاءَ مَرَّةً مَرَّةً.

80 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: “Kazat ću vam kako je Poslanik صلى الله عليه وسلم uzimao abdest”, te je pranje obavio po jedanput.⁽¹⁾

65- Uzimanje abdesta pranjem organa po tri puta

(٨١) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ قَالَ:
 أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي الْمُطَّلِبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

⁽¹⁾ Vidimo da je Poslanik صلى الله عليه وسلم ponekad abdest uzimao tako što je organe prao po jedanput. To je minimum, ali je svakako najbolje, i tretira se kao sunnet, da se organi peru po tri puta, izuzev glave, koja se potire jedanput.

حَطَبٌ، أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ تَوَضَّأَ ثَلَاثًا ثَلَاثًا، يُسْنِدُ ذَلِكَ إِلَى
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

81 Muttalib ibn Abdullah ibn Hantab prenosi da se Abdullah ibnu Omer رضي الله عنه abdestio tako što je pranje obavljao po tri puta, tvrdeći da se Poslanik صلى الله عليه وسلم tako abdestio.

66- Način obavljanja abdesta – pranje ruku

(٨٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْبَصْرِيُّ عَنْ بَشْرِ بْنِ الْمُفَضَّلِ عَنِ ابْنِ
عَوْنٍ عَنْ عَامِرِ الشَّعْبِيِّ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنِ الْمُغِيرَةِ وَعَنْ
مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ، عَنْ رَجُلٍ حَتَّى رَدَّهُ إِلَى الْمُغِيرَةِ قَالَ ابْنُ
عَوْنٍ: وَلَا أَحْفَظُ حَدِيثَ ذَا مِنْ حَدِيثِ ذَا أَنَّ الْمُغِيرَةَ قَالَ: كُنَّا
مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَقَرَعَ ظَهْرِي بَعْصًا
كَانَتْ مَعَهُ فَعَدَلَ وَعَدَلْتُ مَعَهُ حَتَّى أَتَى كَذَا وَكَذَا مِنَ الْأَرْضِ
فَأَنَاحَ ثُمَّ انْطَلَقَ قَالَ: فَذَهَبَ حَتَّى تَوَارَى عَنِّي ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ:
أَمَعَكَ مَاءٌ؟ وَمَعِيَ سَطِيحَةٌ لِي فَأَتَيْتُهُ بِهَا فَأَفْرَغْتُ عَلَيْهِ فَعَسَلَ

يَدَيْهِ وَوَجْهَهُ وَذَهَبَ لِيَغْسِلَ ذِرَاعَيْهِ وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ شَامِيَّةٌ ضَيْقَةٌ
 الْكُمَيْنِ، فَأَخْرَجَ يَدَهُ مِنْ تَحْتِ الْجُبَّةِ فَغَسَلَ وَجْهَهُ وَذِرَاعَيْهِ
 وَذَكَرَ مِنْ نَاصِيَتِهِ شَيْئًا وَعِمَامَتِهِ شَيْئًا قَالَ ابْنُ عَوْنٍ: لَا أُحْفَظُ
 كَمَا أُرِيدُ، ثُمَّ مَسَحَ عَلَيَّ خُفَيْهِ ثُمَّ قَالَ: حَاجَكَ. قُلْتُ: يَا
 رَسُولَ اللَّهِ، لَيْسَتْ لِي حَاجَةٌ فَجِئْنَا وَقَدْ آمَّ النَّاسَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ
 بْنُ عَوْفٍ وَقَدْ صَلَّى بِهِمْ رُكْعَةً مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ فَذَهَبَتْ لِأُودِنَهُ
 فَنَهَانِي فَصَلَّيْنَا مَا أَدْرَكْنَا وَقَضَيْنَا مَا سُبِقْنَا.

82 Mugira رضي الله عنه prenosi: “Putovao sam s Poslanikom ﷺ koji me svojim štapom dotaknuo u leđa, te smo skrenuli na neko mjesto. Sjahao je s deve i udaljio se toliko da se sakrio od mene. Potom se vratio i upitao: ‘*Imaš li vode?*’ Imao sam mješinu vode koju sam donio i posuo mu. Oprao je ruke i lice. Kada je htio oprati ruke do iza laktova, izvadio ih je iz džubeta, jer su rukavi kod šamskog džubeta potijesni. Tako je oprao lice i laktove, te potrao dio glave i dio turbana.” (Ibn Avn kaže da baš nije zadovoljan svojim pamćenjem.) “Tada je učinio mesh po mestvama i upitao me da li imam neku potrebu, a ja sam odgovorio da nemam. Kada smo se vratili, ljudi su već obavili jedan rekat sabaha, a Abdurrahman ibn Avf predvodio ih je u džematu. Htio sam da ga obavijestim da je došao Poslanik, ali mi je on to zabranio, te smo klanjali ostatak namaza, a propušteno smo naklanjali.”

67- Koliko puta peremo ruke

(٨٣) أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ عَنْ سُفْيَانَ وَهُوَ ابْنُ حَبِيبٍ عَنْ
 شُعْبَةَ عَنِ التُّعْمَانِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ ابْنِ أَوْسٍ بْنِ أَبِي أَوْسٍ عَنْ
 جَدِّهِ، قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَوَكَّفَ
 ثَلَاثًا."

83 Ibn Evs ibn ebu Evs prenosi od svoga djeda ﷺ kako je vidio da se Poslanik ﷺ abdesti polijevajući organe po tri puta.

68- Ispiranje usta i nosa

(٨٤) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ
 عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ عَنْ حُمْرَانَ بْنِ أَبَانَ، قَالَ: رَأَيْتُ
 عُثْمَانَ بْنَ عَفَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَوَضَّأَ فَأَفْرَغَ عَلَى يَدَيْهِ ثَلَاثًا
 فَعَسَلَهُمَا، ثُمَّ تَمَضَّمُضَ وَاسْتَشَشَقَ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا، ثُمَّ

غَسَلَ يَدَيْهِ الْيُمْنَى إِلَى الْمِرْفَقِ ثَلَاثًا ثُمَّ الْيُسْرَى مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ
 مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ قَدَمَهُ الْيُمْنَى ثَلَاثًا، ثُمَّ الْيُسْرَى مِثْلَ ذَلِكَ،
 ثُمَّ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ نَحْوَ
 وَضُوءِي، ثُمَّ قَالَ: "مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ وَضُوءِي هَذَا ثُمَّ صَلَّى رُكْعَتَيْنِ
 لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ فِيهِمَا بِشَيْءٍ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ."

84 Humran ibn Eban prenosi: "Vidio sam Osmana ibn Affana رضي الله عنه kako abdesti, polio je ruke tri puta, zatim ih oprao, pa je isprao usta i nos, te oprao lice tri puta. Zatim je oprao desnu pa lijevu ruku do laktova, po tri puta, onda je potrao svoju glavu, pa oprao desnu i lijevu nogu do članaka, po tri puta, te je rekao: 'Vidio sam Poslanika صلى الله عليه وسلم da isto ovako abdesti, a zatim je dodao: *Ko abdesti na ovakav način, zatim klanja dva rekata, bez razmišljanja o bilo čemu ovosvjetskom, bit će mu oprošteni grijesi koje je počinio.*'"

69- Kojom rukom treba isprati usta

(٨٥) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ الْمُغِيرَةِ قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ - هُوَ
 ابْنُ سَعِيدِ بْنِ كَثِيرِ بْنِ دِينَارِ الْحَمِصِيِّ - عَنْ شُعَيْبِ - هُوَ ابْنُ

أَبِي حَمْرَةَ - عَنِ الزُّهْرِيِّ، أَخْبَرَنِي عَطَاءُ بْنُ يَزِيدَ، عَنْ حُمْرَانَ،
 أَنَّهُ رَأَى عُثْمَانَ دَعَا بِوُضُوءٍ فَأَفْرَغَ عَلَى يَدَيْهِ مِنْ إِيَّانِهِ فغَسَلَهَا
 ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ أَدْخَلَ يَمِينَهُ فِي الْوُضُوءِ فَمَضْمَضَ وَاسْتَنْشَقَ،
 ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا وَيَدَيْهِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ مَسَحَ
 بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ كُلَّ رِجْلٍ مِنْ رِجْلَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ قَالَ:
 رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ
 قَالَ: "مَنْ تَوَضَّأَ مِثْلَ وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ قَامَ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَا
 يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ بِشَيْءٍ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ."

85 Ata ibn Jezid prenosi od Humrana da je vidio Osmana ibn Affana ﷺ kako traži da se donese posuda sa vodom za abdest, pa je iz posude polio ruke vodom i oprao ih tri puta. Zatim je desnom rukom isprao usta i nos, te oprao lice i ruke do laktova, po tri puta. Potom je potrao glavu, te je oprao svaku nogu, po tri puta. Na kraju je rekao: "Vidio sam Poslanika ﷺ kako na ovaj način abdesti i kaže: 'Ko ovačō abdesti, zatim klanja dva rekata, ne razmišljajući o bilo čemu ovosvjetskom, bit će mu oprošteni grijesi koje je počinio.'"

70- Ispiranje nosa

(٨٦) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانٌ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ (ح). وَأَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَيْسَى عَنْ مَعْنٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجْعَلْ فِي أَنْفِهِ مَاءً ثُمَّ لِيَسْتَنْثِرْ."

86 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Kada neko od vas abdesti, neka nos ispere vodom, a zatim neka se išmrkne."

71- Pohvalno je dobro isprati nos

(٨٧) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ كَثِيرٍ (ح). وَأَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَثْبَاتًا وَكَيْعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ لَقِيطِ بْنِ

صَبْرَةَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَخْبِرْنِي عَنْ
 الْوُضُوءِ، قَالَ: "أَسْبِغِ الْوُضُوءَ وَبَالِغِي فِي الْأَسْتِشْقَاءِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ
 صَائِمًا."

87 Asim ibn Lekit ibn Sabreh prenosi od svoga oca ﷺ da je rekao: "Božiji Poslaniče obavijesti me o abdestu." Poslanik ﷺ reče mu: "*Temeljito uzmi abdest i dobro isperi nos, osim kada postiš.*"⁽¹⁾

72- Naredba o išmrkivanju vode iz nosa

(٨٨) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكِ (ح). وَحَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ:
 حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ
 الْخَوْلَانِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَ: "مَنْ تَوَضَّأَ فَلْيَسْتَنْثِرْ وَمَنْ اسْتَجْمَرَ فَلْيُوتِرْ."

88 Ebu Hurejra ﷺ prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "*Ko abdesti neka išmrkne vodu iz nosa, a ko se čisti poslije velike nužde neka to čini neparan broj puta.*"

⁽¹⁾ Postaču je dozvoljeno lagahno ispiranje usta i nosa, ali će paziti da ne proguta koju kap vode, jer će u tom slučaju pokvariti post.

(۸۹) أَخْبَرَنَا قَتِيبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ ،
عَنْ سَلَمَةَ بْنِ قَيْسٍ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
"إِذَا تَوَضَّأْتَ فَاسْتَنْثِرْ، وَإِذَا اسْتَجَمَرْتَ فَأَوْتِرْ."

89 Selema ibn Kajs ؓ prenosi da je Poslanik ﷺ rekao:
"Kada abdestiš, išmrkni vodu iz nosa, a kada se čistiš poslije
velike nužde, čini to neparan broj puta."

73- Poglavlje o naredbi ispiranja nosa nakon buđenja

(۹۰) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زَيْبُورٍ الْمَكِّيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ
يَزِيدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَهُ عَنْ عَيْسَى بْنِ
طَلْحَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،
قَالَ: "إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ قَوَّضًا فَلْيَسْتَنْثِرْ ثَلَاثَ
مَرَّاتٍ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَبِيتُ عَلَى خَيْشُومِهِ."

90 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Poslanik ﷺ rekao:
"Kada neko od vas abdesti, nakon buđenja iz sna, neka ispuše
vodu iz nosa tri puta, jer zaista šejtan boravi u njegovom
nosu."

74- Kojom rukom treba ispuhati vodu

(٩١) أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ، عَنْ زَائِدَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ عُلْقَمَةَ، عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ، عَنْ عَلِيٍّ أَنَّهُ دَعَا بِوَضُوءٍ فَمَضْمَضَ وَاسْتَنْشَقَ وَتَرَبَّيَدَهُ الْيُسْرَى، فَفَعَلَ هَذَا ثَلَاثًا، ثُمَّ قَالَ: "هَذَا طُهُورُ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

91 Prenosi se kako je Alija عليه السلام zatražio posudu s vodom za abdest, pa je isprao usta i nos, zatim lijevom rukom ispuhao vodu iz nosa, po tri puta, a zatim rekao: "Ovo je način uzimanja abdesta Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم."

75- Poglavlje o pranju lica

(٩٢) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ خَالِدِ بْنِ عُلْقَمَةَ عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ، قَالَ: أَتَيْنَا عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَقَدْ صَلَّى، فَدَعَا بِطُهُورٍ فَقُلْنَا: مَا يَصْنَعُ بِهِ وَقَدْ صَلَّى، مَا يُرِيدُ إِلَّا

لِيَعْلَمَنَا . فَأْتِي بِإِنَاءٍ فِيهِ مَاءٌ وَطَسْتٌ فَأَفْرَغَ مِنَ الْإِنَاءِ عَلَى يَدَيْهِ
فَغَسَلَهَا ثَلَاثًا ، ثُمَّ تَمَضَّضَ وَاسْتَنْشَقَ ثَلَاثًا مِنْ الْكَهْفِ الَّذِي
يَأْخُذُ بِهِ الْمَاءَ ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا وَغَسَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى ثَلَاثًا
وَيَدَهُ الشَّمَالَ ثَلَاثًا وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ مَرَّةً وَاحِدَةً ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَهُ
الْيُمْنَى ثَلَاثًا وَرِجْلَهُ الشَّمَالَ ثَلَاثًا ، ثُمَّ قَالَ : " مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَعْلَمَ
وُضُوءَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهُوَ هَذَا . "

92 Abd Hajr ﷺ prenosi: “Došli smo kod Alije ibn ebu Taliba, a on je već klanjao, pa je zatražio posudu sa vodom za abdest. Pomislili smo: ‘Zašto će mu posuda kada je već klanjao, izgleda da nas želi nečemu poučiti.’ Donesena mu je posuda s vodom, on poli ruke vodom iz posude i oprao ih tri puta, zatim je isprao usta i nos tri puta istom rukom kojom je zahvaćao vodu, potom oprao lice, desnu pa lijevu ruku, tri puta. Zatim je potrao glavu, te oprao desnu i lijevu nogu tri puta, pa reče: ‘Koga bi radovalo da sazna kako je Allahov Poslanik ﷺ uzimao abdest neka zna da je to činio na ovaj način.’”

76- Koliko se puta pere lice

(٩٣) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ - وَهُوَ ابْنُ الْمُبَارَكِ -
 - عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ مَالِكِ بْنِ عُرْفُطَةَ عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ، عَنْ عَلِيٍّ،
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ أَتَى بِكُرْسِيِّ فَقَعَدَ عَلَيْهِ، ثُمَّ دَعَا بِتَوْرِ فِيهِ
 مَاءٌ فَكَفَأَ عَلَى يَدَيْهِ ثَلَاثًا، ثُمَّ مَضَضَ وَاسْتَنْشَقَ بِكَفِّ وَاحِدٍ
 ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَغَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا وَغَسَلَ ذِرَاعَيْهِ ثَلَاثًا ثَلَاثًا وَأَخَذَ
 مِنَ الْمَاءِ فَمَسَحَ بِرَأْسِهِ. وَأَشَارَ شُعْبَةُ مَرَّةً مِنْ نَاصِيَتِهِ إِلَى مُؤَخَّرِ
 رَأْسِهِ، ثُمَّ قَالَ: لَا أَذْرِي أَرَدَهُمَا أَمْ لَا، وَغَسَلَ رِجْلَيْهِ ثَلَاثًا ثَلَاثًا،
 ثُمَّ قَالَ: "مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى طُهُورِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ فَهَذَا طُهُورُهُ." (وقال أبو عبد الرحمن: "هذا خطأ،
 والصوابُ خالدُ بنُ علقمةَ ليسَ مالكُ بنُ عُرْفُطَةَ.")

93 Alija عليه السلام prenosi da mu je jednom prilikom donesena stolica, pa je sjeo, potom je zatražio posudu s vodom iz koje je, naginjući je, oprao ruke tri puta, potom je jednom rukom isprao nos i usta po tri puta, te je oprao lice tri puta. Poslije toga oprao je svaku ruku do lakata, po tri puta, zatim je

pokvasio ruke i potrao glavu, pa je Šu'ba pokazao od čela do potiljka svoje glave i rekao: “Ne znam da li ih je prilikom potiranja vratio nazad”, zatim je opraio noge po tri puta, te je rekao: “Ko bi volio da vidi Poslanikov način uzimanja abdesta neka zna da je on to ovako radio.”

77- Pranje ruku

(٩٤) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَحُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ، عَنْ يَزِيدَ - وَهُوَ ابْنُ زُرَيْعٍ - قَالَ: حَدَّثَنِي شُعْبَةُ، عَنْ مَالِكِ بْنِ عُرْفُطَةَ، عَنْ عَبْدِ خَيْرٍ، قَالَ: شَهِدْتُ عَلِيًّا دَعَا بِكُرْسِيِّ فَقَعَدَ عَلَيْهِ ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ فِي تَوْرٍ فَغَسَلَ يَدَيْهِ ثَلَاثًا، ثُمَّ مَضْمَضَ وَاسْتَنْشَقَ بِكَفِّ وَاحِدٍ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا وَيَدَيْهِ ثَلَاثًا ثَلَاثًا، ثُمَّ غَمَسَ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ فَصَحَّ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ ثَلَاثًا ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ: "مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى وُضُوءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهَذَا وُضُوءُهُ." "

94 Abd Hajr prenosi da je vidio Aliju ﷺ kako traži stolicu da sjedne, te zatraži posudu s vodom i opra ruke tri puta. Potom ispra usta i nos jednom rukom po tri puta, opra lice i ruke po tri puta, zamoči ruku u posudu i potra glavu,

opra noge po tri puta i reče: “Ko bi volio da vidi način abdesta Allahovog Poslanika ﷺ neka zna da je on to radio ovako.”

78- Poglavlje o načinu uzimanja abdesta

(٩٥) أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَسَنِ الْمُقَمِّيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ قَالَ: قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ: حَدَّثَنِي شَيْبَةُ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ أَخْبَرَهُ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبِي عَلِيٌّ، أَنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ قَالَ: دَعَانِي أَبِي عَلِيٌّ بِوَضُوءٍ فَفَرَّقْتُهُ لَهُ، فَبَدَأَ فَغَسَلَ كَفَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَبْلَ أَنْ يُدْخِلَهُمَا فِي وَضُوئِهِ، ثُمَّ مَضَمَّ ثَلَاثًا وَاسْتَنْشَرَ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ غَسَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى إِلَى الْمِرْفَقِ ثَلَاثًا، ثُمَّ الْيُسْرَى كَذَلِكَ، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ مَسْحَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَهُ الْيُمْنَى إِلَى الْكَعْبَيْنِ ثَلَاثًا، ثُمَّ الْيُسْرَى كَذَلِكَ، ثُمَّ قَامَ قَائِمًا، فَقَالَ: نَاولني، فَنَاولتُهُ الْإِنَاءَ الَّذِي فِيهِ فَضْلُ وَضُوئِهِ، فَشَرِبَ مِنْ فَضْلِ وَضُوئِهِ قَائِمًا فَعَجِبْتُ، فَلَمَّا رَأَيْتُ قَالَ: لَا تَعْجَبْ، فَإِنِّي

رَأَيْتُ أَبَاكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ مِثْلَ مَا رَأَيْتَنِي
صَنَعْتُ يَقُولُ: لَوْضُوئُهُ هَذَا وَشُرْبُ فَضْلِ وَضُوئِهِ قَائِمًا .

95 Husejn ibn Ali prenosi: “Jednom prilikom moj otac Alija zatražio je posudu s vodom za abdest, pa sam mu je donio. Oprao je ruke tri puta prije nego što ih je stavio u posudu sa vodom, isprao je usta i nos po tri puta i oprao lice tri puta. Potom oprao desnu pa lijevu ruku do laktova po tri puta, potra glavu jedanput, te oprao desnu pa lijevu nogu do članaka, po tri puta. Zatim je ustao i zatražio da mu dodam posudu s vodom. Kada sam mu je dodao, on se stojeći napi vode od abdesta, a ja se začudih tome. Kada on to primijeti, reče mi: ‘Ne čudi se, zaista, sam vidio tvoga djeda Vjerovjesnika ﷺ kako radi isto ovo što sam sada ja uradio.’ Tako je pojasnio uzimanje abdesta i zašto je stojeći popio ostatak vode.”

79- Koliko se puta peru ruke

(٩٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي
إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي حَيَّةَ - وَهُوَ ابْنُ قَيْسٍ - قَالَ: رَأَيْتُ عَلِيًّا
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَوَضَّأَ فَغَسَلَ كَفَّيْهِ حَتَّى أَثْقَاهُمَا، ثُمَّ تَمَضَّمُ
ثَلَاثًا وَاسْتَشْتَقَ ثَلَاثًا وَغَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا وَغَسَلَ ذِرَاعَيْهِ ثَلَاثًا

ثَلَاثًا، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ، ثُمَّ غَسَلَ قَدَمَيْهِ إِلَى الْكَعْبَيْنِ، ثُمَّ قَامَ
فَأَخَذَ فَضْلَ طَهْرِهِ فَشَرِبَ وَهُوَ قَائِمٌ، ثُمَّ قَالَ: "أَحْبَبْتُ أَنْ
أُرِيَكُمْ كَيْفَ طَهَّرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

96 Ibn Kajs prenosi: "Vidio sam Aliju ﷺ kako abdesti. Oprao je ruke tri puta, isprao usta i nos po tri puta, te oprao lice tri puta, nakon toga oprao svaku ruku do laktova, po tri puta, potra glavu i oprao noge do članaka. Potom uze posudu s ostatkom vode od abdesta i stojeći se napi iz nje, te reče: 'Želio sam vam pokazati Poslanikov ﷺ način uzimanja abdesta.'"

80- Poglavlje o načinu na koji se peru organi tijela pri abdestu

(٩٧) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ وَالْحَارِثُ بْنُ سَكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا
أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ، عَنِ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنِي مَالِكٌ، عَنْ عَمْرِو
بْنِ يَحْيَى الْمَازِنِيِّ، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّهُ قَالَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدِ بْنِ
عَاصِمٍ، وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَهُوَ
جَدُّ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى: هَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُرِينِي كَيْفَ كَانَ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ؟ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدٍ: نَعَمْ،
 فَدَعَا بَوْضُوءَ فَأَفْرَغَ عَلَى يَدَيْهِ فَغَسَلَ يَدَيْهِ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ، ثُمَّ
 تَمَضَّمُضَ وَاسْتَشَشَقَ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ يَدَيْهِ
 مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ، ثُمَّ مَسَحَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ قَائِلًا بِهِمَا
 وَأَذْبَرَ بَدَأَ بِمُقَدِّمِ رَأْسِهِ ثُمَّ ذَهَبَ بِهِمَا إِلَى قَفَاهُ ثُمَّ رَدَّهُمَا حَتَّى
 رَجَعَ إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي بَدَأَ مِنْهُ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ.

97 Amr ibn Jahja el-Mazini prenosi od svoga oca da je upitao Abdullah ibn Zejda ibn Asima, jednog od ashaba Božijeg Poslanika ﷺ: “Možeš li mi pokazati kako je Poslanik ﷺ abdestio”, a Abdullah ibn Zejd reče mu: “Mogu”, te zatraži posudu s vodom za abdest, poli ruke vodom iz posude i oprala ih dva puta. Zatim ispra usta i nos tri puta, oprala lice tri puta i ruke do laktova dva puta. Potom objema rukama potra glavu od čela do potiljka i vrati ih natrag, te oprala noge.

81- Poglavlje o načinu potiranja glave

(٩٨) أَخْبَرَنَا عُثْبَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مَالِكٍ - هُوَ ابْنُ أَنَسٍ - عَنْ
 عَمْرِو بْنِ يَحْيَى، عَنْ أَبِيهِ، أَنَّهُ قَالَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَاصِمٍ

- وَهُوَ جَدُّ عَمْرٍو بْنِ يَحْيَى: هَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُرِينِي كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ؟ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدٍ: نَعَمْ، فَدَعَا بِوَضُوءٍ فَأَفْرَغَ عَلَى يَدِهِ الْيُمْنَى، فَغَسَلَ يَدَيْهِ مَرَّتَيْنِ، ثُمَّ مَضَمَّ وَاسْتَنْشَقَ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ يَدَيْهِ مَرَّتَيْنِ مَرَّتَيْنِ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ، ثُمَّ مَسَحَ رَأْسَهُ بِيَدَيْهِ فَأَقْبَلَ بِهِمَا وَأَدْبَرَ، بَدَأَ بِمُقَدِّمِ رَأْسِهِ ثُمَّ ذَهَبَ بِهِمَا إِلَى قَفَاهُ، ثُمَّ رَدَّهُمَا حَتَّى رَجَعَ إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي بَدَأَ مِنْهُ، ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَيْهِ.

98 Amr ibn Jahja prenosi od svoga oca da je rekao Abdullahu ibn Zejdu ibn Asimu, koji je bio djed Amra ibn Jahjaa: “Možeš li mi pokazati kako je Allahov Poslanik ﷺ abdestio!” Abdullah ibn Zejd potvrdno odgovori i zatraži posudu s vodom, iz koje nali vode u desnu ruku, te opru obje ruke dva puta. Zatim ispra usta i nos po tri puta, opru lice tri puta i ruke do laktova, po dva puta. Zatim objema rukama potra glavu, od čela do zatiljka i natrag, te opru noge.

82- Koliko se puta potire glava

(٩٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْدٍ، الَّذِي أُرِيَ النَّدَاءَ قَالَ: “رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ فغَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثًا وَيَدَيْهِ مَرَّتَيْنِ وَغَسَلَ رِجْلَيْهِ مَرَّتَيْنِ وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ مَرَّتَيْنِ.”

99 Abdullah ibn Zejd رضي الله عنه prenosi: “Vidio sam Poslanika صلى الله عليه وسلم kako abdesti. Oprao je lice tri puta, ruke i noge po dva puta i glavu je potrao dva puta.”

83- Poglavlje o načinu na koji će žena potrati glavu

(١٠٠) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ جَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ مَرْوَانَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ أَبِي ذَبَابٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ سَالِمَ سَبْلَانَ، قَالَ: وَكَانَتْ عَائِشَةُ تُسْتَعْجَبُ بِأَمَانَتِهِ وَتَسْتَأْجِرُهُ، فَأَرَتْنِي كَيْفَ

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ فَمَضْمَضَتْ
 وَاسْتَنْشَرَتْ ثَلَاثًا وَغَسَلَتْ وَجْهَهَا ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَتْ يَدَهَا الْيُمْنَى
 ثَلَاثًا وَالْيُسْرَى ثَلَاثًا، وَوَضَعَتْ يَدَهَا فِي مُقَدِّمِ رَأْسِهَا ثُمَّ
 مَسَحَتْ رَأْسَهَا مَسْحَةً وَاحِدَةً إِلَى مُؤَخَّرِهِ ثُمَّ أَمَرَتْ يَدَيْهَا
 بِأُذُنَيْهَا، ثُمَّ مَرَّتْ عَلَى الْخَدَيْنِ. قَالَ سَالِمٌ: كُنْتُ آتِيهَا مَكَاتِبًا
 مَا تَخْفِي مِنِّي فَتَجْلِسُ بَيْنَ يَدَيَّ وَتَحَدِّثُ مَعِي حَتَّى جِئْتُهَا
 ذَاتَ يَوْمٍ فَقُلْتُ: ادْعِي لِي بِالْبَرَكَةِ يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ، قَالَتْ: وَمَا
 ذَاكَ؟ قُلْتُ: أَعْقَنِي اللَّهُ قَالَتْ: بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَأَرْحَتِ
 الْحِجَابَ دُونِي، فَلَمْ أَرَهَا بَعْدَ ذَلِكَ الْيَوْمِ.

100 Ebu Abdullah Salim Seblan, koga je Aiša, r.a., unajmljivala kao radnika zbog njegovog poštenja i odanosti, prenosi da mu je ona jednom prilikom pokazala kako je Poslanik ﷺ abdestio. Isprala je usta i nos i oprala lice po tri puta. Potom je oprala desnu i lijevu ruku po tri puta. Zatim je, stavivši ruke na vrh čela, potrala glavu do zatiljka, a potom potrala uši, te rukama obrisala obraze. Salim dalje priča: “U to vrijeme dolazio sam radeći za svoju otkupninu, a ona je razgovarala sa mnom i nije skrivala svoje lice od mene, sve dok jedan dan nisam došao i rekao joj: ‘O majko vjernika, moli Allaha da mi podari bereket.’ Ona upita: ‘A zbog čega to?’ Rekoh joj: ‘Allah me je oslobodio ropstva.’ ‘Neka ti Allah

podari bereket', reče i pokri svoje lice. Nakon toga dana više je nisam vidio.”

84- Potiranje ušiju

(١٠١) أَخْبَرَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ أَبِي الطَّالِقَانِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَّارٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: “رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ فغَسَلَ يَدَيْهِ ثُمَّ تَمَضَّمُضَ وَاسْتَنْشَقَ مِنْ غُرْفَةٍ وَاحِدَةٍ، وَغَسَلَ وَجْهَهُ وَغَسَلَ يَدَيْهِ مَرَّةً مَرَّةً وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ وَأَذُنَيْهِ مَرَّةً.” (قال عَبْدُ الْعَزِيزِ: فَأَخْبَرَنِي مَنْ سَمِعَ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ فِي ذَلِكَ: وَغَسَلَ رِجْلَيْهِ.)

101 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: “Vidio sam Allahovog Poslanika صلى الله عليه وسلم kako abdesti. Oprao je ruke, a zatim je isprao usta i nos iz jednog zahvataja vode. Potom je oprao lice i ruke po jedanput, te je potrao glavu i uši po jedanput.” Abdulaziz kaže: “Obavijestio me je čovjek koji je čuo Ibn Adžlana kako dodaje još ovo: ‘I oprao je noge.’”

85- Poglavlje o potiranju ušiju skupa s glavom i o dokazima koji potvrđuju da su uši dio glave

(١٠٢) أَخْبَرَنَا مُجَاهِدُ بْنُ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عَبَّالَانَ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: "تَوَضَّأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَغَرَفَ غَرْفَةً فَمَضْمَضَ وَاسْتَنْشَقَ، ثُمَّ غَرَفَ غَرْفَةً فَغَسَلَ وَجْهَهُ، ثُمَّ غَرَفَ غَرْفَةً فَغَسَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى ثُمَّ غَرَفَ غَرْفَةً فَغَسَلَ يَدَهُ الْيُسْرَى، ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ وَأُذُنَيْهِ بَاطِنَهُمَا بِالسَّبَّاحِيِّنِ وَظَاهِرَهُمَا بِابْنِهَايْمِيهِ، ثُمَّ غَرَفَ غَرْفَةً فَغَسَلَ رِجْلَهُ الْيُمْنَى، ثُمَّ غَرَفَ غَرْفَةً فَغَسَلَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى." "

102 Prenosi se od Ibn Abasa رضي الله عنه da je rekao: "Jednom prilikom je Allahov Poslanik صلى الله عليه وآله وسلم uzimao abdest pa je zahvatio rukom vode i isprao usta i nos. Potom je zahvatio rukom vode i oprao lice. Ponovo je zahvatio vode i oprao desnu ruku, te zahvativši vode oprao lijevu ruku. Potom je vlažnim rukama potrao glavu i uši, unutrašnjost ušiju kažiprstima, a vanjski dio palcima, te je zahvatio vode i oprao desnu nogu, a zatim, zahvativši vode, oprao lijevu nogu."

(١٠٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ وَعُتْبَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مَالِكٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الصُّنَابِحِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ فَمَضْمَضَ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ فِيهِ، فَإِذَا اسْتَنْشَرَ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ أُنْفِهِ، فَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ وَجْهِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَشْفَارِ عَيْنَيْهِ، فَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ يَدَيْهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِ يَدَيْهِ، فَإِذَا مَسَحَ بِرَأْسِهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ رَأْسِهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ أُذُنَيْهِ، فَإِذَا غَسَلَ رِجْلَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ رِجْلَيْهِ حَتَّى تَخْرُجَ مِنْ تَحْتِ أَظْفَارِ رِجْلَيْهِ ثُمَّ كَانَ مَشِيئُهُ إِلَى الْمَسْجِدِ وَصَلَاتُهُ نَافِلَةً لَهُ."

103 Abdullah ibn es-Sunabihi prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Kada se rob vjernik abdesti, pa ispere usta, iz njih izađu grijesi, kada ispere, nos iz njega izađu grijesi, kada opere lice, s njega spadnu grijesi, čak i oni ispod očnih kapaka. Kada opere ruke, s njih spadnu grijesi, pa čak i oni ispod nokata. Kada potare glavu, iz nje izađu svi grijesi, pa čak i oni iz ušiju. Kada opere noge, s njih spadnu svi

griješ, pa čak izađu i oni ispod nožnih nokata. Zatim će mu se njegov odlazak u mesdžid i njegov namaz pisati kao dodatak.”

86- Poglavlje o potiranju po turbanu

(۱۰۴) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ (ح). وَأَسْبَابَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مَنْصُورٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ، عَنِ الْحَكَمِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ عَنْ بِلَالٍ، قَالَ: "رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ عَلَى الْخُفَّيْنِ وَالْخِمَارِ."

104 Ka'b ibn Udžreta prenosi od Bilala رضي الله عنه da je rekao: "Vidio sam Poslanika صلى الله عليه وسلم kako čini mesh po mestvama i turbanu."

(۱۰۵) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُرَيْرِيُّ عَنْ طَلْقِ بْنِ غَنَمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا زَائِدَةُ وَحَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنِ الْحَكَمِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ، عَنْ بِلَالٍ،

قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ عَلَى
الْخَفِيِّنِ."

﴿105﴾ El-Bera ibn Azib prenosi od Bilala ؓ kako kaže:
"Vidio sam Allahovog Poslanika ﷺ kako čini mesh po
mestvama."

(١٠٦) أَخْبَرَنَا هَنَادُ بْنُ السَّرِيِّ، عَنْ وَكَيْعٍ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنِ الْحَكَمِ،
عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى، عَنْ بِلَالٍ، قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ عَلَى الْخَمَارِ وَالْخَفِيِّنِ."

106 Abdurahman ibn ebu Lejla prenosi od Bilala kako
kaže: "Vidio sam Allahovog Poslanika ﷺ kako čini mesh po
turbanu i mestvama."⁽¹⁾

⁽¹⁾ Mesh po turbanu ili kapi nije dozvoljen, po hanefijskom mezhebu, iz
sljedećih razloga: a) mesh po turbanu propisan je kao olakšica u
situaciji kada postoji teškoća, a skidanje kape ili turbana ne
predstavlja veliku teškoću; b) potiranje je po turbanu dokinuto nakon
što je neko vrijeme bilo dozvoljeno.

87- Poglavlje o potiranju po turbanu uz potiranje gornjeg dijela čela

(۱۰۷) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ التَّمِيمِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْمُرَزِيُّ، عَنِ الْحَسَنِ، عَنِ ابْنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ، عَنِ الْمُغِيرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ فَمَسَحَ نَاصِيَتَهُ وَعِمَامَتَهُ وَعَلَى الْخُفَيْنِ. قَالَ بَكْرٌ: وَقَدْ سَمِعْتُهُ مِنْ ابْنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ أَبِيهِ.

107 El-Mugira prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ se abdestio, te je potrao gornji dio čela, svoj turban i mestve.” (Bekr je kazao: “Ovaj hadis sam čuo od Ibn el-Mugire ibn Šu'be koji prenosi od svoga oca.”)

(۱۰۸) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَحَمِيدُ بْنُ مَسْعَدَةَ عَنْ يَزِيدَ - وَهُوَ ابْنُ زُرَيْعٍ - قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْمُرَزِيُّ، عَنِ حَمْزَةَ بْنِ الْمُغِيرَةَ بْنِ شُعْبَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: تَخَلَّفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَخَلَّفْتُ مَعَهُ، فَلَمَّا قَضَى

حَاجَتَهُ قَالَ: "أَمَعَكَ مَاءٌ؟" فَأَتَيْتُهُ بِمِطْهَرَةٍ، فَغَسَلَ يَدَيْهِ وَغَسَلَ
وَجْهَهُ، ثُمَّ ذَهَبَ يَحْسُرُ عَنْ ذِرَاعَيْهِ فَضَاقَ كُمُّ الْجُبَّةِ فَأَلْفَاهُ
عَلَى مَنْكَبَيْهِ فَغَسَلَ ذِرَاعَيْهِ وَمَسَحَ بِنَاصِيَتِهِ وَعَلَى الْعِمَامَةِ
وَعَلَى خُفْيِهِ.

108 Hamza ibn Mugira ibn Šu'ba prenosi od svoga oca رضي الله عنه da je rekao: "Jednom prilikom primijetio sam kako se Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم udaljava, radi obavljanja fiziološke potrebe, pa sam krenuo za njim. Kada ju je obavio, upita me da li imam vode uz sebe, te mu donesoh krčag s vodom. On opru šake i lice, skide džube, a rukave prebaci preko ramena, opru ruke do lakata, a zatim se potra po gornjem dijelu čela i turbanu, a potom potra svoje mestve."

88- Poglavlje o načinu potiranja po turbanu

(١٠٩) أَحْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا
يُونُسُ بْنُ عَبْدِ يَعْقُوبِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ وَهْبِ
الثَّقَفِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ الْمُغِيرَةَ بْنَ شُعْبَةَ، قَالَ: خَصَلْتَانِ لَا أَسْأَلُ
عَنْهُمَا أَحَدًا بَعْدَ مَا شَهِدْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّم ، قَالَ: كُنَّا مَعَهُ فِي سَفَرٍ فَبَرَزَ لِحَاجَتِهِ، ثُمَّ جَاءَ فَتَوَضَّأَ
 وَمَسَحَ بِنَاصِيَتِهِ وَجَانِبِي عِمَامَتِهِ وَمَسَحَ عَلَى خُفَيْهِ. قَالَ:
 وَصَلَاةُ الْإِمَامِ خَلْفَ الرَّجُلِ مِنْ رَعِيَّتِهِ فَشَهِدْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ فِي سَفَرٍ فَحَضَرَتِ الصَّلَاةُ
 فَأَحْبَسَ عَلَيْهِمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
 وَقَدَّمُوا ابْنَ عَوْفٍ فَصَلَّى بِهِمْ فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ فَصَلَّى خَلْفَ ابْنِ عَوْفٍ مَا بَقِيَ مِنَ الصَّلَاةِ، فَلَمَّا سَلَّمَ ابْنُ
 عَوْفٍ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَضَى مَا سَبَقَ بِهِ.

109 Amr ibn Vehb es-Sekafi veli: “Čuo sam Mugiru ibn Šu'bu kako kaže: ‘Od Allahovog Poslanika ﷺ naučio sam dvije stvari o kojima više nikada nikoga neću pitati: Bili smo s Poslanikom ﷺ na putu te je otišao obaviti fiziološku potrebu. Nakon toga on uze abdest i pri tome potra gornji dio čela kao i lijevu i desnu stranu turbana. Zatim potra svoje mestve.’ Još sam naučio da vođa može klanjati iza nekoga od svojih podređenih. To sam vidio od Božijeg Poslanika ﷺ jedne prilike dok smo bili na putovanju. Došlo je vrijeme namaza, a Božiji se Poslanik ﷺ najednom izgubio, a ashabi su proučili ikamet za namaz i kao imama postavili Ibn Avfa. U toku namaza stigao je Božiji Poslanik ﷺ i priključio se namazu, klanjajući za Ibn Avfom preostali dio namaza. Kada je imam

predao salam Poslanik ﷺ ustao je i naklanjao propušteni dio namaza.”

89- Poglavlje o obaveznosti pranja nogu

(۱۱۰) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، عَنْ شُعْبَةَ (ح) .
وَأَشْبَانًا مُؤَمَّلُ بْنُ هِشَامٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ
مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "وَيْلٌ لِلْعَقَبِ مِنَ النَّارِ."

110 Ebu Hurejra ؓ prenosi: “Ebu el-Kasim ؓ kazao je: ‘Teško petama od vatre.’”

(۱۱۱) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا وَكَيْعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ
(ح) . وَأَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ:
حَدَّثَنَا سُفْيَانُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هَلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ
أَبِي يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْمًا يَتَوَضَّؤْنَ فَرَأَى أَعْقَابَهُمْ تَلُوحُ فَقَالَ: "وَيْلٌ
لِلْأَعْقَابِ مِنَ النَّارِ! أَسْبِغُوا الْوُضُوءَ."

111 Abdullah ibn Amr رضي الله عنه prenosi: “Božiji Poslanik ﷺ vidio je neke ljude kako abdeste, a da pri tome ne peru svoje pete kako treba, pa im reče: *Teško petama od vatre, temeljito uzimajte abdest.*”

90- Poglavlje o davanju prednosti jednoj nozi prilikom pranja

(١١٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، قَالَ: أَخْبَرَنِي الْأَشْعَثُ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَذَكَرَتْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُحِبُّ الْيَمَانَ مَا اسْتَطَاعَ فِي طَهْوَرِهِ وَنَعْلِهِ وَتَرَجُّلِهِ. (قَالَ شُعْبَةُ: ثُمَّ سَمِعْتُ الْأَشْعَثَ بِوَاسِطِ يَقُولُ: يُحِبُّ الْيَمَانَ فَذَكَرَ شَأْنَهُ كُلَّهُ ثُمَّ سَمِعَهُ بِالْكُوفَةِ يَقُولُ: يُحِبُّ الْيَمَانَ مَا اسْتَطَاعَ.)

112 Aiša, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ, kad god je mogao, davao prednost desnoj strani prilikom uzimanja abdesta, kupanja, obuvanja obuće i češljanja. Šu'ba kaže: “Čuo sam Eš'asa u Vasitu da kaže: ‘Davao je prednost desnoj strani u svim stvarima.’ Zatim sam ga čuo u Kufi kako kaže: ‘Davao je prednost desnoj strani kad god je mogao.’”

91- Noge treba oprati rukama

(۱۱۳) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ
 قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو جَعْفَرٍ الْمَدِينِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَانَ بْنِ
 حُنَيْفٍ يَعْنِي عُمَارَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي الْقَيْسِيُّ، أَنَّهُ كَانَ مَعَ رَسُولِ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَأُتِيَ بِمَاءٍ فَقَالَ عَلَى يَدَيْهِ
 مِنَ الْإِنَاءِ فغَسَلَهُمَا مَرَّةً، وَغَسَلَ وَجْهَهُ وَذِرَاعَيْهِ مَرَّةً مَرَّةً، وَغَسَلَ
 رِجْلَيْهِ بِيَمِينِهِ كِلْتَاهُمَا .

113 El-Kajsi رضي الله عنه prenosi kako je bio s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم na putu, te mu je donesena voda za abdest. Polio je svoje ruke vodom iz posude i oprao ih jedanput, zatim je oprao lice i ruke do lakata, po jedanput, te je oprao obje noge desnom rukom.

92- Naredba o pranju mjesta između prstiju pri uzimanju abdesta

(۱۱۴) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ كَثِيرٍ وَكَانَ يُكْنَى أَبَا هَاشِمٍ (ح). وَأَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ أَبِي هَاشِمٍ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ لَقِيطٍ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا تَوَضَّأْتَ فَاسْبِغِ الْوُضُوءَ وَخَلِّ بَيْنَ الْأَصَابِعِ."

114 Asim ibn Lekit prenosi od svoga oca رضي الله عنه kako kaže: "Rekao je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم: 'Kada abdestiš temeljito uzmi abdest i operi prostor između prstiju.'"

93- Koliko se puta peru noge

(۱۱۵) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ آدَمَ، عَنْ ابْنِ أَبِي زَائِدَةَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي وَغَيْرُهُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي حَيَّةَ الْوَادِعِيِّ، قَالَ: رَأَيْتُ

عَلِيًّا تَوَضَّأَ فَغَسَلَ كَفَيْهِ ثَلَاثًا وَتَمَضَّمْضَ وَاسْتَشْتَشَقَ ثَلَاثًا وَغَسَلَ
 وَجْهَهُ ثَلَاثًا وَذَرَاعَيْهِ ثَلَاثًا ثَلَاثًا وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ وَغَسَلَ رِجْلَيْهِ
 ثَلَاثًا ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ: هَذَا وُضُوءُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ.

115 Ebu Hajja el-Vadii prenosi: “Vidio sam Aliju kako abdesti. Oprao je šake tri puta i isprao nos i usta po tri puta. Potom je oprao lice i obje ruke do lakata, tri puta, te je potrao glavu i oprao noge tri puta. Onda je rekao: ‘Ovako je abdestio Božiji Poslanik ﷺ.’”

94- Poglavlje o načinu pranja organa pri abdestu

(١١٦) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ وَالْحَارِثُ بْنُ مِسْكِينٍ قِرَاءَةً
 عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ وَالْفَلْظُ لَهُ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ
 شَهَابٍ، أَنَّ عَطَاءَ بْنَ يَزِيدَ اللَّيْثِيَّ أَخْبَرَهُ: أَنَّ حُمْرَانَ، مَوْلَى
 عُثْمَانَ، أَخْبَرَهُ أَنَّ عُثْمَانَ دَعَا بِوُضُوءٍ فَتَوَضَّأَ فَغَسَلَ كَفَيْهِ ثَلَاثَ
 مَرَّاتٍ ثُمَّ مَضَّمْضَ وَاسْتَشْتَشَقَ ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ

غَسَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى إِلَى الْمَرْفِقِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ غَسَلَ يَدَهُ الْيُسْرَى
 مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ مَسَحَ بِرَأْسِهِ ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَهُ الْيُمْنَى إِلَى الْكَعْبَيْنِ
 ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ غَسَلَ رِجْلَهُ الْيُسْرَى مِثْلَ ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ: رَأَيْتُ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ نَحْوَ وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ
 قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ تَوَضَّأَ نَحْوَ
 وَضُوءِي هَذَا، ثُمَّ قَامَ فَرَكَعَ رُكْعَتَيْنِ لَا يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ غَفَرَ لَهُ
 مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ."

116 Humran prenosi da je Osman zatražio posudu s vodom za abdest, pa je oprao šake tri puta, isprao usta i nos i oprao lice tri puta. Potom je oprao desnu i lijevu ruku do lakata, tri puta, a onda potrao glavu. Potom je oprao desnu pa lijevu nogu do članaka, po tri puta, a zatim rekao: "Vidio sam Božijeg Poslanika ﷺ da isto ovako abdesti", te dodade: "Božiji Poslanik ﷺ rekao je: 'Ko ovačjo uzme abdest, a zatim klanja dva rekata ne razmišljajući u toku namaza o bilo čemu ovosvjetskom, bit će mu oprošteni grijesi koje je počinio.'"

95- Uzimanje abdesta u nanulama

(۱۱۷) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو إِدْرِيسَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ وَ مَالِكٍ وَ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنِ الْمُقْبَرِيِّ عَنْ عَبْدِ بْنِ جُرَيْجٍ ، قَالَ: قُلْتُ لِابْنِ عُمَرَ: رَأَيْتَكَ تَلْبَسُ هَذِهِ التَّعَالَ السَّبْتِيَّةَ وَتَتَوَضَّأُ فِيهَا قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلْبَسُهَا وَيَتَوَضَّأُ فِيهَا."

117 Ubejd ibn Džurejdž prenosi: “Rekao sam Ibn Omeru رضي الله عنه: ‘Vidim te kako obuvaž nanule sebtijje⁽¹⁾ i u njima uzimaš abdest?’ Ibn Omer reče: ‘Vidio sam Poslanika صلى الله عليه وسلم da abdesti u nanulama.’”⁽²⁾

⁽¹⁾ Sebtijje su vrste nanula koje su bez dlaka na sebi, kao da su obrijane.

⁽²⁾ Ovaj hadis ukazuje na to da nanule ne mogu poslužiti kao mestve, te da je obaveza da se noge operu pri uzimanju abdesta.

96- O potiranju po mestvama

(۱۱۸) أَخْبَرَنَا قَتِيبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا حَفْصٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنِ إِبْرَاهِيمَ عَنِ هَمَّامٍ عَنِ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّهُ تَوَضَّأَ وَمَسَحَ عَلَى خُفَيْهِ، فَقِيلَ لَهُ: أَتَمْسَحُ؟ فَقَالَ: قَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَحُ. وَكَانَ أَصْحَابُ عَبْدِ اللَّهِ يُعْجِبُهُمْ قَوْلُ جَرِيرٍ وَكَانَ إِسْلَامُ جَرِيرٍ قَبْلَ مَوْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَيْرٍ.

118 Džerir ibn Abdullah رضي الله عنه prenosi kako je uzimao abdest i učinio mesh po mestvama. Neko ga upita: “Zar činiš mesh?” On odgovori: “Doista sam vidio Poslanika صلى الله عليه وسلم kako čini mesh po mestvama.” Džerirovim su se drugovima svidjele njegove riječi. On je primio islam neposredno prije smrti Poslanika صلى الله عليه وسلم.

(۱۱۹) أَخْبَرَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا حَرْبُ بْنُ شَدَّادٍ عَنِ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنِ جَعْفَرِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ أُمَيَّةِ الضَّمْرِيِّ عَنِ أَبِيهِ، أَنَّهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ وَمَسَحَ عَلَى الْخُفَيْنِ.

119 Džafer ibn Amr ibn Umejja ed-Damri prenosi od svoga oca ﷺ da je vidio Božijeg Poslanika ﷺ kako abdesti i potire mestve.

(۱۲۰) أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ دُحَيْمٌ وَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ وَاللَّفْظُ لَهُ، عَنْ ابْنِ نَافِعٍ، عَنْ دَاوُدَ بْنِ قَيْسٍ، عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ، عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ، قَالَ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبِلَالُ الْأَسْوَاقِ فَذَهَبَ لِحَاجَتِهِ، ثُمَّ خَرَجَ. قَالَ أُسَامَةُ: فَسَأَلْتُ بِلَالَ مَا صَعَّ؟ فَقَالَ بِلَالٌ: ذَهَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحَاجَتِهِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ فَغَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ وَمَسَحَ عَلَى الْخَفَيْنِ ثُمَّ صَلَّى.

120 Usame ibn Zejd ﷺ prenosi: “Došao je Poslanik ﷺ s Bilalom na pijacu. Po dolasku, Poslanik ﷺ ode da obavi fiziološku potrebu. Nakon što se vratio, Usama upita Bilala šta je radio Poslanik. Bilal reče da je je išao obaviti fiziološku potrebu. Zatim je Poslanik ﷺ abdestio, oprao lice, ruke, potrao glavu i učinio mesh po mestvama, te je onda klanjao.”

(۱۲۱) أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ وَ الْحَارِثُ بْنُ سَكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أَبِي النَّضْرِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ

سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، أَنَّهُ
مَسَحَ عَلَى الْخَفَيْنِ.

121 S'ad ibn ebu Vekkas رضي الله عنه prenosi od Božijeg Poslanika ﷺ da je činio mesh po mestvama.

(١٢٢) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنْ
مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِي النَّضْرِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ سَعْدِ بْنِ
أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فِي الْمَسْحِ
عَلَى الْخَفَيْنِ أَنَّهُ لَا بَأْسَ بِهِ.

122 S'ad ibn ebu Vekkas رضي الله عنه prenosi od Poslanika ﷺ da nema smetnje za potiranje po mestvama.

(١٢٣) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ خَشْرَمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عِيسَى، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ
مُسْلِمٍ، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ، قَالَ: خَرَجَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحَاجَتِهِ، فَلَمَّا رَجَعَ تَلَقَّيْتُهُ بِإِدَاوَةٍ
فَصَبَّيْتُ عَلَيْهِ، فَغَسَلَ يَدَيْهِ، ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ، ثُمَّ ذَهَبَ لِيَغْسِلَ
ذُرَاعَيْهِ، فَضَاقَتْ بِهِ الْجُبَّةُ فَأَخْرَجَهُمَا مِنْ أَسْفَلِ الْجُبَّةِ فَغَسَلَهُمَا
وَمَسَحَ عَلَى خَفَيْهِ ثُمَّ صَلَّى بِنَا.

123 Mugira ibn Š'uba رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ jednom prilikom otišao obaviti fiziološku potrebu. “Kada se vratio, prinesoh mu mješinu s vodom i polih mu iz nje. Oprao je ruke i lice, a kada htjede oprati podlaktice, on ih izvuče iz tijesnih rukava i oprao. Zatim je potrao svoje mestve, te je klanjao namaz kao imam.”

(١٢٤) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ، عَنْ

يَحْيَى، عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرٍ، عَنْ عُرْوَةَ بْنِ
 الْمُغِيرَةِ، عَنْ أَبِيهِ الْمُغِيرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 أَنَّهُ خَرَجَ لِحَاجَتِهِ فَاتَّبَعَهُ الْمُغِيرَةُ بِإِدَاوَةٍ فِيهَا مَاءٌ فَصَبَّ عَلَيْهِ
 حَتَّى فَرَغَ مِنْ حَاجَتِهِ فَوَضَّأَ وَمَسَحَ عَلَى الْخَفَيْنِ.

124 Prenosi Urva ibn Mugira od svog oca Mugire رضي الله عنه, a on od Božijeg Poslanika ﷺ da je jednom prilikom Poslanik ﷺ otišao obaviti fiziološku potrebu. Za njim je krenuo Mugira noseći mješinu sa vodom, pa kada je Poslanik ﷺ obavio potrebu, on mu poli da se abdesti. Prilikom abdesta učinio je mesh po mestvama.

97- Potiranje mestvi prilikom putovanja

(١٢٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ: سَمِعْتُ إِسْمَاعِيلَ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: سَمِعْتُ حَمْرَةَ بْنَ الْمُغِيرَةَ بْنَ شُعْبَةَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَقَالَ: "تَخَلَّفْ يَا مُغِيرَةُ وَأَمْضُوا أَيُّهَا النَّاسُ." فَتَخَلَّفْتُ وَمَعِيَ إِدَاوَةٌ مِنْ مَاءٍ وَمَضَى النَّاسُ، فَذَهَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحَاجَتِهِ، فَلَمَّا رَجَعَ ذَهَبَتْ أَصْبُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِ جُبَّةٌ رُومِيَّةٌ ضَيِّقَةٌ الْكُتَيْنِ، فَأَرَادَ أَنْ يُخْرِجَ يَدَهُ مِنْهَا فَضَاقَتْ عَلَيْهِ فَأَخْرَجَ يَدَهُ مِنْ تَحْتِ الْجُبَّةِ فَعَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ وَمَسَحَ عَلَى خُفَيْهِ.

125 Hamza ibn Mugira ibn Šu'ba prenosi od svoga oca رضي الله عنه da je rekao: "Bio sam s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم na putu, te mi on reče: 'O Mugira, zastani malo, a vi ljudi produžite.' Sa sobom sam imao mješinu s vodom, te zastadoh, a ostali produžiše. Poslanik صلى الله عليه وسلم otišao je obaviti fiziološku potrebu, a kada se vratio, ja mu polih vode da se abdesti. Na sebi je imao rimski ogrtač uskih rukava. Kada je htio zasukati rukave, ne

uspje, nego ih skinu i provuče ruke ispod ogrtača. Zatim je oprao lice, ruke, potrao glavu, i učinio mesh po mestvama.”

98- O vremenskom ograničenju mesha po mestvama kod putnika

(۱۲۶) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ عَاصِمٍ، عَنْ زُرِّ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَسَّالٍ، قَالَ: "رَخَّصَ لَنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كُنَّا مُسَافِرِينَ أَنْ لَا نَنْزِعَ خِفَافَنَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِيَهُنَّ."

126 Safvan ibn Assal رضي الله عنه prenosi: “Poslanik ﷺ dao nam je olakšicu kada odemo na neki put, da ne moramo skidati mestve tri dana i tri noći.”

(۱۲۷) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الرَّهَائِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَدَمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَمَالِكُ بْنُ مِغْوَلٍ وَزُهَيْرٌ وَأَبُو بَكْرٍ بْنُ عِيَّاشٍ وَسُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ، عَنْ عَاصِمٍ، عَنْ زُرِّ، قَالَ: سَأَلْتُ صَفْوَانَ بْنَ عَسَّالٍ عَنِ الْمَسْحِ عَلَى الْخُفَّيْنِ فَقَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا إِذَا كُنَّا مُسَافِرِينَ أَنْ نَمْسَحَ عَلَى

خَفَافِنَا وَلَا نَنْزِعَهَا ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ غَائِطٍ وَبَوْلٍ وَنَوْمٍ إِلَّا مِنْ
جَنَابَةٍ.

127 Asim ibn Zirr prenosi: “Upitao sam Safvana ibn Assala o meshu po mestvama, pa je rekao: ‘Kada smo bili na putovanju, Poslanik ﷺ naređivao nam je da činimo mesh po mestvama i da ih ne skidamo tri dana i noći osim u slučaju dženabeta.’”

99- O trajanju mesha kod osobe koja nije na putovanju

(١٢٨) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ:
أَخْبَرَنَا الثَّوْرِيُّ عَنْ عَمْرِو بْنِ فَيْسِ الْمَلَائِيِّ، عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عُثَيْبَةَ،
عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مَخَيْمِرَةَ، عَنْ شُرَيْحِ بْنِ هَانِيءٍ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ رَضِي
اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "جَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْمُسَافِرِ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَلَيَالِيَهُنَّ وَيَوْمًا وَلَيْلَةً لِلْمُقِيمِ، يَعْنِي فِي الْمَسْحِ."

128 Alija ﷺ prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ odredio je putnicima dužinu trajanja mesha od tri dana i tri noći, a onima koji su kod svojih kuća jedan dan i noć.”

(۱۲۹) أَخْبَرَنَا هَنَادُ بْنُ السَّرِيِّ، عَنْ أَبِي مُعَاوِيَةَ، عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنِ الْحَكَمِ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُخَيْمِرَةَ، عَنْ شُرَيْحِ بْنِ هَانِيٍّ، قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ الْمَسْحِ عَلَى الْخُفَيْنِ فَقَالَتْ: ائْتِ عَلِيًّا فَإِنَّهُ أَعْلَمُ بِذَلِكَ مِنِّي، فَأَتَيْتُ عَلِيًّا فَسَأَلْتُهُ عَنِ الْمَسْحِ فَقَالَ: "إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا أَنْ يَمْسَحَ الْمُقِيمُ يَوْمًا وَلَيْلَةً وَالْمُسَافِرُ ثَلَاثًا."

129 Šurejh ibn Hani prenosi: “Pitao sam Aišu, r.a, o meshu po mestvama, pa mi reče: ‘Otiđi do Alije, on bolje od mene poznaje te stvari.’ Otišao sam do Alije عليه السلام i postavio mu isto pitanje, pa mi on reče: ‘Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم propisao nam je da putnik čini mesh tri dana i tri noći, a onaj ko nije na putovanju to čini jedan dan i noć.’”

100- O načinu uzimanja abdesta kada nije urađeno ništa što ga kvari

(۱۳۰) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا بَهْزُ بْنُ أَسَدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَيْسِرَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّزَّالَ بْنَ سَبْرَةَ،

قَالَ: "أَيُّ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى الظُّهْرُ ثُمَّ قَعَدَ لِحَوَائِجِ
النَّاسِ، فَلَمَّا حَضَرَتِ الْعَصْرُ أَتَى بِتَوْرٍ مِنْ مَاءٍ فَأَخَذَ مِنْهُ كَفًّا
فَمَسَحَ بِهِ وَجْهَهُ وَذِرَاعَيْهِ وَرَأْسَهُ وَرِجْلَيْهِ ثُمَّ أَخَذَ فَضْلَهُ فَشَرِبَ
قَاتِمًا وَقَالَ: إِنَّ نَاسًا يَكْرَهُونَ هَذَا وَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعَلُهُ وَهَذَا وَضَوْءٌ مَنْ لَمْ يُحَدِّثْ."

130 Nezzal ibn Sebra prenosi: "Vidio sam Aliju ﷺ kako klanja podne, zatim je ostao poslije namaza rješavajući probleme ljudi koji su mu dolazili. Kada je bilo vrijeme ikindije, donesena mu je posuda s vodom, zahvatio je iz nje šaku vode, pa je tom vodom, koliko je mogao, oprao lice, podlaktice, potrao glavu i noge. Zatim je ustao i popio vode iz posude. Tada je rekao: 'Neki ljudi preziru ovo što sam uradio, a zaista sam ja vidio Allahovog Poslanika ﷺ kako isto ovo radi. Ovo je način uzimanja abdesta za onoga ko već ima abdest.'"

101- O abdestu za svaki namaz

(١٣١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا
شُعْبَةُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَنَسٍ، أَنَّهُ ذَكَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَيْ بِإِنَاءٍ صَغِيرٍ قَوَّضًا قُلْتُ: أَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ لِكُلِّ صَلَاةٍ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: فَانْتُمْ؟
 قَالَ: كُنَّا نُصَلِّي الصَّلَوَاتِ مَا لَمْ نُحَدِّثْ قَالَ: وَقَدْ كُنَّا نُصَلِّي
 الصَّلَوَاتِ بِوُضُوءٍ.

131 Enes رضي الله عنه prenosi kako je Poslaniku صلى الله عليه وسلم donesena mala posuda s vodom, te je iz nje abdestio. Bio je upitan: “Da li je Poslanik صلى الله عليه وسلم abdestio za svaki namaz?” “Da”, odgovorio je on. “Kako ste vi postupali”, dalje smo ga pitali. On odgovori: “Klanjali smo s jednim abdestom više namaza sve dok ga ne izgubimo, odnosno klanjali smo s jednim abdestom više namaza.”

(١٣٢) أَخْبَرَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عُثَيْمَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ،
 عَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ مِنَ الْخَلَاءِ فَقَرَّبَ إِلَيْهِ طَعَامًا فَقَالُوا: أَلَا نَأْتِيكَ
 بِوُضُوءٍ؟ فَقَالَ: "إِنَّمَا أُمِرْتُ بِالْوُضُوءِ إِذَا قُمْتُ إِلَى الصَّلَاةِ."

132 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi da je Poslaniku صلى الله عليه وسلم donesena hrana kada se vratio nakon obavljanja fiziološke potrebe. Prisutni upitaše: “Želiš li da ti donesemo vode za abdesta?” On odgovori: “Naređeno mi je da se abdestim samo kada namaz želim obaviti.”

(۱۳۳) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ سُفْيَانَ
 قَالَ: حَدَّثَنَا عَلْقَمَةُ بْنُ مَرْثَدٍ، عَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: كَانَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ لِكُلِّ صَلَاةٍ، فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ
 الْفَتْحِ صَلَّى الصَّلَاةَ بِوَضُوءٍ وَاحِدٍ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: فَعَلْتَ شَيْئًا
 لَمْ تَكُنْ تَفْعَلُهُ. قَالَ: "عَمْدًا فَعَلْتُهُ يَا عُمَرُ."

133 Ibn Burejda prenosi od svoga oca ﷺ da je rekao: "Božiji Poslanik uzimao je abdest za svaki namaz. Kada je bilo osvojenje Meke, klanjao je više namaza s jednim abdestom. Omer ﷺ reče mu: 'Uradio si nešto što do sada nisi radio.' On odgovori: 'Omere, to sam namjerno učinio.'"⁽¹⁾

102- O prskanju spolnog organa vodom pri uzimanju abdesta

(۱۳۴) أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَنْعُودٍ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ عَنْ
 شُعْبَةَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ رَسُولَ

⁽¹⁾ Ovo je uradio da nas pouči kako se s jednim abdestom može klanjati više namaza, ali je svakako bolje za svaki namaz uzeti novi abdest.

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ حَفْنَةً مِنْ مَاءٍ
فَقَالَ بِهَا هَكَذَا، وَوَصَفَ شُعْبَةَ: "نَضَحَ بِهِ فَرَجَهُ." فَذَكَرْتُهُ
لِإِبْرَاهِيمَ فَأَعْجَبَنِي. (قَالَ الشَّيْخُ ابْنُ السُّنِّيِّ: الْحَكَمُ هُوَ ابْنُ
سُفْيَانَ الثَّقَفِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ.)

134 Hakem prenosi od svoga oca ﷺ da je Poslanik ﷺ pri uzimanju abdesta zahvaćao rukom vode i s njom uradio sljedeće, te je Šu'ba pokazao prskajući svoje stidno mjesto vodom. Spomenuo sam to Ibrahimu, pa mu se svidjelo. (Šejh Ibn Sunni kaže da je Hakemovo ime Ibn Sufjan es-Sekafi.)

(١٣٥) أَخْبَرَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ مُحَمَّدٍ الدُّورِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَخْوَصُ بْنُ
جَوَّابٍ حَدَّثَنَا عَمَّارُ بْنُ رُزَيْقٍ عَنِ مَنصُورٍ (ح). وَأَخْبَرَنَا أَحْمَدُ
بْنُ حَرْبٍ قَالَ: حَدَّثَنَا قَاسِمٌ - وَهُوَ ابْنُ يَزِيدَ الْجَرَمِيُّ - قَالَ:
حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ: حَدَّثَنَا مَنصُورٌ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ
سُفْيَانَ، قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ
وَنَضَحَ فَرَجَهُ." قَالَ أَحْمَدُ: "... فَنَضَحَ فَرَجَهُ."

135 Hakem ibn Sufjan ﷺ prenosi: "Vidio sam Allahovog Poslanika ﷺ kako abdesti, te je vodom poprskao svoje stidno mjesto." (Ahmed kaže: "... Pa je vodom poprskao stidno mjesto.")

103- O iskorištavanju ostatka vode nakon uzimanja abdesta⁽¹⁾

(۱۳۶) أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ سُلَيْمَانُ بْنُ سَيْفٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَمَّابٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي حَيَّةَ، قَالَ: "رَأَيْتُ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَوَضَّأَ ثَلَاثًا ثَلَاثًا، ثُمَّ قَامَ: فَشَرِبَ فَضْلَ وَضُوئِهِ وَقَالَ: صَنَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا صَنَعْتُ."

136 Ebu Hajja prenosi: "Vidio sam Aliju عليه السلام kako abdesti perući organe po tri puta. Potom je ustao i popio ostatak vode iz posude, pa je rekao: 'Poslanik صلى الله عليه وسلم činio je isto ovako.'"

(۱۳۷) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ سُفْيَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ مِغْوَلٍ، عَنْ عَوْنِ بْنِ أَبِي جُحَيْفَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: شَهِدْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْبَطْحَاءِ وَأَخْرَجَ بِلَالٌ فَضْلَ وَضُوئِهِ

⁽¹⁾ Abdest se u vrijeme Poslanika صلى الله عليه وسلم nije uzimao sa česme, koja tada nije postojala, nego iz određenih posuda u kojima bi nakon abdesta ponekad ostajala manja količina vode.

فَاتَدَّرَهُ النَّاسُ فَنَلَتْ مِنْهُ شَيْئًا وَرَكَزَتْ لَهُ الْعَنْزَةَ فَصَلَّى بِالنَّاسِ
وَالْحُمْرُ وَالْكَلَابُ وَالْمَرَأَةُ يَمُرُونَ بَيْنَ يَدَيْهِ.

137 Avn ibn ebu Džuhajfa prenosi od svoga oca ﷺ da je rekao: “Vidio sam Poslanika ﷺ kada je bio u Bathi. Bilal je iznio ostatak vode od abdesta Poslanika ﷺ te su ljudi pohrlili želeći da svako od njih uzme dio te vode. I ja sam uspio ugrabiti malo te vode. Zatim sam u zemlju zabo štap ispred Poslanika ﷺ kako bi mogao klanjati. Dok je Poslanik ﷺ klanjao namaz, ispred tog štapa prolazile su životinje i ljudi.”

(١٣٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ سُفْيَانَ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ
الْمُنْكَدَرِ يَقُولُ: سَمِعْتُ جَابِرًا، يَقُولُ: "مَرِضْتُ، فَأَتَانِي رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ يَعُودَانِي، فَوَجَدَانِي قَدْ
أُغْمِيَ عَلَيَّ، فَتَوَضَّأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَبَّ
عَلَيَّ وَضُوءَهُ."

138 Džabir ﷺ prenosi: “Razbolio sam se, pa je došao Poslanik ﷺ s Ebu Bekrom ﷺ da me obiđe. Kada su stigli, ja sam, zbog jačine bolesti, bio bez svijesti. Poslanik ﷺ abdestio je, te me polio ostatkom vode od abdesta.”

104- O obavezi uzimanja abdesta

(۱۳۹) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَقْبَلُ اللَّهُ صَلَاةً بِغَيْرِ طُهُورٍ وَلَا صَدَقَةً مِنْ غُلُولٍ."

139 Ebu el-Melih prenosi od svoga oca da je rekao: "Rekao ja Allahov Poslanik ﷺ: 'Allah ne prima namaz bez abdesta i sadaku iz imetka stečenog na nedozvoljen način.'"

105- Pretjerivanje prilikom uzimanja abdesta

(۱۴۰) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عَائِشَةَ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ، قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْأَلُهُ عَنِ الْوُضُوءِ فَأَرَاهُ الْوُضُوءَ ثَلَاثًا ثَلَاثًا، ثُمَّ قَالَ:

"هَكَذَا الْوُضُوءُ، فَمَنْ زَادَ عَلَى هَذَا فَقَدْ أَسَاءَ وَتَعَدَّى
وَزَلَمَ."

140 Amr ibn Šuajb prenosi od svoga oca, a on od svoga djeda رضي الله عنه da je rekao: "Došao je beduin Allahovom Poslaniku صلى الله عليه وسلم i pitao ga o abdestu. Poslanik صلى الله عليه وسلم pokazao mu je kako se uzima abdest perući dijelove tijela po tri puta, a zatim je rekao: 'Ovakvo se uzima abdest; ko doda na ovo prešao je granicu i učinio ružno djelo i nepravdu.'"

106- Naredba o temeljitom uzimanju abdesta

(١٤١) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنُ عَرَبِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادٌ قَالَ:
حَدَّثَنَا أَبُو جَهْضَمٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
عَبَّاسٍ، قَالَ: كُنَّا جُلُوسًا إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ فَقَالَ: وَاللَّهِ مَا
خَصَّنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَيْءٍ دُونَ النَّاسِ إِلَّا
بِثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ فَإِنَّهُ أَمَرَنَا أَنْ نُسَبِّحَ الْوُضُوءَ وَلَا نَأْكُلَ الصَّدَقَةَ وَلَا
نُنْزِي الْحُمْرَ عَلَى الْخَيْلِ."

141 Abdullah ibn Ubejdullah ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: "Sjedili smo kod Abdullaha ibn Abbasa, te je rekao: 'Tako mi

Allaha, Poslanik ﷺ nije nas ničim odlikovao nad drugim ljudima osim s tri stvari. Doista nam je naredio da temeljito uzimamo abdest, da ne jedemo ništa od milostinje⁽¹⁾ i da ne dozvoljavamo međusobnu oplodnju magaraca i kobila.”

(١٤٢) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ، عَنْ مَنصُورٍ، عَنْ هَلَالِ بْنِ يَسَافٍ، عَنْ أَبِي يَحْيَى، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَسْبَغُوا الْوُضُوءَ."

142 Abdullah ibn Amr ﷺ prenosi: “Božiji Poslanik ﷺ rekao je: ‘*Temeljito uzimajte abdest.*’”⁽²⁾

107- Vrijednost temeljitog uzimanja abdesta

(١٤٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِمَا يَمْحُو اللَّهُ بِهِ الْخَطَايَا وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ؟ إِسْبَاغُ الْوُضُوءِ عَلَى الْمَكَارِهِ، وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ، وَاتِّظَارُ

⁽¹⁾ Ovo važi samo za Poslanikovu ﷺ porodicu, Ehlul-bejt.

⁽²⁾ Upotpunjavanje abdesta podrazumijeva njegovo propisno i lagahno uzimanje, vodeći računa o svim sunnetima i edebima.

الصَّلَاةَ بَعْدَ الصَّلَاةِ. فَذَلِكَ الرِّبَاطُ، فَذَلِكَ الرِّبَاطُ، فَذَلِكَ
الرِّبَاطُ.

143 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Obavijestit ću vas o onome čime Allah briše grijeha i uzdiže na veće stepene kod Njega: Temeljito uzimanje abdesta u teškim uvjetima, pješačenje do mesdžida i iščekivanje sljedećeg namaza nakon klanjanog namaza. To vam je kao pripravnost na Allahovom putu, to vam je kao pripravnost na Allahovom putu, to vam je kao pripravnost na Allahovom putu."

108- O nagradi onoga ko propisno uzme abdest

(١٤٤) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ
سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ عَاصِمِ بْنِ سُفْيَانَ التَّقْفِيِّ، أَنَّهُمْ
غَزَوْا غَزْوَةَ السَّلَاسِلِ فَفَاتَهُمُ الْغَزْوُ فَرَابَطُوا، ثُمَّ رَجَعُوا إِلَى
مُعَاوِيَةَ، وَعِنْدَهُ أَبُو أَيُّوبَ وَعُقْبَةُ بْنُ عَامِرٍ، فَقَالَ عَاصِمٌ: يَا أَبَا
أَيُّوبَ، فَاتَنَا الْغَزْوُ الْعَامَ، وَقَدْ أُخْبِرْنَا أَنَّهُ مَنْ صَلَّى فِي
الْمَسَاجِدِ الْأَرْبَعَةِ غُفِرَ لَهُ ذَنْبُهُ، فَقَالَ: يَا ابْنَ أَخِي أَدُلُّكَ عَلَى

أَيْسَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ تَوَضَّأَ كَمَا أُمِرَ وَصَلَّى كَمَا أُمِرَ غُفِرَ لَهُ مَا قَدَّمَ مِنْ عَمَلٍ." أَكْذَلِكِ يَا عُقْبَةُ؟ قَالَ: نَعَمْ.

144 Asim ibn Sufjan es-Sekafi bio je sa svojim saborcima u bici es-Sulasil, ali ih je mimoišao direktni okršaj u bici. Nakon određenog vremena pripravnosti za bitku vratili su se do Muavije. Kod njega su bili Ebu Ejjub i Ukba ibn Amir. Asim se obrati Ebu Ejubu: "O Ebu Ejube, mimoišla nas je bitka ove godine, a čuli smo da ko klanja u 'četiri džamije' bit će mu oprošteni grijesi?" On mu odgovori: "O bratiću moj, uputit ću te na nešto lakše od toga. Doista sam čuo Allahovog Poslanika ﷺ kako kaže: 'Ko uzme abdest onako kako je propisano i klanja onako kako je propisano, bit će mu oprošteni grijesi koje je počinio.' Je li tako o Ukba?" On odgovori: "Tako je."

(١٤٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ جَامِعِ بْنِ شَدَّادٍ، قَالَ: سَمِعْتُ حُمْرَانَ بْنَ أَبَانَ أَخْبَرَ أَبَا بُرْدَةَ فِي الْمَسْجِدِ أَنَّهُ سَمِعَ عُثْمَانَ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ أَتَمَّ الْوُضُوءَ كَمَا أَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَالْصَّلَوَاتُ الْخَمْسُ كَفَّارَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ."

145 Osman رضي الله عنه prenosi od Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم da je rekao: “*Ko propisno uzme i upotpuni abdest onako kako je to Allah ﷻ naredio, pet dnevnih namaza brišu mu grijeha počinjene između njih.*”

(١٤٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ حُرْمَانَ مَوْلَى عُثْمَانَ، أَنَّ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَا مِنْ امْرِئٍ يَتَوَضَّأُ فَيُحْسِنُ وُضُوئَهُ، ثُمَّ يُصَلِّي الصَّلَاةَ إِلَّا غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الصَّلَاةِ الْأُخْرَى حَتَّى يُصَلِّيَهَا."

146 Osman رضي الله عنه prenosi: “Čuo sam Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم kako kaže: ‘*Svakom čovjeku koji propisno i potpuno uzme abdest, a zatim klanja namaz, bit će oprošteni grijesi između tog i sljedećeg namaza.*”

(١٤٧) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا آدَمُ بْنُ أَبِي إِيَاسٍ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ - هُوَ ابْنُ سَعْدٍ - قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ، قَالَ: أَخْبَرْتَنِي أَبُو يَحْيَى سَلِيمٌ بْنُ عَامِرٍ وَضَمْرَةُ بْنُ حَبِيبٍ وَأَبُو طَلْحَةَ نَعِيمٌ بْنُ زِيَادٍ قَالُوا: سَمِعْنَا أَبَا أَمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ يَقُولُ: سَمِعْتُ عَمْرُو بْنَ عَبْسَةَ، يَقُولُ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ الْوُضُوءُ؟

قَالَ: "أَمَّا الْوُضُوءُ، فَإِنَّكَ إِذَا تَوَضَّأْتَ فَغَسَلْتَ كَفَيْكَ فَأَثَقَيْتَهُمَا
 خَرَجَتْ خَطَايَاكَ مِنْ بَيْنِ أَظْفَارِكَ وَأَنَامِكَ، فَإِذَا مَضَمْتَهُ
 وَأَسْتَنْشَقْتَ مَنَحْرِيكَ وَغَسَلْتَ وَجْهَكَ وَيَدَيْكَ إِلَى الْمِرْفَقَيْنِ
 وَمَسَحْتَ رَأْسَكَ وَغَسَلْتَ رِجْلَيْكَ إِلَى الْكَعْبَيْنِ اغْتَسَلْتَ مِنْ
 عَامَّةِ خَطَايَاكَ، فَإِنْ أَنْتَ وَضَعْتَ وَجْهَكَ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ خَرَجَتْ
 مِنْ خَطَايَاكَ كَيَوْمٍ وَلَدَتْكَ أُمُّكَ." قَالَ أَبُو أَمَامَةَ: فَقُلْتُ: يَا
 عَمْرُو بْنُ عَبْسَةَ، انْظُرْ مَا تَقُولُ، أَكُلُّ هَذَا يُعْطَى فِي مَجْلِسٍ
 وَاحِدٍ؟ فَقَالَ: أَمَّا وَاللَّهِ لَقَدْ كَبُرَتْ سَنِي وَدَنَا أَجْلِي وَمَا بِي مِنْ
 فِقْرٍ فَأَكْذِبْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَلَقَدْ
 سَمِعْتُهُ أُذُنَايَ وَوَعَاهُ قَلْبِي مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ.

147 Amr ibn Abesa رضي الله عنه prenosi: "Rekao sam: 'O Božiji Poslaniče, kaži mi nešto o abdestu?' On reče: 'Kada abdestiš i propisno opereš svoje ruke, izađu grijesi iz tvojih jagodica i ispod nokata. Kada ispereš svoja usta i svoj nos, opereš svoje lice i ruke do lakata, potareš svoju glavu i opereš noge do iza članaka, većina tvojih grijeha spadne s tebe. Ako zatim padneš

licem na tlo pred Uzvišenim Allahom, bit ćeš čist od grijeha kao na dan kada te majka rodila.” Ebu Umama zatim kaže: “Rekoh: ‘O Amre ibn Abese, kažeš da si sve ovo čuo na jednom sijelu od Božijeg Poslanika ﷺ?’ On dopuni: ‘Doista sam ostario i moj se život približio kraju, nipošto sebi ne bih dozvolio da slažem na Božijeg Poslanika ﷺ. Sve sam ovo čuo svojim ušima i sačuvao u srcu od Allahovog Poslanika ﷺ.’”

109- Šta se kaže nakon uzimanja abdesta

(١٤٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ حَرْبِ الْمُرُوزِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ، عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ، عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ وَأَبِي عَثْمَانَ عَنْ عُثْبَةَ بْنِ عَامِرِ الْجُهَنِيِّ، عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ، ثُمَّ قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ قُتِحَتْ لَهُ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا شَاءَ."

148 Omer ibn Hattab ؓ prenosi: “Božiji Poslanik ﷺ rekao je: ‘Ko propisno uzme abdest, upotpunivši ga, i kaže: *Ešhedu en lā ilāhe illellāh ve ešhedu enne Muhammeden*

abduhū ve resūluhū', bit će mu otvoreno svih osam vrata Dženneta da uđe na koja god želi."

110- Abdest je ukras vjernika na Sudnjem danu

(١٤٩) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ، عَنْ خَلْفٍ - وَهُوَ ابْنُ خَلِيفَةَ - عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ، عَنْ أَبِي حَازِمٍ، قَالَ: كُنْتُ خَلْفَ أَبِي هُرَيْرَةَ، وَهُوَ يَتَوَضَّأُ لِلصَّلَاةِ وَكَانَ يَغْسِلُ يَدَيْهِ حَتَّى يَبْلُغَ إِبْطِئِهِ، فَقُلْتُ: يَا أَبَا هُرَيْرَةَ، مَا هَذَا الْوُضُوءُ؟ فَقَالَ لِي: يَا بَنِي فَرُوحٍ أَنْتُمْ هَهُنَا، لَوْ عَلِمْتُ أَنَّكُمْ هَهُنَا مَا تَوَضَّأْتُ هَذَا الْوُضُوءَ، سَمِعْتُ خَلِيلِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "تَبْلُغُ حَلِيَةَ الْمُؤْمِنِ حَيْثُ يَبْلُغُ الْوُضُوءُ."

149 Ebu Hazim prenosi: "Jednom prilikom stajao sam iza Ebu Hurejre ﷺ dok se abdestio za namaz, pa sam vidio kako pere svoje ruke sve do ispod pazuha, te sam rekao: 'O Ebu Hurejra, kako to uzimaš abdest?' On odgovori: 'O sinovi Ferruhovi, zar ste tu? Da sam znao da ste prisutni, ne bih uzimao abdest na ovaj način. Čuo sam svog voljenog Poslanika ﷺ da kaže: 'Svjetlo vjernika na Sudnjem danu od

njegovog abdesta dosezat će do mjesta do kojih je prao organe tijela pri abdestu.””

(۱۵۰) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ، عَنْ مَالِكٍ، عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ إِلَى الْمَقْبَرَةِ فَقَالَ: "السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، وَدِدْتُ أَنِّي قَدْ رَأَيْتُ إِخْوَانَنَا." قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَسْنَا إِخْوَانَكَ؟ قَالَ: "بَلْ أَنتُمْ أَصْحَابِي وَإِخْوَانِي الَّذِينَ لَمْ يَأْتُوا بَعْدُ وَإِنَّا فَرَطُهُمْ عَلَى الْحَوْضِ." قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ نَعْرِفُ مَنْ يَأْتِي بَعْدَكَ مِنْ أُمَّتِكَ؟ قَالَ: "أَرَأَيْتَ لَوْ كَانَ لِرَجُلٍ خَيْلٌ غُرٌّ مُحَجَّلَةٌ فِي خَيْلٍ بِهِمْ دُهُمٌ أَلَا يَعْرِفُ خَيْلَهُ؟" قَالُوا: بَلَى قَالَ: "فَإِنَّهُمْ يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غُرًّا مُحَجَّلِينَ مِنَ الْوُضُوءِ وَإِنَّا فَرَطُهُمْ عَلَى الْحَوْضِ."

150 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ jednom prilikom otišao do mezarja, te je prilikom ulaska proučio: “*Es-sellāmu alejkum dāre kavmin mu'minīn, ve innā inšāallah bikum lāhikūn.*” (“Neka je na vas spas, o vjernička kuća. I mi ćemo vam se, ako Bog da, pridružiti.”) ‘*Volio sam vidjeti našu braću.*’ Prisutni rekoše: ‘O Božiji Poslaniče,

nismo li mi tvoja braća?’ Poslanik ﷺ odgovori: ‘Vi ste moji drugovi, a oni koji će poslije vas doći su moja braća, a ja sam prvak i predvodnik svih njih na džennetskom vrelu.’ Ashabi rekoše: ‘O Allahov Poslaniče, kako ćeš poznati pripadnike svoga ummeta koji će poslije tebe doći?’ On odgovori: ‘Recite mi da li bi čovjek koji ima lijepe crne konje sa izrazito bijelim kopitama i nogama, prepoznao svoje konje među drugima?’ Ashabi odgovoriše: ‘Naravno.’ Poslanik ﷺ reče: ‘Vjernici će doista doći na Sudnji dan sa svijetlim dijelovima tijela od abdesta, a ja sam prvak i predvodnik svih vjernika na džennetskom vrelu.’”

111- O nagradi onoga ko propisno i potpuno uzme abdest a zatim klanja dva rekata

(١٥١) أَخْبَرَنَا مُوسَى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَسْرُوقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا رَبِيعَةُ بْنُ يَزِيدَ الدَّمَشَقِيُّ، عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ وَأَبِي عُمَانَ، عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نَفِيرٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرِ الْجُهَنِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ يُقْبَلُ عَلَيْهِمَا بِقَلْبِهِ وَوَجْهِهِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ."

151 Ukba ibn Amir el-Džuheni ؓ prenosi: “Božiji Poslanik ﷺ rekao je: ‘Ko propisno i potpuno uzme abdest, zatim skrušeno i smireno klanja dva rekata, sigurno će ući u Džennet.’”

112- O onome što kvari abdest

(١٥٢) أَخْبَرَنَا هَنَادُ بْنُ السَّرِيِّ، عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عَيَّاشٍ، عَنْ أَبِي حَصِينٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: قَالَ عَلِيٌّ، كُنْتُ رَجُلًا مَذَاءً وَكَانَتْ ابْنَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَحْتِي فَاسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَسْأَلَهُ، فَقُلْتُ لِرَجُلٍ جَالِسٍ إِلَيَّ جُنْبِي: سَلُهُ، فَسَأَلَهُ فَقَالَ: "فِيهِ الْوُضُوءُ."

152 Alija ؓ prenosi: “Često mi se pojavljivala mezija⁽¹⁾ iz spolnog organa. Pošto sam bio oženjen kćerkom Božijeg Poslanika ﷺ stidio sam se pitati ga o tome. Rekao sam čovjeku koji je sjedio do mene da ga pita, te ga je upitao. Poslanik ﷺ odgovorio je na to: ‘Abdest se uzme nakon toga.’”

⁽¹⁾ Mezija je tekućina koja se pojavi iz spolnog organa nakon nadražaja, a prije sperme.

(١٥٣) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا جُرَيْرٌ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَلِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: قُلْتُ: لِلْمَقْدَادِ: إِذَا بَنَى الرَّجُلُ بِأَهْلِهِ فَأَمْدَى وَلَمْ يَجَامِعْ فَسَلِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ فَإِنِّي أَسْتَحِي أَنْ أَسْأَلَهُ عَنْ ذَلِكَ وَأَبْنَتُهُ تَحِي، فَسَأَلَهُ فَقَالَ: "يَغْسِلُ مَذَاكِرَهُ وَيَتَوَضَّأُ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ"، أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرٍو عَنْ عَطَاءٍ عَنْ عَائِشِ بْنِ أَنَسٍ، أَنَّ عَلِيًّا قَالَ: كُنْتُ رَجُلًا مَذَاءً فَأَمَرْتُ عَمَّارَ بْنَ يَاسِرٍ يَسْأَلُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَجْلِ ابْنَتِهِ عِنْدِي فَقَالَ: "يَكْفِي مِنْ ذَلِكَ الْوَضُوءُ."

153 Alija ﷺ prenosi: "Rekao sam Mikdadu: 'Pitaj Poslanika ﷺ o čovjeku kome se pojavi mezija nakon igranja sa suprugom, a nije imao spolni odnos s njom, ja se stidim pitati ga o tome jer sam oženjen njegovom kćerkom.' Mikdad ga je upitao, a Poslanik ﷺ reče: 'Neka opere svoj spolni organ i neka uzme abdest kao što to čini za namaz.'" Alija ﷺ prenosi: "Pojavljivala mi se mezija, pa sam zadužio Amara ibn Jasira da pita Božijeg Poslanika ﷺ o tome jer sam se ja stidio pošto sam bio oženjen njegovom kćerkom. Poslanik ﷺ odgovori: 'Dovoljno mu je da uzme abdest.'"

(١٥٤) أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: أَخْبَرَنَا أُمِّيَّةُ قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ الْقَاسِمِ حَدَّثَهُ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنْ إِبَاسِ بْنِ خَلِيفَةَ، عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ، أَنَّ عَلِيًّا أَمَرَ عَمَّارًا أَنْ يَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمَذْيِ فَقَالَ: "يَغْسِلُ مَذَاكِرَهُ وَيَتَوَضَّأُ."

154 Rafi ibn Hadidž prenosi da je Alija ﷺ zadužio Amara ﷺ da pita Allahovog Poslanika ﷺ o meziji. Poslanik ﷺ odgovorio je: "Neka opere svoj spolni organ i neka abdesti."

(١٥٥) أَخْبَرَنَا عُثْبَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْمُرُوزِيُّ، عَنْ مَالِكٍ - وَهُوَ ابْنُ أَنَسٍ - عَنْ أَبِي النَّضْرِ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ الْمُقَدَّادِ بْنِ الْأَسْوَدِ، أَنَّ عَلِيًّا أَمَرَهُ أَنْ يَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الرَّجُلِ إِذَا دَنَا مِنْ أَهْلِهِ فَخَرَجَ مِنْهُ الْمَذْيُ، مَاذَا عَلَيْهِ؟ فَإِنْ عِنْدِي ابْنَتُهُ وَأَنَا اسْتَحِي أَنْ أَسْأَلَهُ، فَسَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ: "إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ ذَلِكَ فَلْيَتَوَضَّأْ فَرَجَهُ وَيَتَوَضَّأْ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ."

155 Mikdad ibn el-Esved ؓ prenosi da mu je Alija ؓ naredio da pita Božijeg Poslanika ﷺ o čovjeku koji se igra sa suprugom, te nakon toga primijeti meziju, šta treba učiniti? “Ja sam oženjen njegovom kćerkom, i stidim se pitati ga o tome.” Pa sam upitao Božijeg Poslanika ﷺ o tome, a on je odgovorio: “*Kada neko od vas to primijeti, neka opere svoj spolni organ i neka uzme abdest kao što to čini za namaz.*”

(١٥٦) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ، حَدَّثَنَا شُعْبَةَ، قَالَ: أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ، قَالَ: سَمِعْتُ مُنْذِرًا، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ، عَنْ عَلِيٍّ، قَالَ: اسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَسْأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمَذِيِّ مِنْ أَجْلِ فَاطِمَةَ، فَأَمَرْتُ الْمُقَدَّادَ بْنَ الْأَسْوَدِ، فَسَأَلَهُ فَقَالَ: "فِيهِ الْوُضُوءُ."

156 Alija ؓ prenosi: “Stidio sam se pitati Poslanika ﷺ zbog Fatime, pa sam naredio Mikdadu ibn el-Esvedu. Upitao ga je, a Poslanik ﷺ odgovorio je: ‘*Treba uzeti abdest.*’”

113- O uzimanju abdesta nakon obavljanja velike i male nužde

(۱۵۷) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَاصِمٍ أَنَّهُ سَمِعَ زَيْدَ بْنَ حُبَيْشٍ، يُحَدِّثُ قَالَ: آتَيْتُ رَجُلًا يُدْعَى صَفْوَانَ بْنَ عَسَّالٍ فَتَعَدَّتْ عَلَيَّ بَابُهُ، فَخَرَجَ فَقَالَ: مَا شَأْنُكَ؟ قُلْتُ: أَطْلُبُ الْعِلْمَ قَالَ: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَضَعُ أَجْنَحَتَهَا لِطَالِبِ الْعِلْمِ رِضًا بِمَا يَطْلُبُ، فَقَالَ: عَنْ أَبِي شَيْءٍ تَسْأَلُ؟ قُلْتُ: عَنِ الْخَفِيِّينَ قَالَ: «كُنَّا إِذَا كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ أَمَرْنَا أَنْ لَا نَنْزِعَهُ ثَلَاثًا إِلَّا مِنْ جَنَابَةٍ، وَلَكِنْ مِنْ غَانِطٍ وَبَوْلٍ وَنَوْمٍ.»

157 Zirr ibn Hubejš prenosi: "Došao sam kod čovjeka po imenu Safvan ibn Assal, te sam sjeo ispred njegovih vrata. Kada je izašao, ugledavši me, upita: 'Trebaš li nešto?' Rekoh: 'Tražim znanje', a on odgovori: 'Doista meleki prostiru svoja krila pred onim koji traži znanje iz zadovoljstva tim djelom.' Tada me upita: 'O čemu želiš pitati?' Rekao sam: 'O uzimanju mesha po mestvama.' On odgovori: 'Kada smo bili na putovanju s Božijim Poslanikom ﷺ naređivao nam je da ne skidamo mestve nakon obavljanja male ili velike nužde, niti

nakon spavanja, tri dana.⁽¹⁾ Obavezno ih je skinuti samo u slučaju džunupluka.”

114- O abdestu nakon velike nužde

(١٥٨) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَإِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ، قَالَا: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَاصِمٍ، عَنْ زُرِّ، قَالَ: قَالَ صَفْوَانُ بْنُ عَسَّالٍ: "كُنَّا إِذَا كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ أَمَرَنَا أَنْ لَا نَنْزِعَهُ ثَلَاثًا إِلَّا مِنْ جَنَابَةٍ، وَلَكِنْ مِنْ غَائِطٍ وَبَوْلٍ وَنَوْمٍ."

158 Zirr prenosi da je Safvan ibn Assal رضي الله عنه rekao: “Kada smo bili na putovanju s Allahovim Poslanikom صلى الله عليه وسلم, naređivao nam je da ne skidamo svoje mestve zbog male i velike nužde niti zbog spavanja, tri dana, osim u slučaju džunupluka.”

⁽¹⁾ Ovo znači da musafir umjesto pranja nogu pri abdestu može činiti mesh, potiranje mestvi, i to u trajanju od 3 dana i 3 noći. Ovo je ruhsa, olakšica, od Uzvišenog Allaha za musafira.

115- O uzimanju abdesta nakon puštanja vjetra

(١٥٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ، عَنْ سُفْيَانَ، عَنِ الزُّهْرِيِّ (ح). وَأَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ
 بْنُ مَنْصُورٍ، عَنْ سُفْيَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنِي
 سَعِيدٌ - يَعْنِي ابْنَ الْمُسَيَّبِ - وَعَبَادُ بْنُ تَمِيمٍ، عَنْ عَمِّهِ - وَهُوَ
 عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زَيْدٍ - قَالَ: شَكِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ الرَّجُلُ يَجِدُ الشَّيْءَ فِي الصَّلَاةِ قَالَ: "لَا يَنْصَرِفُ حَتَّى
 يَجِدَ رِيحًا أَوْ يَسْمَعَ صَوْتًا."

159 Abdullah ibn Zejd رضي الله عنه prenosi: "Neki se čovjek požalio Poslaniku صلى الله عليه وسلم da je osjetio nešto čudno u namazu. Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: 'Neka se ne osvrće sve dok ne čuje zvuk ili ne osjeti miris.'"⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ako se radi o šejtanskim vesvesama, i čovjeku se čini kao da pušta vjetar, bit će dužan promijeniti abdest samo u slučaju da čuje zvuk ili osjeti miris.

116- O uzimanju abdesta nakon spavanja

(١٦٠) أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ وَحُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ، قَالَا: حَدَّثَنَا
 يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ،
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: "إِذَا اسْتَيْقَظَ أَحَدُكُمْ مِنْ
 مَنَامِهِ فَلَا يُدْخِلُ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ حَتَّى يُفْرِغَ عَلَيْهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ،
 فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ."

160 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi: "Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao je: 'Kada se neko od vas probudi iz sna, neka ne stavlja svoju ruku u posudu s vodom sve dok je tri puta ne opere, jer niko ne zna gdje mu je ruka bila u toku noći.'

117- Drijemež

(١٦١) أَخْبَرَنَا بَشْرُ بْنُ هَلَالٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ
 هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا نَعَسَ الرَّجُلُ وَهُوَ فِي الصَّلَاةِ فَلْيَنْصَرَفْ، لَعَلَّهُ يَدْعُو عَلَى نَفْسِهِ وَهُوَ لَا يَدْرِي."

161 Aiša, r.a., prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ rekao je: 'Kada čovjek zadrijema u toku namaza, neka prekine namaz. Možda uči dovu protiv sebe, a da toga nije ni svjestan.'"

118- O uzimanju abdesta nakon doticanja spolnog organa

(١٦٢) أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، حَدَّثَنَا مَعْنُ، حَدَّثَنَا مَالِكُ (ح) .
وَالْحَارِثُ بْنُ مِسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ، عَنِ ابْنِ الْقَاسِمِ
قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكٌ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو
بْنِ حَزْمٍ أَنَّهُ سَمِعَ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ يَقُولُ: دَخَلْتُ عَلَى مَرْوَانَ بْنِ
الْحَكَمِ فَذَكَرْنَا مَا يَكُونُ مِنْهُ الْوُضُوءُ، فَقَالَ مَرْوَانُ: مِنْ مَسِّ
الذِّكْرِ الْوُضُوءُ، فَقَالَ عُرْوَةُ: مَا عَلِمْتُ ذَلِكَ، فَقَالَ مَرْوَانُ:
أَخْبَرْتَنِي بِسُرَّةِ بِنْتِ صَفْوَانَ أَنَّهَُا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ يَقُولُ: "إِذَا
مَسَّ أَحَدُكُمْ ذَكَرَهُ فَلْيَتَوَضَّأْ."

162 Urva ibn ez-Zubejr ؓ prenosi: “Ušao sam kod Mervana ibn el-Hakema, te smo, razgovarajući, nabrajali stvari koje kvare abdest. Tada je Mervan spomenuo da doticanje spolnog organa kvari abdest. Urva reče: ‘Nisam to znao.’ Na to Mervan odgovori: ‘Obavijestila me je Busra bint Safvan da je čula Božijeg Poslanika ﷺ da kaže: ‘Kada neko od vas dotakne spolni organ, neka ponovo uzme abdest.’”

(١٦٣) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ الْمُغِيرَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ

سَعِيدٍ، عَنْ شُعَيْبٍ، عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي

بَكْرٍ بْنُ عَمْرٍو بْنِ حَزْمٍ أَنَّهُ سَمِعَ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ، يَقُولُ: ذَكَرَ

مَرْوَانَ فِي إِمَارَتِهِ عَلَى الْمَدِينَةِ أَنَّهُ يَتَوَضَّأُ مِنْ مَسِّ الذَّكَرِ إِذَا

أَفْضَى إِلَيْهِ الرَّجُلُ بِيَدِهِ فَأَثَكْرَتْ ذَلِكَ وَقُلْتُ: لَا وَضُوءَ عَلَى

مَنْ مَسَّهُ، فَقَالَ مَرْوَانُ: أَخْبَرْتَنِي بُسْرَةَ بِنْتُ صَفْوَانَ أَنَّهَا سَمِعَتْ

رَسُولَ اللَّهِ ذَكَرَ مَا يَتَوَضَّأُ مِنْهُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: "وَيَتَوَضَّأُ مِنْ مَسِّ الذَّكَرِ." قَالَ عُرْوَةُ: فَلَمْ أَزَلْ أُمَارِي

مَرْوَانَ حَتَّى دَعَا رَجُلًا مِنْ حَرَسِهِ فَأَرْسَلَهُ إِلَى بُسْرَةَ فَسَأَلَهَا

عَمَّا حَدَّثَتْ مَرْوَانَ فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ بُسْرَةَ بِمِثْلِ الَّذِي حَدَّثَنِي عَنْهَا

مَرْوَانُ.

163 Urva ibn ez-Zubejr ؓ prenosi: “Dok je Mervan bio namjesnik Medine, jednom je spomenuo da je obavezno uzeti abdest nakon doticanja spolnog organa rukom. Ja sam to negirao rekavši da nije obavezno uzeti abdest nakon doticanja spolnog organa. Mervan reče: ‘Obavijestila me je Busra bint Safvan da je čula Božijeg Poslanika ﷺ kada je spominjao stvari koje kvare abdest, da je spomenuo i da doticanje spolnog organa golom rukom kvari abdest.’” Urva nastavlja: “Nisam se prestao raspravljati s Mervanom sve dok nije pozvao jednog stražara i poslao ga do Busre da je upita o onome što je pričala Mervanu. Busra mu je poručila isto ono što je rekla i Mervanu.”

119- O neobaveznosti abdesta nakon doticanja spolnog organa

(١٦٤) أَخْبَرَنَا هَنَادٌ، عَنْ مُلَازِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَدْرِ، عَنْ قَيْسِ بْنِ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: خَرَجْنَا وَفِدًا حَتَّى قَدِمْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَايَعَنَا وَصَلَّيْنَا مَعَهُ، فَلَمَّا قَضَى الصَّلَاةَ جَاءَ رَجُلٌ كَاتَهُ بَدْوِيٌّ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا تَرَى فِي رَجُلٍ مَسَّ ذَكَرَهُ فِي الصَّلَاةِ؟ قَالَ: "وَهَلْ هُوَ إِلَّا مُضْغَةٌ مِنْكَ - أَوْ - بَضْعَةٌ مِنْكَ." "

164 Kajs ibn Talk ibn Ali prenosi od svoga oca da je rekao: “Grupa ljudi u kojoj sam bio i ja krenula je do Poslanika ﷺ. Kada smo stigli, dali smo mu prisegu i klanjali zajedno s njim namaz. Kada se završio namaz, došao je neki beduin i upitao Poslanika ﷺ: ‘O Božiji Poslaniče, šta treba uraditi čovjek koji je u toku namaza dotakao svoj spolni organ?’ Poslanik odgovori: ‘Nije li tvoj spolni organ dio tebe?’”(1)

120- Nije obavezno uzeti abdest onome ko bez strasti dotakne svoju ženu

(١٦٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْحَكَمِ، عَنْ شُعَيْبٍ، عَنِ اللَّيْثِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ الْهَادِ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ، عَنِ الْقَاسِمِ، عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: "إِنْ كَانَ

(1) Ovaj hadis ukazuje na neobaveznost uzimanja abdesta nakon doticanja spolnog organa, tj. da taj čin ne kvari abdest, a ovaj stav zauzima i hanefijski mezheb. Međutim, prethodni hadis i stav velikog broja učenjaka da taj čin kvari abdest daju nam za pravo da kažemo kako je bolje da to izbjegnemo i da, ako možemo, za svaki slučaj promijenimo abdest, jer se radi o abdestu kao uvjetu za namaz, koji je najvažnija obaveza u islamu.

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُصَلِّيَ وَإِنِّي لَمُعْرِضَةٌ بَيْنَ
يَدَيْهِ اغْتَرَّضَ الْجَنَازَةَ حَتَّى إِذَا أَرَادَ أَنْ يُوتَرَ مَسَّنِي بِرِجْلِهِ ."

165 Aiša, r.a, prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ klanjao je namaz, a ja sam ležala ispred njega kao mejit, a kada bi htio klanjati vitr, dotakao bi me svojom nogom."

(١٦٦) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ،
قَالَ: سَمِعْتُ الْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدٍ يُحَدِّثُ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ
عنها، قَالَتْ: "لَقَدْ رَأَيْتُمُونِي مُعْرِضَةً بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَسُولُ اللَّهِ يُصَلِّي، فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَسْجُدَ غَمَزَ
رِجْلِي فَضَمَّتْهَا إِلَيَّ ثُمَّ يَسْجُدُ ."

166 Aiša, r.a., prenosi: "Ja sam ležala ispred Poslanika ﷺ dok je on klanjao. Kada je htio učiniti sedždu, dotakao bi moju nogu rukom, pa bi je ja skupila, a on bi učinio sedždu."

(١٦٧) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ، عَنْ مَالِكٍ، عَنْ أَبِي النَّضْرِ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ
عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كُنْتُ أَنَا بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ وَرِجْلَايَ فِي قِبْلَتِهِ، فَإِذَا سَجَدَ غَمَزَنِي فَقَبَضْتُ رِجْلِي،
فَإِذَا قَامَ بَسَطْتُهُمَا وَالْبُيُوتُ يُؤْمَدُ لَيْسَ فِيهَا مَصَابِيحُ ."

167 Aiša, r.a., prenosi: “Spavala sam ispred Allahovog Poslanika ﷺ dok je on klanjao, a moje su noge bile na mjestu gdje je on činio sedždu. Kada bi krenuo na sedždu, dotakao bi me, pa bih ja savila noge, a kada bi se uspravio, ja bi ih ispružila. Kuće u to vrijeme nisu imale rasvjetu.”

(١٦٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ وَنُصَيْرُ بْنُ الْفَرَجِ وَالْفِطْرِيُّ لَهُ قَالَا: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: فَقَدْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَجَعَلْتُ أَطْلُبُهُ بِيَدِي فَوَقَعْتُ يَدِي عَلَى قَدَمَيْهِ وَهُمَا مَنْصُوبَتَانِ وَهُوَ سَاجِدٌ يَقُولُ: "أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسَكَ."

168 Aiša, r.a., prenosi: “Jedne sam noći osjetila da pored mene nema Božijeg Poslanika ﷺ, te sam ga počela tražiti pipajući rukama. Iznenada sam rukom dotakla njegova uspravljena stopala, i shvatih da je na sedždi. Dok mu je lice bilo na tlu, izgovarao je: ‘Eūzu bi ridāke min sehatike, ve bi muāfātike min ukūbetike, ve eūzu bike minke, la uhsī senāen alejke, ente kema esnejte ‘alā nefsike.’ (‘Utječem se Tvom zadovoljstvu od Tvoje srdžbe i Tvome oprostima od Tvoje

kazne. Utječem se Tebi od Tebe. Ja Ti se ne mogu zahvaliti kako treba, samo Ti možeš na pravi način Sebi zahvaliti.’)”

121- Nije obavezno uzeti abdest zbog poljupca

(١٦٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ سُفْيَانَ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو رَوْقٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ التَّمِيمِيِّ، عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُقَبِّلُ بَعْضَ أَزْوَاجِهِ ثُمَّ يُصَلِّي وَلَا يَتَوَضَّأُ. قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: لَيْسَ فِي هَذَا الْبَابِ حَدِيثٌ أَحْسَنُ مِنْ هَذَا الْحَدِيثِ، وَإِنْ كَانَ مُرْسَلًا. (وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ الْأَعْمَشُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا. قَالَ يَحْيَى الْقَطَّانُ: حَدِيثُ حَبِيبٍ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا هَذَا وَحَدِيثُ حَبِيبٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: "تُصَلِّي وَإِنْ قَطَرَ الدَّمُ عَلَى الْحَصِيرِ" لَا شَيْءَ.)

169 Aiša, r.a., prenosi: “Božiji Poslanik ﷺ nekada bi poljubio neku od svojih žena, a zatim bi otišao klanjati namaz

ne uzimajući abdest ponovo.” (Ebu Abdurrahman kaže: “Na ovu temu nema boljeg hadisa od spomenutog iako je ovaj hadis mursel.”⁽¹⁾ Ovaj hadis prenosi i Eameš od Habiba ibn ebu Sabita, a on od Urve, a ovaj od Aiše. Jahja el-Kattan kaže: “Ovaj hadis koji prenosi Habib od Urve, a on od Aiše, kao i hadis koji prenosi Habib od Urve, a on od Aiše u kojem stoji da je klanjala dok je krv kapala na hasuru, nepouzdan su.”)

122- O uzimanju abdesta nakon jedenja hrane koju je vatra izmijenila⁽²⁾

(١٧٠) - أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ وَعَبْدُ الرَّزَّاقِ،
 قَالَا: حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ، عَنْ
 إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَارِظٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا مَسَّتِ
 النَّارُ."

⁽¹⁾ Mursel - hadis je onaj hadis koji tabiin prenosi od Poslanika ﷺ. Dakle, u lancu uglavnom nedostaje neki od ashaba. S obzirom da su svi ashabi pouzdani, ovaj se hadis uglavnom prihvata.

⁽²⁾ Kasnije ćemo vidjeti da je ovaj propis dokinut.

170 Ebu Hurejra ؓ prenosi: “Čuo sam Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: ‘Uzmite abdest nakon što jedete hranu pripremljenu na vatri.’”

(١٧١) أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ - يَعْنِي ابْنَ حَرْبٍ - قَالَ: حَدَّثَنِي الرَّبِيعِيُّ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ أَخْبَرَهُ، أَنَّ عَبْدِ اللَّهِ بْنَ قَارِظٍ أَخْبَرَهُ، أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ."

171 Ebu Hurejra ؓ prenosi: “Čuo sam Božijeg Poslanika ﷺ kako kaže: ‘Kada jedete hranu pripremljenu na vatri, promijenite abdest poslije toga.’”

(١٧٢) أَخْبَرَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ بَكْرِ - وَهُوَ ابْنُ مُضَرَ - قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، عَنِ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ، عَنِ بَكْرِ بْنِ سَوَادَةَ، عَنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ، عَنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ، عَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ قَارِظٍ، قَالَ: رَأَيْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَتَوَضَّأُ عَلَى ظَهْرِ الْمَسْجِدِ فَقَالَ: "أَكَلْتُ أَثْوَارَ أَقْطِ فَتَوَضَّأْتُ مِنْهَا."

إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُ بِالْوُضُوءِ مِمَّا
مَسَّتِ النَّارُ.

172 Abdullah ibn Ibrahim ibn Kariz prenosi: “Vidio sam Ebu Hurejru kako uzima abdesti iza mesdžida, pa je rekao: ‘Jeo sam suhog sira te sam promijenio abdest. Doista sam čuo Allahovog Poslanika ﷺ kada je naredio da se abdesti onaj ko jede hranu pripremljenu na vatri.’”

(١٧٣) أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ عَبْدِ
الْوَارِثِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ حُسَيْنِ الْمُعَلِّمِ قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى
بْنُ أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَمْرٍو الْأَوْزَاعِيِّ، أَنَّهُ سَمِعَ
الْمُطَلِّبَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْطَبٍ يَقُولُ: قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: اتَّوَضَّأَ
مِنْ طَعَامٍ أَجِدُهُ فِي كِتَابِ اللَّهِ حَلَالًا لِأَنَّ النَّارَ مَسَّتْهُ؟ فَجَمَعَ أَبُو
هُرَيْرَةَ حَصَى فَقَالَ: أَشْهَدُ عَدَدَ هَذَا الْحَصَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ."

173 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: “Zar da mijenjam abdest nakon što jedem dozvoljenu hranu koja je spomenuta u Allahovoj knjizi samo zato što je pripremljena na vatri!?” Na to Ebu Hurejra رضي الله عنه sakupi nekoliko kamenčića i reče: “Zaklinjem se na svaki od ovih kamenčića da je Allahov

Poslanik ﷺ rekao: *‘Promijenite abdest nakon što jedete hranu pripremljenu na vatri.’*”

(۱۷۴) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ جَعْدَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ."

174 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: *“Neka promijeni abdest onaj ko jede hranu pripremljenu na vatri.”*

(۱۷۵) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَمُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ، قَالَا: أَبَانَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، عَنْ يَحْيَى بْنِ جَعْدَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو: قَالَ مُحَمَّدُ الْقَارِيُّ، عَنْ أَبِي أَيُّوبَ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا غَيَّرَتْ النَّارُ."

175 Ebu Ejub ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: *“Promijenite abdest nakon što jedete hranu spravljanu na vatri.”*

(۱۷۶) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ وَهَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ - وَهُوَ ابْنُ عُمَارَةَ بْنِ أَبِي حَفْصَةَ - قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ، قَالَ: سَمِعْتُ يَحْيَى بْنَ جَعْدَةَ يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو الْقَارِي، عَنْ أَبِي طَلْحَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا غَيَّرَتِ النَّارُ."

176 Ebu Talha ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Neķa promijeni abdest onaj ķo jede hranu spravlĵenu na vatri."

(۱۷۷) أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا حَرَمِيُّ بْنُ عُمَارَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ حَفْصٍ، عَنْ ابْنِ شَهَابٍ، عَنْ ابْنِ أَبِي طَلْحَةَ، عَنْ أَبِي طَلْحَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا أَضْجَعَتِ النَّارُ."

177 Ebu Talha ؓ prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Promijenite abdest nakon Ńto jedete hranu spravlĵenu na vatri."

(۱۷۸) أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا الزُّبَيْدِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنِي الزُّهْرِيُّ، أَنَّ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنَ أَبِي

بُكَرٌ أَخْبَرَهُ أَنَّ خَارِجَةَ بِنَ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ زَيْدَ بْنَ ثَابِتٍ
 قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "تَوَضَّؤُوا
 مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ."

178 Zejd ibn Sabit رضي الله عنه prenosi: "Čuo sam Poslanika ﷺ da je rekao: 'Promijenite abdest nakon što jedete hranu pripremljenu na vatri.'"

(١٧٩) أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو حَرَبٍ قَالَ:
 حَدَّثَنَا الزُّبَيْدِيُّ، عَنِ الزُّهْرِيِّ أَنَّ أَبَا سَلَمَةَ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ
 أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْأَخْنَسِ بْنِ شَرِيْقٍ، أَنَّهُ
 أَخْبَرَهُ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى أُمِّ حَبِيبَةَ، زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ، وَهِيَ خَالَتُهُ، فَسَقَتْهُ سَوِيْقًا ثُمَّ قَالَتْ لَهُ: تَوَضَّأْ يَا ابْنَ
 أُخْتِي، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا
 مَسَّتِ النَّارُ."

179 Ebu Sufjan ibn Seid ibn el-Ahnes ibn Šerik priča da je jednom prilikom ušao kod Ummu Habibe, žene Božijeg Poslanika ﷺ, koja je bila njegova tetka. Ugostila ga ja i ponudila kašom, a zatim mu je rekla: "O moj sestriću, uzmi

sada abdest, zaista je Allahov Poslanik ﷺ rekao: *‘Uzmite abdest nakon što jedete hranu koja je pripravljena na vatri.’*”

(۱۸۰) أَخْبَرَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ بَكْرِ بْنِ مُضَرَ قَالَ: حَدَّثَنِي بَكْرُ بْنُ مُضَرَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ بَكْرِ بْنِ سَوَادَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمِ بْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْأَخْنَسِ، أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ، زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَتْ لَهُ وَشَرِبَ سَوِيقًا: يَا ابْنَ أُخْتِي تَوَضَّأْ، فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "تَوَضَّؤُوا مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ."

180 Ebu Sufjan ibn Seid ibn el-Ahnes priča da mu je Ummu Habiba, žena Božijeg Poslanika ﷺ nakon što se počastio kašom, rekla: “O moj sestriću, promijeni svoj abdest. Doista sam ja čula Božijeg Poslanik ﷺ kako kaže: *‘Uzmite abdest nakon što jedete hranu pripravljenu na vatri.’*”

123- O neobaveznosti uzimanja abdesta onome ko jede hranu pripremljenu na vatri

(١٨١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ زَيْنَبَ، بِنْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكَلَ كَفًّا فَجَاءَهُ بِلَالٌ فَخَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ وَلَمْ يَمَسَّ مَاءً.

181 Umm Selema pripovijeda da je Božiji Poslanik ﷺ jeo plečku od ovce. Došao mu je Bilal, te su otišli na namaz, a da nije koristio vodu.

(١٨٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: أَثَيَانًا ابْنُ جُرَيْجٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يُوسُفَ، عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ فَحَدَّثَتْنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصْبِحُ جُنْبًا مِنْ غَيْرِ احْتِلَامٍ ثُمَّ يَصُومُ. وَحَدَّثَنَا مَعَ هَذَا الْحَدِيثِ أَتَاهَا حَدِيثُهُ أَنَّهَا قَرَّبَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُنْبًا مَشُوبًا فَأَكَلَ مِنْهُ ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ وَلَمْ يَتَوَضَّأْ.

182 Sulejman ibn Jesar prenosi: “Došao sam kod Umm Seleme, a ona mi je ispričala da se Božiji Poslanik ﷺ nekada budio neokupan nakon spolnog odnosa i kao takav bi zapostio. Također mu je ispričala da je jednom prilikom donijela Božijem Poslaniku ﷺ pečeni komad mesa, te je on pojeo dio toga. Zatim je klanjao a da ponovo ne uzme abdest.”

(١٨٣). أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا

أَبْنُ جُرَيْجٍ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ بَنِي يَسَارٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: "شَهِدْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكَلَ خُبْزًا وَلَحْمًا ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ وَلَمْ يَتَوَضَّأْ."

183 Ibn Abbas ؓ prenosi: “Vidio sam Božijeg Poslanika ﷺ kako jede hljeb i meso, a zatim je otišao na namaz ne uzimajući abdest.”

(١٨٤) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَيَّاشٍ قَالَ:

حَدَّثَنَا شُعَيْبٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ قَالَ: سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: "كَانَ آخِرَ الْأَمْرَيْنِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَرَكَ الْوُضُوءَ مِمَّا مَسَّتِ النَّارُ."

184 Džabir ibn Abdullah ؓ prenosi: “Zapamćeno je od Božijeg Poslanika ﷺ kao konačan propis neobaveznost uzimanja abdesta nakon jela koje je pripremljeno na vatri.”

124- O ispiranju usta nakon konzumiranja kaše

(١٨٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ وَالْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا
 أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنِ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ
 سَعِيدٍ عَنْ بُشَيْرِ بْنِ يَسَارٍ مَوْلَى بَنِي حَارِثَةَ أَنَّ سُؤَيْدَ بْنَ
 التُّعْمَانَ، أَخْبَرَهُ أَنَّهُ خَرَجَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عَامَ خَيْبَرَ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالصَّهْبَاءِ، وَهِيَ مِنْ أَدْنَى خَيْبَرَ، صَلَّى
 الْعَصْرَ ثُمَّ دَعَا بِالْأَزْوَادِ فَلَمْ يُؤْتِ إِلَّا بِالسَّوِيقِ فَأَمَرَ بِهِ فَتَرَى فَاكُلَ
 وَأَكَلْنَا، ثُمَّ قَامَ إِلَى الْمَغْرِبِ فَمَضْمَضَ وَمَضْمَضْنَا ثُمَّ صَلَّى وَلَمْ
 يَتَوَضَّأْ.

185 Suvejd ibn en-Nu'man رضي الله عنه priča kako je, za vrijeme Bitke na Hajberu, krenuo s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم na Hajber. Kada su stigli nadomak Hajbera, u mjesto po imenu Es-Sahba, klanjali su ikindiju, te je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم zatražio hranu koju su ponijeli na put. Donesena mu je samo kaša. Naredio ja da se kaša raskvasi, pa smo svi zajedno jeli. Kada je bilo vrijeme akšam-namaza, ustao je i isprao usta, te i mi učinismo isto. Zatim je klanjao namaz bez ponovnog uzimanja abdesta.

125- O ispiranju usta nakon pijenja mlijeka

(١٨٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عُقَيْلٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ
عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ شَرِبَ لَبَنًا ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ فَتَمَضَّضَ ثُمَّ قَالَ: "إِنَّ لَهُ
دَسْمًا."

186 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم pio mlijeko, te je zatražio vode i njome isprao usta. Potom je rekao: "Doista u mlijeku ima masnoće."

126- Kada se obavezno kupati, a kada nije - kupanje nakon stupanja u islam

(١٨٧) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ
عَنِ الْأَعْرَجِ وَهُوَ ابْنُ الصَّبَّاحِ عَنْ خَلِيفَةَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ

عَاصِمٌ أَنَّهُ أَسْلَمَ فَأَمَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَغْتَسِلَ
بِمَاءٍ وَسِدْرٍ.

187 Kajs ibn Asim kazuje da je primio islam, pa mu je Poslanik ﷺ naredio da se okupa vodom i sidrom.”⁽¹⁾

127- O kupanju prije primanja islama

(١٨٨) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ، يَقُولُ: "إِنَّ ثُمَامَةَ بْنَ أَنَاثَةَ الْحَنْفِيَّ انْطَلَقَ إِلَى نَجْلِ قَرِيبٍ مِنَ الْمَسْجِدِ فَاعْتَسَلَ ثُمَّ دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. يَا مُحَمَّدُ، وَاللَّهِ مَا كَانَ عَلَى الْأَرْضِ وَجْهٌ أَبْغَضَ إِلَيَّ مِنْ وَجْهِكَ فَقَدْ أَصْبَحَ وَجْهَكَ أَحَبَّ الْوُجُوهِ كُلِّهَا إِلَيَّ، وَإِنَّ خَيْلِكَ أَخَذَتْني

⁽¹⁾ “Sidr” je lotosovo drvo. Vjerovatno se radilo o lišću ovoga drveta, kao, u to doba, adekvatnom sredstvu za čišćenje. Osim toga, ovo se drvo u hadisima spominje kao efikasna materija u liječenju od sihira.

وَأَنَا أُرِيدُ الْعُمْرَةَ فَمَاذَا تَرَى؟ فَبَشَّرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَأَمَرَهُ أَنْ يَعْتَمِرَ. " (مُخْتَصَرٌ)

188 Ebu Hurejra رضي الله عنه priča: "Došao je čovjek po imenu Sumama ibn Usal el-Hanefi do jednog izvora blizu mesdžida. Okupao se i ušao u mesdžid te je proučio: 'Ešhedu en lā ilāha illallāhu vahdehu lā šerīke leh, ve enne Muhammeden abduhu ve resūluhu.' Potom je rekao: 'O Muhamede, tako mi Allaha nije mi bio niko mrži od tebe na ovom svjetu, a sada si mi postao najdraži od svih ljudi. Tvoji su me konjanici zarobili, a ja sam krenuo obaviti umru, šta mi je sada činiti?' Poslanik صلى الله عليه وسلم čestita mu i naredi da obavi umru." (Sažeta verzija)

128- Kupanje nakon ukopa mnogobošca

(١٨٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ: سَمِعْتُ نَاجِيَةَ بْنَ كَعْبٍ عَنْ عَلِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ أَبَا طَالِبٍ مَاتَ، فَقَالَ: "أَذْهَبُ فَوَارِهِ" قَالَ: إِنَّهُ مَاتَ مُشْرِكًا، قَالَ: "أَذْهَبُ فَوَارِهِ"، فَلَمَّا وَارَيْتَهُ رَجَعْتُ إِلَيْهِ، فَقَالَ لِي: "اغْتَسِلْ".

189 Alija ﷺ je došao Poslaniku ﷺ i rekao mu: “Ebu Talib je umro.” Poslanik ﷺ odgovori mu: “*Idi i pokopaj ga.*” “Pokopao sam ga i vratio se do Poslanika ﷺ, a on mi reče: ‘*Okupaj se!*’”(1)

129- O obavezi kupanja nakon doticanja spolnih organa

(١٩٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ، عَنْ قَتَادَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ الْحَسَنَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي رَافِعٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا جَلَسَ بَيْنَ شُعْبَيْهَا الْأَرْبَعِ ثُمَّ اجْتَهَدَ فَقَدْ وَجِبَ الْغُسْلُ."

190 Ebu Hurejra ﷺ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “*Čada se muškarac nađe između ženinih bedara, i čada dođe do spolnog kontakta, kupanje postaje obavezno.*”(2)

(1) Ove riječi Poslanika ﷺ ne ukazuju na obaveznost kupanja (farz ili vadžib) nakon ukopa mušrika, nego bi se moglo shvatiti kao sunnet, ili se možda radilo o tome da je na Alijinom tijelu i odjeći ostalo zemlje, pa mu je naredio da se okupa.

(2) Hadis ukazuje na obaveznost kupanja nakon dodira spolnih organa, bez obzira da li došlo do ejakulacije ili ne.

(۱۹۱) أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ بْنِ إِسْحَاقَ الْجُوزْجَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَيْسَى بْنُ يُونُسَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَشْعَثُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ، عَنِ ابْنِ سَيْرِينَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا قَعَدَ بَيْنَ شُعْبَيْهَا الْأَرْبَعِ، ثُمَّ اجْتَهَدَ فَقَدْ وَجَبَ الْغُسْلُ." (قال أبو عبد الرحمن: هَذَا خَطَأٌ وَالصَّوَابُ: أَشْعَثُ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ. وَقَدْ رَوَى الْحَدِيثَ عَنْ شُعْبَةَ النَّضْرِ بْنِ شَمِيلٍ وَغَيْرِهِ كَمَا رَوَاهُ خَالِدٌ.)

191 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Kada se muškarac nađe sa ženom, te dođe do spolnog kontakta, obavezni su se okupati oboje."⁽¹⁾ (Ebu Abdurrahman kaže da postoji greška u lancu prenosilaca, te da je ispravno: Ešas prenosi od Hasena, a on od Ebu Hurejre. Također, hadis prenosi En-Nadr ibn Šumejl i drugi od Šu'be, a prenosi ga i Halid.)

⁽¹⁾ Ebu Abdurrahman, tj. Nesai ukazuje na grešku u senedu, lancu prenosilaca, kod ovog drugog predanja, ali ne smatra da ta greška utječe na vjerodostojnost hadisa.

130- O obavezi kupanja nakon ejakulacije

(١٩٢) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَعَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ وَاللَّفْظُ لِقُتَيْبَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ بْنُ حُمَيْدٍ، عَنِ الرَّكِيِّ بْنِ الرَّبِيعِ، عَنْ حُصَيْنِ بْنِ قَبِيصَةَ، عَنْ عَلِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنْتُ رَجُلًا مَدَاءً، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا رَأَيْتَ الْمَذْيَ فَاغْسِلْ ذَكَرَكَ وَتَوَضَّأْ وَضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ، وَإِذَا فَضَخْتَ الْمَاءَ فَاغْتَسِلْ." "

192 Alija ؓ prenosi: "Pojavljivala mi se iz spolnog organa mezija (sluz), te mi je Poslanik ﷺ rekao: 'Kada osjetiš izlazak mezije, operi svoj spolni organ i uzmi abdest kao što to činiš za namaz. A kada dođe do ejakulacije sjemena, tada se okupaj.'"

(١٩٣) أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: أَبَانَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ، عَنْ زَائِدَةَ (ح). قَالَ: وَأَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَاللَّفْظُ لَهُ، حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ، حَدَّثَنَا زَائِدَةُ، عَنِ الرَّكِيِّ بْنِ الرَّبِيعِ بْنِ عَمِيَلَةَ الْفَرَّارِيِّ،

عَنْ حُصَيْنِ بْنِ قَبِيصَةَ، عَنْ عَلِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ: كُنْتُ
رَجُلًا مَذَاءً، فَسَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "إِذَا
رَأَيْتَ الْمَذْيَ قَوَّضًا وَاغْسِلْ ذَكَرَكَ، وَإِذَا رَأَيْتَ فَضَخَ الْمَاءِ
فَاغْتَسِلْ."

193 Alija عليه السلام prenosi: "Dešavalo mi se da osjetim izlazak mezije (sluzi) iz spolnog organa nakon nadražaja, pa sam pitao Poslanika صلى الله عليه وسلم o tome, a on je odgovorio: *'Kada primijetiš izlazak mezije, operi svoj spolni organ i onda abdesti, a kada dođe do izbacivanja sjemena, onda se okupaj.'*"

131- Kupanje žene kojoj se u snu desi ono što i muškarcu

(١٩٤) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُهُ قَالَ: حَدَّثَنَا
سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ أُمَّ سُلَيْمٍ سَأَلَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمَرْأَةِ تَرَى فِي مَنَامِهَا مَا يَرَى الرَّجُلُ قَالَ:
"إِذَا أَنْزَلَتِ الْمَاءَ فَلْتَغْتَسِلْ."

194 Enes عليه السلام priča da je Umm Sulejm upitala Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم o ženi kojoj se u snu desi ono što se dešava

muškarcima. Poslanik ﷺ odgovorio je: “*Ako primijeti tragove ejakulacije, neka se okupa.*”

(۱۹۵) أَخْبَرَنَا كَثِيرُ بْنُ عَبِيدٍ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَرْبٍ، عَنِ الزُّبَيْدِيِّ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ أَنَّ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَخْبَرَتْهُ أَنَّ أُمَّ سُلَيْمٍ كَلَّمَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَائِشَةُ جَالِسَةٌ، فَقَالَتْ لَهُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ، أَرَأَيْتَ الْمَرْأَةَ تَرَى فِي النَّوْمِ مَا يَرَى الرَّجُلُ أَتَغْتَسِلُ مِنْ ذَلِكَ؟ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "نَعَمْ"، قَالَتْ عَائِشَةُ: فَقُلْتُ لَهَا: أَفَ لَكَ، أَوْ تَرَى الْمَرْأَةَ ذَلِكَ؟ فَالْتَفَتَ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "تَرَبَّتْ يَمِينُكَ فَمَنْ أَيْنَ يَكُونُ الشَّبَهُ." "

195 Aiša, r.a., bila je prisutna kada se Umm Sulejm obratila Poslaniku ﷺ pitajući ga: “O Allahov Poslaniče, Allah se uistinu ne stidi istine. Da li se obavezna okupati žena koja u snu doživi ono što doživljavaju muškarci?” Poslanik ﷺ odgovori joj: “*Obvezna se okupati.*” Aiša, r.a., joj reče: “Uh, zar se ženi to može desiti?” Na to se Poslanik ﷺ okrenu Aiši i reče joj: “*Ruže ti se pozlatile, ođakle onda potječe sličnost djeteta!?*”

(۱۹۶) أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ يُوْسُفَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ هِشَامٍ قَالَ:
 أَخْبَرَنِي أَبِي، عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، أَنَّ امْرَأَةً
 قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحِي مِنْ الْحَقِّ، هَلْ عَلَى
 الْمَرْأَةِ غُسْلٌ إِذَا هِيَ احْتَلَمَتْ؟ قَالَ: نَعَمْ، إِذَا رَأَتْ الْمَاءَ،
 فَضَحَكَتْ أُمُّ سَلَمَةَ فَقَالَتْ: أَتَحْلَمُ الْمَرْأَةُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "فَفِيمَ يُشَبِّهُهَا الْوَلَدُ."

196 Umm Seleme, r.a., prenosi da je neka žena rekla Allahovom Poslaniku ﷺ: "O Božiji Poslaniče, doista se Allah ne stidi istine, da li se treba okupati žena koja polucira u snu?" Poslanik ﷺ odgovori: "Treba ako primijeti tragove polucije." Umm Selema nasmija se na to i upita: "Zar žena može polucirati u snu?" Poslanik ﷺ odgovori: "Ovakle onda potiče sličnost djeteta njegovoj majci?!"⁽¹⁾

(۱۹۷) أَخْبَرَنَا يُوْسُفُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ عَنْ شُعْبَةَ قَالَ:
 سَمِعْتُ عَطَاءَ الْخُرَّاسَانِيَّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ خَوْلَةَ

⁽¹⁾ Ovo ne znači da je sličnost od polucije u snu, nego Poslanik ﷺ ukazuje da sličnost dolazi od prevage sjemene tekućine.

بُنْتُ حَكِيمٍ، قَالَتْ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عَنِ الْمَرْأَةِ تَحْتَلِمُ فِي مَنَامِهَا فَقَالَ: "إِذَا رَأَتْ الْمَاءَ فَلْتَعَسَلْ."

197 Havla bint Hakim, r.a., priča: "Pitala sam Božijeg Poslanika ﷺ o ženi koja polucira u snu. On odgovori: 'Ako primijeti tragove polucije, obavezna se okupati.'"

132- O osobi koja polucira u snu, a nakon buđenja ne primijeti tragove polucije

(١٩٨) أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَلَاءِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ
الرَّحْمَنِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعَادٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ
عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ: "الْمَاءُ مِنَ الْمَاءِ ."

198 Ebu Ejjub ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Voda je radi vode." (Kupanje se obavlja zbog ejakulacije.)

133- O različitosti ejakulata muškarca i žene

(١٩٩) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَبَانَا عَبْدُهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَاءُ الرَّجُلِ غَلِيظٌ أَبْيَضٌ وَمَاءُ الْمَرْأَةِ رَقِيقٌ أَصْفَرٌ، فَأَيُّهُمَا سَبَقَ كَانَ الشَّبَهُ." "

199 Enes رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Tečnost je muškarca gusta i bijele boje, dok je tečnost žene rijetka i žućkaste boje. Dijete će više ličiti na onog roditelja čija tečnost prevlada."

134- O kupanju nakon mjesečnice

(٢٠٠) أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ: أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْعَدَوِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ، مِنْ بَنِي أَسَدِ قُرَيْشٍ أَنَّهَا أَتَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَذَكَرَتْ أَنَّهَا تُتَحَاضُ فَزَعَمَتْ أَنَّهُ قَالَ لَهَا: "إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ،
فَإِذَا أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَدَعِيَ الصَّلَاةَ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاغْسِلِي عَنكَ
الِدَّمَ ثُمَّ صَلِّي.".

200 Fatima bint Kajs, r.a., kazuje da je došla Božijem Poslaniku ﷺ i požalila se na iznenadni odliv krvi. Poslanik ﷺ reče joj: "To je samo krv iz vene, a kada ti nastupi mjesečnica, nemoj klanjati namaz. Čim prođe, okupaj se i ponovo počni klanjati."

(٢٠١) أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ هَاشِمٍ قَالَ:
حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ عُرْوَةَ عَنِ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ
فَاتْرِكِي الصَّلَاةَ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاغْتَسِلِي.".

201 Aiša, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Kada nastupi vrijeme mjesečnice, nemoj klanjati namaz, a kada prođe, okupaj se."

(٢٠٢) أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ:
حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ عَنِ عُرْوَةَ وَعَمْرَةَ عَنِ
عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: اسْتَحِيضْتُ أُمَّ حَبِيبَةَ، بِنْتُ

جَحَشٍ، سَبْعَ سِنِينَ فَاشْتَكَّتْ ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ هَذِهِ لَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، وَلَكِنْ هَذَا عِرْقٌ، فَاعْتَلِي ثُمَّ صَلِي."

202 Aiša, r.a., prenosi: "Umm Habiba bint Džahš imala je vanredne odlive krvi u periodu od sedam godina, te se požalila Božijem Poslaniku ﷺ na to. Poslanik ﷺ reče joj: "To nije menstrualna krv nego krv iz krvnog suda. Saperi sa sebe tragove krvi i onda normalno klanjaj."

(٢٠٣) أَخْبَرَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُونُسَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ حَمِيدٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي النُّعْمَانُ وَالْأَوْزَاعِيُّ وَأَبُو مُعَيْدٍ - وَهُوَ حَفْصُ بْنُ غِيْلَانَ - عَنِ الرَّهْرِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ وَعَمْرَةُ بِنْتُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: اسْتَحِيضَتْ أُمُّ حَبِيبَةَ، بِنْتُ جَحَشٍ، امْرَأَةً عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ - وَهِيَ أُخْتُ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحَشٍ - فَاسْتَقَّتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ هَذِهِ لَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، وَلَكِنْ

هَذَا عَرَقٌ، فَإِذَا أَدْبَرَتِ الْحَيْضَةَ فَاغْتَسِلِي وَصَلِّي، وَإِذَا أَقْبَلَتْ
فَاتْرُكِي لَهَا الصَّلَاةَ. " قَالَتْ عَائِشَةُ: فَكَانَتْ تَغْتَسِلُ لِكُلِّ صَلَاةٍ
وَتُصَلِّي، وَكَانَتْ تَغْتَسِلُ أَحْيَانًا فِي مِرْكَنٍ فِي حُجْرَةِ أُخْتِهَا زَيْنَبَ
وَهِيَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى إِذَا حُمِرَ الدَّمُ
لَعَلُّوا الْمَاءَ وَتَخْرُجُ فَتُصَلِّي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَمَا يَمْنَعُهَا ذَلِكَ مِنَ الصَّلَاةِ.

203 Aiša, r.a., prenosi: "Umm Habiba bint Džahš, žena Abdurrahmana ibn Avfa i sestra Zejnebe bint Džahš, imala je česte vanredne odlive krvi. Pitala je o tome Božijeg Poslanika ﷺ, te joj je on rekao: *'To nije menstrualna krv, nego krv iz krvnog suda. Kada nastupi vrijeme menstruacije, tada nemoj klanjati namaz, a kada ona prođe, okupaj se i nastavi normalno klanjati.'*" Aiša, r.a., dalje prenosi: "Umm Habiba se kupala prije svakog namaza pa bi tek onda klanjala. Nekada se kupala u koritu unutar sobe svoje sestre Zejnebe, koja je bila kod Božijeg Poslanika ﷺ. Voda prilikom kupanja poprimala je boju krvi zbog obilnog krvarenja. Sve je ovo nije sprečavalo da odlazi na namaz i klanja ga iza Poslanika ﷺ."

(٢٠٤) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ
الْحَارِثِ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ وَعُمَرَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهَا أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ خَتَنَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَتَحَتَّ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ اسْتَحِيضَتْ سَبْعَ سِنِينَ اسْتَقْتَتْ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ذَلِكَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ هَذِهِ لَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، وَلَكِنْ هَذَا
 عَرَقٌ فَاغْتَسِلِي وَصَلِّي.

204 Aiša, r.a., prenosi: “Umm Habiba, svastika Božijeg Poslanika ﷺ, i žena Abdurrahmana ibn Avfa, je imala vanredne odlive krvi u periodu od sedam godina. Pitala je o tome Božijeg Poslanika ﷺ, te joj je on rekao: ‘To nije menstrualna krv, nego odljev krvi iz krvnog suda. Okupaj se, a zatim klanjaj namaz.’”

(٢٠٥) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ
 عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: اسْتَقْتَتْ أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتُ
 جَحْشٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي أُسْتَحَاضُ فَقَالَ: «إِنَّمَا ذَلِكَ عَرَقٌ،
 فَاغْتَسِلِي وَصَلِّي»، فَكَانَتْ تَغْتَسِلُ لِكُلِّ صَلَاةٍ.

205 Aiša, r.a., prenosi: “Umm Habiba upitala je jednom prilikom Božijeg Poslanika rekavši: ‘O Božiji Poslaniče, ja imam vanredne odljeve krvi.’ Poslanik ﷺ reče joj: ‘To je krv iz

krvnog suda, okupaj se i normalno klanjaj namaz. 'Ona se kupala prije klanjanja svakog namaza.'

(٢٠٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ سَأَلَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الدَّمِّ، قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: رَأَيْتُ مِرْكَهَهَا مَلَانًا دَمًا، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَمْكِي قَدْرَ مَا كَانَتْ تَحْبِسُكَ حَيْضُكَ، ثُمَّ اغْتَسَلِي." أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ مَرَّةً أُخْرَى وَلَمْ يَذْكُرْ جَعْفَرًا.

206 Aiša, r.a., prenosi da je Umm Habiba pitala Poslanika ﷺ o vanrednom odlivu krvi. Aiša, r.a., dalje prenosi: "Vidjela sam njeno korito puno krvave vode." Božiji Poslanik ﷺ odgovorio je: "Kloni se namaza u vremenu trajanja tvoje normalne menstruacije, a zatim se okupaj."⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ovo znači da odliv krvi nakon uobičajenog trajanja hajza kod neke žene treba tretirati kao istihazu, te će se okupati i klanjati namaze, uz obavezu uzimanja obdesta za svaki namaz, tj. za svaki namaski vakat. U tom namaskom vaktu s tim abdestom može učiniti bilo koju vrstu ibadeta, a u narednom namaskom vaktu uzet će novi abdest.

(٢٠٧) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، تَعْنِي: أَنَّ امْرَأَةً كَانَتْ نُهْرَاقُ الدَّمِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَقْتَتْ لَهَا أُمُّ سَلَمَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "لَتَنْظُرُ عِدَّةَ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ الَّتِي كَانَتْ تَحِيضُ مِنَ الشَّهْرِ قَبْلَ أَنْ يُصَيِّبَهَا الَّذِي أَصَابَهَا، فَلَتَرْكِ الصَّلَاةَ قَدْرَ ذَلِكَ مِنَ الشَّهْرِ، فَإِذَا خَلَفَتْ ذَلِكَ فَلَتَغْتَسِلُ ثُمَّ لَتَسْتَفِرُّ ثُمَّ لَتُصَلِّيَ."

207 Umm Selema, r.a., prenosi da je u vrijeme Poslanika ﷺ neka žena imala neuobičajene odlive krvi, pa je Umm Selema za nju upitala Allahovog Poslanika ﷺ o tome. Poslanik ﷺ odgovorio je: "Neka se kloni namaza u vremenskom periodu uobičajenog trajanja njene menstruacije. Kada prođe taj vremenski period, neka se okupa i stavi komad čiste tkanine na spolni organ kako bi spriječila razlijevanje krvi, a zatim neka obavlja namaz."

135- O mjesečnom ciklusu

(٢٠٨) أَخْبَرَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ بُكْرِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ يَزِيدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي بُكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتَ جَحْشٍ الَّتِي كَانَتْ تَحْتَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَأَنَّهَا اسْتَحِيضَتْ لَا تَطْهَرُ فَذَكَرَ شَأْنَهَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "إِنَّهَا لَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ وَلَكِنَّهَا رُكُضَةٌ مِنَ الرَّحِمِ فَلْتَنْظُرْ قَدْرَ قَرْنِهَا الَّتِي كَانَتْ تَحِيضُ لَهَا فَلْتَرْكِ الصَّلَاةَ ثُمَّ تَنْظُرْ مَا بَعْدَ ذَلِكَ فَلْتُغْتَسِلْ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ."

208 Aiša, r.a., prenosi da je Umm Habiba, žena Abdurrahmana ibn Avfa, imala vanredne odlive krvi. Njen je slučaj spomenut pred Poslanikom ﷺ, te je on rekao: "To nije menstrualna krv nego krv nastala nekim procesima oko maternice. Neka ne obavlja namaz u vremenskom periodu trajanja njene normalne menstauacije, a zatim neka vrijeme poslije toga smatra periodom čistoće i neka se kupi prije obavljanja svakog namaza."

(٢٠٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الرَّهْرِيِّ عَنْ
 عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتَ جَحْشٍ
 كَانَتْ تُسَحَّاضُ سَبْعَ سِنِينَ فَسَأَلَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ فَقَالَ: "لَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، إِنَّمَا هُوَ عَرَقٌ"، فَأَمَرَهَا أَنْ تَتْرَكَ
 الصَّلَاةَ قَدْرَ أَقْرَائِهَا وَحَيْضَتِهَا وَتَغْتَسِلَ وَتُصَلِّيَ. فَكَانَتْ تَغْتَسِلُ
 عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ.

209 Aiša, r.a., priča da je Umm Habiba bint Džahš imala vanredne odlive krvi u periodu od sedam godina, pa je o tome pitala Poslanika ﷺ, koji joj je odgovorio: "To nije krv mjesečnice nego krv iz krvnih sudova." Rekao joj je da ne klanja namaz onoliko vremena koliko traje njen normalni menstrualni ciklus, a zatim da se okupa i da nastavi klanjati namaz. Ona se kupala prije obavljanja svakog namaza.

(٢١٠) أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ حَمَادٍ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي
 حَبِيبٍ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْمُنْذِرِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ عُرْوَةَ،
 أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ حَدَّثَتْ أَنَّهَا أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَكَتْ إِلَيْهِ الدَّمَ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ، فَانظُرِي إِذَا آتَاكَ قَرْوُكَ فَلَا تَصَلِّي، فَإِذَا مَرَّ قَرْوُكَ فَطَهَّرِي ثُمَّ صَلِّي مَا بَيْنَ الْقَرَاءِ إِلَى الْقَرَاءِ." هَذَا الدَّلِيلُ عَلَى أَنَّ الْأَقْرَاءَ حَيْضٌ. (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: وَقَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ عُرْوَةَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ مَا ذَكَرَ الْمُتَذَكِّرُ.)

210 Fatima bint ebu Hubejš, r.a., prenosi da je došla Poslaniku ﷺ i požalila mu se na vanredni odliv krvi. Poslanik ﷺ na to joj reče: *"To je krv iz krvnih sudova. Prestani obavljati namaz kada nastane period menstruacije, a po završetku menstruacije, okupaj se i smatraj to vrijeme periodom čistoće i nastavi obavljati namaz sve do dolaska slijedeće menstruacije."*

(٢١١) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُهُ وَوَكَيْعٌ وَأَبُو مُعَاوِيَةَ قَالُوا: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي حُبَيْشٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: إِنِّي امْرَأَةٌ أُسْتَحَاضُ فَلَا أَطْهَرُ، أَفَادَعُ الصَّلَاةَ؟ قَالَ: "لَا، إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ وَلَيْسَ بِالْحَيْضَةِ، فَإِذَا

أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَدَعِيَ الصَّلَاةَ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَأَغْسِلِي عَنْكَ الدَّمَ
وَصَلِّي.

211 Aiša, r.a., prenosi: “Fatima bint ebu Hubejš došla je Božijem Poslaniku ﷺ i rekla mu: ‘Ja često dobijem vanredni odliv krvi u vrijeme koje bi trebalo biti period čistoće. Pa da li trebam ostaviti klanjanje namaza zbog toga?’ Poslanik ﷺ odgovori: ‘Ne ostavljaj klanjanje namaza jer je to krv iz vene, a ne menstrualna krv. Kada nastupi vrijeme mjesečnice, tada ostavi klanjanje namaza, a kada menstruacija prođe, okupaj se i nastavi klanjati.’”

136- O kupanju žene koja ima vanredni odliv krvi

(٢١٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ امْرَأَةً مُسْتَحَاضَةً عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ لَهَا أَتَهُ عِرْقُ عَانَدٍ، فَأَمَرْتُ أَنْ تُؤَخَّرَ الظُّهْرُ وَتُعْجَلَ العَصْرُ وَتَغْتَسِلَ لُهُمَا غُسْلًا وَاحِدًا وَتُؤَخَّرَ المَغْرِبَ وَتُعْجَلَ

العِشَاءُ وَتَغْتَسِلُ لَهَا غُسْلًا وَاحِدًا وَتَغْتَسِلُ لِصَلَاةِ الصُّبْحِ غُسْلًا
وَاحِدًا .

212 Aiša, r.a., prenosi da je neka žena u vrijeme Poslanika ﷺ imala vanredne odlive krvi, pa joj je rečeno da se radi o krvarenju iz krvnih sudova, a ne o menstruaciji. Naređeno joj je da se okupa i klanja podne pred kraj vakta, a ikindiju odmah na početku njenog vakta, te da se okupa i klanja akšam pred kraj vakta, a jaciju odmah na početku. Također joj je naređeno da se okupa prije klanjanja sabah-namaza, te da ga onda klanja.⁽¹⁾

137- O kupanju nakon postporođajnog krvarenja (nifas)

(٢١٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قَدَامَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ
سَعِيدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، فِي
حَدِيثِ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ حِينَ نَفَسَتْ بِذِي الْحُلَيْفَةِ، أَنَّ

⁽¹⁾ Osoba s neuobičajenim odlivom krvi (istihazom) dužna je okupati se nakon prestanka uobičajenog trajanja hajza, te da nakon toga normalno obavlja sve vrste ibadeta. Jedina je razlika u tome što za svaki namaski vakat mora uzeti novi abdest.

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَبِي بَكْرٍ: "مُرَهَا أَنْ
تَغْتَسِلَ وَتَهْلَ."

213 Džabir ibn Abdullah رضي الله عنه prenosi da je Esma bint Umejs, na mikatu Zul-hulejfi, dobila postporođajno krvarenje. Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao je Ebu Bekru: "Naređi joj da se okupa i uči telbiju."

138- O razlici između menstrualne krvi i krvi vanrednog odliva

(٢١٤) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، حَدَّثَنَا أَبُو أَبِي عَدِيٍّ عَنْ مُحَمَّدٍ -
وَهُوَ ابْنُ عَمْرٍو بْنِ عَلْقَمَةَ بْنِ وَقَّاصٍ - عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ
بِنِ الزُّبَيْرِ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ أَبِي حُبَيْشٍ، أَنَّهَا كَانَتْ تُسْتَحَاضُ،
فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا كَانَ دَمُ الْحَيْضِ
فَإِنَّهُ دَمٌ أَسْوَدٌ يُعْرَفُ، فَأَمْسِكِي عَنِ الصَّلَاةِ، فَإِذَا كَانَ الْآخِرُ
فَتَوَضَّئِي، فَإِنَّمَا هُوَ عَرَقٌ."

214 Fatima bint ebu Hubejš, r.a., priča da je imala vanredni odliv krvi, pa joj je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Krv menstruacije prepoznatljiva je po boji. Kada se ona pojavi,

prekîni s obavljanjem namaza. Ako je krv drugačija, onda se abdesti, jer je to krv iz kapilara.”

(٢١٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ هَذَا مِنْ كِتَابِهِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ مِنْ حِفْظِهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ كَانَتْ تَسْتَحَاضُ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ دَمَ الْحَيْضِ دَمٌ أَسْوَدٌ يُعْرَفُ فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَأَمْسِكِي عَنِ الصَّلَاةِ وَإِذَا كَانَ الْآخِرُ فَتَوَضَّئِي وَصَلِّي." (قال أبو عبد الرحمن: قد روى هذا الحديث غير واحد، لم يذكر أحد منهم ما ذكره ابن أبي عدي، والله تعالى أعلم.)

215 Aiša, r.a., priča da je Fatima bint ebu Džahš dobila vanredni odliv krvi, te joj je Poslanik ﷺ rekao: “Menstrualna krv prepoznatljive je boje. Ako se ona pojavi, onda prekîni obavljanje namaza. A ako se radi o drugoj vrsti krvi, onda uzmi abdest i obavljađ namaz.” (Ebu Abdurrahman je rekao: “Ovaj hadis prenosi više prenosilaca, ali ovakvu verziju prenosi samo Ibn ebu Adijj, a Allah najbolje zna.”)

(٢١٦) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنِ عَرَبِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادٌ - وَهُوَ
 ابْنُ زَيْدٍ - عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ
 عَنْهَا قَالَتْ: اسْتَحْيَيْتُ فَاطِمَةَ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ فَسَأَلَتِ
 النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي
 اسْتَحَاضُ فَلَا أَطْهَرُ أَفَادَعُ الصَّلَاةَ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ وَلَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، فَإِذَا أَقْبَلَتِ
 الْحَيْضَةَ فَدَعِيَ الصَّلَاةَ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاعْسَلِي عَنْكَ أَثَرَ الدَّمِ
 وَتَوَضَّيْ، فَإِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ وَلَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ." قِيلَ لَهُ:
 "فَالْعُسْلُ"، قَالَ: "ذَلِكَ لَا يَشُكُّ فِيهِ أَحَدٌ." (قال أبو عبد
 الرحمن: لا أعلم أحداً ذكر في هذا الحديث: "وتوضي"، غير
 حماد بن زيد، وقد روى غير واحد عن هشام ولم يذكر فيه:
 "وتوضي".)

216 Aiša, r.a., prenosi da je Fatima bint ebu Hubejš dobila vanredni odliv krvi, pa je pitala Božijeg Poslanika ﷺ: "O Božiji Poslaniče, ja imam vanredni odliv krvi u vrijeme koje je kod mene inače period čistoće, pa da li ću zbog toga

ostaviti obavljanje namaza?” Poslanik ﷺ odgovorio je: “*To je krvarenje iz krvnih sudova, a ne menstruacija. Kada se pojavi menstrualna krv, ostavi obavljanje namaza. Kada menstruacija prođe, operi tragove krvi, uzmi abdest i obavljaš namaz, jer je to krvarenje iz krvnih sudova, a ne menstruacija.*” Bio je upitan: “Šta ako se okupam?”, pa je odgovorio: “*Nema nikakve smetnje.*” (Ebu Abdurrahman veli: “Ne znam da je iko osim Hammada ibn Zejda spomenuo: ‘Uzmi abdest’, a mnogi prenose od Hišama.”)

(٢١٧) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ
عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي
حُبَيْشٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لَا أَطْهَرُ أَفَادِعُ الصَّلَاةِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا ذَلِكَ عَرَقٌ وَلَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، فَإِذَا
أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَدَعِي الصَّلَاةَ، فَإِذَا ذَهَبَ قَدْرُهَا فَاغْتَلِي
عَنْكَ الدَّمَ وَصَلِّي." "

217 Aiša, r.a., prenosi da je Fatima bint ebu Hubejš upitala Božijeg Poslanika ﷺ: “O Božiji Poslaniče, da li trebam ostaviti obavljanje namaza zbog ovog krvarenja?” Poslanik ﷺ odgovorio je: “*To je krvarenje iz krvnih sudova, a ne krv menstruacije. Kada se pojavi menstrualna krv, ostavi obavljanje namaza, a kada menstruacija prođe, operi tragove krvi i obavljaš namaz.*”

(٢١٨) أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَشْعَثِ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ: سَمِعْتُ هِشَامَ بْنَ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي لَا أَطْهَرُ أَفَأَتْرُكُ الصَّلَاةَ قَالَ: "لَا، إِنَّمَا هُوَ عَرَقٌ." قَالَ خَالِدٌ فِيمَا قَرَأْتُ عَلَيْهِ: "وَلَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ فَإِذَا أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَدَعِي الصَّلَاةَ وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاغْسِلِي عَنْكَ الدَّمَ وَصَلِّي."

218 Aiša, r.a., prenosi da je Bint ebu Hubejš upitala Božijeg Poslanika ﷺ: "O Božiji Poslaniče, ja sam dobila vanredni odliv krvi u vrijeme koje je kod mene inače period čistoće. Trebam li ostaviti obavljanje namaza?" Božiji Poslanik ﷺ odgovorio je: "To je krvarenje iz krvnih sudova, a ne menstrualna krv. Kada se pojavi menstrualna krv, prestani s obavljanjem namaza, a kada menstruacija završi, operi tragove krvi i obavlaj namaz."

139- O zabrani kupanja u stajaćoj vodi onome ko je džunup

(۲۱۹) أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ وَالْحَارِثُ بْنُ مَكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنِ ابْنِ وَهْبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ بُكَيْرٍ، أَنَّ أَبَا السَّائِبِ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَغْتَسِلُ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ وَهُوَ جُنُبٌ."

219 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Neka se niko od vas ne kupa u stajaćoj vodi ako je džunup."

140- O zabrani obavljanja male nužde u stajaću vodu i kupanja tom vodom

(۲۲۰) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ الْمُقْرِي عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الرَّكَدِ ثُمَّ يَغْتَسِلُ مِنْهُ."

220 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Neka nikog od vas ne mokri u stajaću vodu pa se nakon toga kupa njome."

141- O kupanju na početku noći

(٢٢١) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُسَيْبٍ عَنْ غُضَيْفِ بْنِ الْحَارِثِ، أَنَّهُ سَأَلَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَيُّ اللَّيْلِ كَانَ يَغْتَسِلُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَتْ: رَبَّمَا اغْتَسَلَ أَوَّلَ اللَّيْلِ وَرَبَّمَا اغْتَسَلَ آخِرَهُ قُلْتُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ فِي الْأَمْرِ سَعَةً.

221 Gudajf ibn el-Haris prenosi da je upitao Aišu, r.a.: "U koje se doba noći običavao kupati Poslanik ﷺ?" Ona odgovori: "Nekada se kupao na početku, a nekada na kraju noći." Gudajf reče: "Hvala Uzvišenom Allahu, Koji je dao ljudima mogućnost da biraju po tom pitanju."

142- O kupanju na početku i na kraju noći

(۲۲۲) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنُ عَرَبِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادٌ عَنْ بُرْدٍ
عَنْ عُبَادَةَ بْنِ نُسَيْبٍ عَنْ غُضَيْفِ بْنِ الْحَارِثِ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى
عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَسَأَلْتُهَا قُلْتُ: أَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْتَسِلُ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ أَوْ مِنْ آخِرِهِ؟ قَالَتْ: كُلُّ
ذَلِكَ رَبَّمَا اغْتَسَلَ مِنْ أَوَّلِهِ وَرَبَّمَا اغْتَسَلَ مِنْ آخِرِهِ، قُلْتُ: الْحَمْدُ
لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ فِي الْأَمْرِ سَعَةً.

222 Gudajf ibn el-Haris priča: “Došao sam kod Aiše i pitao je da li se Poslanik ﷺ kupao na početku ili na kraju noći? Ona odgovori: ‘Činio je i jedno i drugo, nekada se kupao na početku a nekada na kraju noći.’ Rekoh: ‘Hvala Uzvišenom Allahu, Koji je o ovom pitanju čovjeku dao izbor.’”

143- O zaklanjanju od pogleda prilikom kupanja

(۲۲۳) أَخْبَرَنَا مُجَاهِدُ بْنُ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُهْدِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ الْوَلِيدِ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَلُّ بْنُ خَلِيفَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو السَّمْحِ، قَالَ: كُنْتُ أَخْدُمُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَغْتَسَلَ قَالَ: "وَلَنِي قَفَاكَ"، فَأَوْلِيَهُ قَفَايَ فَأَسْتُرَهُ بِهِ.

223 Ebu Semh رضي الله عنه prenosi: “Služio sam Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم, pa kada bi se htio kupati, rekao bi mi da mu okrenem leđa, što bih ja i učinio, tako da sam ga na taj način zaklanjao.”

(۲۲۴) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مَالِكٍ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِي مُرَّةٍ مَوْلَى عَقِيلِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أُمِّ هَانِيَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَتَتْهَا ذَهَبَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْفَتْحِ فَوَجَدْتَهُ يَغْتَسِلُ وَفَاطِمَةُ تَسْتُرُهُ بِثُوبٍ فَسَلَّمَتْ فَقَالَ:

"مَنْ هَذَا" قُلْتُ: أُمُّ هَانِيٍّ، فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ غُسْلِهِ قَامَ فَصَلَّى
ثَمَانِي رَكَعَاتٍ فِي ثَوْبٍ مُلْتَحِفًا بِهِ.

224 Umm Hani, r.a., prenosi da je na dan osvojenja Meke došla Božijem Poslaniku ﷺ i zatekla ga kako se kupa, dok ga je Fatima zastrla odjećom i tako ga zaklonila. Nazvala je selam, a Poslanik ﷺ upita: "Ko je to?" Rekoh: "Umm Hani." Kada se okupao klanjao je osam rekata ogrnut odjećom.

144- O količini vode koja je čovjeku dovoljna za kupanje

(٢٢٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا بْنُ أَبِي
زَائِدَةَ عَنْ مُوسَى الْجُهَنِيِّ، قَالَ: أَتَيْتُ مُجَاهِدًا بِقَدْحِ حَزْرَتِهِ ثَمَانِيَةَ
أَرْطَالٍ فَقَالَ: حَدَّثَتْنِي عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَغْتَسِلُ بِمِثْلِ هَذَا.

225 Musa el-Džuheni prenosi: "Mudžahidu je donesen lonac koji je po mojoj procjeni imao zapreminu od osam ratlova.⁽¹⁾ Tada je rekao: 'Kazivala mi je Aiša, r.a., da se Poslanik ﷺ kupao tolikom količinom vode.'"

⁽¹⁾ Osam ratlova iznosi blizu pet litara, zavisno od toga o kojoj se vrsti radi i kako to tretira pojedini alim.

(٢٢٦) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا
 قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ حَنْصِ سَمِعْتُ أَبَا سَلَمَةَ،
 يَقُولُ: دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَأَخُوهَا مِنَ الرِّضَاعَةِ
 فَسَأَلَهَا عَنْ غُسْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَعَتْ بِإِنَاءٍ
 فِيهِ مَاءٌ قَدَرُ صَاعٍ فَسَرَّتْ سِرًّا فَاغْتَلَتْ فَأَفْرَعَتْ عَلَى
 رَأْسِهَا ثَلَاثًا.

226 Ebu Selema رضي الله عنه prenosi: “Došao sam kod Aiše, r.a., te je njen brat po mlijeku upitao o načinu kupanja Allahovog Poslanika صلى الله عليه وآله. Ona zatraži posudu u kojoj je bilo vode u količini jednog saa.⁽¹⁾ Zatim se zastrla i okupala polijevasući glavu tri puta.”

(٢٢٧) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ
 عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: “كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ يَغْتَسِلُ فِي الْقَدَحِ وَهُوَ الْفَرْقُ وَكُنْتُ أَعْتَسِلُ أَنَا وَهُوَ فِي
 إِنَاءٍ وَاحِدٍ.”

⁽¹⁾ Jedan sa jeste 4-5 litara vode, zavisno od toga kako to tretira pojedini alim.

227 Aiša, r.a., pripovijeda: “Poslanik ﷺ kupao se količinom vode od jednog fereka.⁽¹⁾ Ja i on smo se zajedno kupali u jednom koritu.”

(٢٢٨) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبْرِ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ، يَقُولُ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ بِمَكُوكٍ وَيَغْتَسِلُ بِخُمْسَةِ مَكَكِيٍّ.»

228 Enes ibn Malik ؓ prenosi: “Poslanik ﷺ uzimao je abdest količinom vode od jednog mekkuka, a kupao se sa pet mekkuka vode.”⁽²⁾

(٢٢٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِي جَعْفَرَ، قَالَ: تَمَارَيْنَا فِي الْغُسْلِ عِنْدَ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ فَقَالَ جَابِرٌ: يَكْفِي مِنَ الْغُسْلِ مِنَ الْجَنَابَةِ صَاعٌ مِنْ مَاءٍ قُلْنَا: مَا يَكْفِي صَاعٌ وَلَا صَاعَانِ، قَالَ جَابِرٌ: قَدْ كَانَ يَكْفِي مَنْ كَانَ خَيْرًا مِنْكُمْ وَأَكْثَرَ شَعْرًا.

229 Ebu Džafer priča: “Raspravljali smo se o kupanju kod Džabira ibn Abdullaha, te je on rekao: ‘Za kupanje od

⁽¹⁾ Jedan ferek je oko šesnaest ratlova, a to je otprilike 9-10 litara.

⁽²⁾ Ovo smo već objasnili.

džunupluka dovoljna je količina vode od jednog saa.' Tada rekomo: 'Nije dovoljan jedan pa čak ni dva saa.' Džabir na to odgovori: 'Ta količina vode bila je dovoljna onome ko je bio bolji od vas i ko je imao dužu kosu.'"

145- Potrebna količina vode za kupanje nije tačno određena

(۲۳۰) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ (ح). وَأَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ: أَبَانَا مَعْمَرٌ وَابْنُ جُرَيْجٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ عُرْوَةَ عَنِ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كُنْتُ أَعْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِبَاءٍ وَاحِدٍ وَهُوَ قَدْرُ الْفَرْقِ."

230 Aiša, r.a., priča: "Kupali smo se ja i Božiji Poslanik ﷺ zajedno, uzimajući vodu iz jedne posude čija je zapremina bila jedan ferek."⁽¹⁾

⁽¹⁾ Iz ovih predanja zaključujemo da se Poslanik ﷺ kupao koristeći različite količine vode, tako da možemo utvrditi kako to u Šerijatu nije tačno određeno. Važno je da se ostvari željeni cilj, a to je postizanje tjelesne čistoće.

146- O zajedničkom kupanju muža i žene iz jedne posude

(۲۳۱) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ (ح). وَأَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَغْتَسِلُ وَأَنَا مِنْ إِيَاءٍ وَاحِدٍ نَغْتَرِفُ مِنْهُ جَمِيعًا.

231 Aiša, r.a., prenosi da su se ona i Božiji Poslanik ﷺ kupali zajedno uzimajući rukama vodu iz jedne posude.

(۲۳۲) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَ: سَمِعْتُ الْقَاسِمَ يُحَدِّثُ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِيَاءٍ وَاحِدٍ مِنَ الْجَنَابَةِ."

232 Aiša, r.a., prenosi da su se ona i Božiji Poslanik ﷺ zbog džunupluka kupali zajedno iz jedne posude.

(۲۳۳) أَخْبَرَنَا قَتِيبَةُ بْنُ سَعِيدٍ، نَا عَبِيدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ
 إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "لَقَدْ
 رَأَيْتُنِي أَنَا زِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْإِنَاءَ أَغْتَسِلُ أَنَا
 وَهُوَ مِنْهُ."

233 Aiša, r.a., prenosi da su se ona i Božiji Poslanik ﷺ zajedno kupali, vukući svako od njih sebi posudu iz koje su zahvaćali vodu.

(۲۳۴) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ
 قَالَ: حَدَّثَنِي مَنْصُورٌ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ،
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ."

234 Aiša, r.a., prenosi da su se ona i Božiji Poslanik ﷺ zajedno kupali iz jedne posude.

(۲۳۵) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَمْرٍو عَنْ جَابِرِ بْنِ
 زَيْدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: "أَخْبَرْتَنِي خَالَتِي مَيْمُونَةُ أَنَّهَا كَانَتْ
 تَغْتَسِلُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ."

235 Mejmuna, r.a., kazuje da su se ona i Božiji Poslanik ﷺ zajedno kupali iz jedne posude.

(۲۳۶) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ هُرْمَزَ الْأَعْرَجَ يَقُولُ: حَدَّثَنِي نَاعِمٌ، مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ سَأَلَتْ: أَتَغْتَسِلُ الْمَرْأَةُ مَعَ الرَّجُلِ؟ قَالَتْ: نَعَمْ إِذَا كَانَتْ كَيْسَةً، رَأَيْتَنِي وَرَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَغْتَسِلُ مِنْ مِرْكَنٍ وَاحِدٍ نَفِيزُ عَلَيَّ أَيْدِينَا حَتَّى تُنْقِيَهُمَا ثُمَّ نَفِيزُ عَلَيْهَا الْمَاءَ. (قَالَ الْأَعْرَجُ: لَا تَذَكُرُ فَرْجًا وَلَا تَبَالَهُ.)

236 Umm Selema, r.a., prenosi da ju je neko upitao: “Može li se žena kupati zajedno sa svojim mužem?” Odgovorila je: “Može ako će se pristojno ponašati prilikom kupanja. Kupali smo se ja i Božiji Poslanik ﷺ iz jedne posude. Prvo bi polili i oprali ruke, a zatim bi oprali svoja tijela.” (El-E'redž je dodao: “Ona nije spomenula stidno mjesto.”)

147- O zabrani kupanja vodom koja ostane od džunupa

(٢٣٧) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ دَاوُدَ الْأُوْدِيِّ عَنْ
 حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، قَالَ: لَقِيتُ رَجُلًا صَحَبَ النَّبِيَّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا صَحَبَهُ أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَرْبَعَ سِنِينَ
 قَالَ: "نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَمْتَشِطَ أَحَدُنَا
 كُلَّ يَوْمٍ أَوْ يُبُولَ فِي مَغْتَسَلِهِ أَوْ يَغْتَسِلَ الرَّجُلُ بِفَضْلِ الْمَرْأَةِ وَالْمَرْأَةُ
 بِفَضْلِ الرَّجُلِ وَلْيَغْتَرِفَا جَمِيعًا."

237 Humejd ibn Abdurrahman prenosi da je sreo čovjeka koji se poput Ebu Hurejre ؓ četiri godine družio s Poslanikom ﷺ / *Ebu Musa el-Eš'ari* /. Taj ashab prenosi da je Poslanik ﷺ zabranio pretjerano dotjerivanje i mokrenje na mjestu gdje se kupa. Također je zabranio muškarcu da se kupa ostatkom vode nakon kupanja žene, i obratno, nego je preporučivao da zajedno zahvataju vodu.

148- O olakšici vezanoj za kupanje ostatkom vode od džunupa⁽¹⁾

(٢٣٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمِ (ح). وَأَخْبَرَنَا سُؤَيْدٌ بْنُ نَصْرٍ، أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ مُعَاذَةَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: «كُنْتُ أُغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ يُبَادِرُنِي وَأُبَادِرُهُ حَتَّى يَقُولَ دَعِيَ لِي وَأَقُولُ أَنَا دَعِيَ لِي.» (قَالَ سُؤَيْدٌ: «يُبَادِرُنِي وَأُبَادِرُهُ فَأَقُولُ دَعِيَ لِي دَعِيَ لِي.»)

238 Aiša, r.a., kazuje: “Kupali smo se ja i Božiji Poslanik ﷺ zajedno iz jedne posude. Natjecali smo se ko će se brže okupati govoreći jedno drugom: ‘Ostavi i meni vode!’” (Suvejd prenosi ovako: “Nekad sam ja bila brža, a nekad on, pa bih mu ja govorila: ‘Ostavi i meni, ostavi i meni.’”)

⁽¹⁾ Pitanje ostatka vode iza džunupa bilo je aktuelno u vrijeme kada se kupalo zahvatanjem vode iz određenih posuda, dok se to danas vrši direktno iz vodovodne mreže, te to pitanje nije diskutabilno.

149- O kupanju u načvama u kojima se mijesi tijesto

(۲۳۹) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: ثنا
 إِبْرَاهِيمُ بْنُ نَافِعٍ عَنْ بَنِي أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أُمِّ هَانِيَةَ،
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اغْتَسَلَ
 هُوَ وَمَيْمُونَةُ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ فِي قِصْعَةٍ فِيهَا أَثَرُ الْعَجِينِ.

239 Umm Hani, r.a., prenosi da su se Božiji Poslanik ﷺ i Mejmuna kupali zajedno iz velikog drvenog čanka u kojem je bilo ostataka tijesta.

150- Žena nije obavezna rasplesti pletenice kada se kupava

(۲۴۰) أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ مُوسَى عَنْ
 سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهَا، زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي امْرَأَةٌ أَشَدُّ ضَفَرَ رَأْسِي، أَفَأَتَقُضُّهَا عِنْدَ غَسْلِهَا مِنَ الْجَنَابَةِ؟ قَالَ: "إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَحْشِيَ عَلَى رَأْسِكَ ثَلَاثَ حَيَّاتٍ مِنْ مَاءٍ ثُمَّ تُفِيضِينَ عَلَى جَسَدِكَ."

240 Umm Selema, r.a., jedna od žena Božijeg Poslanika ﷺ prenosi da ga je upitala: "O Allahov Poslaniče, moram li rasplesti svoje pletenice prilikom kupanja nakon džunupluka?" Poslanik ﷺ odgovori: "Dovoljno ti je da poliješ glavu vodom tri puta, a zatim da opereš cijelo tijelo."⁽¹⁾

151- O obavezi rasplitanja pletenica ženi koja oblači ihrame, a ima menstruaciju

(٢٤١) أَخْبَرَنَا يُوسُفُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَشْهَبُ عَنْ مَالِكٍ أَنَّ
أَبْنَ شَهَابٍ وَهَيْشَامَ بْنَ عُرْوَةَ حَدَّثَاهُ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ

⁽¹⁾ Hadis ukazuje na to da žena nije dužna pri kupanju rasplitati svoje pletenice, ali to ne znači kako joj to nije bolje. Ovo je vid olakšice za ženu, jer je kupanje zbog džunupluka ponekad učestalo, što može predstavljati teškoću za ženu koja ima pletenice, tako da je Allah iz Svoje milosti dao olakšicu da je tada dovoljno pokvasiti samo korijen kose.

اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عَامَ حَجَّةِ الْوَدَاعِ فَأَهَلَّتُ بِالْعُمْرَةِ، فَقَدِمْتُ مَكَّةَ وَأَنَا حَائِضٌ فَلَمْ
 أَطْفُ بِالْبَيْتِ وَلَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ فَشَكَوْتُ ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "أُتْقِضِي رَأْسَكَ وَأَمْتَشِطِي
 وَأَهْلِي بِالْحَجِّ وَدَعِي الْعُمْرَةَ." فَفَعَلْتُ، فَلَمَّا قَضَيْنَا الْحَجَّ
 أُرْسَلَنِي مَعَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ إِلَى التَّنْعِيمِ فَاعْتَمَرْتُ
 فَقَالَ: "هَذِهِ مَكَانُ عُمْرَتِكَ." (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: هَذَا
 حَدِيثٌ غَرِيبٌ مِنْ حَدِيثِ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ لَمْ يَرَوْهُ
 أَحَدٌ إِلَّا أَشْهَبُ.)

241 Aiša, r.a., prenosi: "U godini Oproštajnog hadža krenuli smo s Božijim Poslanikom ﷺ za Meku. Ja sam zanijetila umru. Po dolasku u Meku dobila sam menstruaciju, tako da nisam obavljala ni tavaf ni saj. Požalila sam se Božijem Poslaniku ﷺ pa mi je on rekao: 'Raspleti svoje pletenice, raščešljaj kosu, okupaj se i zanijeti hadž, a umru za sada ostavi.' Uradila sam onako kako mi je rekao Božiji Poslanik ﷺ. Kada smo obavili hadž i završili hadžske obrede, Poslanik ﷺ poslao me s Abdurrahmanom ibn ebu Bekrom do Ten'ima, te sam s tog mjesta zanijetila umru. Kada sam obavila umru, Božiji Poslanik ﷺ reče mi: 'Ovo je bila zamjena za

umru koju si zanijetila pri polasku u Meku.” (Ebu Abdurrahman veli: “Ovo je garib-hadis⁽¹⁾ u Malikovoj verziji preko Hišama ibn Urve, jer to prenosi samo Ešheb.”)

152- O pranju ruku osobe koja je džunup prije nego što ih stavi u posudu sa vodom

(٢٤٢) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ عَنْ زَائِدَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنِي عَائِشَةُ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: "أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ وَضَعَ لَهُ الْإِنَاءَ فَيَصُبُّ عَلَى يَدَيْهِ قَبْلَ أَنْ يُدْخِلَهُمَا الْإِنَاءَ حَتَّى إِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ أَدْخَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى فِي الْإِنَاءِ ثُمَّ صَبَّ بِالْيُمْنَى وَغَسَلَ فَرْجَهُ بِالْيُسْرَى حَتَّى إِذَا فَرَغَ صَبَّ بِالْيُمْنَى عَلَى الْيُسْرَى، فَغَسَلَهُمَا

⁽¹⁾ Garib hadis jeste hadis koji u jednoj ili više generacija prenosi samo jedan prenosilac.

ثُمَّ تَمَضُّضٌ وَاسْتِنْشَاقٌ ثَلَاثًا، ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ مِلءَ كَفَيْهِ
ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ يُفِيضُ عَلَى جَسَدِهِ."

242 Aiša, r.a., prenosi da je Poslaniku ﷺ kada bi se htio kupati od džunupluka bila donesena posuda sa vodom. Polio bi ruke i oprao ih prije nego što ih stavi u posudu s vodom. Zatim bi zahvatio vode desnom rukom i stidno mjesto oprao lijevom rukom. Potom bi polio vodom iz desne ruke lijevu ruku te ih oprao. Isprao bi usta i nos po tri puta, te bi skupivši ruke zahvatio vode i tri puta polio svoju glavu. Nakon toga oprao bi cijelo tijelo.

153- O broju pranja ruku prije njihovog stavljanja u posudu sa vodom

(٢٤٣) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ
عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ غُسْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ
الْجَنَابَةِ فَقَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُفْرِغُ عَلَى
يَدَيْهِ ثَلَاثًا ثُمَّ يَغْسِلُ فَرْجَهُ ثُمَّ يَغْسِلُ يَدَيْهِ ثُمَّ يَمَضُّضُ

وَيَسْتَشِقُّ، ثُمَّ يُفْرِغُ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثًا، ثُمَّ يُفِيضُ عَلَى سَائِرِ جَسَدِهِ.

243 Ebu Selema prenosi da je pitao Aišu, r.a., o načinu kupanja Božijeg Poslanika ﷺ od džunupluka. Ona je odgovorila: “Poslanik ﷺ prvo bi oprao ruke tri puta, pa stidno mjesto. Onda bi ponovo oprao ruke, a zatim isprao usta i nos. Potom bi polio glavu vodom tri puta, te bi oprao ostatak tijela.”

154- Nakon pranja ruku džunup će ukloniti prljavštinu sa svoga tijela

(٢٤٤) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غِيْلَانَ، أَخْبَرَنَا النَّضْرُ قَالَ: أَبَانَا شُعْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا سَلَمَةَ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَسَأَلَهَا عَنْ غُسْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ الْجَنَابَةِ فَقَالَتْ: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوتَى بِالْإِنَاءِ فَيَصُبُّ عَلَى يَدَيْهِ ثَلَاثًا فَيَغْسِلُهُمَا، ثُمَّ يَصُبُّ بِيَمِينِهِ عَلَى شِمَالِهِ فَيَغْسِلُ مَا عَلَى فَخْذَيْهِ، ثُمَّ يَغْسِلُ يَدَيْهِ

وَيَتَمَضُّضٌ وَيَسْتَنْشِقُ وَيَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثًا ثُمَّ يُفِيضُ عَلَى
سَائِرِ جَسَدِهِ.

244 Ebu Selema kazuje da je došao kod Aiše, r.a., i upitao je o načinu kupanja Allahovog Poslanika ﷺ od džunupluka. Aiša, r.a., odgovorila je: “Poslaniku ﷺ bila bi donesena posuda sa vodom za kupanje, te bi on polio ruke vodom tri puta, pa bi ih oprao. Zatim je desnom rukom nalio vode u lijevu te oprao tragove sjemena sa svojih butina. Onda bi oprao ruke, isprao usta i nos, te polio vodom glavu tri puta. Potom bi oprao ostatak tijela.”

155- Osoba koja je džunup oprat će ruke nakon uklanjanja sjemena sa tijela

(٢٤٥) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا عُمَرُ بْنُ عَبْدِ عُبَيْدٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، قَالَ: "وَصَفَتْ عَائِشَةُ غُسْلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْجَنَابَةِ قَالَتْ: كَانَ يَغْسِلُ يَدَيْهِ ثَلَاثًا، ثُمَّ يُفِيضُ بِيَدِهِ الْيُمْنَى عَلَى الْيُسْرَى فَيَغْسِلُ فَرْجَهُ وَمَا أَصَابَهُ." قَالَ عُمَرُ: "وَلَا أَعْلَمُهُ إِلَّا قَالَ: يُفِيضُ بِيَدِهِ الْيُمْنَى عَلَى الْيُسْرَى ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ

يَتَمَضَّمُ ثَلَاثًا، وَيَسْتَنْشِقُ ثَلَاثًا، وَيَغْسِلُ وَجْهَهُ ثَلَاثًا، ثُمَّ يُفِيضُ
عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثًا، ثُمَّ يَصُبُّ عَلَيْهِ الْمَاءَ.

245 Ebu Selema ibn Abdurrahman kazuje da je Aiša, r.a., opisivala Poslanikov ﷺ način kupanja i rekla: “Poslanik ﷺ bi prije svega tri puta oprao ruke, a onda bi vodom iz desne ruke polio lijevu i njome oprao stidno mjesto i ostatke sjemena.” Omer⁽¹⁾ kaže: “Mislím da je rekao: ‘Potom bi desnicom polio ljevicu i oprao je tri puta, te bi isprao usta i nos po tri puta. Zatim bi oprao lice tri puta i polio glavu isto toliko puta. Onda bi polio vodom cijelo tijelo.’”

156- Džunup će prije kupanja uzeti abdest

(٢٤٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ
عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: "أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ
إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ بَدَأَ فغَسَلَ يَدَيْهِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ كَمَا يَتَوَضَّأُ
لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ يَدْخُلُ أَصَابِعَهُ الْمَاءَ فَيُخَلِّلُ بِهَا أُصُولَ شَعْرِهِ، ثُمَّ

⁽¹⁾ Odnosi se na prenosioca prije njega po imenu Ata ibn Saib.

يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ غُرْفٍ، ثُمَّ يُفِيضُ الْمَاءَ عَلَى جَسَدِهِ
كُلَّهُ."

246 Aiša, r.a., prenosi da je Poslanik ﷺ prije nego što bi počeo kupanje, uzeo abdest kao što to čini za namaz. Potom bi vlažnim rukama, uvlačeći prste u kosu, istrljao glavu te bi na nju salio tri pregršti vode. Zatim bi oprao cijelo tijelo sipajući vodu na sebe.

157- Džunup pri kupanju provlači prste kroz kosu

(٢٤٧) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ
بْنُ عُرْوَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: حَدَّثَتْنِي عَائِشَةُ، رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهَا عَنْ غُسْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْجَنَابَةِ أَنَّهُ
كَانَ يَغْسِلُ يَدَيْهِ وَيَتَوَضَّأُ وَيُخَلِّلُ رَأْسَهُ حَتَّى يَصِلَ إِلَى شَعْرِهِ،
ثُمَّ يُفْرِغُ عَلَى سَائِرِ جَسَدِهِ."

247 Aiša, r.a., opisuje Poslanikov ﷺ način kupanja od džunupluka, pa prenosi: "Poslanik ﷺ prvo bi prao ruke, a potom uzeo abdest. Onda bi prste provukao kroz kosu, tako da voda dopre do tjemena, te bi oprao ostatak tijela polijevajući se vodom."

(٢٤٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُشْرَبُ رَأْسَهُ ثُمَّ يَحِيَّ عَلَيْهِ ثَلَاثًا.

248 Aiša, r.a., prenosi da je Poslanik ﷺ pilikom kupanja trljao rukama kosu dok se ne napoji vodom a onda bi polio glavu vodom tri puta.

158- O količini vode koja je dovoljna džunupu za pranje glave prilikom kupanja

(٢٤٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ صُرَدٍ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعَمٍ، قَالَ: تَمَارَوْا فِي الْغُسْلِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ: إِنِّي لَأَغْسِلُ كَذَا وَكَذَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَمَّا أَنَا فَأُفِيضُ عَلَى رَأْسِي ثَلَاثَ أَكْفٍ."

249 Džubejr ibn Mut'im رضي الله عنه prenosi da su se neki ashabi u društvu Poslanika ﷺ raspravljali o kupanju, te su neki

govorili: “Ja se kupam s toliko i toliko vode”, pa je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “Što se mene tiče, ja prilikom kupanja glavu polijem s tri prgršti vode.”

159- O onome što žena treba učiniti prilikom kupanja po završetku menstruacije

(٢٥٠) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ - وَهُوَ ابْنُ صَفِيَّةَ - عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ امْرَأَةً سَأَلَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ غُسلِهَا مِنَ الْمَحِيضِ، فَأَخْبَرَهَا كَيْفَ تَغْتَسِلُ، ثُمَّ قَالَ: "خُذِي فِرْصَةً مِنْ مِسْكِ فَطَهَّرِي بِهَا." قَالَتْ: وَكَيْفَ أَتَطَهَّرُ بِهَا؟ فَاسْتَرَكَذَا ثُمَّ قَالَ: "سُبْحَانَ اللَّهِ، تَطَهَّرِي بِهَا." قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: فَجَذَبْتُ الْمَرْأَةَ وَقُلْتُ: تَتَّبِعِينَ بِهَا أَثَرَ الدَّمِ.

250 Aiša, r.a., prenosi da je neka žena upitala Božijeg Poslanika ﷺ o načinu kupanja nakon završetka menstruacije. On je odgovorio na njeno pitanje, a zatim joj reče: “Uzmi komad čiste tkanine namirisano mošusom i očisti se njome.” Žena upita: “Kako ću se očistiti njome?” Na to se Poslanik ﷺ okrenu od žene zbog stida i reče: “Subhanallah, očisti se

njome.” “Ja sam je tada privukla k sebi šapnuvši joj: ‘Očisti mjesto gdje je bila krv’, kaže Aiša, r.a.”

160- Nakon kupanja nije obaveza uzimati abdest

(٢٥١) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُمَانَ بْنِ حَكِيمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الْحَسَنُ - وَهُوَ ابْنُ صَالِحٍ - عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ (ح). وَأَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَتَوَضَّأُ بَعْدَ الْغُسْلِ."

251 Aiša, r.a., prenosi: “Poslanik ﷺ nije uzimao abdest nakon kupanja.”

161- Onaj koji se kupa izaći će prilikom pranja nogu iz vode u kojoj stoji

(٢٥٢) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَيْسَى عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ سَالِمٍ عَنْ كُرَيْبٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: حَدَّثَنِي خَالَتِي مَيْمُونَةُ، قَالَتْ: "أَذْنَيْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غُسْلَهُ مِنَ الْجَنَابَةِ، فَغَسَلَ كَفَيْهِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، ثُمَّ أَدْخَلَ بِيَمِينِهِ فِي الْإِنَاءِ فَأَفْرَغَ بِهَا عَلَى فَرْجِهِ، ثُمَّ غَسَلَ بِشِمَالِهِ، ثُمَّ ضَرَبَ بِشِمَالِهِ الْأَرْضَ فَدَلَّكَهَا دَلْكًَا شَدِيدًا، ثُمَّ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ أَفْرَغَ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ حَتِيَّاتٍ مَلَأَ كَفَّهُ، ثُمَّ غَسَلَ سَائِرَ جَسَدِهِ، ثُمَّ تَنَحَّى عَنْ مَقَامِهِ فَغَسَلَ رِجْلَيْهِ. قَالَتْ: ثُمَّ أَتَيْتُهُ بِالْمُنْدِيلِ فَرَدَّهُ."

252 Mejmuna, r.a., prenosi: "Donijela sam Božijem Poslaniku ﷺ vodu za kupanje, pa je oprao ruke dva ili tri puta, a onda je desnom rukom zahvatio vode i polivši stidno mjesto oprao ga lijevom rukom. Potom je lijevu ruku spustio na zemlju i dobro je potrao o tlo, te je uzeo abdest kao što to čini za namaz i polio glavu sa tri pregršti vode. Nakon toga je

oprao ostatak tijela, a potom oprao noge sklonivši se u stranu s mjesta na kojem je stajao prilikom kupanja.” Potom mu je Mejmuna, r.a., donijela peškiri, ali ga je Poslanik ﷺ odbio upotrijebiti.

162- O neposušivanju peškirom nakon kupanja

(٢٥٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ أَيُّوبَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ سَالِمٍ عَنْ كُرَيْبٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اغْتَسَلَ فَأُتِيَ بِمُنْدِيلٍ فَلَمْ يَمْسَهُ، وَجَعَلَ يَقُولُ بِالْمَاءِ هَكَذَا .”

253 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi da je Poslaniku ﷺ donesen peškiri nakon kupanja, ali ga je on odbio upotrijebiti, brišući rukama vodu sa tijela.⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ovaj hadis ne iznosi propis da nije dozvoljena upotreba peškira nakon abdesta ili kupanja, nego govori o jednoj situaciji kada ga Poslanik ﷺ nije upotrijebio.

163- O uzimanju abdesta za osobu koja je džunup kada želi jesti

(٢٥٤) أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ حَبِيبٍ عَنْ شُعْبَةَ (ح). وَأَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْحَكَمِ عَنِ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: "كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . . ." وَقَالَ عَمْرُو: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْكُلَ أَوْ يَنَامَ، وَهُوَ جُنُبٌ، تَوَضَّأَ" زَادَ عَمْرُو فِي حَدِيثِهِ: "وُضُوءُهُ لِلصَّلَاةِ."

254 Aiša, r.a., i Amr, r.a., prenose: "Allahov Poslanik ﷺ uzimao je abdest kada je htio jesti ili spavati dok je bio džunup." Amr dodaje: "Uzimao bi abdest kao što je to činio za namaz."

164- Osobi koja je džunup dovoljno je pranje ruku prije jela

(٢٥٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يُونُسَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ، وَهُوَ جُنُبٌ، تَوَضَّأَ، وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْكُلَ غَسَلَ يَدَيْهِ.

255 Aiša, r.a., prenosi da bi Poslanik ﷺ kada je bio džunup, uzimao abdest prije spavanja i prao ruke prije jela.

165- Osobi koja je džunup dovoljno je pranje ruku prije jela ili pića

(٢٥٦) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ يُونُسَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، أَنَّ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ وَهُوَ

جُنُبٌ تَوَضَّأَ، وَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَأْكُلَ أَوْ يَشْرَبَ، قَالَتْ: غَسَلَ يَدَيْهِ ثُمَّ
يَأْكُلُ أَوْ يَشْرَبُ.

256 Aiša, r.a., prenosi: “Poslanik ﷺ uzimao je, kada bi bio džunup, abdest prije spavanja. Kada je htio jesti ili piti, oprao bi ruke pa tek onda jeo ili pio.”

166- O uzimanju abdesta prije spavanja osobe koja je džunup

(٢٥٧) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ
أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ:
"إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَنَامَ، وَهُوَ
جُنُبٌ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ قَبْلَ أَنْ يَنَامَ."

257 Aiša, r.a., prenosi: “Doista je Poslanik ﷺ kada je bio džunup, uzimao abdest prije spavanja kao što to čini za namaz.”

(٢٥٨) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: أَخْبَرَنِي نَافِعٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ عُمَرَ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّنَا أَحَدُنَا وَهُوَ جُنُبٌ؟ قَالَ: "إِذَا تَوَضَّأَ."

258 Omer رضي الله عنه upitao je Poslanika صلى الله عليه وسلم: “O Božiji Poslaniče, da li je dozvoljeno osobi koja je džunup da spava prije nego se okupa?” Poslanik صلى الله عليه وسلم odgovori: “*Jeste ukoliko uzme abdest.*”

167- Osoba koja je džunup oprat će svoj spolni organ i uzeti abdest prije spavanja

(٢٥٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: ذَكَرَ عُمَرُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ تَصَيَّبُهُ الْجَنَابَةُ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تَوَضَّأَ وَاعْسَلَ ذَكَرَكَ ثُمَّ نَمَّ."

259 Omer رضي الله عنه kazuje da je spomenuo Božijem Poslaniku صلى الله عليه وسلم kako mu se nekada u toku noći desi da ostane džunup. Poslanik صلى الله عليه وسلم reče mu: “Operi svoj spolni organ, potom uzmi abdest pa tek onda lezi spavati.”

168- Kada osoba koja je džunup ne uzme abdest

(٢٦٠) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ
 قَالَ: أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ. وَأَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا
 يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ وَالْفُظُّ لَهُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُدْرِكٍ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ
 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نُجَيْيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ: "لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ
 صُورَةٌ وَلَا كَلْبٌ وَلَا جُنُبٌ."

260 Alija عليه السلام prenosi da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao:
 "Meleki ne ulaze u kuću u kojoj se nalaze slika,⁽¹⁾ pas ili
 džunup."

⁽¹⁾ Ovo važi samo za slike živih bića koje su postavljene na vidljivo mjesto u kući.

169- O muškarcu koji nakon spolnog odnosa želi ponovo imati spolni odnos sa svojom ženom

(٢٦١) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي الْمُؤَكَّلِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَعُودَ تَوَضَّأَ."

261 Ebu Seid رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Kada neko od vas želi ponoviti spolni odnos sa ženom, neka uzme abdest."

170- Dozvoljeno je čovjeku koji ima više žena spolno općiti sa svakom od njih, a kupanje ostaviti za kraj

(٢٦٢) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَيَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَاللَّفْظُ لِإِسْحَاقَ قَالَا: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ حُمَيْدِ الطَّوِيلِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَافَ عَلَى نِسَائِهِ فِي لَيْلَةٍ بَغُسَلٍ وَاحِدٍ."

262 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ za jednu noć obišao sve svoje žene jednom se okupavši nakon toga.

(٢٦٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ قَالَ:
أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ كَانَ يَطُوفُ عَلَى نِسَائِهِ فِي غُسْلِ وَاحِدٍ.

263 Enes رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ obilazio svoje žene okupavši se jednom nakon toga.

171- Osoba koja je džunup neće učiti Kur'an

(٢٦٤) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ
شُعْبَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَةَ، قَالَ: أَثْبِتُ عَلَيَّا
أَنَا وَرَجُلَانِ فَقَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ
مِنَ الْخَلَاءِ فَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَأْكُلُ مَعَنَا اللَّحْمَ وَلَمْ يَكُنْ يَحْجُبُهُ عَنِ
الْقُرْآنِ شَيْءٌ لَيْسَ الْجَنَابَةُ."

264 Abdullah ibn Selema prenosi da je s još dva čovjeka došao kod Alije رضي الله عنه te je on rekao: "Poslanik ﷺ nakon što bi

izašao iz nužnika, učio bi Kur'an, te je s nama jeo meso. Od učenja Kur'ana sprečavao ga je samo džunupluk.”

(٢٦٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ أَبُو يُوسُفَ الصَّيْدَلَانِيُّ الرَّقِّيُّ قَالَ:
 حَدَّثَنَا عَيْسَى بْنُ يُونُسَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ
 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "كَانَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ عَلَى كُلِّ حَالٍ لَيْسَ
 الْجَنَابَةُ."

265 Alija رضي الله عنه prenosi: “Poslanik صلى الله عليه وسلم učio je Kur'an u svim prilikama osim kada bi bio džunup.”

172- O doticanju, kontaktu i druženju s osobom koja je džunup

(٢٦٦) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنِ الشَّيْبَانِيِّ عَنْ
 أَبِي بُرْدَةَ عَنْ حُذَيْفَةَ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ إِذَا لَقِيَ الرَّجُلَ مِنْ أَصْحَابِهِ مَسَحَهُ وَدَعَا لَهُ قَالَ: فَرَأَيْتُهُ
 يَوْمًا بُكْرَةً فَحَدَّثْتُ عَنْهُ ثُمَّ أَتَيْتُهُ حِينَ ارْتَفَعَ النَّهَارُ فَقَالَ: "إِنِّي

رَأَيْتُكَ فَحَدَّثْتَ عَنِّي" فَقُلْتُ: إِنِّي كُنْتُ جُنْبًا فَخَشِيتُ أَنْ
تَمَسَّنِي. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ الْمُسْلِمَ لَا
يُنَجْسُ."

266 Huzejfa رضي الله عنه prenosi: "Poslanik صلى الله عليه وسلم običavao je kada sretno nekoga od svojih ashaba rukovati se sa njim i proučiti mu dovu. Jedno jutro vidio sam Poslanika صلى الله عليه وسلم, te sam se sklonio od njega. Došao sam ponovo, a dan je već bio poodmakao. Poslanik صلى الله عليه وسلم upita me: 'Vidio sam te kada si se sklonio od mene.' 'Bio sam džunup, te nisam želio da me takvog dotakneš', odgovorio sam. Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: 'Musliman je uvijek čist.'"

(٢٦٧) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا
سَعْرٌ قَالَ: حَدَّثَنِي وَاصِلٌ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ حُدَيْفَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِيَهُ وَهُوَ جُنْبٌ فَأَهْوَى إِلَيَّ فَقُلْتُ: إِنِّي
جُنْبٌ، فَقَالَ: "إِنَّ الْمُسْلِمَ لَا يُنَجْسُ."

267 Huzejfa رضي الله عنه prenosi da je jedan dan sreo Poslanika صلى الله عليه وسلم a bio je džunup. Poslanik صلى الله عليه وسلم nagnuo se prema njemu a on reče: "Ja sam džunup." Poslanik صلى الله عليه وسلم odgovori: "Musliman je doista uvijek čist."

(٢٦٨) أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ سَعْدَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرٌ - وَهُوَ ابْنُ الْمُفَضَّلِ - قَالَ: حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ عَنْ بَكْرِ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقِيَهُ فِي طَرِيقٍ مِنْ طُرُقِ الْمَدِينَةِ وَهُوَ جُنُبٌ فَانْسَلَّ عَنْهُ فَاغْتَسَلَ فَفَقَدَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا جَاءَ قَالَ: "أَيْنَ كُنتَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ؟" قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَقَيْتَنِي وَأَنَا جُنُبٌ فَكَرِهْتُ أَنْ أَجَالِسَكَ حَتَّى أَغْتَسَلَ، فَقَالَ: "سُبْحَانَ اللَّهِ إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يَنْجُسُ."

268 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da ga je sreo Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم u jednoj od medinskih ulica dok je bio džunup. On se neprimjetno skloni i ode da se okupa. Poslanik صلى الله عليه وسلم primijetio je da ga nema, te ga upita, kada se vratio: "Gdje si bio, o Ebu Hurejra?" Rekoh mu: "Kada si me sreo, Božiji Poslaniče, bio sam džunup. Bilo mi je neprijatno da budem uz tebe dok se ne okupam." Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: "Subhanallah, doista vjernik ne može biti nečist."

173- Žena s hajzom može posluživati druge

(٢٦٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ
 يَزِيدَ بْنِ كَيْسَانَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ قَالَ: قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ:
 بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَسْجِدِ إِذْ قَالَ: "يَا
 عَائِشَةُ نَاوِلِينِي الثَّوْبَ" فَقَالَتْ: إِنِّي لَا أُصَلِّي، قَالَ: "إِنَّهُ لَيْسَ
 فِي يَدِكَ." فَنَاوَلَتْهُ.

269 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi: "Dok je Poslanik صلى الله عليه وسلم jednom prilikom bio u mesdžidu, reče Aiši, r.a., da mu donese odjeću. Ona odgovori: 'Doista ja ne obavljam namaz ovih dana.' Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: 'Nečistoća nije na tvojim rukama.' Tada mu je ona donijela odjeću."

(٢٧٠) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُبَيْدَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ. وَأَخْبَرَنَا
 إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ ثَابِتِ
 بْنِ عُبَيْدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
 قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "نَاوِلِينِي الْخُمْرَةَ
 مِنَ الْمَسْجِدِ." قَالَتْ: إِنِّي حَائِضٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَيْسَتْ حَيْضُكَ فِي يَدِكَ." أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ
إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ بِهَذَا الْإِسْنَادِ مِثْلَهُ.

270 Aiša, r.a., prenosi da joj je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “*Donesi mi hasuru iz mesdžida.*” Rekoh mu: ‘Ja imam mjesečnicu.’ Poslanik ﷺ odgovori: ‘*Mjesečnica nije na tvojim rukama.*’ (Ovaj hadis ima još jedno predanje.)

174- Žena s menstruacijom može prostrijeti sedžadu u mesdžidu

(٢٧١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مَنبُودٍ عَنْ أُمِّهِ، أَنَّ
مَيْمُونَةَ قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ رَأْسَهُ
فِي حَجَرٍ إِحْدَانَا فَيَتْلُو الْقُرْآنَ وَهِيَ حَائِضٌ وَتَقُومُ إِحْدَانَا بِالْخُمْرَةِ
إِلَى الْمَسْجِدِ فَتَبْسُطُهَا وَهِيَ حَائِضٌ."

271 Mejmuna, r.a., priča: “Božiji Poslanik ﷺ ležao je u krilu svojih supruga i učio Kur'an dok su one imale menstruaciju. Neke od Poslanikovih ﷺ žena prostrirale su u mesdžidu sedžadu a imale su menstruaciju.”⁽¹⁾

⁽¹⁾ Na prvi pogled iz hadisa možemo zaključiti da žena koja ima hajz može ući u džamiju, ako postoji neka potreba. Međutim, po mišljenju većine šerijatskih pravnikâ, nije dopušteno ženi koja ima

**175- O onome ko ležeći u krilu svoje supruge
uči Kur'an dok ona ima menstruaciju**

(٢٧٢) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَعَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ وَاللَّفْظُ لَهُ، أَخْبَرَنَا
سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ:
"كَانَ رَأْسُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حُجْرٍ إِحْدَانَا
وَهِيَ حَائِضٌ وَهُوَ يَتْلُو الْقُرْآنَ."

272 Aiša, r.a, priča: “Poslanik ﷺ učio je Kur'an ležeći u krilu jedne od nas, pa čak i u vrijeme menstruacije.“

menstruaciju ulaziti u džamiju i prolaziti kroz nju, makar se ne zadržavala, osim u slučaju prijekne potrebe, kao što je strah od divljači, lopova, hladnoće i žeđi. To se argumentira hadisom Božijeg Poslanika ﷺ u kojem se kaže: “... Zaista ženi i džunupu ne dozvoljavam da ulaze u džamiju.” (Hadis prenosi Ebu Davud) Kada je nužno da se žena zadrži, dobro je da uzme tejemmum.

176- Pranje glave mužu od žene koja ima menstruaciju

(٢٧٣) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ: حَدَّثَنِي مَنْصُورٌ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُومِيءُ إِلَيَّ رَأْسَهُ وَهُوَ مُعْتَكِفٌ فَأَغْسَلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ."

273 Aiša, r.a., priča: "Kada je Božiji Poslanik ﷺ bio u i'tikafu, pružio bi svoju glavu meni, i ja bih mu je oprala, a imala sam menstruaciju."

(٢٧٤) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو وَهْبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ، وَذَكَرَ آخَرَ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُخْرِجُ إِلَيَّ رَأْسَهُ مِنَ الْمَسْجِدِ وَهُوَ مُجَاوِرٌ فَأَغْسَلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ."

274 Aiša, r.a., prenosi: "Dok je Božiji Poslanik ﷺ boravio u mesdžidu, pružio bi mi svoju glavu, i ja sam mu je, imajući menstruaciju, prala."

(۲۷۵) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ
عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كُنْتُ أُرْجِلُ رَأْسَ رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا حَائِضٌ."

275 Aiša, r.a., priča: "Češljala sam kosu Božijem Poslaniku ﷺ dok sam imala menstruaciju."

(۲۷۶) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ. وَأَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ شُعَيْبٍ
قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْنُ قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ عُرْوَةَ عَنْ
عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، مِثْلَ ذَلِكَ.

276 Ove Aišine, r.a., riječi / Češljala sam kosu Božijem Poslaniku ﷺ dok sam imala menstruaciju / prenose se i preko drugog lanca prenosilaca.

177- O zajedničkom objedovanju sa ženom koja ima menstruaciju i pijenju ostatka vode nakon nje

(۲۷۷) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ - وَهُوَ ابْنُ الْمُقْدَامِ بْنِ شُرَيْحِ بْنِ
هَانِيءٍ - عَنْ أَبِيهِ عَنْ شُرَيْحِ بْنِ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،

سَأَلْتَهَا: هَلْ تَأْكُلُ الْمَرْأَةُ مَعَ زَوْجِهَا وَهِيَ طَامِثٌ؟ قَالَتْ: نَعَمْ،
 كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُونِي فَأَكُلُ مَعَهُ وَأَنَا
 عَارِكٌ وَكَانَ يَأْخُذُ الْعِرْقُ فَيُقَسِّمُ عَلَيَّ فِيهِ فَأَعْرِقُ مِنْهُ ثُمَّ أَضَعُهُ
 فَيَأْخُذُهُ فَيَعْرِقُ مِنْهُ وَيَضَعُ فَمَهُ حَيْثُ وَضَعْتُ فَمِي مِنَ الْعِرْقِ
 وَيَدْعُو بِالشَّرَابِ فَيُقَسِّمُ عَلَيَّ فِيهِ قَبْلَ أَنْ يَشْرَبَ مِنْهُ فَأَخْذُهُ
 فَأَشْرَبُ مِنْهُ ثُمَّ أَضَعُهُ فَيَأْخُذُهُ فَيَشْرَبُ مِنْهُ وَيَضَعُ فَمَهُ حَيْثُ
 وَضَعْتُ فَمِي مِنَ الْقَدَحِ.

277 Šurejh prenosi da je upitao Aišu, r.a.: “Da li će žena koja ima menstruaciju jesti zajedno sa svojim suprugom?” “Da”, odgovori ona. “Poslanik ﷺ pozvao bi me da jedem s njim, a ja sam imala menstruaciju. Uzeo bi komad mesa i dao ga meni da jedem. Ja bih pojela dio toga i ostavila bih dio, te bi Božiji Poslanik ﷺ uzeo isti komad mesa i jeo ga stavivši svoja usta na isto mjesto s kojeg sam ja jela. Zatim bi zatražio nešto za piće, i prije nego što on počne piti, dao bi meni da se napijem. Ja bih se napila, pa je Božiji Poslanik ﷺ uzimao ostatak pića i pio ga stavivši svoja usta na isto mjesto s kojeg sam ja pila.”

(٢٧٨) أَخْبَرَنَا أَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَزَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ
 قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو عَنِ الْأَعْمَشِ عَنِ الْمُقَدَّامِ بْنِ

شُرِّحَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ فَاَهُ عَلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي أَشْرَبُ
مِنْهُ فَيَشْرَبُ مِنْ فَضْلِ سُورِي وَأَنَا حَائِضٌ."

278 Aiša, r.a., prenosi: "Poslanik ﷺ pio je ostatak onoga što ostane nakon mene tako što bi svoje usne stavio na mjesto s kojeg sam ja pila, dok sam imala menstruaciju."

178- O upotrebi ostatka pića nakon žene koja ima menstruaciju

(٢٧٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُمَيَّانُ عَنْ مِعْرٍ عَنِ
الْمِقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَمِعْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
تَقُولُ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُنَاوِلُنِي الْإِنَاءَ
فَأَشْرَبُ مِنْهُ وَأَنَا حَائِضٌ ثُمَّ أُعْطِيهِ فَيَتَحَرَّى مَوْضِعَ فِي فَيَضَعُهُ
عَلَى فِيهِ."

279 Aiša, r.a., prenosi: "Poslanik ﷺ donio mi je posudu s vodom, te sam se napila i dala Poslaniku ﷺ da se napije. On stavi svoje usne na isto mjesto s kojeg sam ja pila i napi se vode. To je bilo u vrijeme kada sam imala menstruaciju."

(٢٨٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا وَكَيْعٌ قَالَ: حَدَّثَنَا مِسْعَرُ
 وَسُفْيَانُ عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ
 عَنْهَا، قَالَتْ: "كُنْتُ أَشْرَبُ وَأَنَا حَائِضٌ وَأَنَا وَلَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَضَعُ فَاهُ عَلَى مَوْضِعٍ فِيَّ فَيَشْرَبُ وَأَتَعَرَّقُ الْعَرَقُ
 وَأَنَا حَائِضٌ وَأَنَا وَلَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَضَعُ فَاهُ عَلَى
 مَوْضِعٍ فِيَّ."

280 Aiša, r.a., prenosi: "Jednom prilikom, dok sam imala menstruaciju, pila sam iz posude. Kada sam završila, dala sam je Božijem Poslaniku ﷺ, te se on napi stavivši usne na isto mjesto s kojeg sam ja pila. Također sam jela komad mesa te sam po završetku ostatak dala Božijem Poslaniku ﷺ. On počeo jesti meso tako što stavi svoja usta na isto mjesto s kojeg sam ja jela."

179- O spavanju sa ženom koja ima menstruaciju

(٢٨١) أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا
 هِشَامٌ. وَأَخْبَرَنَا عَبِيدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ وَإِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَا:

حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ وَاللَّفْظُ لَهُ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ يَحْيَى
 قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ: أَنَّ زَيْنَبَ بِنْتَ أَبِي سَلَمَةَ حَدَّثَتْهُ: أَنَّ أُمَّ
 سَلَمَةَ، حَدَّثَتْهَا. قَالَتْ: بَيْنَمَا أَنَا مُضْطَجِعَةٌ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْخَمِيلَةِ إِذْ حَضْتُ فَأَنْسَلْتُ فَأَخَذْتُ ثِيَابَ
 حَيْضِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَنْفَسْتِ؟"
 قُلْتُ: نَعَمْ، فَدَعَانِي فَاضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي الْخَمِيلَةِ.

281 Umm Selema, r.a., kazuje: "Dok sam ležala pored Božijeg Poslanika ﷺ u svojoj kadifenoj haljini, dobila sam menstruaciju, te sam se nečujno izvukla i obukla veš za menstruaciju. Poslanik ﷺ upita me tada: 'Jesi li to dobila menstruaciju?' Odgovorih da jesam, a on me pozva da legnem pored njega, te sam legla u istoj kadifenoj haljini."

(٢٨٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ
 جَابِرِ بْنِ صَبِيحٍ قَالَ: سَمِعْتُ خَلَّاسًا يُحَدِّثُ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ
 اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: "كُنْتُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 نَبِيتُ فِي الشِّعَارِ الْوَاحِدِ وَأَنَا طَامِثٌ أَوْ حَائِضٌ، فَإِنْ أَصَابَهُ

مَنِي شَيْءٌ غَسَلَ مَكَانَهُ وَلَمْ يَعُدَّهُ وَصَلَّى فِيهِ ثُمَّ يَعُودُ، فَإِنْ
أَصَابَهُ مَنِي شَيْءٌ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ وَلَمْ يَعُدَّهُ وَصَلَّى فِيهِ.

282 Aiša, r.a., kazuje: “Ja i Božiji Poslanik ﷺ spavali smo zajedno u istoj postelji dok sam imala menstruaciju. Ukoliko bi krv kanula na njegovu odjeću, to mjesto bi oprao, a zatim bi u njoj klanjao. Nakon namaza vratio bi se opet i legao, a ako bi krv opet kanula na njegovu odjeću, ponovo bi oprao samo to mjesto na odjeći i klanjao bi u njoj.”

180- O naslađivanju s ženom koja ima menstruaciju

(٢٨٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ
عَمْرِو بْنِ شَرْحَبِيلَ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُ إِحْدَانَا إِذَا كَانَتْ حَائِضًا أَنْ تَشُدَّ إِزَارَهَا
ثُمَّ يَبَاشِرُهَا."

283 Aiša, r.a., prenosi: “Kada se Poslanik ﷺ želio igrati s nekom od nas dok smo imale menstruaciju, naredio bi joj da pokrije donji dio svoga tijela, te bi se tek onda igrao i naslađivao s njom.”

(٢٨٤) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَبْنَانَا جَرِيرٌ عَنْ مَثُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ
عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كَانَتْ إِحْدَانَا
إِذَا حَاضَتْ أَمَرَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَتَزَرَّتُمْ
بِإِشْرَاهَا."

284 Aiša, r.a., prenosi: "Kada bi neka od nas dobila menstruaciju, a Božiji se Poslanik želio naslađivati i igrati s njom, naredio bi joj da prekrije donji dio svoga tijela, te bi je tek tada doticao."

(٢٨٥) أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ بْنُ مِسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ عَنْ ابْنِ
وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ وَاللَيْثِ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ حَبِيبِ مَوْلَى عُرْوَةَ
عَنْ بُدَيْةَ وَكَانَ اللَّيْثُ يَقُولُ: نَدْبَةٌ، مَوْلَاةٌ مَيْمُونَةٌ، عَنْ مَيْمُونَةَ،
قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبَاشِرُ الْمَرْأَةَ مِنْ
نَسَائِهِ وَهِيَ حَائِضٌ إِذَا كَانَ عَلَيْهَا إِزَارٌ يُبَلِّغُ أَنْصَافَ الْفُخْدَيْنِ
وَالرُّكْبَتَيْنِ." فِي حَدِيثِ اللَّيْثِ: "مُحْتَجِزَةٌ بِهِ."

285 Mejmuna, r.a., priča: "Poslanik ﷺ naslađivao se s nekom od svojih žena u vrijeme menstruacije dok je ona bila zastrta svojom odjećom od pasa do sredine bedara i koljena."

(U Lejsovoj predaji stoji: “Dok je oko pojasa imala svezan komad odjeće.”)⁽¹⁾

181- Tumačenje riječi Uzvišenog Allaha: “I pitaju te o mjesečnom pranju...”⁽²⁾

(٢٨٦) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: كَانَتْ الْيَهُودُ إِذَا حَاضَتِ الْمَرْأَةُ مِنْهُمْ لَمْ يُؤَاكِلُوهُنَّ وَلَمْ يُشَارِبُوهُنَّ وَلَمْ يُجَامِعُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ، فَسَأَلُوا نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَىٌّ﴾ فَأَمَرَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُؤَاكِلُوهُنَّ وَيُشَارِبُوهُنَّ وَيُجَامِعُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ وَأَنْ يَصْنَعُوا بِهِنَّ كُلَّ شَيْءٍ مَا خَلَا الْجِمَاعَ.

⁽¹⁾ Iz ovih hadisa možemo zaključiti da muž može dodirivati suprugu u periodu mjesečnog ciklusa, ali mu nije dozvoljen intimni odnos.

⁽²⁾ El-Bekare, 222.

286 Enes رضي الله عنه prenosi: “Neki židovi imali su običaj da izoluju ženu kada dobije menstruaciju. U tom periodu nisu htjeli sa ženom jesti, piti, niti kontaktirati. Ljudi su o tome pitali Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم, te je Uzvišeni Allah objavio ajet o mjesečnom pranju: Poslanik

صلى الله عليه وسلم nakon toga naredio je ljudima da zajedno jedu i piju sa ženama u toku njihove menstruacije, te da normalno kontaktiraju s njima i da čine sve osim spolnog odnosa.”

182- O obavezi čovjeka koji svjesno, znajući za Allahovu zabranu, spolno opći sa ženom u periodu menstruacije

(٢٨٧) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ حَدَّثَنَا

الْحَكَمُ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ مُقْسَمٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فِي الرَّجُلِ يَأْتِي امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ:

"يَتَصَدَّقُ بِدِينَارٍ أَوْ بِنِصْفِ دِينَارٍ."

287 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao kako je čovjek koji spolno opći sa ženom u periodu menstruacije dužan udijeliti sadaku u vrijednosti od jednog ili pola zlatnika.

183- Šta će učiniti žena koja u ihramima dobije menstruaciju

(٢٨٨) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَبَانَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَرَى إِلَّا الْحَجَّ، فَلَمَّا كَانَ بِسَرَفٍ حَضَتْ فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَبْكِي، فَقَالَ: "مَا لَكَ، أَنْفَسْتِ؟" فَقُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: "هَذَا أَمْرُ كَبَّهِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ، فَأَقْضِي مَا يَقْضِي الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ." وَضَحَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ نِسَائِهِ بِالْبَقَرِ.

288 Aiša, r.a., kazuje: “Krenuli smo sa Božijim Poslanikom ﷺ da obavimo hadž. Kada smo stigli do mjesta Serif dobila sam menstruaciju. Poslanik ﷺ ušao je kod mene, a ja sam plakala. ‘Šta ti je, jesi li dobila menstruaciju?’, upita me. ‘Da’, odgovorih. On reče: ‘To je nešto što je Uzvišeni Allah propisao kćerima Ademovim. Čini sve ono što i drugi hodočasnici osim obilaska oko Bejtullaha.’ Poslanik ﷺ zaklao je goveče kao kurban u ime svojih žena.”

184- Šta će uraditi žena koja ima postporođajno krvarenje u vrijeme stupanja u ihrame

(٢٨٩) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَيَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَاللَّفْظُ لَهُ قَالُوا: أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، قَالَ: أَتَيْنَا جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ فَسَأَلْنَاهُ عَنْ حَجَّةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَدَّثَنَا: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ لْخُمْسِ بَقَيْنٍ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ وَخَرَجْنَا مَعَهُ حَتَّى إِذَا أَتَى ذَا الْحُلَيْفَةِ وَلَدَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ مُحَمَّدَ بْنَ أَبِي بَكْرٍ، فَأَرْسَلَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَ أَصْنَعُ؟ قَالَ: "اغْتَسِلِي وَاسْتَفْرِي ثُمَّ أَهْلِي."

289 Džabir ibn Abdullah رضي الله عنه prenosi da je upitan o Poslanikovom صلى الله عليه وسلم obavljanju hadža, pa je rekao: "U pet zadnjih dana mjeseca zul-hidždže krenuli smo obaviti hadž s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم. Kada smo stigli do Zul-Hulejfe, Esma bint Umejs porodila se, te je upitala Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم šta da čini. On je odgovorio: 'Okupaj se i spriječi razlijevanje krvi, a potom zanijeti.'"

185- O menstrualnoj krvi koja padne na odjeću

(٢٩٠) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ سُهَيْبَانَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو الْمُقَدَّامِ ثَابِتُ الْحَدَّادُ عَنْ عَدِيِّ بْنِ دِينَارٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أُمَّ قَيْسِ بِنْتِ مُحْصَنٍ أَتَتْهَا سَأَلَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ دَمِ الْحَيْضِ يُصِيبُ الثَّوْبَ، قَالَ: "حُكِّمِهِ بِضَلَعٍ وَأَغْسِلِيهِ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ."

290 Umm Kajs bint Mihsan, r.a., kazuje da je pitala Poslanika ﷺ o menstrualnoj krvi koja padne na odjeću. Poslanik ﷺ odgovori: "Sastruži to mjesto nožtom a zatim ga operi vodom i sidrom."

(٢٩١) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنِ عَرَبِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْمُنْذِرِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ، وَكَانَتْ تَكُونُ فِي حَجْرِهَا أَنَّ امْرَأَةً اسْتَفْتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ دَمِ الْحَيْضِ يُصِيبُ الثَّوْبَ، فَقَالَ: "حُكِّمِهِ ثُمَّ أَفْرُصِيهِ بِالْمَاءِ ثُمَّ أَنْضِخِيهِ وَصَلِّي فِيهِ."

291 Esma bint ebu Bekr prenosi da je neka žena upitala Božijeg Poslanika ﷺ o menstrualnoj krvi koja padne na odjeću. Poslanik ﷺ odgovorio je: *“Sastruži je, zatim pokvvasi odjeću i dobro je istrljaj i operi, pa onda u njoj možeš klanjati.”*

186- O spermi koja padne na odjeću

(٢٩٢) أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ حَمَّادٍ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ سُؤَيْدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ حُدَيْجٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ، أَنَّهُ سَأَلَ أُمَّ حَبِيبَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي فِي الثُّوبِ الَّذِي كَانَ يُجَامَعُ فِيهِ؟ قَالَتْ: نَعَمْ إِذَا لَمْ يَرِ فِيهِ أَدَى.

292 Umm Habiba, r.a., supruga Božijeg Poslanika ﷺ kazuje kako je upitana da li je Poslanik, ﷺ, klanjao namaz u odjeći u kojoj je imao spolni odnos sa suprugom. Odgovorila je: *“Jeste ukoliko na njoj nije bilo nečistoće.”*

187- O pranju sperme koja padne na odjeću

(٢٩٣) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونِ الْجَزْرِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "كُنْتُ أُغْسِلُ الْجَنَابَةَ مِنْ تَوْبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَخْرُجُ إِلَى الصَّلَاةِ وَإِنَّ بَقَعَ الْمَاءُ لَفِي تَوْبِهِ."

293 Aiša, r.a., kazuje: “Prala sam tragove sjemena s odjeće Božijeg Poslanika ﷺ, te bi on izlazio na namaz, a tragovi vode od pranja bili su još na njegovoj odjeći.”

188- O čišćenju tragova sjemena trljanjem

(٢٩٤) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ عَنْ أَبِي مَجَلَزٍ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ نَوْفَلٍ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كُنْتُ أَفْرِكُ الْجَنَابَةَ، وَقَالَتْ مَرَّةً أُخْرَى: "...الْمَنِيِّ مِنْ تَوْبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

294 Aiša, r.a., kazuje: “Trljanjem sam čistila tragove džunupluka, a drugi put je rekla sjemena, s odjeće Poslanika ﷺ.”

(٢٩٥) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا بِهِزُ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ
 الْحَكَمُ: أَخْبَرَنِي عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَمَّامِ بْنِ الْحَارِثِ أَنَّ عَائِشَةَ
 قَالَتْ: "لَقَدْ رَأَيْتَنِي وَمَا أَزِيدُ عَلَى أَنْ أَفْرَكَهُ مِنْ ثَوْبِ رَسُولِ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

295 Aiša, r.a., kazuje: “Čistila sam tragove ejakulacije s odjeće Božijeg Poslanika ﷺ samo trljanjem.”

(٢٩٦) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ، أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ
 إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كُنْتُ أَفْرَكُهُ مِنْ ثَوْبِ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

296 Aiša, r.a., pripovijeda: “Čistila sam je / spermu / trljanjem s odjeće Božijeg Poslanika ﷺ.”

(٢٩٧) أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ بُوْسْفَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْأَعْمَشِ
 عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كُنْتُ أَرَاهُ فِي ثَوْبِ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَحْكُهُ."

297 Aiša, r.a., prenosi: “Kada bih vidjela tragove ejakulacije na odjeći Božijeg Poslanika ﷺ čistila sam ih trljanjem.”

(٢٩٨) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ حَسَّانٍ عَنْ أَبِي مَعْشَرٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "لَقَدْ رَأَيْتِي أَفْرَكَ الْجَنَابَةَ مِنْ ثَوْبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

298 Aiša, r.a., kazuje: “Čistila sam, trljajući, tragove sperme sa odjeće Božijeg Poslanika ﷺ.”

(٢٩٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَامِلٍ الْمُرُوزِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا هُثَيْمٌ عَنْ مُغِيرَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: "لَقَدْ رَأَيْتِي أَجِدُهُ فِي ثَوْبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَحْتُهُ عَنْهُ."

299 Aiša, r.a., prenosi: “Kada bih vidjela tragove ejakulacije na odjeći Božijeg Poslanika ﷺ, očistila bi ih trljanjem.”⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ovi hadisi ukazuju da se trljanjem može očistiti sjeme koje se osuši na odjeći, iako nije na odmet upotrijebiti i vodu.

189- O mokraći dojenčeta

(٣٠٠) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَنْ أُمِّ قَيْسِ بِنْتِ مَحْصَنٍ، أَنَّهَا أَتَتْ بِابْنٍ لَهَا صَغِيرٍ لَمْ يَأْكُلِ الطَّعَامَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاجْلَسَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حِجْرِهِ فَبَالَ عَلَى ثَوْبِهِ، فَدَعَا بِمَاءٍ فَنَضَحَهُ وَلَمْ يَغْسِلْهُ.

300 Umm Kajs bint Mihsan prenosi da je donijela Poslaniku ﷺ svoga sinčića koji je još uvijek dojio, te ga je Poslanik ﷺ uzeo u svoje krilo. Dijete se pomokriilo na odjeću Poslanika ﷺ, te on zatraži vode i njome poprskao to mjesto na odjeći, a nije je oprao.

(٣٠١) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "أَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِصَبِيِّ فَبَالَ عَلَيْهِ فَدَعَا بِمَاءٍ فَاتَّبَعَهُ إِيَّاهُ."

301 Aiša, r.a., prenosi: "Doneseno je dijete Božijem Poslaniku ﷺ, te se ono pomokri na njega. On zatraži vode i poli dio odjeće na koji se dijete pomokriilo."

190- O mokraći ženskog djeteta

(۳۰۲) أَخْبَرَنَا مُجَاهِدُ بْنُ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْوَلِيدِ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَلُّ بْنُ خَلِيفَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو السَّمْحِ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يُغَسَّلُ مِنْ بَوْلِ الْجَارِيَةِ وَيُرْسُ مِنْ بَوْلِ الْغُلَامِ."

302 Ebu Semh رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Mokraća ženskog djeteta pere se, a mokraću muškog djeteta dovoljno je poprskati vodom."⁽¹⁾

191- O mokraći životinja čije je meso dozvoljeno jesti

(۳۰۳) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا قَتَادَةُ أَنَّ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ حَدَّثَهُمْ أَنَّ

⁽¹⁾ Hadiska ulema ove hadise tumači tako da se odjeća na koju je pala mokraća ženskog djeteta temeljito opere, a odjeću na koju je pala mokraća muškog djeteta dovoljno je poprskati vodom i izvršiti lakše pranje.

أَنَسًا أَوْ رَجَالًا مِنْ عُكْلٍ قَدَمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ فَتَكَلَّمُوا بِالْإِسْلَامِ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا أَهْلُ ضَرْعٍ وَلَمْ
 نَكُنْ أَهْلَ رَيْفٍ، وَاسْتَوَخَّمُوا الْمَدِينَةَ فَأَمَرَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذُودٍ وَرَاعٍ وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَخْرُجُوا فِيهَا فَيَشْرَبُوا مِنْ
 الْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا، فَلَمَّا صَحُّوا وَكَانُوا بِنَاحِيَةِ الْحَرَّةِ كَفَرُوا بَعْدَ
 إِسْلَامِهِمْ وَقَتَلُوا رَاعِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَأَقُوا
 الذُّودَ فَبَلَغَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَعَثَ الطَّلَبَ فِي
 آثَارِهِمْ فَأَتَى بِهِمْ فَسَمَرُوا أَعْيُنَهُمْ وَقَطَعُوا أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلَهُمْ ثُمَّ تَرَكُوا
 فِي الْحَرَّةِ عَلَى حَالِهِمْ حَتَّى مَاتُوا. "

303 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi da su neki ljudi iz plemena Ukl došli kod Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم i primili islam. Život u Medini nije im odgovorao, te rekoše Poslaniku صلى الله عليه وسلم: "O Božiji Poslaniče, mi smo nomadi i ne bavimo se poljoprivredom." Život u Medini bio im je težak pa im Poslanik صلى الله عليه وسلم naredi da idu do čobana koji je čuvao deve, te da piju njihovo mlijeko i mokraču.⁽¹⁾ Kada su ozdravili i oporavili

⁽¹⁾ Dio uleme, među kojima je i Nesai, smatra da je čista mokrača životinja čije je meso halal. Učenjaci koji to ne prihvataju kažu da se radi o upotrebi devine mokraće za određenu bolest koja je bila prisutna kod tih ljudi. Ovo drugo mišljenje izgleda bliže i prihvatljivije.

se, vratiše se u nevjerstvo, ubiše Poslanikovog ﷺ čobana i potjeraše stoku sa sobom. Nakon što je ta vijest došla do Poslanika ﷺ, on za njima posla potjeru. Kada su ih doveli, bi naređeno da im se sprže oči i odsijeku ruke i noge.⁽¹⁾ Zatim su ih ostavili u pustinji da tako umru.

(٣٠٤) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ وَهَبٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ الرَّحِيمِ قَالَ: حَدَّثَنِي زَيْدُ بْنُ أَبِي أَيُّسَةَ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ مُصْرَفٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: "قَدِمَ أَغْرَابٌ مِنْ غُرَيْبَةِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَمَوْا فَاجْتَوُوا الْمَدِينَةَ حَتَّى اصْفَرَّتْ أَوَاهُهُمْ وَعَظُمَتْ بُطُونُهُمْ فَبَعَثَ بِهِمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى لِقَاحٍ لَهُ وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَشْرَبُوا مِنْ أَلْبَانِهَا وَأَبْوَالِهَا حَتَّى صَحُّوا فَقَلَّوْا رَاعِيَهَا وَاسْتَأْقُوا الْإِبِلَ فَبَعَثَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي طَلَبِهِمْ فَأَتَى بِهِمْ فَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلَهُمْ وَسَمَرَ أَعْيُنَهُمْ." قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدُ الْمَلِكِ لَأَنَسٍ وَهُوَ يُحَدِّثُهُ هَذَا الْحَدِيثَ: بِكُفْرٍ أَمْ بِذَنْبٍ؟ قَالَ:

⁽¹⁾ Utvrđena šerijatska kazna za razbojništvo je odsijecanje ruku i nogu. Spaljivanje očiju, koje se spominje u ovome hadisu, pojedinačni je slučaj koji se ne smatra normativnim.

بُكَفْرٍ . (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: لَا نَعْلَمُ أَحَدًا قَالَ عَنْ يَحْيَى عَنْ
 أَنَسٍ فِي هَذَا الْحَدِيثِ غَيْرَ طَلْحَةَ، وَالصَّوَابُ عِنْدِي وَاللَّهُ تَعَالَى
 أَعْلَمُ: يَحْيَى عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ مُرْسَلٌ .)

304 Enes ibn Malik رضي الله عنه kazuje da su neki beduini iz plemena Urejne došli kod Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم i primili islam. Način života i hrana u Medini nisu im nikako odgovarali, te im je koža požutjela a stomaci narasli. Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم naredi im da idu do deva te da piju njihovo mlijeko i mokraću. Kada su se oporavili, ubiše čobana koji je čuvao deve i povedoše stoku sa sobom. Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم poslao je potjeru za njima. Kada su ih doveli odrezali su im ruke, noge i spržili oči. Vođa pravovjernih Abdulmelik upitao je Enesa: "Da li su kažnjeni što su počinili grijeh ili nevjerstvo?" "Kažnjeni su zbog povratka u nevjerstvo", odgovori Enes. (Ebu Abdurrahman veli: "Ne znam da ovaj hadis prenosi iko drugi od Enesa, preko Jahjaa, osim Talhe, a mislim da je to uredi, a Allah najbolje zna. Predanje Jahjaa od Seida ibn Musejjiba je mursel.)

192- Kada iznutrica životinja čije je meso dozvoljeno jesti dotakne odjeću

(٣٠٥) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُمَرَ بْنِ حَكِيمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ - يَعْنِي
 ابْنَ مَخْلَدٍ - قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ - وَهُوَ ابْنُ صَالِحٍ - عَنْ أَبِي

إِسْحَاقُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ، فِي بَيْتِ
 الْمَالِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عِنْدَ
 الْبَيْتِ وَمَلَأَ مِنْ قُرَيْشٍ جُلُوسٌ وَقَدْ نَحَرُوا جُزُورًا فَقَالَ بَعْضُهُمْ:
 أَيُّكُمْ يَأْخُذُ هَذَا الْفَرْثَ بِدَمِهِ ثُمَّ يُمْهَلُهُ حَتَّى يَضَعَ وَجْهَهُ سَاجِدًا
 فَيَضَعُهُ يُعْنِي عَلَى ظَهْرِهِ؟ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَأَتَيْتُ أَشْقَاهَا فَأَخَذَ
 الْفَرْثَ فَذَهَبَ بِهِ ثُمَّ أَمَهَلَهُ، فَلَمَّا خَرَّ سَاجِدًا وَضَعَهُ عَلَى ظَهْرِهِ
 فَأُخْبِرَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ
 جَارِيَةٌ فَجَاءَتْ تَسْعَى فَأَخَذَتْهُ مِنْ ظَهْرِهِ، فَلَمَّا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ
 قَالَ: "اللَّهُمَّ عَلَيْكَ بِقُرَيْشٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، اللَّهُمَّ عَلَيْكَ بِأَبِي جَهْلٍ بْنِ
 هِشَامٍ وَشَيْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ وَعُتْبَةَ بْنَ رَبِيعَةَ وَعُتْبَةَ بْنَ أَبِي مَعِيْطٍ
 حَتَّى عَدَّ سَبْعَةً مِنْ قُرَيْشٍ." قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: فَوَالَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْهِ
 الْكِتَابَ لَقَدْ رَأَيْتُهُمْ صَرَعى يَوْمَ بَدْرٍ فِي قَلْبٍ وَاحِدٍ.

305 Abdullah ﷺ kazuje da je Božiji Poslanik ﷺ jednom prilikom klanjao kraj Bejtullaha, a skupina Kurejšija, koji su sjedili u blizini, promatrala ga je. Jedan između njih upita ko će uzeti iznutrinu tek zaklane deve i sačekati ga dok ode na sedždu te onda staviti krvavi drob na njegova leđa.

Najgori među njima uze drob u ruku i stavi ga Poslaniku ﷺ na leđa dok je on bio na sedždi. O tome je obaviještena Poslanikova ﷺ kćerka Fatima, koja je tada još bila djevojčica. Brzo je dotrčala do Božijeg Poslanika ﷺ i skinula iznutrinu sa njegovih leđa. Kada je završio namaz, Poslanik ﷺ je rekao: “*Allahu moj, uništi Kurejšije,*” (tri puta je to ponovio). “*Allahu moj uništi Ebu Džehla ibn Hišama, Šejbu ibn Rebiu, Utbu ibn Rebiu i Ukbu ibn ebu Mijeta*”, i tako redom nabrojao svih sedam Kurejševića koji su prisustvovali tom događaju.” Abdullah dalje kazuje: “Tako mi Onoga Koji je Poslaniku objavio Knjigu, doista sam vidio sve te spomenute ljude u toku Bitke na Bedru kako leže mrtvi u jednom bunaru.”

193- O pljuvački koja dotakne odjeću

(۳۰۶) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ طَرَفَ رِدَائِهِ فَبَصَقَ فِيهِ فَرَدَّ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ.

306 Enes ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ uzeo kraj svoga ogrtača, pljunuo u njega, a zatim otrao jedan dio o drugi.

(۳۰۷) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ عَنْ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: سَمِعْتُ الْقَاسِمَ بْنَ مِهْرَانَ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، قَالَ: "إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلَا يَبْزُقُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا عَنْ يَمِينِهِ، وَلَكِنْ عَنْ يَسَارِهِ أَوْ تَحْتَ قَدَمِهِ." وَإِلَّا فَبِزُقَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَكَذَا فِي ثَوْبِهِ وَدَلَّكَهُ.

307 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “Kada neko od vas klanja, neka ne pljuje ispred sebe niti na svoju desnu stranu. Ako baš mora, onda neka pljune na svoju lijevu stranu ili pod svoje stopalo.” Ili neka uradio kao što je to radio Poslanik ﷺ, tj. u svoj ogrtač a potom otare.⁽¹⁾

194- Poglavlje o nastanku tejemuma

(٣٠٨) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللهُ عَنْهَا، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبَيْدَاءِ أَوْ ذَاتِ الْجَيْشِ انْقَطَعَ عِقْدٌ لِي فَأَقَامَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

⁽¹⁾ Ovo također treba posmatrati u kontekstu prilika prije 1400 godina. Za ono vrijeme to je bio veliki doprinos higijeni, jer je Poslanik ﷺ zabranjivao pljuvanje na sve strane i podsticao na posjedovanje komada tkanine koji bi poput današnje maramice poslužio za čišćenje nosa i pljuvačke.

وَسَلَّم عَلَى التَّمَّاسِ وَأَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ وَلَيْسَ
 مَعَهُمْ مَاءٌ، فَأَتَى النَّاسُ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالُوا: أَلَا تَرَى مَا
 صَنَعَتْ عَائِشَةُ؟ أَقَامَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَبِالنَّاسِ وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ، فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاضَعَ رَأْسَهُ
 عَلَى فَخْذِي قَدْ نَامَ فَقَالَ: حَبَّتِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ وَالنَّاسِ وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ، قَالَتْ عَائِشَةُ:
 فَعَاتَبَنِي أَبُو بَكْرٍ وَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ، وَجَعَلَ يَطْعُنُ بِيَدِهِ
 فِي خَاصِرَتِي فَمَا مَنَعَنِي مِنَ التَّحَرُّكِ إِلَّا مَكَانَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى فَخْذِي فَنَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ حَتَّى أَصْبَحَ عَلَى غَيْرِ مَاءٍ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آيَةَ التَّيْمِ،
 فَقَالَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ: مَا هِيَ بِأَوَّلِ بَرَكَتِكُمْ يَا آلَ أَبِي بَكْرٍ،
 قَالَتْ: فَبِعُنَّا الْبَعِيرَ الَّذِي كُنْتُ عَلَيْهِ فَوَجَدْنَا الْعَقْدَ تَحْتَهُ.

308 Aiša, r.a., kazuje: “Jednom prilikom izašli smo s Božijim Poslanikom ﷺ i kada smo bili u Bejdau ili Zatul-

Džejšu, prekinula mi se ogrlica. Božiji Poslanik ﷺ ustao je tražiti ogrlicu, a s njim i drugi ljudi. Pošto na tom mjestu nije bilo vode, a oni je nisu nosili sa sobom, dođoše Ebu Bekru, r.a, i rekoše mu: ‘Vidiš li šta je uradila Aiša! Zaustavila je Poslanika ﷺ i ostali narod na mjestu gdje nema vode, a niko je od nas ne nosi sa sobom.’ Dok je Božiji Poslanik ﷺ spavao naslonjen glavom na moje stegno, došao je Ebu Bekr ﷺ i rekao mi: ‘Zadržala si Poslanika ﷺ i ostali svjet na mjestu gdje nema vode niti je nose sa sobom.’” Aiša dalje prenosi: “Pa me je Ebu Bekr grdio rekavši mi sve što je Allah ﷻ htio da mi kaže, počevši me gurkati svojom rukom po slabinama, te me je samo položaj Poslanika ﷺ, koji je spavao na mome stegnu, spriječio da se pomjerim. Kada se Božiji Poslanik ﷺ ujutro probudio bez vode, Uzvišeni je Allah objavio ajet o tejemumu. Usejd ibn Hudajr reče: ‘Porodico Ebu Bekrova, ovo nije vaša prva blagodat.’ Kada smo digli devu na kojoj sam ja jahala, ispod nje našli smo ogrlicu.”

195- Poglavlje o tejemumu kod kuće

(۳۰۹) أَخْبَرَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ اللَّيْثِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ هُرْمُزَ عَنْ عُمَيْرِ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ سَمِعَهُ يَقُولُ: أَقْبَلْتُ أَنَا وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَسَارٍ، مَوْلَى مَيْمُونَةَ، حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى أَبِي جُهَيْمٍ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ

الصَّمَّةُ الْأَنْصَارِيُّ فَقَالَ أَبُو جُهَيْمٍ: أَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ نَحْوِ بئرِ الْجَمَلِ وَلَقِيَهُ رَجُلٌ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَلَمْ يَرُدِّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَقْبَلَ عَلَى الْجِدَارِ فَمَسَحَ بِوَجْهِهِ وَيَدَيْهِ ثُمَّ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ.

309 Ebu Džuhejm ﷺ prenosi: “Dok je Poslanik ﷺ dolazio iz pravca bunara Džemel, susrete ga jedan čovjek i poselami ga. Poslanik ﷺ nije mu odgovorio sve dok ne dođe do jednog zida, potom potra svoje lice i ruke pa tek onda odgovori na selam.”

(٣١٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ ذَرِّ عَنْ ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ رَجُلًا أَتَى عُمَرَ فَقَالَ: إِنِّي أَجَبْتُ فَلَمْ أَجِدِ الْمَاءَ، قَالَ عُمَرُ: لَا تُصَلِّ. فَقَالَ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَمَا تَذْكُرُ إِذْ أَنَا وَأَنْتَ فِي سَرِيَّةٍ فَأَجَبْنَا فَلَمْ نَجِدِ الْمَاءَ، فَأَمَّا أَنْتَ فَلَمْ تُصَلِّ وَأَمَّا أَنَا فَتَمَعْتُ فِي التُّرَابِ فَصَلَّيْتُ، فَأَثَيْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْنَا ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: "إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكَ" فَضَرَبَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدِيهِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ نَفَخَ فِيهِمَا ثُمَّ مَسَحَ
بِهِمَا وَجْهَهُ وَكَفَيْهِ. وَسَلَّمَتْ شَكَّ، لَا يَدْرِي فِيهِ إِلَى الْمَرْفُوقَيْنِ أَوْ
إِلَى الْكَفَيْنِ، فَقَالَ عُمَرُ: نُؤَلِّيكَ مَا تَوَلَّيْتُ.

310 Ibn Abdurrahman ibn Ebza prenosi od svoga oca da je neki čovjek došao kod Omera رضي الله عنه i rekao mu: “Džunup sam, a ne mogu naći vode za kupanje.” Omer رضي الله عنه reče mu: “Nemoj obavljati namaz.” Ammar ibn Jasir رضي الله عنه na to reče: “O vođo pravovjernih, sjećaš li se kada smo ja i ti bili u vojnom pohodu, te smo obojica polucirali u snu, a nismo našli vodu za kupanje. Ti nisi htio obavljati namaz, a ja sam legao na zemlju i provaljao se po njoj, zatim sam obavio namaz. Kada smo došli Božijem Poslaniku صلى الله عليه وسلم i spomenuli mu taj događaj, on reče: ‘Dovoljno ti je bilo da učiniš ovačō’, potom je dlanovima dotakao zemlju, puhnuo u njih, a potom potrao svoje lice i ruke.” Selema nije siguran da li je Poslanik صلى الله عليه وسلم potrao samo šake ili ruke do lakata. Omer رضي الله عنه na to reče: “Ti si odgovoran za to što tvrdiš.”

(٣١١) أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ
عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ نَاجِيَةَ بْنِ خُفَّافٍ عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ، قَالَ:
أَجْنَبْتُ وَأَنَا فِي الْإِبِلِ فَلَمْ أَجِدْ مَاءً قَمَعْتُكَ فِي التُّرَابِ تَمَعُكَ
الدَّابَّةَ فَاتَّيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ بِذَلِكَ
فَقَالَ: "إِنَّمَا كَانَ يَجْزِيكَ مِنْ ذَلِكَ التَّيْمَمُ."

311 Ammar ibn Jasir رضي الله عنه prenosi: “Jednom prilikom, dok sam bio kod deva, polucirao sam u snu i nisam mogao naći vode za kupanje, pa sam se provaljao po zemlji kao što to čine životinje. Kada sam došao Božijem Poslaniku صلى الله عليه وسلم obavijestio sam ga o tome, te mi on reče: ‘U toj situaciji dovoljan ti je tejemum.’”

196- O uzimanju tejemuma na putovanju

(٣١٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ صَالِحٍ عَنِ ابْنِ شَهَابٍ قَالَ: حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عَمَّارٍ، قَالَ: عَرَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأُولَاتِ الْجَيْشِ وَمَعَهُ عَائِشَةُ زَوْجَتُهُ فَانْقَطَعَ عَقْدُهَا مِنْ جَرِّعِ ظَفَارِ فُحْبَسَ النَّاسُ اتِّبَاعًا عَقْدَهَا ذَلِكَ حَتَّى أَضَاءَ الْفَجْرُ وَلَيْسَ مَعَ النَّاسِ مَاءٌ فَتَغَيَّظَ عَلَيْهَا أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ: حَبَسْتَ النَّاسَ وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ رُخْصَةَ التَّيْمُمِ بِالصَّعِيدِ قَالَ: فَقَامَ الْمُسْلِمُونَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَضَرَبُوا بِأَيْدِيهِمْ

الأَرْضَ ثُمَّ رَفَعُوا أَيْدِيَهُمْ وَلَمْ يَنْفُضُوا مِنَ التُّرَابِ شَيْئًا فَمَحَّوْا بِهَا
وَجُوهَهُمْ وَأَيْدِيَهُمْ إِلَى الْمَنَاكِبِ وَمِنْ بَطُونِ أَيْدِيَهُمْ إِلَى الْآبَاطِ.

312 Ammar ibn Jasir رضي الله عنه prenosi: “Poslanik ﷺ jednom prilikom, dok je putovao s vojskom, pred kraj noći stao je da se malo odmori. S njim je bila njegova supruga Aiša, r.a. Dok su odmarali, njoj se prekinula ogrlica od jemenskog bisera koju je nosila. Poslanik ﷺ i ostali ljudi zadržase se tu tražeći ogrlicu sve do samog svitanja, a kod sebe nisu imali vode. Ebu Bekr رضي الله عنه rasrdi se na Aišu i reče joj: ‘Zadržala si ljude ovdje, a kod sebe nemaju nimalo vode!’ Tada je Allah ﷻ objavio olakšicu o uzimanju tejemuma zemljom. Potom su prisutni ustali s Poslanikom ﷺ i dotakli rukama tlo ne otresajući zemlju nakon toga. Potraše svoja lica i ruke do ramena i unutrašnji dio ruku do ispod pazuha.”

197- O različitim načinima uzimanja tejemuma

(٣١٣) أَخْبَرَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ الْعَنْبَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَسْمَاءَ قَالَ: حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَةٌ عَنْ مَالِكٍ عَنِ الرَّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ، أَنَّهُ أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَمَّارِ

بُنِ يَاسِرٍ، قَالَ: "تَيَمَّمْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
بِالْتُّرَابِ فَمَسَحْنَا بِوُجُوهِنَا وَأَيْدِينَا إِلَى الْمَنَابِكِ."

313 Ammar ibn Jasir ؓ kazuje: "Uzimali smo tejemum s Božijim Poslanikom ﷺ tako što bi potrali svoja lica i ruke do ramena."

198- Drugi način uzimanja tejemuma i puhanje u ruke tom prilikom

(٣١٤) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا
سُفْيَانُ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي مَالِكٍ، وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ
الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِيزَى عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِيزَى، قَالَ: كُنَّا عِنْدَ عُمَرَ
فَاتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ رَبَّمَا نَمَكْتُ الشَّهْرَ وَالشَّهْرَيْنِ
وَلَا نَجِدُ الْمَاءَ، فَقَالَ عُمَرُ: أَمَا أَنَا فَإِذَا لَمْ أَجِدِ الْمَاءَ لَمْ أَكُنْ
لَأُصَلِّي حَتَّى أَجِدَ الْمَاءَ، فَقَالَ عَمَارُ بْنُ يَاسِرٍ: أَتَذَكُرُ يَا أَمِيرَ
الْمُؤْمِنِينَ حَيْثُ كُنْتَ بِمَكَانٍ كَذَا وَكَذَا وَنَحْنُ نُرْعَى الْإِبِلَ فَتَعْلَمُ
أَنَا أَجْنُبْنَا؟ قَالَ: نَعَمْ، أَمَا أَنَا فَتَمَرَّغْتُ فِي التُّرَابِ فَأَتَيْنَا النَّبِيَّ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَضَحَكَ فَقَالَ: "إِنْ كَانَ الصَّعِيدُ
لَكَافِيكَ." وَضَرَبَ بِكَفَّيْهِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ نَفَخَ فِيهِمَا ثُمَّ مَسَحَ
وَجْهَهُ وَبَعْضَ ذِرَاعَيْهِ فَقَالَ: "اتَّقِ اللَّهَ يَا عَمَّارُ" فَقَالَ: يَا أَمِيرَ
الْمُؤْمِنِينَ إِنْ شِئْتَ لَمْ أَدْكُرْهُ قَالَ: "لَا وَلَكِنْ نُؤَلِّكَ مِنْ ذَلِكَ مَا
نُؤَلِّتُ."

314 Abdurrahman ibn Ebza prenosi: “Bili smo kod Omera رضي الله عنه kada mu je došao neki čovjek i rekao mu: ‘Vođo pravovjernih, nekada se desi da na putu provedemo mjesec ili dva bez vode.’ Omer رضي الله عنه odgovori: ‘Što se mene tiče, ja ne obavljam namaz sve dok ne nađem vode.’ Ammar ibn Jasir na to reče: ‘O vođo pravovjernih, sjećaš li se kada smo čuvali deve na tom i tom mjestu te smo polucirali u snu. Ja sam se provaljao po zemlji i kada smo došli Božijem Poslaniku صلى الله عليه وسلم i spomenuli mu taj događaj on se nasmijao i rekao: ‘Dovoljno je bilo da o zemlju učiniš ovo’, potom rukama dodirnu tle, puhnu u dlanove i potra svoje lice i dio podlaktica.’ Omer رضي الله عنه reče: ‘Boj se Allaha, o Ammare.’ Ammar odgovori: ‘Ako želiš, neću više nikome spominjati ovo što sam rekao.’ ‘Ne želim to, nego si ti odgovoran za to što tvrdiš’, reče Omer رضي الله عنه.”

199- Jedan od načina uzimanja tejemuma

(۳۱۵) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا بِهِزُّ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَكَمُ عَنْ ذَرِّ عَنْ ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عُبَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ، أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ عَنِ التَّيْمَمِ فَلَمْ يَدِرْ مَا يَقُولُ فَقَالَ عَمَّارٌ: أَتَذْكُرُ حَيْثُ كُنَّا فِي سَرِيَّةٍ فَأَجْنَبْتُ فَمَمَعْتُ فِي التُّرَابِ فَاتَّيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "إِنَّمَا يَكْفِيكَ هَكَذَا." وَضَرَبَ شُعْبَةُ بِيَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَفَنَخَ فِي يَدَيْهِ وَمَسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ وَكَفَيْهِ مَرَّةً وَاحِدَةً.

315 Ibn Abdurrahman ibn Ebza prenosi od svoga oca da je neki čovjek upitao Omera ibn el-Hattaba ؓ o tejemumu. Omer nije znao šta da mu kaže, te Ammar na to reče: "Sjećaš li se kada smo bili s vojskom i ja sam ostao džunup. Provaljao sam se po zemlji te sam to spomenuo Božijem Poslaniku ﷺ, a on na to reče: 'Dovoljno ti je bilo ovo', pa je Š'uba rukama dotakao svoja koljena, zatim puhnuo u ruke i potrao lice i šake jedanput."

200- Još jedan način uzimanja tejemuma

(۳۱۶) أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ، حَدَّثَنَا خَالِدٌ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ
 الْحَكَمِ، سَمِعْتُ ذَرًّا يُحَدِّثُ عَنْ ابْنِ أَبِي، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: وَقَدْ
 سَمِعَهُ الْحَكَمُ مِنْ ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: "أَجْنَبَ رَجُلٌ فَاتَى
 عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ: إِنِّي أَجْنَبْتُ فَلَمْ أَجِدْ مَاءً، قَالَ: لَا
 تُصَلِّ، قَالَ لَهُ عَمَّارٌ: أَمَا تَذْكُرُ أَنَا كُنَّا فِي سَرِيَّةٍ فَأَجْنَبْنَا، فَأَمَّا
 أَنْتَ فَلَمْ تُصَلِّ، وَأَمَّا أَنَا فَإِنِّي تَمَعَّكَتُ فَصَلَّيْتُ. ثُمَّ أَثَيْتُ النَّبِيَّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكَ
 وَضْرَبَ شُعْبَةَ بِكَفِّهِ ضَرْبَةً وَنَفَخَ فِيهَا، ثُمَّ ذَلِكَ إِحْدَاهُمَا
 بِالْأُخْرَى، ثُمَّ مَسَحَ بِهِمَا وَجْهَهُ. فَقَالَ عُمَرُ شَيْئًا لَا أَدْرِي مَا
 هُوَ. فَقَالَ: إِنْ شِئْتَ لَا حَدَّثْتُهُ. وَذَكَرَ شَيْئًا فِي هَذَا الْإِسْنَادِ
 عَنْ أَبِي مَالِكٍ، وَزَادَ سَلَمَةَ قَالَ: بَلْ نُؤَلِّيكَ مِنْ ذَلِكَ مَا تَوَلَّيْتُ."

316 Ibn Abdurrahman prenosi da je neki čovjek postao džunup, te je došao Omeru رضي الله عنه i rekao mu: "Postao sam džunup, a ne mogu naći vode." "Ne obavlaj namaz", odgovori

mu Omer. Tada se Amar obrati Omeru: “Sječaš li se kad smo bili s vojskom pa smo postali džunupi a nismo mogli naći vode. Ti nisi obavljao namaz, a ja sam se provaljao po zemlji te sam poslije toga obavio namaz. Kada smo došli Božijem Poslaniku ﷺ, spomenuo sam mu to, te mi je on rekao: ‘*Bilo ti je dovoljno...?’*”, te Šu'be zemlju dotaknu rukama i puhnu u njih, a potom potra šake i lice. Zatim je Omer rekao nešto što nisam razumio, a Amar mu odgovori: “Ako želiš, neću više nikome spominjati ovo što sam rekao.” Spominju se neke dileme u ovome lancu prenosilaca, a vezano za Ebu Malika. Selema dodaje da je Omer ﷺ rekao Ammaru ﷺ: “Ti si odgovoran za to što tvrdiš.”

201- Sljedeći način uzimanja tejemuma

(۳۱۷) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ تَمِيمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْحَكَمِ وَسَلَمَةَ عَنْ ذَرِّ عَنِ ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَنِ أَبِيهِ، أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ: إِنِّي أَجْنَبْتُ فَلَمْ أَجِدِ الْمَاءَ فَقَالَ عُمَرُ: لَا تُصَلِّ. فَقَالَ عَمَّارٌ: أَمَا تَذَكُرُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ أَنَا وَأَنْتَ فِي سَرِيَّةٍ فَأَجْنَبْنَا فَلَمْ نَجِدْ مَاءً فَأَمَّا أَنْتَ فَلَمْ تُصَلِّ وَأَمَّا أَنَا فَتَمَعْتُ فِي التُّرَابِ ثُمَّ

صَلَّيْتُ . فَلَمَّا أَتَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرْتُ
 ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: "إِنَّمَا يَكْفِيكَ" وَضَرَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ بِيَدَيْهِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ نَفَخَ فِيهِمَا فَسَحَّ بِهِمَا وَجْهَهُ وَكَفَّيْهِ .
 شَكَ سَلَمَةُ وَقَالَ: لَا أَدْرِي فِيهِ إِلَى الْمَرْفُوقَيْنِ أَوْ إِلَى الْكُفَّيْنِ قَالَ
 عُمَرُ: نُؤَلِّكَ مِنْ ذَلِكَ مَا تَوَلَّيْتَ . قَالَ شُعْبَةُ: كَانَ يَقُولُ: الْكُفَّيْنِ
 وَالْوَجْهَ وَالذَّرَاعَيْنِ . فَقَالَ لَهُ مَنْصُورٌ: مَا تَقُولُ؟ فَإِنَّهُ لَا يَذْكُرُ
 الذَّرَاعَيْنِ أَحَدٌ غَيْرَكَ . فَشَكَ سَلَمَةُ فَقَالَ: لَا أَدْرِي ذَكَرَ
 الذَّرَاعَيْنِ أَمْ لَا .

317 Ibn Abdurrahman ibn Ebza prenosi od svoga oca da je neki čovjek došao Omeru ﷺ i rekao mu: "Postao sam džunup i ne mogu naći vode!" Omer ﷺ odgovori: "Ne obavljaš namaz!" Ammar ﷺ na to reče: "O vođo pravovjernih, sjećaš li se kada smo zajedno bili s vojskom, te smo obojica postali džunupi a nismo mogli naći vode. Ti nisi obavljao namaz, a ja sam se provaljao po zemlji te sam poslije toga obavljao namaz. Kada smo došli Božijem Poslaniku ﷺ spomenuo sam mu to, te mi je on rekao: 'Bilo ti je dovoljno...', te Božiji Poslanik ﷺ zemlju dotaknu rukama i puhnu u njih, a potom rukama potra lice i šake?" (Selema, jedan od ravija, nije siguran da li je potrao samo šake ili ruke do lakata.) Omer ﷺ reče na to: "Ti si odgovoran za to što tvrdiš." (Š'uba tvrdi: "Rekao je: '...šake, lice i podlaktice', te mu Mensur reče: 'Šta to pričaš, niko sem

tebe ne spominje podlaktice’, zbog toga Selema sumnja i kaže da ne zna da li je spomenuo podlaktice ili nije.”)

202- Tejemum osobe koja je džunup

(٣١٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقٍ، قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا مَعَ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي مُوسَى فَقَالَ أَبُو مُوسَى: أَوْ لَمْ تَسْمَعْ قَوْلَ عَمَّارٍ لِعُمَرَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَاجَةٍ فَأَجْنَبْتُ فَلَمْ أَجِدِ الْمَاءَ فَتَمَرَّغْتُ بِالصَّعِيدِ ثُمَّ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: "إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ هَكَذَا" وَضَرَبَ بِيَدَيْهِ عَلَى الْأَرْضِ ضَرْبَةً فَمَسَحَ كَفَيْهِ ثُمَّ نَفَضَهُمَا ثُمَّ ضَرَبَ بِشِمَالِهِ عَلَى يَمِينِهِ وَبِیَمِينِهِ عَلَى شِمَالِهِ عَلَى كَفَيْهِ وَوَجْهِهِ، فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: أَوْ لَمْ تَرَ عُمَرَ لَمْ يَقْنَعْ بِقَوْلِ عَمَّارٍ.

318 Šekik prenosi: “Jednom prilikom sjedio sam s Abdullahom i Ebu Musom, te Ebu Musa reče: ‘Nisi li čuo kada je Ammar rekao Omeru: ‘Poslanik ﷺ poslao me je jednom da nešto obavim. Ja sam bio džunup a nisam mogao

naći vode. Provaljao sam se po zemlji i kada sam došao Poslaniku ﷺ spomenuo sam mu to. On na to reče: ‘Dovoljno ti je bilo da uradiš ovako...’ te je rukama dotakao zemlju, a potom ih je potrao i otesao. Zatim je desnom rukom potrao lijevu, a lijevom desnu, te je onda potrao lice?’ Abdullah odgovori: ‘Zar nisi vidio kako Omer ﷺ nije bio zadovoljan Ammarovim kazivanjem?’”

203- Uzimanje tejemuma doticanjem “saida”⁽¹⁾

(٣١٩) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ عَوْفٍ عَنْ أَبِي رَجَاءٍ قَالَ: سَمِعْتُ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى رَجُلًا مُعْتَزِلًا لَمْ يُصَلِّ مَعَ الْقَوْمِ فَقَالَ: "يَا فُلَانُ، مَا مَنَعَكَ أَنْ تُصَلِّيَ مَعَ الْقَوْمِ؟" فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَصَابَتْني جَنَابَةٌ وَلَا مَاءَ. قَالَ: "عَلَيْكَ بِالصَّعِيدِ فَإِنَّهُ يَكْفِيكَ."

⁽¹⁾ “Said” je kur’ansko-hadiski termin koji se koristi za označavanje materije kojom se uzima tejemum. Konsultujući tefsirsku, hadisku i fikhsku literaturu zaključujemo da se radi o zemlji i predmetima od zemlje, kao što su: kamen, pijesak, cigla i drugi predmeti koje vatra ne može brzo i lahko uništiti. Danas možemo čuti ili pročitati mišljenje da “said” može biti bilo koja glatka i čista površina. Za ovo mišljenje nisam uspio naći potvrdu u relevantnoj literaturi.

319 Imran ibn Husajn رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم vidio nekog čovjeka izdvojenog od drugih ljudi koji nije s njima klanjao. Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: “O čovječe, šta te je omelo pa nisi klanjao sa ostalima?” Čovjek odgovori: “Božiji Poslaniče, postao sam džunup, a nema vode.” “*Posluži se čistom zemljom, to ti je dovoljno*”, odgovorio je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم.

204- O klanjanju više namaza s jednim tejemumom

(٣٢٠) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مَخْلَدٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ
 أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ عَمْرٍو بْنِ بُجْدَانَ عَنْ أَبِي ذَرٍّ، قَالَ: قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الصَّعِيدُ الطَّيِّبُ وَضُوءُ
 الْمُسْلِمِ، وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ."

320 Ebu Zerr رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “Čista zemlja muslimanu može poslužiti kao zamjena za vodu, makar ne našao vode deset godina.”

205- O onome ko ne nađe ni vode ni čiste zemlje

(۳۲۱) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ وَنَاسًا يَطْلُبُونَ قِلَادَةَ كَانَتْ لِعَائِشَةَ نَسِيئَهَا فِي مَنْزِلٍ نَزَلَتْهُ فَحَضَرَتِ الصَّلَاةَ وَلَيْسُوا عَلَى وُضوءٍ وَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَصَلُّوا بِغَيْرِ وُضوءٍ فَذَكَرُوا ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عِزًّا وَجَلَّ آيَةَ التَّيْمَمِ. قَالَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ: جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا، فَوَاللَّهِ مَا نَزَلَ بِكَ أَمْرٌ تَكْرَهِيْنَهُ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ لَكَ وَلِلْمُسْلِمِينَ فِيهِ خَيْرًا."

321 Aiša, r.a., prenosi kako je Božiji Poslanik ﷺ poslao Usejda ibn Hudajra s nekoliko ljudi da traže Aišinu, r.a., ogrlicu koju je izgubila na jednom mjestu dok je odmarala. Dok su je tražili, nastupilo je vrijeme namaza, a oni su bili bez abdesta, i kako nisu našli vode, klanjali su bez abdesta. Ispričali su to Božijem Poslaniku ﷺ, pa je Allah ﷻ objavio ajet o tejemumu. Usejd ibn Hudajr rekao je Aiši, r.a.: "Neka te Allah dobrom nagradi! Tako mi Allaha, nikada ti se nije desila

neka neugodnost, a da u tome Allah nije dao hajr za tebe i ostale muslimane.”⁽¹⁾

(۳۲۲) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا

شُعْبَةُ أَنَّ مُخَارِقًا أَخْبَرَهُمْ عَنْ طَارِقٍ، أَنَّ رَجُلًا أَجْنَبَ فَلَمْ يُصَلِّ

فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ:

"أَصَبْتَ"، فَأَجْنَبَ رَجُلٌ آخَرَ فَيَمَّمْ وَصَلَّى فَأَتَاهُ فَقَالَ نَحْوَ مَا

قَالَ لِلْآخَرَ، يَعْنِي "أَصَبْتَ".

322 Tarik prenosi da je neki čovjek bio džunup, te da nije klanjao. Zatim je došao Poslaniku ﷺ i obavijestio ga o tome, a Poslanik ﷺ mu reče: "Ispravno si uradio." Neki drugi čovjek bio je džunup, te je uzeo tejemum i klanjao. Potom je došao Poslaniku ﷺ, a on mu je rekao isto što i čovjeku prije njega, tj. da je ispravno uradio.⁽²⁾

⁽¹⁾ Autor na osnovu ovoga slučaja smatra da onaj ko nema vode niti može uzeti tejemum (bilo da nije bio propisan - kao u ovom slučaju ili se ne može doći do zemlje) treba da klanja i ne ponavlja namaz, jer to Poslanik ﷺ nije tražio od ovih ashaba.

⁽²⁾ Prvi je ispravno uradio to što nije klanjao neokupan, ali je drugi potpuno upravu, jer je uzeo tejemum i klanjao.

٢- كِتَابُ الْمَاءِ

2. KNJIGA O VODAMA

2. Knjiga o vodama

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا﴾⁽¹⁾
 وَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ: ﴿وَيُنزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهِ﴾⁽²⁾
 وَقَالَ تَعَالَى: ﴿فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا﴾⁽³⁾

Allah ﷻ kaže:

Dalje kaže:

U drugom ajetu On kaže:

1- Prvo poglavlje

(۳۲۳) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ
 سُفْيَانَ عَنْ سَمَاقٍ عَنْ عِكْرَمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ بَعْضَ أَزْوَاجِ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اغْتَسَلَتْ مِنَ الْجَنَابَةِ، فَتَوَضَّأَ

⁽¹⁾ El-Furkan, 48.

⁽²⁾ El-Enfal, 11.

⁽³⁾ El-Ma'ide, 6.

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِفَضْلِهَا فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: "إِنَّ
الْمَاءَ لَا يَنْجِسُهُ شَيْءٌ".

323 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi da se jedna Poslanikova žena okupala zbog džunupluka, pa se Poslanik صلى الله عليه وسلم abdestio ostatkom vode. Kada mu je ona to spomenula, on reče: “Voda se ne može onečistiti ako je dodirne džunup.”⁽¹⁾

2- O vodi iz bunara Budaa

(٣٢٤) أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ
بْنُ كَثِيرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَعْبٍ الْقُرْظِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ رَافِعٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: قِيلَ يَا
رَسُولَ اللَّهِ: أَتَوَضَّأُ مِنْ بُرِّ بُضَاعَةَ، وَهِيَ بَرٌّ يُطْرَحُ فِيهَا لُحُومٌ

⁽¹⁾ U originalnom tekstu hadisa stoji “la junedždzisuhu šej'un”, što bi doslovno značilo da vodu ne može ništa onečistiti. Međutim, hadis bi u slučaju vanjskog formalnog razumijevanja bio suprotan velikom broju drugih vjerodostojnih hadisa, kao i samom razumu, tako da smo ga preveli shodno drugim predanjima i onako kako ga tumače islamski učenjaci: “Voda se ne može onečistiti ako je dodirne džunup.”

الْكَلَابِ وَالْحَيْضُ وَالْتَنُّ؟ فَقَالَ: "الْمَاءُ طَهُورٌ لَا يُنَجِّسُهُ شَيْءٌ."

324 Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ upitan: "O Božiji Poslaniče, zar se abdestiš vodom iz bunara Budaa, u koju dospiju lešine uginulih pasa, krpe kojima se briše krv hajza i mnoge druge nečistoće?" Poslanik ﷺ odgovorio je: "Voda je čista i ništa je ne može onečistiti / sve dok ostaje u svom prirodnom svojstvu i dok ne dođe do izmjene njenog mirisa, okusa ili boje /."⁽¹⁾

(٣٢٥) أَخْبَرَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرٍو قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُسْلِمٍ وَكَانَ مِنَ الْعَابِدِينَ، عَنْ مُطَرِّفِ بْنِ طَرِيفٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ أَبِي تَوْفٍ عَنْ سَلِيطِ عَنْ أَبِي أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: مَرَرْتُ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَتَوَضَّأُ مِنْ بُرِّ بُضَاعَةَ فَقُلْتُ: أَتَوَضَّأُ مِنْهَا وَهِيَ يُطْرَحُ فِيهَا مَا يُكْرَهُ مِنَ التَّنِّ؟ فَقَالَ: "الْمَاءُ لَا يُنَجِّسُهُ شَيْءٌ."

⁽¹⁾ Ovaj dodatak: "sve dok se ne izmijene njen miris, ukus ili boja" ne stoji u ovome hadisu, ali smo ga stavili radi potpunog razumijevanja. Ovaj hadis iznosi načelno pravilo da je voda čista sve dok ima svoje osnovne osobine i dok ne dođe do izmjene njene boje, mirisa ili ukusa. Međutim, ako nakon kontakta s nedžasetom dođe do izmjene njene boje, ukusa ili mirisa, ona postaje nečista.

325 Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه prenosi: “Prolazio sam pored Poslanika ﷺ dok je abdestio vodom iz bunara Budaa, te mu rekoh: ‘Zar uzimaš abdest tom vodom u koju dospijevaju mnoge nečistoće?’ Poslanik ﷺ odgovori: *‘Vodu ništa ne može onečistiti / sve dok se ne izmijene njen miris, okus ili boja /.’*”

3- Određivanje količine vode

(٣٢٦) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثِ الْمُرُوزِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمَاءِ وَمَا يَتَوْبَهُ مِنَ الدَّوَابِّ وَالسَّبَاعِ فَقَالَ: "إِذَا كَانَ الْمَاءُ قَلْتَيْنِ لَمْ يَحْمِلِ الْخَبْثَ."

326 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ bio upitan o vodi u koju uđu životinje i divlje zvijeri. Poslanik ﷺ reče: *“Kada količina vode dostigne dva velika krčaga⁽¹⁾, ne može se zaprljati / ako ne dođe do promjene njenog mirisa, boje ili okusa /.”*

⁽¹⁾ U hadisu je upotrijebljena riječ ‘kulletun’, što znači veliki krčag.

(۳۲۷) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ
 أَعْرَابِيًّا بَالَ فِي الْمَسْجِدِ فَقَامَ إِلَيْهِ بَعْضُ الْقَوْمِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَرُزْمُوهُ." فَلَمَّا فَرَغَ دَعَا بَدَلُو مِنْ
 مَاءٍ فَصَبَّهُ عَلَيْهِ.

327 Enes رضي الله عنه prenosi da je neki beduin počeo mokriti u džamiji. Grupa prisutnih ustala je i htjela nasrnuti na njega, a Poslanik صلى الله عليه وسلم reče im da ga ne prekidaju. Kada je beduin završio, Poslanik صلى الله عليه وسلم zatraži posudu s vodom i izli je na to mjesto.

(۳۲۸) أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْوَاحِدِ عَنْ
 الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْوَلِيدِ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ
 عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَبَالَ فِي الْمَسْجِدِ
 فَتَنَاولَهُ النَّاسُ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
 "دَعُوهُ وَأَهْرِيقُوا عَلَيَّ بَوْلَهُ دَلْوًا مِنْ مَاءٍ، فَإِنَّمَا بُعِثْتُمْ مَيْسِرِينَ وَلَمْ
 تُبْعَثُوا مُعَسِرِينَ."

328 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da se neki beduin pomokrio u džamiji. Prisutni ga zgrabiše, a Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم reče im: "Ostavite ga i na to mjesto izlijte kantu vode. Vi trebate olakšavati, a ne otežavati."

4- O zabrani kupanja džunupa u stajaćoj vodi

(۳۲۹) أَخْبَرَنَا الْحَارِثُ بْنُ مِسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ عَنْ عَمْرٍو - وَهُوَ ابْنُ الْحَارِثِ - عَنْ بُكَيْرٍ، أَنَّ أَبَا السَّائِبِ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَغْتَسِلُ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ وَهُوَ جُنُبٌ".

329 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Neka se niko od vas ne kupa u stajaćoj vodi kada je džunup."

5- O uzimanju abdesta morskom vodom

(۳۳۰) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ الْمُغِيرَةَ بْنَ أَبِي بُرْدَةَ أَخْبَرَهُ: أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ، يَقُولُ: سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ

اللَّهُ إِنَّا نَزَكَبُ الْبَحْرَ وَنَحْمِلُ مَعَنَا الْقَلِيلَ مِنَ الْمَاءِ فَإِنْ تَوَضَّأْنَا بِهِ
عَطَشْنَا أَفَتَوَضَّأْنَا مِنْ مَاءِ الْبَحْرِ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "هُوَ الطَّهْرُ مَأْوُهُ الْحِلُّ مِيتُهُ."

330 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je neki čovjek upitao Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم: "Allahov Poslaniče, mi često plovimo morem i sa sobom poneseo malo pitke vode. Ako njome budemo uzimali abdest, neće nam ostati ništa za piće. Da li nam je dozvoljeno uzeti abdest morskom vodom?" Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: "Morska je voda čista i sve morske životinje koje uginu u njemu dozvoljene su za jelo."

6- Uzimanje abdesta snijegom i vodom od grada

(٣٣١) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ
عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِمَاءِ الثَّلَجِ وَالْبَرَدِ وَنَقِّ
قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ."

331 Aiša, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم govorio: "Allahu moj, očisti moje grijehе otopinom snijega i

grada i očisti moje srce od grijeha, kao što čistiš bijelu odjeću od prljavštine."

(۳۳۲) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ
عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرٍو بْنِ جَرِيرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: كَانَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ
خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ."

332 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ nekada govorio: "Bože moj, očisti me od grijeha snijegom, vodom i gradom."

7- Sur / ostatak hrane ili pića / psa

(۳۳۳) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنِ الْأَعْمَشِ
عَنْ أَبِي رَزِينٍ وَأَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا وَلَغَ الْكَلْبُ فِي إِيَاءِ أَحَدِكُمْ
فَلْيُرِقْهُ، ثُمَّ لِيُغْسَلْهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ."

333 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “Kada se pas napije iz nečije posude, neka vlasnik posude ostatak prolije, a posudu opere sedam puta.”

8- O trljanju zemljom posude iz koje je pio pas

(۳۳۴) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ - يَعْنِي ابْنَ الْحَارِثِ - عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ قَالَ: سَمِعْتُ مُطَرِّفًا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ بِقَتْلِ الْكِلَابِ وَرَخَّصَ فِي كَلْبِ الصَّيْدِ وَالْغَنَمِ وَقَالَ: "إِذَا وَلَغَ الْكَلْبُ فِي الْإِنَاءِ فَاغْسِلُوهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَعَفِّرُوهُ الثَّامِنَةَ بِالتُّرَابِ."

334 Abdullah ibn Mugaffel ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ naredio ubijanje svih pasa osim lovačkih i čuvara stoke,⁽¹⁾ te je rekao: “Ako je pas pio iz neke posude, operite je sedam puta, a osmi je put istrljajte zemljom.”

(۳۳۵) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا بِهِزُ بْنُ أَسَدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي التَّيَّاحِ يَزِيدَ بْنِ حُمَيْدٍ قَالَ: سَمِعْتُ مُطَرِّفًا يُحَدِّثُ

⁽¹⁾ Propis ubijanja pasa dokinut je.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ، قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَتْلِ الْكِلَابِ قَالَ: "مَا بِالْهُمُ وَيَالُ الْكِلَابِ؟" قَالَ: وَرَخَّصَ فِي كَلْبِ الصَّيْدِ وَكَلْبِ الْغَنَمِ وَقَالَ: "إِذَا وَلَغَ الْكَلْبُ فِي الْإِنَاءِ فَأَغْسِلُوهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَعَفِّرُوا التَّامِنَةَ بِالتُّرَابِ." خَالَفَهُ أَبُو هُرَيْرَةَ فَقَالَ: "إِحْدَاهُنَّ بِالتُّرَابِ."

335 Abdullah ibn Mugaffel رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم naredio ubijanje pasa izuzimajući psa za lov i čuvanje stoke, a onda je rekao: "Šta oni imaju s psima." Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao je: "Ako je pas pio iz neke posude operite je sedam puta, a osmi put je očistite zemljom." Ebu Hurejra drugačije prenosi ove riječi i kaže: "Neka jedno od tih sedam čišćenja bude zemljom."

(٣٣٦) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ خِلَاسٍ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا وَلَغَ الْكَلْبُ فِي الْإِنَاءِ أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَوْ لَاهُنَّ بِالتُّرَابِ."

336 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Ako je pas pio iz nečije posude, neka je taj čovjek opere sedam puta, a prvi put neka to bude zemljom."

(۳۳۷) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُهُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ
 ابْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ ابْنِ سَيْرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "إِذَا وَلَعَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءٍ
 أَحَدِكُمْ فَلْيَغْسِلْهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ، أَوْلَاهُنَّ بِالرَّابِّ.".

337 Ebu Hurejre ؓ prenosi od Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: "Ako je pas pio iz nečije posude, neka je vlasnik opere sedam puta, a prvi put neka je očisti zemljom."

9- Ostatak vode nakon pijenja mačke

(۳۳۸) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي
 طَلْحَةَ عَنْ حُمَيْدَةَ بِنْتِ عُبَيْدِ بْنِ رِفَاعَةَ عَنْ كُبْشَةَ بِنْتِ كَعْبِ
 بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ أَبَا قَتَادَةَ دَخَلَ عَلَيْهَا ثُمَّ ذَكَرَ كَلِمَةً مَعْنَاهَا
 فَكَبَّتْ لَهُ وَضُوءًا فَجَاءَتْ هَرَّةٌ فَشَرِبَتْ مِنْهُ فَأَضْغَى لَهَا الْإِنَاءَ
 حَتَّى شَرِبَتْ. قَالَتْ كُبْشَةُ: فَرَأَيْتُ أَتَطْرُقُ إِلَيْهِ فَقَالَ: أَتَعْجِبِينَ يَا
 ابْنَةَ أَخِي؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّهَا لَيْسَتْ بِنَجَسٍ، إِنَّمَا هِيَ مِنَ الطَّوَافِينِ عَلَيْكُمْ
وَالطَّوَافَاتِ."

338 Kebša bint Ka'b ibn Malik, r.a., prenosi da je jednom prilikom kod nje došao Katada. Nasula mu je u neku posudu vode za abdest, te je došla mačka i počela piti vodu iz te posude. Katada joj nagnu posudu da se lakše napije. Kebša dalje priča: "Kada je primijetio da ga gledam upita me: 'O bratično moja, da li se to čudiš?' Odgovorih: 'Da.' On tada reče: 'Allahov Poslanik ﷺ rekao je doista: 'Mačka nije nečista životinja. Ona je jedna od onih životinja koje su stalno uz vas.'"

10- Ostatak vode nakon pijenja žene u toku mjesečnice

(۳۳۹) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ سُهَيْبَانَ
عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ شَرِيحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
قَالَتْ: "كُنْتُ أَتَعَرَّقُ الْعَرَقَ فَيَضَعُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فَاهُ حَيْثُ وَضَعَهُ وَأَنَا حَائِضٌ وَكُنْتُ أَشْرَبُ مِنَ الْإِنَاءِ
فَيَضَعُ فَاهُ حَيْثُ وَضَعْتُ وَأَنَا حَائِضٌ."

339 Aiša, r.a., se prenosi: “Dok sam imala mjesečnicu, jela sam meso i pila vodu, a Poslanik ﷺ nakon mene jeo je ostatak mesa i pio ostatak vode stavljajući usne na mjesto s kojeg sam ja jela i pila.”

11- O olakšici vezanoj za upotrebu vode koja ostane od žene

(٣٤٠) أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْنُ قَالَ: حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: «كَانَ الرَّجَالُ وَالنِّسَاءُ يَتَوَضَّؤْنَ فِي زَمَانِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمِيعًا.»

340 Ibn Omer ؓ prenosi: “U vrijeme Poslanika ﷺ, ljudi i njihove žene uzimali su zajedno abdest iz jedne posude.”

12- O zabrani korištenja vode koja ostane nakon što žena uzme abdest

(٣٤١) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمِ الْأَحْوَلِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا حَاجِبٍ، قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: وَاسْمُهُ سَوَادَةٌ بْنُ عَاصِمٍ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عَمْرٍو، أَنَّ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَتَوَضَّأَ الرَّجُلُ بِفَضْلِ
وَضُوءِ الْمَرْأَةِ.

341 El-Hakem ibn Amr ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ؓ zabranio muškarcu uzimanje abdesta vodom koja ostane nakon uzimanja abdesta žene.

13- O olakšici uzimanja abdesta vodom koja ostane nakon uzimanja abdesta osobe koja je džunup

(٣٤٢) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ
عَائِشَةَ، أَنَّهَا كَانَتْ تَغْتَسِلُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فِي الْإِنَاءِ الْوَاحِدِ.

342 Aiša, r.a., prenosi da se kupala s Božijim Poslanikom ؓ zajedno u jednoj posudi.

14- O količini vode koja je čovjeku dovoljna za uzimanje abdesta ili kupanje

(٣٤٣) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَبْرِ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ، يَقُولُ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ بِمَكُوكٍ وَيَغْتَسِلُ بِخُمْسَةِ مَكَاكِي." "

343 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم uzimao abdest jednim mekkukom vode, a kupao se koristeći pet mekkuka.⁽¹⁾

(٣٤٤) أَخْبَرَنَا هَارُونُ بْنُ إِسْحَاقَ الْكُوفِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُهُ - يَعْنِي ابْنَ سُلَيْمَانَ - عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ صَفِيَّةِ بِنْتِ شَيْبَةَ عَنْ عَائِشَةَ، "أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَوَضَّأُ بِمُدٍّ وَيَغْتَسِلُ بِنَحْوِ الصَّاعِ." "

⁽¹⁾ Ovo smo već objasnili pod naslovom: Koliko je čovjeku dovoljno vode za uzimanje abdesta, hadis br. 73.

344 Aiša, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ uzimao abdest sa jednim muddom vode, a kupao sa sa otprilike jednim saom vode.

(٣٤٥) أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُوسَى قَالَ:

حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ:

"كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَوَضَّأُ بِالْمُدِّ وَيَغْتَسِلُ

بِالصَّاعِ."

345 Aiša, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ uzimao abdest količinom vode od jednog mudda, a kupao se količinom vode od jednog saa.

٣- كِتَابُ الْحَيْضِ وَالِاسْتِحَاضَةِ

3. KNJIGA O HAJZU I ISTIHAZI

3. Knjiga o hajzu i istihazi

1- Kada počinje hajz i da li se naziva nifasom

(٣٤٦) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الصَّدِيقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نُزَى إِلَّا الْحَجَّ، فَلَمَّا كُنَّا بِسَرْفَ حَضَتْ فَدَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَبْكِي فَقَالَ: "مَا لَكَ أَنْفَسْتِ؟" قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: "هَذَا أَمْرٌ كَتَبَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى بَنَاتِ آدَمَ فَاقْضِي مَا يَقْضِي الْحَاجُّ غَيْرَ أَنْ لَا تَطُوفِي بِالْبَيْتِ."

346 Aiša, r.a., prenosi: "Krenuli smo s Allahovim Poslanikom ﷺ želeći obaviti hadž. Kada smo stigli u Serif, dobila sam menstruaciju. Poslanik ﷺ ušao je kod mene i zatekao me kako plačem, te me upitao: 'Šta ti je, da li si dobila

nifas?⁽¹⁾ Odgovorila sam: ‘Da.’ On je na to dodao: ‘To je nešto što je Uzvišeni Allah propisao kćerima Ademovim, pa obavljaj sve što budu obavljale ostale hadžije, samo nemoj činiti tavaf oko Bejtullaha.’”

2- O istihazi, o pojavi krvarenja i njegovom prestanku

(٣٤٧) أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَهُوَ ابْنُ سَمَاعَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: أَخْبَرْتَنِي هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ عُرْوَةَ، أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ قَيْسٍ مِنْ بَنِي أَسَدٍ قُرِيشٍ أَنَّهَا أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَتْ أَنَّهَا تُسْحَاضُ فَرَعَمَتْ أَنَّهُ قَالَ لَهَا: "إِنَّمَا ذَلِكَ عَرَقٌ، فَإِذَا أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَدَعِي الصَّلَاةَ، وَإِذَا أَدْبَرْتَ فَاغْتَسِلِي وَأَغْسِلِي عَنكَ الدَّمَ، ثُمَّ صَلِّي." "

347 Urva prenosi da je Fatima bint Kajs iz plemena Benu Esed došla kod Božijeg Poslanika ﷺ i kazala mu kako ima vanredni odliv krvi. Ona priča da joj je Poslanik ﷺ na to

⁽¹⁾ Hajz se ponekad naziva nifasom, kao što je to ovdje slučaj.

rekao: "To je krv krvnih sudova, kada se pojavi menstruacija, prekini obavljanje namaza, a kada krvarenje prestane, saperi krv sa sebe, okupaj se i počni ponovo obavljati namaz."

(٣٤٨) أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ هَاشِمٍ قَالَ:
حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ عُرْوَةَ عَنِ عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَدَعِي
الصَّلَاةَ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاغْتَلِي."

348 Aiša, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Kada se pojavi mjesečnica, ostavi obavljanje namaza, a kada prođe, okupaj se."

(٣٤٩) - أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ
عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: اسْتَفْتَتْ أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتُ جَحْشٍ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أُسْتَحَاضُ؟
فَقَالَ: "إِنَّ ذَلِكَ عَرَقٌ فَاغْتَلِي. ثُمَّ صَلَّى فَكَانَتْ تَغْتَسِلُ عِنْدَ
كُلِّ صَلَاةٍ."

349 Aiša, r.a., prenosi: "Umm Habiba bint Džahš jednom je pitala Poslanika ﷺ za određeni propis rekavši mu: 'O Božiji Poslaniče, ja često dobijem vanredni odliv krvi?' Poslanik ﷺ reče: 'To je krv iz kapilara, pa se okupaj, a zatim

klanjaj namaz.’ Ona se nakon toga kupala prije obavljanja svakog namaza.”⁽¹⁾

3- Žena u mjesecu ima uobičajeni, određeni broj dana mjesečnice

(۳۵۰) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ رَبِيعَةَ عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: إِنَّ أُمَّ حَبِيبَةَ سَأَلَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الدَّمِ فَقَالَتْ عَائِشَةُ: رَأَيْتُ مَرْكَبَهَا مَلَانَ دَمًا فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَمْكِنِي قَدْرَ مَا كَانَتْ تَحْبُكُ حَيْضُكَ ثُمَّ اغْتَلِي." أَخْبَرَنَا بِهِ قُتَيْبَةُ مَرَّةً أُخْرَى، وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ جَعْفَرُ بْنُ رَبِيعَةَ.

350 Aiša, r.a., prenosi: “Umm Habiba pitala je Božijeg Poslanika ﷺ o krvarenju”, pa dalje kazuje: “Vidjela sam njeno korito u kojem se kupa puno krvave vode.” Allahov Poslanik

⁽¹⁾ Već smo kazali da je ženi sa istihazom dovoljno uzimanje abdesta za svaki namaz i da kupanje nije obavezno, osim nakon prestanka hajza. Međutim, ako žena želi da se kupa prije svakog namaza, to je još bolje.

☪ reče joj: “*Pričekaj onoliko vremena koliko inače traje tvoja mjesečnica, a zatim se okupaj.*”

(۳۵۱) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ قَالَ أَبُو أُسَامَةَ قَالَ:
 حَدَّثَنَا عَبِيدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ: أَخْبَرَنِي عَنْ نَافِعٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ
 يَسَارٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ: سَأَلْتُ مَرْأَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ قَالَتْ: إِنِّي أُسْتَحَاضُ فَلَا أَطْهَرُ أَفَادُعُ الصَّلَاةِ؟ قَالَ: "لَا
 وَلَكِنْ دَعِي قَدْرَ تِلْكَ الْأَيَّامِ وَاللَّيَالِي الَّتِي كُنْتِ تَحِيضِينَ فِيهَا ثُمَّ
 اغْتَسَلِي وَاسْتُفْرِي وَصَلِّي."

351 Umm Selema, r.a., prenosi kako je neka žena upitala Božijeg Poslanika ☪: “Imam vanredni odliv krvi koji nikako da prestane, trebam li ostaviti obavljanje namaza?” Poslanik ☪ odgovorio je: “*Ostavi obavljanje namaza onoliko dana i noći koliko inače traje tvoja mjesečnica, a zatim se okupaj, spriječi razlijevanje krvi i počni obavljati namaz.*”

(۳۵۲) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أُمِّ
 سَلَمَةَ، أَنَّ امْرَأَةً كَانَتْ تُهْرَاقُ الدَّمَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَقْتَّتْ لَهَا أُمُّ سَلَمَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "لَتَنْظُرُ عَدَدَ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامِ الَّتِي كَانَتْ تَحِيضُ

مِنَ الشَّهْرِ قَبْلَ أَنْ يُصِيبَهَا الَّذِي أَصَابَهَا فَلْتَرْكِ الصَّلَاةِ قَدَرَ ذَلِكَ
 مِنَ الشَّهْرِ فَإِذَا خَلَفَتْ ذَلِكَ فَلتَغْتَسِلْ ثُمَّ لَتَسْتَفِرَّ بِالتَّوْبِ ثُمَّ
 لَتُصَلِّ.

352 Umm Selema, r.a., prenosi da je neka žena u vrijeme Božijeg Poslanika ﷺ imala česte vanredne odlive krvi. Umm Selema pitala je umjesto nje Božijeg Poslanika ﷺ o tome. On je odgovorio: *“Neka izračuna broj dana i noći u mjesecu koliko joj je trajala menstruacija prije nego što je došlo do toga što sada ima, te neka ostavi obavljanje namaza isti toliko broj dana u mjesecu. Kada prođu ti dani, neka se okupa, te neka nekom tkaninom spriječi razlijevanje krvi, a potom neka nastavi obavljanje namaza.”*

4- O mjesečnom pranju / kar ⁽¹⁾

(٣٥٣) أَخْبَرَنَا الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا
 إِسْحَاقُ - وَهُوَ ابْنُ بَكْرِ بْنِ مُضَرَ - قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ يَزِيدَ
 بْنِ عَبْدِ اللَّهِ - وَهُوَ ابْنُ أُسَامَةَ بْنِ الْهَادِ - عَنْ أَبِي بَكْرٍ - وَهُوَ

⁽¹⁾ Kar je jedan od naziva za mjesečno pranje.

أَبْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَمْرٍو بْنِ حَزْمٍ - عَنْ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: إِنَّ
 أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتَ جَحْشٍ الَّتِي كَانَتْ تَحْتَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ
 وَأَنَّهَا اسْتَحِيضَتْ لَا تَطْهَرُ، فَذَكَرَ شَأْنَهَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ وَلَكِنَّهَا رَكُضَةٌ مِنَ الرَّحِمِ
 لِنَظَرٍ قَدَرَتْ قَرْنَهَا الَّتِي كَانَتْ تَحِيضُ لَهَا فَلَتَرَكِ الصَّلَاةَ ثُمَّ تَنْظُرُ مَا
 بَعْدَ ذَلِكَ فَلَتَغْتَسِلُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ."

353 Aiša, r.a., prenosi: "Umm Habiba bint Džahš, žena Abdurrahmana ibn Avfa imala je vanredni odliv krvi koji nije prestajao. To je spomenuto Božijem Poslaniku ﷺ, te je on rekao: 'To nije menstruacija, nego je to krvarenje usljed nekih procesa oko materice. Neka ostavi klanjanje namaza onoliko broj dana koliko je trajala njena menstruacija, a zatim neka se okupa prije klanjanja svakog namaza.'"

(٣٥٤) أَخْبَرَنَا مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَمْرَةَ عَنْ
 عَائِشَةَ، أَنَّ ابْنَةَ جَحْشٍ كَانَتْ تُسْتَحَاضُ سَبْعَ سِنِينَ فَسَأَلَتْ
 النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "لَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ إِنَّمَا هُوَ

عَرِقُ. " فَأَمَرَهَا أَنْ تَتْرَكَ الصَّلَاةَ قَدْرَ أَقْرَانِهَا وَحَيْضَتِهَا وَتَغْتَسِلَ
وَتُصَلِّيَ فَكَانَتْ تَغْتَسِلُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ.

354 Aiša, r.a., prenosi da je Bint Džahš imala vanredne odlive krvi sedam godina. O tome je pitala Božijeg Poslanika ﷺ a on je odgovorio: "To nije menstruacija, nego krv iz krvnih sudova", te joj je naredio da ostavi obavljanje namaza u periodu trajanja njene normalne menstruacije, a zatim da se okupa i počne obavljati namaz. Ona se kupala prije svakog namaza.

(٣٥٥) أَخْبَرَنَا عَيْسَى بْنُ حَمَّادٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي
حَبِيبٍ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الْمُنْذِرِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ عُرْوَةَ،
أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ حَدَّثَتْهُ أَنَّهَا أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَكَتْ إِلَيْهِ الدَّمَ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا ذَلِكَ عَرِقٌ فَانظُرِي إِذَا آتَاكَ قَرُوكَ فَلَا
تُصَلِّي إِذَا مَرَّ قَرُوكَ فَلْتَطَهَّرِي ثُمَّ صَلِّي مَا بَيْنَ الْقَرَاءِ إِلَى الْقَرَاءِ."
قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: قَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ
عَنْ عُرْوَةَ وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ مَا ذَكَرَ الْمُنْذِرُ.

355 Fatima bint ebu Džahš prenosi kako je došla Božijem Poslaniku ﷺ i požalila mu se na krvarenje. Poslanik

ﷺ odgovorio je: *“To je krvarenje iz krvnih sudova. Kada ti nastupi vrijeme menstruacije, ostavi namaz, a kada prođe vrijeme menstruacije, očisti se i obavlja namaz sve do početka sljedeće menstruacije.”* (Ebu Abdurrahman kazuje da ovaj hadis prenosi Hišam ibn Urva od Urve i u njemu ne spominje ono što navodi El-Munzir.)

(۳۵۶) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُهُ وَوَكَيْعٌ وَأَبُو مُعَاوِيَةَ قَالُوا: حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: جَاءَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي حُبَيْشٍ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: إِنِّي امْرَأَةٌ أُسْتَحَاضُ فَلَا أَطْهَرُ أَفَادَعُ الصَّلَاةَ؟ قَالَ: "لَا، إِنَّمَا ذَلِكَ عِرْقٌ وَلَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، فَإِذَا أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَدَعِي الصَّلَاةَ وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاعْسَلِي عَنْكَ الدَّمَ وَصَلِّي."

356 Aiša, r.a., prenosi da je Fatima bint ebu Hubejš došla Božijem Poslaniku ﷺ i rekla mu: “Imam vanredne odlive krvi i nikako da nastupi period čistoće bez krvarenja. Da li ću ostaviti namaz?” Poslanik ﷺ odgovorio je: *“Ne ostavljaj namaz jer je to krvarenje iz kapilara, a ne menstruacija. Kada nastupi vrijeme mjesečnice, tada ostavi namaz, kada ona završi, operi krv sa sebe, okupaj se i nastavi obavljati namaz.”*

**5- Žena s vanrednim odlivom krvi može spojiti
dva namaza i okupati se prije njihovog
klanjanja**

(۳۵۷) حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ
عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ امْرَأَةً
مُسْتَحَاضَةً عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ
لَهَا إِنَّهُ عَرِقٌ عَانِدٌ وَأُمِرَتْ أَنْ تُؤَخِّرَ الظُّهْرَ وَتُعَجِّلَ العَصْرَ
وَتَغْتَسِلَ لهُمَا غُسْلًا وَاحِدًا وَتُؤَخِّرَ المَغْرِبَ وَتُعَجِّلَ العِشَاءَ
وَتَغْتَسِلَ لهُمَا غُسْلًا وَاحِدًا وَتَغْتَسِلَ لِصَلَاةِ الصُّبْحِ غُسْلًا
وَاحِدًا."

357 Aiša, r.a., prenosi da je u vrijeme Božijeg Poslanika ﷺ bila neka žena koja je imala vanredne odlive krvi. Bi joj rečeno da je to krvarenje iz krvnih sudova koje ne prestaje, te joj je naređeno da odgodi podne do ikindiije te da se okupa i klanja ih spojeno. Zatim da odgodi akšam do same jacije te da se okupa i klanja akšam i jaciju spojeno. Potom da se okupa prije klanjanja sabah-namaza.

(۳۵۸) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ، قَالَتْ: قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهَا مُسْتَحَاضَةٌ فَقَالَ: "تَجْلِسُ أَيَّامَ أَقْرَانِهَا ثُمَّ تَغْتَسِلُ وَتُؤَخِّرُ الظُّهْرَ وَتَعَجِلُ العَصْرَ وَتَغْتَسِلُ وَتُصَلِّي، وَتُؤَخِّرُ المَغْرِبَ وَتَعَجِلُ العِشَاءَ وَتَغْتَسِلُ وَتُصَلِّيهِمَا جَمِيعًا، وَتَغْتَسِلُ لِلْفَجْرِ." "

358 Zejneb bint Džahš, r.a., rekla je Božijem Poslaniku ﷺ kako ima vanredni odliv krvi. Poslanik ﷺ odgovorio je: "Nemoj klanjati u periodu koliko je trajalo tvoje normalno mjesečno pranje, a zatim se okupaj. Onda odgodi podne-namaz do pred ikindiju, okupaj se i klanjaj ih. Potom odgodi akšam do jacije, te se okupaj i klanjaj ih spojeno. A posebno se okupaj za sabah-namaz."

6- O razlici između menstrualne i krvi vanrednog odliva

(۳۵۹) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو - وَهُوَ ابْنُ عَلْقَمَةَ بْنِ وَقَاصٍ - عَنْ ابْنِ شَهَابٍ

عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ أَبِي حُبَيْشٍ، أَنَّهَا كَانَتْ
تُتَحَاضُ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا
كَانَ دَمُ الْحَيْضِ فَإِنَّهُ دَمٌ أَسْوَدٌ يُعْرَفُ فَأَمْكِي عَنِ الصَّلَاةِ، وَإِذَا
كَانَ الْآخَرُ فَتَوَضَّئِي، فَإِنَّمَا هُوَ عَرَقٌ." (قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى:
حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ هَذَا مِنْ كِتَابِهِ.)

359 Fatima bint ebu Hubejš, r.a., prenosi da je imala vanredne odlive krvi, te joj Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Ako je riječ o menstrualnoj krvi, onda je to krv prepoznatljive boje, i tada se sustegni od obavljanja namaza. Ako je u pitanju drugačija krv, tada se abdesti jer je to krv iz krvnih sudova." (Muhammed ibn el-Musenna kaže: "Ibn ebu Adijj nam je ovo prenio iz svoje knjige.")

(٣٦٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ مِنْ حِفْظِهِ
قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ
عَائِشَةَ، أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتِ أَبِي حُبَيْشٍ كَانَتْ تُتَحَاضُ فَقَالَ لَهَا
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ دَمَ الْحَيْضِ دَمٌ أَسْوَدٌ
يُعْرَفُ، فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَأَمْكِي عَنِ الصَّلَاةِ، فَإِذَا كَانَ الْآخَرُ

فَتَوَضَّئِي وَصَلِّي. " (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: قَدْ رَوَى هَذَا
 الْحَدِيثَ غَيْرُ وَاحِدٍ وَلَمْ يَذْكُرْ أَحَدٌ مِنْهُمْ مَا ذَكَرَ ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ،
 وَاللَّهُ تَعَالَى أَعْلَمُ.)

360 Aiša, r.a., prenosi da je Fatima bint ebu Hubejš imala vanredne odlive krvi, te joj je Božiji Poslanik ﷺ rekao: *"Menstrualna je krv crne prepoznatljive boje, pa ako je takva krv u pitanju, ostavi obavljanje namaza. Ako je u pitanju drugačija krv, onda uzmi abdest i obavljaj namaz."* (Ebu Abdurrahman kazuje da ovaj hadis prenosi više prenosilaca te da niti jedan od njih ne spominje ono što navodi Ibn ebu Adijj. Uzvišeni Allah najbolje zna.)

(٣٦١) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنُ عَرَبِيِّ عَنْ حَمَادٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ
 عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: اسْتَحْيِضَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي
 حُبَيْشٍ فَسَأَلَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ
 اللَّهِ إِنِّي أُسْتَحَاضُ فَلَا أَطْهَرُ أَفَادَعُ الصَّلَاةَ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا ذَلِكَ عَرَقٌ وَلَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، فَإِذَا
 أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَدَعِي الصَّلَاةَ وَإِذَا أَدْبَرْتَ فَأَغْلِي عَنْكَ الدَّمَ
 وَتَوَضَّئِي وَصَلِّي، فَإِنَّمَا ذَلِكَ عَرَقٌ وَلَيْسَتْ بِالْحَيْضَةِ." قِيلَ لَهُ

فَالْغُسْلُ؟ قَالَ: "وَذَلِكَ لَا يَشُكُّ فِيهِ أَحَدٌ." (قَالَ أَبُو عَبْدِ
الرَّحْمَنِ: قَدْ رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ غَيْرُ وَاحِدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ
وَلَمْ يَذْكُرْ فِيهِ: "وَتَوَضَّيْتُ" غَيْرُ حَمَّادٍ، وَاللَّهُ تَعَالَى أَعْلَمُ.)

361 Aiša, r.a., prenosi: “Fatima bint ebu Hubejš je imala vanredne odlive krvi, te je o tome pitala Božijeg Poslanika ﷺ rekavši mu: ‘Božiji Poslaniče ja imam vanredne odlive krvi i to nikako da prestane, da li ću ostaviti obavljanje namaza?’ Božiji Poslanik ﷺ odgovorio je: ‘To je krvarenje iz krvnih sudova, a nije menstruacija. Kada se pojavi menstruacija, tada ostavi obavljanje namaza, a kada ona prođe, speri krv sa sebe, uzmi abdest i nastavi obavljati namaz, jer je to krv iz krvnih sudova, a ne menstruacija.’” Upitali su prenosioca ovog hadisa šta je sa kupanjem, a on je odgovorio: “Kupanje je svima poznato kao obavezna stvar i u to niko ne sumnja.” (Ebu Abdurrahman dalje navodi: “Ovaj hadis prenosi više prenosilaca od Hišam ibn Urve i u njemu niko osim Hamada ne navodi dio u kome stoji: ‘I uzmi abdest’, a Uzvišeni Allah najbolje zna.”

(٣٦٢) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ
عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ آتَتْ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أُسْتَحَاضُ
فَلَا أَطْهَرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا ذَلِكَ

عَرَقٌ وَليْسَتْ بِالْحَيْضَةِ، فَإِذَا أَقْبَلَتِ الْحَيْضَةَ فَأَمْسِكِي عَنِ
الصَّلَاةِ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَأَغْسِلِي عَنكَ الدَّمَ وَصَلِّي.

362 Aiša, r.a., prenosi da je Fatima bint ebu Hubejš došla Božijem Poslaniku ﷺ i rekla mu: “O Allahov Poslaniče, imam vanredni odliv krvi koji nikako ne prestaje!?” Poslanik ﷺ odgovorio je: “*To je krvarenje iz krvnih sudova, a ne menstruacija. Kada nastupi menstruacija, ostavi obavljanje namaza, a kada prođe, spera sa sebe krv i nastavi obavljati namaz.*”

(٣٦٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ
عَائِشَةَ، قَالَتْ: قَالَتْ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي حُبَيْشٍ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا أَطْهَرُ أَفَادَعُ الصَّلَاةَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّمَا ذَلِكَ عَرَقٌ وَليْسَتْ بِالْحَيْضَةِ فَإِذَا أَقْبَلَتِ
الْحَيْضَةَ فَدَعِي الصَّلَاةَ وَإِذَا ذَهَبَ قَدْرُهَا فَأَغْسِلِي عَنكَ الدَّمَ
وَصَلِّي."

363 Aiša, r.a., prenosi da je Fatima bint ebu Hubejš rekla Božijem Poslaniku ﷺ: “Krvarenje nikako da prestane. Hoću li ostaviti obavljanje namaza?” Poslanik ﷺ odgovorio je: “*To je krvarenje iz krvnih sudova, a ne menstruacija. Kada nastupi menstruacija, ostavi obavljanje namaza, a kada njeno vrijeme prođe, spera sa sebe krv i nastavi obavljati namaz.*”

(۳۶۴) أَخْبَرَنَا أَبُو الْأَشْعَثِ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ: سَمِعْتُ هِشَامًا يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ: ، أَنَّ بِنْتَ أَبِي حُبَيْشٍ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي لَا أَطْهَرُ أَفَأَتْرِكُ الصَّلَاةَ؟ قَالَ: "لَا إِنَّمَا هُوَ عَرَقٌ" - قَالَ خَالِدٌ وَفِيمَا قَرَأْتُ عَلَيْهِ - "وَلَيْسَتْ بِالْحِيْضَةِ فَإِذَا أَقْبَلَتِ الْحِيْضَةَ فَدَعِي الصَّلَاةَ وَإِذَا أَدْبَرَتْ فَاغْسِلِي عَنكَ الدَّمَ ثُمَّ صَلِّي." "

364 Aiša, r.a., prenosi da je Fatima bint ebu Hubejš rekla: "O Božiji Poslaniče, krvarenje nikako da prestane, pa da li ću ostaviti obavljanje namaza?" Poslanik ﷺ reče: "Ne, to je krvarenje iz krvnih sudova." Halid dalje priča: "I još sam čuo dok sam učio pred njim: 'To nije menstruacija. Kada se ona pojavi, ostavi obavljanje namaza, a kada prođe, speri sa sebe krv i nastavi obavljati namaz.'"

7- Pojava žućkaste i tamne sluzi

(۳۶۵) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ زُرَّارَةَ قَالَ: أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ مُحَمَّدٍ، قَالَ: قَالَتْ أُمُّ عَطِيَّةَ: كُنَّا لَا نَعْدُ الصُّفْرَةَ وَالْكُدْرَةَ شَيْئًا.

365 Umm Atijja, r.a., prenosi: “Žućkstu i tamnu sluz nismo smatrali problematičnim (s aspekta šerijatske čistoće).”⁽¹⁾

8- U kojoj mjeri je dozvoljeno dodirivati ženu u toku mjesečnice, i tumačenje riječi Uzvišenog Allaha: “I pitaju te o mjesečnom pranju. Reci: ‘To je neprijatnost.’ Zato se ne približavajte ženama za vrijeme mjesečnog pranja...”⁽²⁾

(٣٦٦) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَ:
 حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ، عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: «كَانَتْ الْيَهُودُ
 إِذَا حَاضَتِ الْمَرْأَةُ مِنْهُمْ لَمْ يُؤَاكِلُوهُنَّ وَلَا يُشَارِبُوهُنَّ وَلَا
 يُجَامِعُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ، فَسَأَلُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذَىٌ ﴿﴾
 الْآيَةُ، فَأَمَرَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُؤَاكِلَهُنَّ

⁽¹⁾ Ako se nakon prestanka hajza pojavi sluz ili tekućina žućkaste ili tamne boje, ne smatra se hajzom i ne iziskuje kupanje. Smatra se istihazom i vrijede propisi istihaze.

⁽²⁾ El-Bekara, 222.

وِشَارِبُهُنَّ وَيَجَامِعُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ وَأَنْ يَصْنَعُوا بِهِنَّ كُلَّ شَيْءٍ
 مَا خَلَا الْجِمَاعَ. فَقَالَتِ الْيَهُودُ: مَا يَدْعُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا مِنْ أَمْرِنَا إِلَّا خَالَفَنَا، فَقَامَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ
 وَعَبَادُ بْنُ بَشْرٍ فَأَخْبَرَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَا:
 أَتَجَامِعُهُنَّ فِي الْمَحِيضِ؟ فَتَمَعَّرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ تَمَعَّرًا شَدِيدًا حَتَّى ظَنَّنَا أَنَّهُ قَدْ غَضِبَ، فَقَامَا فَاسْتَقْبَلَا
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَدِيَّةَ لَبَنٍ، فَبَعَثَ فِي آثَارِهِمَا
 فَرَدَّهُمَا فَسَقَاهُمَا، فَعَرَفَ أَنَّهُ لَمْ يَغْضَبْ عَلَيْهِمَا."

366 Enes رضي الله عنه prenosi: "Neki su se jevreji odnosili prema ženi koja dobije menstruaciju na poseban način. S njom ne bi jeli, pili, niti kontaktirali. O tome su pitali Božijega Poslanik صلى الله عليه وسلم, te je Uzvišeni Allah objavio:

Poslanik صلى الله عليه وسلم naredio je nakon toga da normalno jedu i piju sa ženama koje imaju mjesečnicu i da se u kućama normalno ponašaju prema njima. Dozvolio im je da sa njima čine što god žele osim spolnog općenja. Jevreji su na to rekli: 'Poslanik nije ostavio niti jednu stvar u našoj vjeri, a da nije naredio svojim sljedbenicima da čine suprotno od nas.' Usejd ibn Hudajr i Abbad ibn Bišr obavijestili su o tome Poslanika صلى الله عليه وسلم, a nakon toga upitaše: 'Hoćemo li i spolno općiti sa ženama u toku menstruacije?' Na te riječi Poslanik صلى الله عليه وسلم odjednom promijenio izraz lica. Pomislili

su da se naljutio, te su ustali i otišli. Nakon toga je Poslaniku ﷺ na poklon doneseno mlijeko, te je on poslao da nađu Usejda i Abbada. Kada su se vratili, Poslanik ﷺ počastio ih je mlijekom i oni shvatiše da nije bio ljut na njih.”

9- Šta mora učiniti onaj ko opći sa suprugom u toku mjesečnice znajući da je Uzvišeni Allah to zabranio

(٣٦٧) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ قَالَ:
 حَدَّثَنِي الْحَكَمُ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ، عَنْ مِقْسَمٍ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ،
 عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "فِي الرَّجُلِ يَأْتِي أَمْرَاتُهُ وَهِيَ
 حَائِضٌ يَتَصَدَّقُ بِدِينَارٍ أَوْ بِنِصْفِ دِينَارٍ."

367 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi od Poslanika ﷺ da čovjek koji spolno opći sa ženom u toku njene menstruacije mora dati sadaku od pola dinara ili od jednog dinara.

10- Spavanje sa ženom koja ima hajz dok je u odjeći koja je namijenjena za to

(٣٦٨) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ (ح) وَأَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي (ح) وَأَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ - وَهُوَ ابْنُ الْحَرْثِ - حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ أَنَّ زَيْنَبَ بِنْتَ أَبِي سَلَمَةَ حَدَّثَتْهُ أَنَّ أُمَّ سَلَمَةَ حَدَّثَتْهَا قَالَتْ: "بَيْنَمَا أَنَا مُضْطَجِعَةٌ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ حَضْتُ، فَاسْتَلْتُ فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حَيْضَتِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْسُتِ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، فَدَعَانِي فَاضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي الْحَمِيلَةِ." وَاللَّفْظُ لِعَبِيدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ .

368 Umm Selema, r.a., prenosi: "Jednom prilikom dok sam spavala pored Poslanika ﷺ dobila sam menstruaciju. Nečujno sam se izvukla i obukla odjeću koju sam nosila u toku mjesečnice. Poslanik ﷺ upita me tada: 'Dobila si menstruaciju?'

Odgovorih: ‘Da.’ Zatim me je pozvao, i ja legoh kod njega u toj odjeći.” Ovakva verzija je kod Abdullaha ibn Seida.

11- Spavanje sa ženom koja ima menstruaciju u istoj postelji

(٣٦٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: أَخْبَرَنَا يَحْيَى عَنْ جَابِرِ بْنِ صُبْحٍ قَالَ: سَمِعْتُ خَلَّاسًا يُحَدِّثُ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «كُنْتُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيْتُ فِي الشَّعَارِ الْوَاحِدِ وَأَنَا طَامِثٌ حَائِضٌ، فَإِنْ أَصَابَهُ مِنِّي شَيْءٌ غَسَلَ مَكَانَهُ لَمْ يَعُدَّهُ ثُمَّ صَلَّى فِيهِ، ثُمَّ يَعُودُ فَإِنْ أَصَابَهُ مِنِّي شَيْءٌ فَعَلَ مِثْلَ ذَلِكَ غَسَلَ مَكَانَهُ لَمْ يَعُدَّهُ وَصَلَّى فِيهِ.»

369 Aiša, r.a., prenosi: “Ja i Poslanik ﷺ spavali smo u jednoj postelji dok sam imala menstruaciju. Ako bi krv dotakla dio njegovog tijela ili odjeće, oprao bi samo taj dio koji je dotakla krv, a zatim bi klanjao u istoj odjeći. Ukoliko bi krv ponovo kanula na njegovu odjeću, učinio bi isto što i prije, oprao samo taj dio, a zatim bi u tome klanjao.”

12- Naslađivanje sa ženom u toku menstruacije

(۳۷۰) أَخْبَرَنَا قَتِيبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ، عَنْ عَمْرِو بْنِ شُرْحَبِيلَ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُ إِحْدَانَا إِذَا كَانَتْ حَائِضًا أَنْ تَشُدَّ إِزَارَهَا ثُمَّ يَبْأَشِرُهَا."

370 Aiša, r.a., prenosi: “Kada je Poslanik ﷺ želio da se poigra s nekom od nas u toku njene menstruacije, neredio bi joj da se od pasa prekrije odjećom.”

(۳۷۱) أَخْبَرَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كَانَتْ إِحْدَانَا إِذَا حَاضَتْ أَمَرَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَتَزَرَ ثُمَّ يَبْأَشِرُهَا."

371 Aiša, r.a., prenosi: “Kada bi neka od nas dobila menstruaciju, Poslanik ﷺ naredio bi joj da se od pasa prekrije odjećom prije nego što bi je doticao.”

13- Šta je činio Poslanik kada bi neka od njegovih žena dobila mjesečnicu

(۳۷۲) أَخْبَرَنَا هَنَادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ أَبِي عِيَّاشٍ - وَهُوَ أَبُو بَكْرٍ - عَنْ
 صَدَقَةَ بْنِ سَعِيدٍ ثُمَّ ذَكَرَ كَلِمَةً مَعْنَاهَا: حَدَّثَنَا جُمَيْعُ بْنُ عُمَيْرٍ،
 قَالَ: "دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ مَعَ أُمِّي وَخَالَتِي فَسَأَلْتَاهَا كَيْفَ كَانَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ إِذَا حَاضَتْ إِحْدَاكُنَّ؟
 قَالَتْ: كَانَ يَأْمُرُنَا إِذَا حَاضَتْ إِحْدَانَا أَنْ تَتَزَّرَ بِإِزَارٍ وَاسِعٍ، ثُمَّ
 يَلْتَزِمُ صَدْرَهَا وَتُدْيِيهَا."

372 Džumej ibn Umejir prenosi: "Ušao sam kod Aiše, r.a., s majkom i tetkom, te su je one upitale: 'Šta je činio Poslanik ﷺ kada bi neka od vas dobila mjesečnicu?' Aiša, r.a., odgovori: 'Kada bi neka od nas dobila mjesečnicu, naredio bi joj da se zastre širokim ogrtačem da bi se naslađivao njenim grudima.'"

(۳۷۳) أَخْبَرَنَا الْحَرِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ عَنْ أَبِي
 وَهَبٍ، عَنْ يُونُسَ، وَاللَّيْثُ عَنْ أَبِي شِهَابٍ، عَنْ حَبِيبِ مَوْلَى

عُرْوَةَ، عَنْ بُدَيْيَةَ، وَكَانَ اللَّيْثُ يَقُولُ: نَدَبَةٌ مَوْلَاةٌ مَيْمُونَةٌ عَنْ مَيْمُونَةَ، قَالَتْ "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُبَاشِرُ الْمَرْأَةَ مِنْ نِسَائِهِ وَهِيَ حَائِضٌ، إِذَا كَانَ عَلَيْهَا إِزَارٌ يُبَلِّغُ أَنْصَافَ الْفَخْذَيْنِ وَالرُّكْبَيْنِ. (فِي حَدِيثِ اللَّيْثِ: "...تَحْجِزُ بِهِ.")

373 Mejmuna, r.a., je rekla: "Poslanik ﷺ igrao bi se sa nekom od svojih žena u toku menstruacije ukoliko je na sebi imala ogrtač koji doseže do polovine bedara ili do koljena." (U Lejsevom predanju stoji: "...kojim bi se prekrila.")

14- O zajedničkom objedovanju sa ženom u toku njene mjesečnice i pijenju ostatka pića nakon nje

(٣٧٤) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ بْنُ جَمِيلٍ بْنُ طَرِيفٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا يَزِيدُ بْنُ الْمَقْدَامِ بْنِ شُرَيْحِ بْنِ هَانِيٍّ عَنْ أَبِيهِ شُرَيْحٍ، أَنَّهُ سَأَلَ عَائِشَةَ: "هَلْ تَأْكُلُ الْمَرْأَةُ مَعَ زَوْجِهَا وَهِيَ طَامِثٌ؟" قَالَتْ: "نَعَمْ، كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُونِي فَأَكُلُ مَعَهُ، وَأَنَا عَارِكٌ، كَانَ يَأْخُذُ الْعُرْقَ فَيَقْسِمُ عَلَيَّ فِيهِ فَأَعْتَرِقُ مِنْهُ ثُمَّ أَضَعُهُ،

فِيَأْخُذُهُ فَيَعْرِقُ مِنْهُ وَيَضَعُ فَمَهُ حَيْثُ وَضَعَتْ فَمِي مِنَ الْعَرَقِ،
 وَيَدْعُو بِالشَّرَابِ فَيُقَسِّمُ عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَشْرَبَ مِنْهُ فَاخُذُهُ
 فَأَشْرَبُ مِنْهُ ثُمَّ أَضَعُهُ، فَيَأْخُذُهُ فَيَشْرَبُ مِنْهُ وَيَضَعُ فَمَهُ حَيْثُ
 وَضَعْتُ فَمِي مِنَ القَدَحِ."

374 Šurejh je upitao Aišu, r.a.: "Da li žena u toku menstruacije može objedovati sa svojim suprugom?"
 Odgovorila je: "Da, Poslanik ﷺ zvao me da jedem s njim dok sam imala menstruaciju. Davao mi je komad mesa koji bih ja jela, a kada bih ga ja ostavila, on je uzimao isti komad mesa i jeo ga stavivši usta na mjesto odakle sam ja jela. Onda bi zatražio piće i dao meni da prva pijem. Kada bih se napila, on je uzimao ostatak i pio stavivši usta na isto mjesto s kojeg sam ja pila."

(٣٧٥) أَخْبَرَنِي أَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَزَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَعْفَرٍ
 قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنِ الْمُقَدَّامِ بْنِ
 شَرِيحٍ، عَنِ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ فَاهُ عَلَى الْمَوْضِعِ الَّذِي أَشْرَبُ مِنْهُ، وَيَشْرَبُ مِنْ
 فَضْلِ شَرَابِي وَأَنَا حَائِضٌ."

375 Aiša, r.a., je rekla: “Poslanik ﷺ pio je ostatak pića nakon mene stavivši usta na mjesto odakle sam ja pila, dok sam imala menstruaciju.”

15- Korištenje ostatka pića nakon žene u menstruaciji

(۳۷۶) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَعْرٍ، عَنِ الْمُقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ عَائِشَةَ، تَقُولُ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُنَاوِلُنِي الْإِنَاءَ فَأَشْرَبُ مِنْهُ وَأَنَا حَائِضٌ، ثُمَّ أُعْطِيهِ فَيَتَحَرَّى مَوْضِعَ فَمِي فَيَضَعُهُ عَلَيَّ فِيهِ.»

376 Aiša, r.a., prenosi: “Dok sam imala menstruaciju, Poslanik ﷺ davao mi je posudu s pićem da se napijem. Zatim bih mu je dala, a on bi tražio mjesto odakle sam ja pila i tu stavljao svoja usta.”

(۳۷۷) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا وَكَيْعٌ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْرٌ وَسُفْيَانُ عَنِ الْمُقْدَامِ بْنِ شُرَيْحٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «كُنْتُ أَشْرَبُ مِنَ الْقَدَحِ وَأَنَا حَائِضٌ، فَأَنَاوَلَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاذْعَمَ فَاهُ عَلَيَّ مَوْضِعَ فَمِي فَيَشْرَبُ مِنْهُ، وَأَتَعَرَّقُ مِنْ

الْعَرَقِ وَأَنَا حَائِضٌ، فَأَنَاوَلُهُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَضَعُ
فَاهُ عَلَى مَوْضِعٍ فِيَّ.

377 Aiša, r.a., prenosi: “Pila sam iz posude dok sam imala menstruaciju. Zatim sam posudu davala Poslaniku ﷺ, i on bi pio stavljajući svoja usta na mjesto s kojeg sam ja pila. Jela sam meso u toku menstruacije te sam ostatak davala Božijem Poslaniku ﷺ, a on je prilikom jela stavljao usta na mjesto odakle sam ja jela.”

16- O čovjeku koji uči Kur'an dok mu je glava u krilu supruge koja ima menstruaciju

(٣٧٨) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَعَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ وَاللَّفْظُ لَهُ قَالَا:
حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ، عَنْ أُمِّهِ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «كَانَ
رَأْسُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حِجْرِ إِحْدَانَا وَهِيَ
حَائِضٌ وَهُوَ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ.»

378 Aiša, r.a., prenosi: “Poslanik ﷺ ležao bi u krilu jedne od nas dok bi imala menstruaciju i učio bi Kur'an.”

17- Namaz nije obavezan ženi kada dobije menstruaciju

(۳۷۹) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ زُرَّارَةَ قَالَ: أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ، عَنْ أَبِي قِلَابَةَ، عَنْ مُعَاذَةَ الْعَدَوِيَّةِ، قَالَتْ: "سَأَلْتُ أَمْرَأَةً عَائِشَةَ: أَتَقْضِي الْحَائِضُ الصَّلَاةَ؟" فَقَالَتْ: أَحْرُورِيَّةٌ أَنْتِ؟ قَدْ كُنَّا نَحِيضُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَا نَقْضِي وَلَا نُؤْمَرُ بِقَضَاءِ."

379 Muaza el-Adevijja prenosi da je neka žena upitala Aišu: “ Da li će žena naklanjati namaze koje nije klanjala u toku menstruacije?” Aiša, r.a., odgovori: “Jesi li ti harurijka?⁽¹⁾ Mi smo u doba Božijeg Poslanika ﷺ imale menstruaciju i nismo naklanjavale propuštene namaze niti nam je to bilo naređeno.”

⁽¹⁾ Jedno od imena za haridžije koji su bili poznati po krutosti, strogoći i pretjerivanju u vjeri.

18- O radu žene koja ima mjesečnicu

(۳۸۰) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ يَزِيدِ بْنِ كَيْسَانَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ قَالَ: قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ، «بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ فِي الْمَجْدِ إِذْ قَالَ: يَا عَائِشَةُ، نَاوليني الثَّوبَ، فَقَالَتْ: إِنِّي لَا أُصَلِّي، فَقَالَ: إِنَّهُ لَيْسَ فِي يَدِكَ، فَنَاولتهُ.»

380 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi: “Dok je Poslanik صلى الله عليه وسلم jednom prilikom bio u mesdžidu, reče Aiši da mu donese odjeću. Ona odgovori: ‘Doista ja ne obavljam namaz ovih dana.’ Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: ‘*To nije u tvojoj ruci.*’ Tada mu je ona donijela odjeću.”

(۳۸۱) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ عُبَيْدَةَ، عَنِ الْأَعْمَشِ (ح) وَأَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ ثَابِتِ بْنِ عُبَيْدٍ، عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ، «قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: نَاوليني الخُمْرَةَ مِنَ الْمَجْدِ، فَقُلْتُ: إِنِّي حَائِضٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْسَتْ

حَيْضُكَ فِي يَدِكَ. " قَالَ إِسْحَاقُ: أَبَانَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ
بِهَذَا الْإِسْنَادِ مِثْلَهُ.

381 Aiša, r.a., prenosi da joj je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Donesi mi sedžadu iz mesdžida." Ona odgovara: "Ja imam mjesečnicu." Poslanik ﷺ odgovori: "Mjesečnica nije u tvojoj ruci." Ishak kaže: "Prenio nam je Ebu Muavija, od E'meša, preko ovog lanca isti hadis."

19- Prostiranje sedžade u mesdžidu od žene s hajzom

(٣٨٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ مَتْبُودٍ، عَنْ أُمِّهِ أَنَّ
مَيْمُونَةَ قَالَتْ: " كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ
رَأْسَهُ فِي حِجْرِ إِحْدَانَا فَيَتْلُو الْقُرْآنَ وَهِيَ حَائِضٌ، وَتَقُومُ إِحْدَانَا
بِخُمْرَتِهِ إِلَى الْمَسْجِدِ فَتَبْسُطُهَا وَهِيَ حَائِضٌ. "

382 Mejmuna, r.a., prenosi: "Božiji Poslanik ﷺ ležao je u krilu jedne svoje supruge i učio Kur'an dok je ona imala menstruaciju. Neka od Poslanikovih ﷺ žena nosila je sedžadu u mesdžid i prostirala bi je Poslaniku ﷺ, a imala je menstruaciju."

20- Da li žena s menstruacijom može češljati muževu kosu dok je on u i'tikafu

(۳۸۳) أَخْبَرَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا كَانَتْ تُرَجِّلُ رَأْسَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهِيَ حَائِضٌ وَهُوَ مُتَكِفٌ، فَيُنَاوِلُهَا رَأْسَهُ وَهِيَ فِي حُجْرَتِهَا.

383 Aiša, r.a., prenosi da je ona, u vrijeme menstruacije, češljala kosu Božijem Poslaniku ﷺ, koji je bio u i'tikafu. Pružao bi joj glavu, a ona je bila u svojoj sobi.

21- Pranje glave mužu od žene koja ima menstruaciju

(۳۸۴) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنِي سُفْيَانُ قَالَ: حَدَّثَنِي مَنْصُورٌ عَنْ إِبْرَاهِيمَ، عَنِ الْأَسْوَدِ، عَنْ عَائِشَةَ،

قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُدْنِي إِلَيَّ رَأْسَهُ
وَهُوَ مُتَكِفٌ فَأَغْسِلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ."

384 Aiša, r.a., prenosi: "Kada je Božiji Poslanik ﷺ bio u i'tikafu, pružio bi svoju glavu meni, i ja bih mu je oprala, a imala sam menstruaciju."

(٣٨٥) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْفُضَيْلُ - وَهُوَ ابْنُ عِيَاضٍ - عَنِ
الْأَعْمَشِ، عَنْ تَمِيمِ بْنِ سَلَمَةَ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، "أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُخْرِجُ رَأْسَهُ مِنَ الْمَسْجِدِ
وَهُوَ مُتَكِفٌ، فَأَغْسِلُهُ وَأَنَا حَائِضٌ."

385 Aiša, r.a., prenosi: "Dok je Božiji Poslanik ﷺ boravio u mesdžidu, pružio bi mi svoju glavu, i ja sam mu je, dok sam imala menstruaciju, prala."

(٣٨٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ، عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ
عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كُنْتُ أَرْجِلُ رَأْسَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ وَأَنَا حَائِضٌ."

386 Aiša, r.a., prenosi: "Češljala sam kosu Božijem Poslaniku ﷺ dok sam imala menstruaciju."

22- Prisustvovanje žena dok imaju menstruaciju na bajramima i muslimanskim svečanostima

(۳۸۷) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ زُرَّارَةَ، حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ عَنْ أَبِي يُوْبَ، عَنْ حَفْصَةَ، قَالَتْ: "كَانَتْ أُمُّ عَطِيَّةَ لَا تَذْكُرُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا قَالَتْ: يَا أَبَا، فَقُلْتُ: أَسَمِعْتِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كَذَا وَكَذَا، قَالَتْ: نَعَمْ، يَا أَبَا قَالَ: لِتَخْرُجَ الْعَوَاتِقُ وَذَوَاتُ الْخُدُورِ وَالْحَيْضُ فَيَشْهَدَنَّ الْخَيْرَ وَدَعْوَةَ الْمُسْلِمِينَ، وَتَعْتَزِلَ الْحَيْضُ الْمُصَلِّيَ."

387 Hafsa, r.a., prenosi: "Umm Atijja nikada nije spomenula Božijeg Poslanika ﷺ, a da ne kaže: 'Draži mi je od oca.' Jednom sam je upitala: 'Jesi li čula da Poslanik ﷺ kaže to i to?' Odgovorila je: 'Da, draži mi je od oca, ovako kaže: *'Neķa izaðu punofjetne djevojķe i one ķoje su stasale za udaju, ķao i ķene s menstruacijom. Neķa prisustvuju onome ŝto je hajr⁽¹⁾ i muslimanskim svečanostima, a one s menstruacijom neķa izbjegavaju mjesta na ķojima se ķlanja.'*"

⁽¹⁾ Sindi, komentator Sunena od Nesaije, smatra da se riječ "hajr" odnosi na prosidbu i zaruku, iako bi se ovo moglo shvatiti i kao svaki hairli-skup.

23- Kada žena dobije mjesečnicu nakon obavljenog tavaful-ifade

(۳۸۸) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَ: أَخْبَرَنِي مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ عَمْرَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، "أَنَّهَا قَالَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ صَفِيَّةَ بِنْتَ حَبِيبٍ قَدْ حَاضَتْ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَعَلَّهَا تَحْبِسُنَا، أَلَمْ تَكُنْ طَافَتْ مَعَكُنَّ بِالْبَيْتِ؟" قَالَتْ: بَلَى، قَالَ: فَاخْرُجِي.

388 Aiša, r.a., prenosi da je rekla Božijem Poslaniku ﷺ: "Božiji Poslaniče, Safija bint Huzej dobila je menstruaciju." Poslanik ﷺ na to reče: "Možda će nas ona zadržati. Nije li ona obavljala tavaf s vama?" "Svakako", odgovorila je. "Onda krenite", dodao je Poslanik ﷺ.

24- Šta će uraditi žena koja ima nifas prilikom stupanja u ihrame

(۳۸۹) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُدَّامَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ فِي حَدِيثِ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ حِينَ نَفَسَتْ بِذِي الْحُلَيْفَةِ "أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَبِي بَكْرٍ: مُرَّهَا أَنْ تَغْتَسِلَ وَتَهَلَّ."

389 Džabir ibn Abdullah رضي الله عنه prenosi hadis o Esmi bint Umejs, koja je dobila postporođajno krvarenje u Zul-Hulejfi.⁽¹⁾ Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao je Ebu Bekru: "Naredi joj da se okupa i da zanijeti."

⁽¹⁾ Zul-Hulejfa je mikat, tj. mjesto odakle umru i hadž nijete oni koji dolaze iz pravca Medine.

25- O dženazi ženi koja umre u postporodajnom periodu

(۳۹۰) أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعُودَةَ عَنْ عَبْدِ الْوَارِثِ، حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ -
 يَعْنِي الْمَعْلَمَ - عَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ سُمُرَةَ، قَالَ: "صَلَّيْتُ مَعَ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أُمِّ كَعْبٍ مَاتَتْ فِي
 نَفْسِهَا، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الصَّلَاةِ فِي
 وَسَطِهَا."

390 Semura رضي الله عنه prenosi: “Klanjao sam s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم dženaza-namaz Ummu K'ab, koja je umrla u toku postporodajnog krvarenja. Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم stao je prilikom stupanja na dženaza-namaz naspram sredine njenog tijela.”

26- Kada menstrualna krv dospije na odjeću

(۳۹۱) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنِ عَرَبِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادٌ عَنْ هِشَامِ
 بْنِ عُرْوَةَ، عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْمُنْذِرِ، عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ

وَكَاثَتْ تَكُونُ فِي حِجْرِهَا أَنْ أَمْرَأَةً اسْتَقْتَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ دَمِ الْحَيْضِ يُصِيبُ الثَّوْبَ، فَقَالَ: "حَتَّى وَأَقْرُصِيهِ وَأَنْضِحِيهِ وَصَلِّي فِيهِ."

391 Esma bint ebu Bekr, r.a., prenosi da je neka žena upitala Božijeg Poslanika ﷺ o menstrualnoj krvi koja padne na odjeću. Poslanik ﷺ odgovorio je: "Sastruži taj dio svojim noktom, zatim pokvasi odjeću i dobro je istrljaj i operi, a onda u njoj možeš klanjati."

(٣٩٢) أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو الْمُقَدَّامِ ثَابِتُ الْحَدَّادُ عَنْ عَدِيِّ بْنِ دِينَارٍ قَالَ: سَمِعْتُ أُمَّ قَيْسِ بِنْتِ مَحْصَنٍ، أَنَّهَا سَأَلَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ دَمِ الْحَيْضَةِ يُصِيبُ الثَّوْبَ، قَالَ: "حُكِّهِ بِضِلَعٍ وَأَغْسِلِيهِ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ."

392 Umm Kajs bint Mihsan, r.a., pitala je Poslanika ﷺ o menstrualnoj krvi koja padne na odjeću. On odgovori: "Sastruži to mjesto grančicom, a zatim ga operi vodom i lotosom."

٤- كِتَابُ الْغُسْلِ وَالْتَّيْمَمِ

4. KNJIGA O KUPANJU I TEJEMUMU

4. Knjiga o kupanju i tejemumu

1- O zabrani kupanja džunupa u stajaćoj vodi

(۳۹۳) أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ وَالْحَارِثُ بْنُ مِسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ، عَنِ ابْنِ وَهْبٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ أَنَّ أَبَا السَّائِبِ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَغْتَسِلُ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ وَهُوَ جُنُبٌ."

393 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Neķa se niķo od vas ne ķupa u stajaćoj vodi ako je dķunup."

(۳۹۴) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَابُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ مَعْمَرٍ، عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يُبَوِّنُ الرَّجُلُ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ ثُمَّ يَغْتَسِلُ مِنْهُ أَوْ يَتَوَضَّأُ."

394 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi od Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: "Nemojte činiti malu nuķđu u stajaću vodu, a zatim se njome ķupati ili abdestiti."

(۳۹۵) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحِ الْبَغْدَادِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو عَجْلَانَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ ثُمَّ يُغْتَسَلُ فِيهِ مِنَ الْجَنَابَةِ.

395 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم zabranio da se mokri u stajaću vodu, a zatim se njome kupa od džunupluka.

(۳۹۶) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ سُفْيَانَ، عَنْ أَبِي الزِّنَادِ، عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي عَثْمَانَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يُبَالَ فِي الْمَاءِ الرَّائِدِ ثُمَّ يُغْتَسَلُ مِنْهُ.

396 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم zabranio da se mokri u stajaću vodu, a zatim njome kupa.

(۳۹۷) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ ابْنِ سِيرِينَ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: "لَا يُبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ الَّذِي لَا يَجْرِي ثُمَّ يُغْتَسَلُ مِنْهُ." قَالَ سُفْيَانُ: قَالُوا لِهَشَامٍ - يَعْنِي ابْنَ

حَسَّانَ - إِنَّ أَيُّوبَ إِنَّمَا يَنْتَهِي بِهَذَا الْحَدِيثِ إِلَى أَبِي هُرَيْرَةَ
فَقَالَ: إِنَّ أَيُّوبَ لَوْ اسْتَطَاعَ أَنْ لَا يَرْفَعَ حَدِيثًا لَمْ يَرْفَعَهُ.

397 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi: “Nemojte mokriti u stajaću vodu koja ne otječe, a zatim se njome kupati.” Sufjan prenosi da su upitali Hišama ibn Hassana: “Kako Ejjub prenosi ovaj hadis od Ebu Hurejre?” On je odgovorio: “Kad god bi Ejjub mogao izbjeći pripisivanje hadisa Poslaniku صلى الله عليه وسلم on bi to i uradio.”⁽¹⁾

2- O olakšici odlaska u kupatilo⁽²⁾

(٣٩٨) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنِي
أَبِي عَنْ عَطَاءٍ، عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ، عَنْ جَابِرٍ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا
يَدْخُلُ الْحَمَّامَ إِلَّا بِمِزْرٍ."

⁽¹⁾ Vjerovatno se radi o oprezu, tj. da se ne bi slučajno nešto pogrešno pripisalo Poslaniku صلى الله عليه وسلم.

⁽²⁾ Ovdje se očito radi o ulasku u javno kupatilo, što je dozvoljeno pod uvjetom da se pokrije avret, stidni dio tijela.

398 Džabir رضي الله عنه prenosi od Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم da je rekao: “Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan neka ne ulazi u kupaćo osim s odjećom kojom će se zastrijeti.”

3- O kupanju snijegom i gradom

(٣٩٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ، حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مَجْرَاءَ بْنِ زَاهِرٍ أَنَّهُ سَمِعَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أَوْفَى يُحَدِّثُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَدْعُو: "اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْهَا كَمَا نَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَالْمَاءِ الْبَارِدِ."

399 Abdullah ibn ebu Evfa رضي الله عنه prenosi od Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم da je učio sljedeću dovu: “Gospodaru moj, očisti me od grijeha! Gospodaru moj, očisti me od njih kao što se čisti bijela odjeća od prljavštine. Gospodaru moj, očisti me snijegom, gradom i hladnom vodom!”

4- O kupanju hladnom vodom

(٤٠٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ مُحَمَّدٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى،
 حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ رُقْبَةَ، عَنْ مَجْرَاءَةَ الْأَسْلَمِيِّ، عَنْ ابْنِ
 أَبِي أَوْفَى، قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "اللَّهُمَّ
 طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ وَالْبَرْدِ وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ كَمَا
 يُطَهَّرُ الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ."

400 Ibn ebu Evfa prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ učio:
 "Gospodaru moj, očisti me snijegom, gradom i hladnom vodom.
 Gospodaru moj, očisti me od grijeha kao što se čisti bijela
 odjeća od prljavštine."

5- O kupanju prije spavanja

(٤٠١) أَخْبَرَنَا شُعَيْبُ بْنُ يُونُسَ، حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مَهْدِيٍّ عَنْ
 مُعَاوِيَةَ بْنِ صَالِحٍ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَيْسٍ، قَالَ: "سَأَلْتُ
 عَائِشَةَ: كَيْفَ كَانَ نَوْمُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي

الْجَنَابَةِ، أَيُّغْتَسَلُ قَبْلَ أَنْ يَنَامَ أَوْ يَنَامَ قَبْلَ أَنْ يَغْتَسَلَ؟ قَالَتْ: كُلُّ ذَلِكَ قَدْ كَانَ يَفْعَلُ، رَبِّمَا اغْتَسَلَ فَنَامَ وَرَبِّمَا تَوَضَّأَ فَنَامَ."

401 Abdullah ibn ebu Kajs prenosi: "Upitao sam Aišu šta je radio Božiji Poslanik ﷺ pred spavanje kada je bio džunup. Da li se kupao prije odlaska na počinak ili je odlazio na spavanje odgodivši kupanje? Aiša, r.a., odgovorila je: 'Radio je i jedno i drugo. Nekada se kupao pa legao na spavanje, a nekada bi samo abdestio i legao spavati.'"

6- O kupanju početkom noći

(٤٠٢) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَبِيبٍ بْنُ عَرَبِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ بُرْدٍ، عَنْ عَبْدِادَةَ بْنِ نُسَيْبٍ، عَنْ غُضَيْفِ بْنِ الْحَارِثِ، قَالَ: "دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَسَأَلْتُهَا فَقُلْتُ: أَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْتَسِلُ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ أَوْ مِنْ آخِرِهِ؟ قَالَتْ: كُلُّ ذَلِكَ كَانَ، رَبِّمَا اغْتَسَلَ مِنْ أَوَّلِهِ وَرَبِّمَا اغْتَسَلَ مِنْ آخِرِهِ." قُلْتُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ فِي الْأَمْرِ سَعَةً.

402 Gudajf ibn el-Haris prenosi: "Ušao sam kod Aiše i pitao je da li se Božiji Poslanik ﷺ kupao početkom ili krajem

noći? Ona je odgovorila: ‘Radio je i jedno i drugo. Nekada se kupao početkom, a nekada krajem noći.’ Rekao sam: ‘Hvala Allahu, Koji je dao mogućnost izbora!’”

7- O zastiranju prilikom kupanja

(٤٠٣) أَخْبَرَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ: حَدَّثَنِي النَّفِيلِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ عَنْ عَطَاءٍ، عَنْ يَعْلَى، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى رَجُلًا يَغْتَسِلُ بِالْبَرَّازِ، فَصَعَدَ الْمُنْبَرَ فَحَمَدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَلِيمٌ حَيٌّ سِتْرٌ، يُحِبُّ الْحَيَاءَ وَالسُّتْرَ، فَإِذَا أَعْتَسَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَسْتُرْ.

403 Ja'la ﷺ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ vidio nekog čovjeka kako se kupava na otvorenom, pa se popeo na minber, zahvalio Allahu ﷻ i rekao: “Doista je Allah ﷻ blag, stidan i On pokriva mahane. On doista voli stid i skrivanje. Pa kada se neko od vas kupava, neka se zastre od ostalih.”

(٤٠٤) أَخْبَرَنَا أَبُو بَكْرٍ بْنُ إِسْحَاقَ قَالَ: أَخْبَرَنَا الْأَسْوَدُ بْنُ عَامِرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ بْنُ عِيَّاشٍ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَعْلَى، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ سَتِيرٌ، فَإِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ
يَغْتَسِلَ فَلْيَتَوَارَ بِشَيْءٍ."

404 Safvan ibn Ja'la prenosi od svoga oca da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Zaista je Allah ﷻ zaklonjen, pa kada neko od vas želi da se kupa, neka se zastre nečim."

(٤٠٥) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ، عَنْ سَالِمٍ، عَنْ
كَرِيبٍ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنْ مَيْمُونَةَ، قَالَتْ: "وَضَعْتُ لِرَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاءً، قَالَتْ: فَسَرَّتُهُ، فَذَكَرَتْ
الْغُسْلَ، قَالَتْ: ثُمَّ أَتَيْتُهُ بِخِرْقَةٍ فَلَمْ يُرِدْهَا."

405 Mejmuna, r.a., je rekla: "Stavila sam Božijem Poslaniku ﷺ vodu za kupanje, te sam ga zastrla. Zatim sam mu donijela peškir, a on ga je odbio."

(٤٠٦) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَفْصِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ:
حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ، عَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ، عَنْ
عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "بَيْنَمَا أَيُّوبُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ يَغْتَسِلُ عُرْيَانًا خَرَّ
عَلَيْهِ جَرَادٌ مِنْ ذَهَبٍ، فَجَعَلَ يَحْثِي فِي ثَوْبِهِ قَالَ: فَنَادَاهُ رَبُّهُ عَزَّ

وَجَلَّ: يَا أَيُّوبُ، أَلَمْ أَكُنْ أَغْنِيكَ؟ قَالَ: بَلَى يَا رَبِّ، وَلَكِنْ لَا
غِنَى بِي عَنْ بَرَكَاتِكَ.

406 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “Dok se Ejjub عليه السلام kupao go, odjednom na njega pade skakavac od zlata i ode u njegovu odjeću. Zatim ga je pozvao Uzvišeni Gospodar i upitao ga: ‘O Ejjube, nisam li ti Ja podario bogatstvo?’ ‘Svakako, Gospodaru moj’, odgovori on. ‘Ali ja nisam neovisan od Tvojih blagodatí.’”

8- Dokaz o neodređenosti količine vode koja se koristi za kupanje

(٤٠٧) أَخْبَرَنَا الْقَاسِمُ بْنُ زَكَرِيَّا بْنِ دِينَارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ
مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ
عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: “كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَغْتَسِلُ فِي الْإِنَاءِ وَهُوَ الْفَرْقُ وَكُنْتُ أَعْتَسِلُ أَنَا وَهُوَ مِنْ إِنَاءٍ
وَاحِدٍ.”

407 Aiša, r.a., prenosi: “Poslanik صلى الله عليه وسلم kupao se iz posude / u koju bi stalo otprilike 9-10 litara /. On i ja kupali smo se zajedno iz jedne posude.”

9- O zajedničkom kupanju muža i žene iz jedne posude

(٤٠٨) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ هِشَامٍ.
وَأَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ
عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَغْتَسِلُ وَأَنَا
مِنْ إِبْنَاءٍ وَاحِدٍ نَعْتَرِفُ مِنْهُ جَمِيعًا. وَقَالَ سُؤَيْدٌ: قَالَتْ: «كُنْتُ
أَنَا.»

408 Aiša, r.a., prenosi da su se ona i Božiji Poslanik ﷺ kupali zajedno zahvatajući rukama vodu iz jedne posude.

(٤٠٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا
شُعْبَةُ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَ: سَمِعْتُ
الْقَاسِمَ يُحَدِّثُ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «كُنْتُ أَعْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِبْنَاءٍ وَاحِدٍ مِنَ الْجَنَابَةِ.»

409 Aiša, r.a., prenosi da su se ona i Božiji Poslanik ﷺ zbog džunupluka kupali zajedno iz jedne posude.

(٤١٠) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبِيدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "لَقَدْ رَأَيْتِي أَنَا زِعُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْإِنَاءَ أَغْتَسَلُ أَنَا وَهُوَ مِنْهُ."

410 Aiša, r.a., prenosi da su se ona i Božiji Poslanik ﷺ zajedno kupali, vukući svako od njih sebi posudu iz koje su zahvaćali vodu.

10- O olakšici vezanoj za zajedničko kupanje

(٤١١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ عَنْ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَاصِمٍ. وَأَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ مُعَاذَةَ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كُنْتُ أَغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ أَبَادِرُهُ وَيَبَادِرُنِي حَتَّى يَقُولَ: دَعِي لِي وَأَقُولَ أَنَا: دَعِ لِي." قَالَ سُؤَيْدٌ: "يَبَادِرُنِي وَأَبَادِرُهُ فَأَقُولُ دَعِ لِي دَعِ لِي."

411 Aiša, r.a., prenosi: "Kupali smo se Božiji Poslanik ﷺ i ja zajedno iz jedne posude. Natjecali smo se ko će brže i

više zahvatiti vode govoreći jedno drugom: ‘Ostavi i meni vode!’”

11- Kupanje u naćvama u kojima ima ostataka tijesta

(٤١٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ
 أَعْيَنَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ عَطَاءٍ
 قَالَ: حَدَّثَنِي أُمُّ هَانِيَةَ، أَنَّهَا دَخَلَتْ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ وَهُوَ يَغْتَسِلُ قَدْ سَرَّتَهُ بَثُوبٌ دُونَهُ فِي
 قَصْعَةٍ فِيهَا أَثَرُ الْعَجِينِ قَالَتْ: فَصَلَّى الضُّحَى فَمَا أَذْرِي كَمْ صَلَّى
 حِينَ قَضَى غُسْلَهُ.

412 Umm Hani prenosi da je na dan osvojenja Meke ušla kod Božijeg Poslanika ﷺ dok se on kupao u posudi u kojoj je bilo ostataka tijesta, / a Fatima ⁽¹⁾ ga je zastrla odjećom. Umm Hani dalje priča: “Nakon što je završio s kupanjem, klanjao je duha-namaz, a ni sama ne znam koliko dugo je klanjao.”

⁽¹⁾ U tekstu hadisa nije spomenuto Fatimino ime, ali komentatori ga spominju, uz obrazloženje da se radi o izostavljanju od strane nekog ravije.

12- Žena neće rasplitati pletenice prilikom kupanja

(٤١٣) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَبْنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ طَهْمَانَ عَنْ أَبِي الرَّبِيعِ عَنْ عَبْدِ بْنِ عُمَيْرٍ أَنَّ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "لَقَدْ رَأَيْتَنِي أَعْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ هَذَا"، فَإِذَا تَوَرَّ مَوْضِعٌ مِثْلُ الصَّاعِ أَوْ دُونَهُ، "فَنَشْرَعُ فِيهِ جَمِيعًا فَأُفِيضُ عَلَى رَأْسِي بِيَدَيَّ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَمَا أَنْقُضُ لِي شَعْرًا."

413 Aiša, r.a., prenosi: "Ja i Poslanik ﷺ kupali smo se zajedno iz ovoga", te je pokazala na posudu u koju može stati količina vode od jednog saa ili približno tome. "Zajedno smo zahvatili iz nje, a ja sam rukama tri puta sipala vodu na glavu i nisam rasplitala pletenice."⁽¹⁾

⁽¹⁾ Nije obaveza da žena uvijek raspliće pletenice ako joj to predstavlja poteškoću usljed čestog kupanja, nego je dovoljno da pokvasi korijen kose.

13- Kada se neko namiriše, zatim okupa, a na njemu ostane trag mirisa

(٤١٤) أَخْبَرَنَا هَذَا بْنُ السَّرِيِّ عَنْ وَكَيْعٍ عَنْ سَعْدِ وَسُفْيَانَ عَنْ
 إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنتَشِرِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ،
 يَقُولُ: "لَأَنْ أَصْبِحَ مُطَلِّيًا بِقَطْرَانِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَصْبِحَ مُحْرَمًا
 أَنْضَحُ طِيبًا." فَدَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَأَخْبَرْتُهَا بِقَوْلِهِ، فَقَالَتْ:
 "طَيَّبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَطَافَ عَلَيَّ نِسَائُهُ ثُمَّ
 أَصْبَحَ مُحْرَمًا."

414 Muhamed ibn el-Muntešir prenosi od svoga oca kako je čuo Ibn Omera da je rekao: “Draže mi je da budem namazan katranom nego da osvanem u ihramima, a trag se mirisa širi od mene.” Zatim sam došao kod Aiše i obavijestio je o onome što sam čuo od Ibn Omera, te ona reče: “Mirisala sam Božijeg Poslanika ﷺ, a on je nakon toga obilazio svoje žene, zatim bi osvanuo u ihramima.”⁽¹⁾

⁽¹⁾ Vidimo da se Aiša nije složila s riječima Ibn Omera, koji je o tom pitanju, a i u drugim situacijama, bio jako oprezan. Uglavnom, muhrimu nije dozvoljeno mirisanje, ali ne smeta ako je ostao trag mirisa stavljenog ranije.

14- Džunup će očistiti trag sjemena s tijela prije nego što ga oblije vodom

(٤١٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ
عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي كُرَيْبٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ،
قَالَتْ: "تَوَضَّأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ
غَيْرَ رِجْلَيْهِ وَغَسَلَ فَرْجَهُ وَمَا أَصَابَهُ ثُمَّ أَفَاضَ عَلَيْهِ الْمَاءَ ثُمَّ
نَحَى رِجْلَيْهِ فغَسَلَهُمَا، قَالَتْ: هَذِهِ غَسَلَةٌ لِلْجَنَابَةِ."

415 Mejmuna, r.a., prenosi: "Poslanik ﷺ uzeo je abdest kao za namaz, osim pranja nogu. Zatim je oprao spolni organ i saprao ostatke polucije. A onda je oblio tijelo vodom, te se izmakao i oprao noge." Dodala je: "Ovo je način kupanja zbog džunupluka."

15- Potiranje ruke o tlo nakon pranja spolnog organa

(٤١٦) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ
عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ كُرَيْبٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ

بُنْتُ الْحَارِثِ، زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ يَدًا فَيَغْسِلُ يَدَيْهِ ثُمَّ يُفْرِغُ بِيَمِينِهِ عَلَى شِمَالِهِ فَيَغْسِلُ فَرْجَهُ ثُمَّ يَضْرِبُ بِيَدِهِ عَلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَمْسَحُهَا ثُمَّ يَغْسِلُهَا، ثُمَّ يَتَوَضَّأُ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ يُفْرِغُ عَلَى رَأْسِهِ وَعَلَى سَائِرِ جَسَدِهِ ثُمَّ يَتَّخِذُ فَيَغْسِلُ رِجْلَيْهِ."

416 Mejmuna bint el-Haris, r.a., supruga Allahovog Poslanika ﷺ rekla je: "Kada se Božiji Poslanik ﷺ kupao nakon polucije, počinjao je pranjem ruku. Onda bi desnom rukom polio lijevu i njome oprao spolni organ. Zatim je rukom dodirnuo tlo⁽¹⁾, te je potrao, a onda oprao. Potom bi uzeo abdest kao za namaz, a onda oblio glavu i tijelo vodom. Na kraju bi se izmakao i oprao noge."

⁽¹⁾ Ovo nije obavezujući sunnet, nego se radi o korištenju sredstava za higijenu koja su tada bila na raspolaganju.

16- Kupanje zbog polucije počinje uzimanjem abdesta

(٤١٧) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ غَسَلَ يَدَيْهِ ثُمَّ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ ثُمَّ اغْتَسَلَ ثُمَّ يُخَلِّلُ بِيَدِهِ شَعْرَهُ حَتَّى إِذَا ظَنَّ أَنَّهُ قَدْ أَرَوَى بَشْرَتَهُ أَفَاضَ عَلَيْهِ الْمَاءَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ غَسَلَ سَائِرَ جَسَدِهِ.»

417 Aiša, r.a., je rekla: “Kada se Poslanik ﷺ kupao nakon polucije, oprao bi ruke i uzeo abdest kao za namaz, a potom bi se saprao. Onda bi rukama trljao kosu sve dok se ne natopi vodom. Na kraju bi saprao cijelo tijelo.”

17- Davanje prednosti desnoj strani prilikom čišćenja

(٤١٨) أَخْبَرَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ شُعْبَةَ عَنِ الْأَشْعَثِ بْنِ أَبِي الشَّعْثَاءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ مَسْرُوقٍ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ التَّيْمَنَ مَا اسْتَطَاعَ فِي طَهْوَرِهِ وَتَنَعَلَهُ وَتَرَجَّلَهُ، وَقَالَ بِوَأَسْطِ فِي شَأْنِهِ كُلَّهُ».

418 Aiša, r.a., prenosi: “Poslanik ﷺ davao je, kad god je to bio u mogućnosti, prednost desnoj strani, prilikom čišćenja, obuvanja, češljanja i u svakoj drugoj prilici.”

18- Nepotiranje glave pri uzimanju abdesta na početku kupanja zbog polucije

(٤١٩) أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ - هُوَ ابْنُ سَمَاعَةَ - قَالَ: أَخْبَرَنَا الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ يَحْيَى بْنِ

أَبِي كَثِيرٍ، عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، وَعَنْ عَمْرِو بْنِ سَعْدٍ،
عَنْ نَافِعٍ، عَنْ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ عُمَرَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْغُسْلِ مِنَ الْجَنَابَةِ. وَاتَّسَقَتِ الْأَحَادِيثُ عَلَى
هَذَا: "يَبْدَأُ فَيُفْرِغُ عَلَى يَدِهِ الْيُمْنَى مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، ثُمَّ يَدْخُلُ يَدَهُ
الْيُمْنَى فِي الْإِنَاءِ فَيَصُبُّ بِهَا عَلَى فَرْجِهِ وَيَدُهُ الْيُسْرَى عَلَى
فَرْجِهِ فَيَغْسِلُ مَا هُنَاكَ حَتَّى يُنْقِيَهُ، ثُمَّ يَضَعُ يَدَهُ الْيُسْرَى عَلَى
الْتَّرَابِ، إِنْ شَاءَ، ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى يَدِهِ الْيُسْرَى حَتَّى يُنْقِيَهَا، ثُمَّ
يَغْسِلُ يَدَيْهِ ثَلَاثًا وَيَسْتَنْشِقُ وَيَمْضِضُ وَيَغْسِلُ وَجْهَهُ وَذِرَاعَيْهِ
ثَلَاثًا ثَلَاثًا حَتَّى إِذَا بَلَغَ رَأْسَهُ لَمْ يَمْسَحْ وَأَفْرَغَ عَلَيْهِ الْمَاءَ."
فَهَكَذَا كَانَ غُسْلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيمَا
ذُكِرَ.

419 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je njegov otac رضي الله عنه upitao Poslanika صلى الله عليه وسلم o kupanju zbog polucije. Predanja koja govore o kupanju slažu se u sljedećem: "Polio je desnu ruku dva ili tri puta, a zatim je stavio u posudu s vodom i njome polio stidno mjesto, dok je ljevicom prao spolni organ i prostor oko njega sve dok ne bi dobro oprao. Ponekad bi ljevicu potrao o tlo, te bi je onda polio vodom, dok je ne opere. Potom je oprao ruke

tri puta, isprao nos i usta, oprao lice i podlaktice po tri puta. Glavu nije potirao, nego je oblio vodom.” Ovako se kupao Božiji Poslanik ﷺ.

19- Prilikom kupanja zbog polucije voda mora pokvasiti svaki dio tijela

(٤٢٠) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ غُرُوءَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ غَسَلَ يَدَيْهِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ يُخَلِّلُ رَأْسَهُ بِأَصَابِعِهِ حَتَّى إِذَا خُيِّلَ إِلَيْهِ أَنَّهُ قَدْ اسْتَبْرَأَ الْبَشْرَةَ، غَرَفَ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثًا، ثُمَّ غَسَلَ سَائِرَ جَسَدِهِ.

420 Aiša, r.a., prenosi: “Kada se Božiji Poslanik ﷺ kupao nakon izbacivanja sjemena, oprao bi ruke i uzeo abdest kao za namaz. Zatim bi rukama trljao kosu sve dok se ne pokvasi tjeme, te bi oblio glavu tri puta, a potom bi oprao cijelo tijelo.”

(٤٢١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَ: حَدَّثَنَا الضَّحَّاكُ بْنُ مَخْلَدٍ عَنْ حَنْظَلَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ عَنِ الْقَاسِمِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ دَعَا بِشَيْءٍ نَحْوِ الْحَلَابِ فَأَخَذَ بِكَفِّهِ، بَدَأَ بِشِقِّ رَأْسِهِ الْأَيْمَنِ ثُمَّ الْأَيْسَرِ ثُمَّ أَخَذَ بِكَفِّهِ فَقَالَ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ.

421 Aiša, r.a., prenosi: “Kada se Poslanik ﷺ htio kupati zbog polucije, zatražio bi posudu poput one za mužu. Potom bi rukom zahvatio vode i sipao prvo na desnu, a zatim na lijevu stranu glave. Onda bi objema rukama salio vodu na glavu.”

20- S koliko se vode džunup može okupati

(٤٢٢) أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ، عَنْ يَحْيَى، عَنْ شُعْبَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ. وَأَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ، عَنْ شُعْبَةَ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، قَالَ: سَمِعْتُ سُلَيْمَانَ بْنَ صُرْدٍ يُحَدِّثُ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعَمٍ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ ذُكِرَ عِنْدَهُ الْغُسْلُ فَقَالَ: "أَمَا أَنَا فَأُفْرِغُ عَلَى رَأْسِي ثَلَاثًا."
 لَفْظُ سُؤِيدٍ .

422 Džubejr ibn Mut'im ؓ prenosi da je pred Poslanikom ﷺ jednom prilikom spomenuto kupanje, te je on rekao: "Što se mene tiče, ja polijem glavu tri puta." (Ovo je Suvejdova verzija.)

(٤٢٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ شُعْبَةَ
 عَنْ مُخَوَّلٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اغْتَسَلَ أَفْرَغَ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثًا."

423 Džabir ؓ prenosi: "Kada se Poslanik ﷺ kupao, polijevao je glavu tri puta."

21- Način kupanja nakon završetka menstruacije

(٤٢٤) أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا عَفَّانٌ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ حَدَّثَنَا
 مَنْصُورُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أُمِّهِ صَفِيَّةَ بِنْتِ شَيْبَةَ عَنْ عَائِشَةَ،
 أَنَّ امْرَأَةً سَأَلَتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: يَا رَسُولَ

اللهُ كَيْفَ أَعْتَسَلُ عِنْدَ الطُّهُورِ؟ قَالَ: "خُذِي فِرْصَةً مُمَسَّكَةً
 فَتَوَضَّئِي بِهَا." قَالَتْ: كَيْفَ اتَّوَضَّأْتُ بِهَا؟ قَالَ: "تَوَضَّئِي بِهَا."
 قَالَتْ: كَيْفَ اتَّوَضَّأْتُ بِهَا؟ قَالَتْ: ثُمَّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبَّحَ وَأَعْرَضَ عَنْهَا فَفَطَنَتْ عَائِشَةُ لِمَا يُرِيدُ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: فَأَخَذْتُهَا وَجَبَدْتُهَا إِلَيَّ
 فَأَخْبَرْتُهَا بِمَا يُرِيدُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

424 Aiša, r.a., prenosi da je neka žena upitala Božijeg Poslanika ﷺ: "Božiji Poslaniče, kako ću se okupati nakon prestanka mjesečnice?" Poslanik ﷺ odgovorio je: "Uzmi namirisana komad tkanine i očisti se njome." Ona upita: "Kako ću se očistiti?" Poslanik ﷺ odgovori: "Očisti se njome!" Ona ponovo upita: "Kako ću se očistiti njome?" Na to Poslanik ﷺ reče: "Subhanallah!", i okrenu se od nje. Aiša, r.a., je shvatila šta želi reći Božiji Poslanik ﷺ i kaže: "Tada sam je privukla k sebi i objasnila joj šta želi reći Božiji Poslanik ﷺ."

22- O kupanju jednim pranjem

(٤٢٥) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَبَانَا جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ
 سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ كُرَيْبٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ، زَوْجِ
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: "اغْتَسَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْجَنَابَةِ فَغَسَلَ فَرْجَهُ وَدَلَكَ يَدَهُ بِالْأَرْضِ أَوْ
 الْحَائِطِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ أَفَاضَ عَلَى رَأْسِهِ وَسَائِرِ
 جَسَدِهِ."

425 Mejmunah, supruga Božijeg Poslanika ﷺ rekla je: "Poslanik ﷺ kupao se jednom prilikom zbog polucije, pa je oprao stidno mjesto i protrljao ruku o zemlju ili zid. Potom je uzeo abdest kao za namaz, a zatim je polio glavu i cijelo tijelo."

23- O kupanju žene koja ima postporođajni odliv krvi prilikom stupanja u ihrame

(٤٢٦) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَيَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ وَاللَّفْظُ لَهُ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: أَتَيْنَا جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، فَسَأَلْنَاهُ عَنْ حَبَّةِ الْوَدَاعِ، فَحَدَّثَنَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ لْخُمْسِ بَقِينَ مِنْ ذِي الْقَعْدَةِ وَخَرَجْنَا مَعَهُ حَتَّى إِذَا أَتَى ذَا الْحُلَيْفَةِ وَلَدَتْ أَسْمَاءُ بِنْتُ عُمَيْسٍ مُحَمَّدَ بْنَ أَبِي بَكْرٍ، فَأَرْسَلَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كَيْفَ أَصْنَعُ؟ فَقَالَ: "اغْتَسِلِي ثُمَّ اسْتَقْرِي ثُمَّ أَهْلِي."

426 Džabir ibn Abdullah رضي الله عنه bio je upitan o Oproštajnom hadžu. Ispričao je da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم izašao u pet zadnjih dana mjeseca zul-k'ade, a i oni s njim. "Kada smo stigli do Zul-Hulejfe, Esmā bint Umejs, rodila je Muhameda ibn ebu Bekra. Poslala je nekoga da upita Poslanika صلى الله عليه وسلم šta da uradi. Poslanik صلى الله عليه وسلم odgovorio je: 'Okupaj se, spriječi razlijevanje krvi, a zatim zanijeti.'"

24- Nakon kupanja ne treba uzimati abdest

(٤٢٧) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عُمَانَ بْنِ حَكِيمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: حَدَّثَنَا حَسَنٌ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ. وَأَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ الْأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَتَوَضَّأُ بَعْدَ الْغُسْلِ.»

427 Aiša, r.a., je rekla: “Poslanik ﷺ nije uzimao abdest nakon kupanja.”

25- Spavanje s više suprugica uz jedno kupanje

(٤٢٨) أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ عَنْ بَشِيرٍ - وَهُوَ ابْنُ الْمُفْضَلِ - قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ: «كُنْتُ أَطِيبُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَطُوفُ عَلَيَّ نِسَائِهِ، ثُمَّ يُصْبِحُ مُحْرَمًا يَنْضِخُ طَبِيبًا.»

428 Aiša, r.a., je rekla: “Namirisala sam Božijeg Poslanika ﷺ, te bi on obišao svoje žene i osvanuo bi u ihramima mirišući.”⁽¹⁾

26- Uzimanje tejemuma zemljom

(٤٢٩) أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ قَالَ:
 أَبَانَا سَيَّارٌ عَنْ يَزِيدَ الْفَقِيرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَعْطِيتُ خُمْسًا لَمْ يُعْطَنَ
 أَحَدٌ قَبْلِي؛ نَصَرْتُ بِالرُّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجَعَلْتُ لِي الْأَرْضُ
 مَسْجِدًا وَطَهْرًا، فَأَيْنَمَا أَدْرَكَ الرَّجُلُ مِنَ أُمَّتِي الصَّلَاةَ يُصَلِّي،
 وَأَعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ وَلَمْ يُعْطَ نَبِيٌّ قَبْلِي، وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً
 وَكَانَ النَّبِيُّ يُبْعَثُ إِلَى قَوْمِهِ خَاصَّةً."

429 Džabir ibn Abdullah ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “Darovano mi je pet odlika koje prije mene nikome nisu date. Potpomognut sam strahom na udaljenosti

⁽¹⁾ Nesai je zaključio da se radilo o jednom kupanju, jer da se kupao nakon odnosa sa svakom ženom, ne bi ostao trag mirisa.

koliko je putovanje jedan mjesec.⁽¹⁾ Zemlja mi je učinjena mjestom za klanjanje i čistom⁽²⁾, pa gdje god namaz zadesi nekoga iz mog ummeta, tu će ga i klanjati. Darovan mi je šefaat, koji nije dat ni jednom poslaniku prije mene. Poslan sam svim ljudima, a prijašnji poslanici bili su slani samo svome narodu.”

27- Tejemum nakon nastupa namaza za onog ko nema vode

(٤٣٠) أَخْبَرَنَا مُسْلِمُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: حَدَّثَنِي ابْنُ نَافِعٍ عَنْ
 اللَّيْثِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ بَكْرِ بْنِ سَوَادَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي
 سَعِيدٍ، أَنَّ رَجُلَيْنِ تَيَمَّمَا وَصَلَّيَا، ثُمَّ وَجَدَا مَاءً فِي الْوَقْتِ
 فَتَوَضَّأَ أَحَدُهُمَا وَعَادَ لِصَلَاتِهِ مَا كَانَ فِي الْوَقْتِ وَلَمْ يُعِدِ الْآخَرُ،
 فَسَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ لِلَّذِي لَمْ يُعِدْ:

⁽¹⁾ Znači da Allah ﷻ na tolikoj udaljenosti prije sukoba ubaci strah u srce neprijatelja.

⁽²⁾ Ovo može značiti da je dozvoljeno klanjati na zemlji, kao i to da je zemlja čista za uzimanje tejemuma.

"أَصَبْتَ السَّنَةَ وَأَجْزَأَتَكَ صَلَاتِكَ. " وَقَالَ لِلْآخِرِ: "أَمَّا أَنْتَ فَلَكَ
مِثْلُ سَهْمِ جَمْعٍ."

430 Ebu Seid رضي الله عنه prenosi da su dvojica ljudi uzeli tejemum i klanjali namaz. Zatim su prije isteka tog namaza našli vodu. Jedan od njih je abdestio i ponovo klanjao ramaz, a drugi to nije učinio. Zatim su o tome pitali Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم, a on je rekao onome što nije obnovio namaz: "*Uradio si kako treba i tvoj namaz je primljen.*" Drugom je rekao: "*A što se tebe tiče, ti imaš dvostruki udio.*"⁽¹⁾

(٤٣١) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ لَيْثِ بْنِ سَعْدٍ
قَالَ: حَدَّثَنِي عَمِيرَةُ وَغَيْرُهُ عَنْ بَكْرِ بْنِ سَوَادَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ
يَسَارٍ، أَنَّ رَجُلَيْنِ... وَسَاقَ الْحَدِيثَ .

431 Ata ibn Jesar رضي الله عنه prenosi da su dvojica ljudi...
(Navodi iste riječi poput gornjih.)

(٤٣٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى، أَنَا خَالِدٌ حَدَّثَنِي شُعْبَةُ أَنَّ
مُخَارِقًا أَخْبَرَهُمْ عَنْ طَارِقٍ، أَنَّ رَجُلًا أَجَنَّبَ فَلَمْ يُصَلِّ، فَأَتَى
النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: أَصَبْتَ.

⁽¹⁾ Prvi je dobro postupio jer nije bio dužan obavljati namaz, a drugi je to obnovio, pa je zaslužio nagradu i za taj drugi namaz.

فَأَجْنَبَ رَجُلٌ آخَرَ، فَتَيَّمَمَ وَصَلَّى فَأَتَاهُ فَقَالَ نَحْوًا مِمَّا قَالَ لِلْآخَرِ
 - يُعْنِي: أَصَبْتُ.

432 Tarik prenosi da je neki čovjek postao džunup i nije klanjao, te je došao kod Poslanika ﷺ i to mu spomenuo. On mu je odgovorio da je upravu. Kasnije je neki drugi čovjek postao džunup, te je uzeo tejemum i klanjao. Došao je Poslaniku ﷺ koji mu je rekao isto što i prvom, tj. da je upravu.

28- O uzimanju abdesta nakon pojave mezije⁽¹⁾

(٤٣٣) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مَيْمُونٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَزِيدَ عَنِ ابْنِ
 جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: تَذَاكَّرَ عَلِيُّ وَالْمِقْدَادُ
 وَعَمَارٌ فَقَالَ عَلِيُّ: إِنِّي امْرُؤٌ مَذَاءٌ وَإِنِّي اسْتَحْيِي أَنْ أَسْأَلَ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمَكَانِ ابْنَتِهِ مِنِّي، فَيَسْأَلُهُ
 أَحَدُكُمَا فَذَكَرَ لِي أَنَّ أَحَدَهُمَا وَنَسِيَتْهُ سَأَلَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

⁽¹⁾ Već smo objasnili da je mezija sluz, tekućina koja se pojavi iz spolnog organa nakon nadražaja.

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "ذَاكَ الْمَذْيُ إِذَا وَجَدَهُ أَحَدُكُمْ فَلْيَغْسِلْ ذَلِكَ مِنْهُ وَلْيَتَوَضَّأْ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ أَوْ كَوَضُوءِ الصَّلَاةِ." "

433 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: "Alija, Mikdad i Ammar razgovarali su, te Alija رضي الله عنه reče: 'Meni se često pojavljivala mezija, a ja sam se stidio o tome pitati Poslanika صلى الله عليه وسلم zbog njegove kćerke, te ga je jedan od vas pitao o tome.' Tada mi je spomenuo da je jedan od njih dvojice, zaboravio sam koji, pitao Poslanika صلى الله عليه وسلم koji je odgovorio: 'To je mezija. Kada je neko od vas primijeti, neka je opere, a zatim neka uzme abdest kao što to čini za namaz', ili je rekao: '...kao abdest za namaz.'"

Različiti lanci prenosilaca vezani za Sulejmana

(٤٣٤) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ، أَخْبَرَنَا حَدَّثَنَا عَبِيدَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ الْأَعْمَشُ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عَلِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: كُنْتُ رَجُلًا مَذَّاءً فَأَمَرْتُ رَجُلًا فَسَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "فِيهِ الْوُضُوءُ." "

434 Alija ﷺ prenosi: “Često mi se pojavljivala mezija. Zadužio sam čovjeka da o tome pita Božijeg Poslanika ﷺ, a on je odgovorio: *‘Neķa uzme abdest.’*”

(٤٣٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ الْأَعْمَشُ قَالَ: سَمِعْتُ مُنْذِرًا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ عَلِيٍّ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: "اسْتَحْيَيْتُ أَنْ أَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمَذِي مِنْ أَجْلِ فَاطِمَةَ فَأَمَرْتُ الْمُقَدَّادَ فَسَأَلَهُ فَقَالَ: "فِيهِ الْوُضُوءُ."

435 Alija ﷺ prenosi: “Stidio sam se pitati Božijeg Poslanika ﷺ o meziji zbog Fatime, pa sam zadužio Mikdada da ga pita o tome, te je Poslanik ﷺ odgovorio: *‘Obavezan mu je abdest.’*”

Različiti lanci prenosilaca vezani za Bukejra

(٤٣٦) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَيْسَى عَنْ ابْنِ وَهْبٍ وَذَكَرَ كَلِمَةً مَعْنَاهَا: أَخْبَرَنِي مَحْرَمَةٌ بِنْتُ بُكَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ عَنْ ابْنِ

عَبَّاسٌ قَالَ: قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَرْسَلْتُ الْمُقَدَّادَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْأَلُهُ عَنِ الْمَذْيِ فَقَالَ: "تَوَضَّأْ وَأَنْضِحْ فَرْجَكَ." (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: مَخْرَمَةٌ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ أَبِيهِ شَيْئًا.)

436 Alija ﷺ prenosi: "Poslao sam Mikdada do Poslanika ﷺ da ga pita o meziji. Poslanik ﷺ odgovorio je: 'Uzmi abdest i poprskaj svoj spolni organ vodom.'" (Ebu Abdurrahman priča da Mahrema od svoga oca nije slušao ništa.)

(٤٣٧) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ لَيْثِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ الْأَشَجِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ ، قَالَ: أَرْسَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الْمُقَدَّادَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْأَلُهُ عَنِ الرَّجُلِ يَجِدُ الْمَذْيَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَغْسِلُ ذَكَرَهُ ثُمَّ لِيَتَوَضَّأُ."

437 Sulejman ibn Jesar je rekao: "Alija ibn Ebu Talib je Mikdada poslao Božijem Poslaniku ﷺ da ga pita o čovjeku koji primijeti meziju. Poslanik ﷺ odgovorio je: 'Neka opere spolni organ a zatim neka uzme abdest.'"

(٤٣٨) أَخْبَرَنَا عُثْبَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَرِئَ عَلَيَّ مَالِكٍ وَأَنَا أَسْمَعُ عَنْ أَبِي النَّضْرِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ عَنِ الْمُقَدَّادِ بْنِ الْأَسْوَدِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَمْرَهُ أَنْ يُسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الرَّجُلِ إِذَا دَنَا مِنَ الْمَرْأَةِ فَخَرَجَ مِنْهُ الْمَذْيُ، فَإِنَّ عِنْدِي ابْنَتَهُ وَأَنَا أَسْتَحْيِي أَنْ أَسْأَلَهُ فَسَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ: "إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ ذَلِكَ فَلْيُنْضَحْ فَرْجَهُ وَلْيَتَوَضَّأْ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ."

438 Mikdad ibn Esved prenosi da ga je Alija ﷺ zadužio da upita Božijeg Poslanika ﷺ o čovjeku koji osjeti isticanje mezije kada se približi svojoj ženi. "Njegova kćerka je udata za mene i ja se stidim pitati ga o tome", kazuje Alija ﷺ. Onda je Mikdad pitao Božijeg Poslanika ﷺ, a on je odgovorio: "Kada neko od vas to primijeti kod sebe, neka poprskaj vodom svoj spolni organ, a zatim neka uzme abdest kao za namaz."

29- O naredbi uzimanja abdesta nakon spavanja

(٤٣٩) أَخْبَرَنَا عُمَرَانُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ الرَّهْرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيْبِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ فَلَا يَدْخُلُ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ حَتَّى يُفْرِغَ عَلَيْهَا مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي أَيْنَ بَاتَتْ يَدُهُ."

439 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Kada se neko od vas probudi, neka ne stavlja ruku u posudu s vodom prije nego što je polije i opere dva ili tri puta. Niko od vas ne zna gdje mu je ruka bila u toku noći."

(٤٤٠) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا دَاوُدُ عَنْ عَمْرٍو عَنْ كُرَيْبٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: "صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَتَمَّتْ عَنْ يَسَارِهِ فَجَعَلَنِي عَنْ يَمِينِهِ فَصَلَّى ثُمَّ اضْطَجَعَ وَرَقَدَ فَجَاءَهُ الْمُؤَذِّنُ فَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ. (مُخْتَصَرٌ)

440 Ibn Abbas ؓ kazuje: “Jedne noći sam klanjao s Božijim Poslanikom ﷺ, te sam stao s njegove lijeve strane, a on me prebacio na svoju desnu stranu te je nastavio klanjati. Nakon namaza legao je da se malo odmori. Kada mu je došao mujezin, otišao je klanjati i nije obnavljao abdest.”

(٤٤١) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطَّفَاوِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَلْيُنْصَرَفْ وَلْيُرْقَدْ." "

441 Enes ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “Kada se nekome od vas zadrijema u namazu, neka prekine namaz i ode na spavanje.”

30- O uzimanju abdesta nakon doticanja spolnog organa

(٤٤٢) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، يَعْنِي ابْنَ أَبِي بَكْرٍ قَالَ: عَلَى أَثَرِهِ. (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: وَلَمْ أَتِفْتَهُ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ بُسْرَةَ،

قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ مَسَّ فَرْجَهُ
فَلْيَتَوَضَّأْ." (

442 Busra prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Ko dotakne svoj spolni organ neka uzme abdest."

(٤٤٣) أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَوَاءٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ
مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ بُسْرَةَ بِنْتِ صَفْوَانَ، أَنَّ
النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا أَفْضَى أَحَدُكُمْ بِيَدِهِ إِلَى
فَرْجِهِ فَلْيَتَوَضَّأْ."

443 Busra bint Safvan prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Kada neko svojom rukom dotakne spolni organ, neka se abdesti."

(٤٤٤) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ
الزُّبَيْرِ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ الْحَكَمِ، أَنَّهُ قَالَ: "الْوُضُوءُ مِنْ مَسِّ الذَّكَرِ"
فَقَالَ مَرْوَانُ: أَخْبَرْتَنِيهِ بُسْرَةُ بِنْتُ صَفْوَانَ فَأَرْسَلْتُ عُرْوَةَ قَالَتْ:
ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يُتَوَضَّأُ مِنْهُ؟ فَقَالَ:
"مَنْ مَسَّ الذَّكَرَ."

444 Mervan ibn el-Hakem رضي الله عنه prenosi: “Obavezno je uzeti obdest nakon doticanja spolnog organa.” Mervan dalje kazuje: “O tome me je obavijestila Busra bint Safvan.” Urva je nakon toga poslao nekoga kod nje da to provjeri, a ona je odgovorila: “Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم govorio je jednom prilikom o onome što povlači za sobom uzimanje abdesta, pa je naveo i doticanje spolnog organa.”

(٤٤٥) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ بَسْرَةَ بِنْتِ صَفْوَانَ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ مَسَّ ذَكَرَهُ فَلَا يُصَلِّي حَتَّى يَتَوَضَّأَ." (قَالَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ: هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ أَبِيهِ هَذَا الْحَدِيثَ، وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَعْلَمُ.)

445 Busra bint Safvan, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “*Ko dotakne svoj spolni organ neka ne obavlja namaz sve dok ne uzme abdest.*” (Ebu Abdurrahman kaže da Hišam ibn Urva nije čuo ovaj hadis od svoga oca, a Uzvišeni Allah najbolje zna!)

٥- كِتَابُ الصَّلَاةِ

5. KNJIGA O NAMAZU

5. Knjiga o namazu

1- Obaveznost namaza i razlika u lancu prenosilaca u hadisu Enesa ibn Malika i raznolikost njihovih predanja

(٤٤٦) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا هِشَامُ الدَّسْتَوَائِيُّ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ صَعْصَعَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "بَيْنَا أَنَا عِنْدَ الْبَيْتِ بَيْنَ النَّائِمِ وَالْيَقْظَانِ إِذْ أَقْبَلَ أَحَدُ الثَّلَاثَةِ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ فَأَتَيْتُ بِطُسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَلَانَ حِكْمَةً وَإِيمَانًا فَشَقَّ مِنَ النَّخْرِ إِلَى مَرَاقِ الْبَطْنِ فَغَسَلَ الْقَلْبَ بِمَاءٍ زَمْزَمٍ ثُمَّ مَلَأَهُ حِكْمَةً وَإِيمَانًا ثُمَّ أَتَيْتُ بِدَابَّةٍ دُونَ الْبَعْلِ وَفَوْقَ الْحِمَارِ ثُمَّ انْطَلَقْتُ مَعَ جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَتَيْنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَقِيلَ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: جَبْرِيلُ،

قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ. قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ؟ مَرْحَبًا
 بِهِ وَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ، فَاتَّيْتُ عَلَى آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَسَلَّمْتُ
 عَلَيْهِ قَالَ: مَرْحَبًا بِكَ مِنْ ابْنِ وَنَبِيِّ، ثُمَّ أَتَيْنَا السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ قِيلَ:
 مَنْ هَذَا؟ قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ، فَمِثْلُ
 ذَلِكَ، فَاتَّيْتُ عَلَى يَحْيَى وَعِيسَى فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِمَا فَقَالَا:
 مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخِ وَنَبِيِّ، ثُمَّ أَتَيْنَا السَّمَاءَ الثَّلَاثَةَ قِيلَ: مَنْ هَذَا؟
 قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ فَمِثْلُ ذَلِكَ فَاتَّيْتُ
 عَلَى يُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ قَالَ: مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخِ
 وَنَبِيِّ، ثُمَّ أَتَيْنَا السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ فَمِثْلُ ذَلِكَ فَاتَّيْتُ عَلَى إِدْرِيسَ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ: مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخِ وَنَبِيِّ، ثُمَّ
 أَتَيْنَا السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ فَمِثْلُ ذَلِكَ، فَاتَّيْتُ عَلَى هَارُونَ عَلَيْهِ
 السَّلَامُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ قَالَ: مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخِ وَنَبِيِّ، ثُمَّ أَتَيْنَا
 السَّمَاءَ السَّادِسَةَ فَمِثْلُ ذَلِكَ ثُمَّ أَتَيْتُ عَلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ
 فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ: مَرْحَبًا بِكَ مِنْ أَخِ وَنَبِيِّ، فَلَمَّا جَاوَزْتَهُ بَكَى

قِيلَ: مَا يُبْكِيكَ؟ قَالَ: يَا رَبِّ، هَذَا الْغُلَامُ الَّذِي بَعَثَهُ بَعْدِي
 يَدْخُلُ مِنْ أُمَّتِهِ الْجَنَّةَ أَكْثَرَ وَأَفْضَلَ مِمَّا يَدْخُلُ مِنْ أُمَّتِي، ثُمَّ أَتَيْنَا
 السَّمَاءَ السَّابِعَةَ فَمِثْلُ ذَلِكَ، فَاتَّيْتُ عَلَى إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ: مَرْحَبًا بِكَ مِنْ ابْنِ وَبْنِي ثُمَّ رَفَعَ لِي الْبَيْتُ
 الْمَعْمُورُ فَسَأَلْتُ جِبْرِيلَ فَقَالَ: هَذَا الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ يُصَلِّي فِيهِ كُلُّ
 يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلِكٍ فَإِذَا خَرَجُوا مِنْهُ لَمْ يَعُودُوا فِيهِ آخِرَ مَا
 عَلَيْهِمْ. ثُمَّ رَفَعْتُ لِي سِدْرَةَ الْمُنْتَهَى فَإِذَا بَثْقَهَا مِثْلُ قَلَالِ هَجَرَ
 وَإِذَا وَرَقُهَا مِثْلُ آذَانِ الْفِيلَةِ وَإِذَا فِي أَصْلِهَا أَرْبَعَةُ أَنْهَارٍ نَهْرَانِ
 بَاطِنَانِ وَنَهْرَانِ ظَاهِرَانِ فَسَأَلْتُ جِبْرِيلَ فَقَالَ: أَمَّا الْبَاطِنَانِ ففِي
 الْجَنَّةِ، وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ فَالْفُرَاتُ وَالنَّيْلُ، ثُمَّ فُرِضَتْ عَلَيَّ خُمْسُونَ
 صَلَاةً فَاتَّيْتُ عَلَى مُوسَى فَقَالَ: مَا صَنَعْتَ؟ قُلْتُ: فُرِضَتْ
 عَلَيَّ خُمْسُونَ صَلَاةً قَالَ: إِنِّي أَعْلَمُ بِالنَّاسِ مِنْكَ. إِنِّي عَالَجْتُ
 بَنِي إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ وَإِنْ أُمَّتِكَ لَنْ يُطِيقُوا ذَلِكَ فَارْجِعْ إِلَى
 رَبِّكَ فَسَأَلَهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكَ فَرَجَعْتُ إِلَى رَبِّي فَسَأَلْتُهُ أَنْ

يُخَفِّفَ عَنِّي فَجَعَلَهَا أَرْبَعِينَ . ثُمَّ رَجَعْتُ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ
فَقَالَ: مَا صَنَعْتُ؟ قُلْتُ: جَعَلَهَا أَرْبَعِينَ، فَقَالَ لِي مِثْلَ مَقَالَتِهِ
الْأُولَى، فَرَجَعْتُ إِلَى رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فَجَعَلَهَا ثَلَاثِينَ، فَأَثَيْتُ عَلَى
مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخْبَرْتُهُ، فَقَالَ لِي مِثْلَ مَقَالَتِهِ الْأُولَى،
فَرَجَعْتُ إِلَى رَبِّي فَجَعَلَهَا عِشْرِينَ، ثُمَّ عَشْرَةَ، ثُمَّ خَمْسَةَ، فَأَثَيْتُ
عَلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ لِي مِثْلَ مَقَالَتِهِ الْأُولَى، فَقُلْتُ:
إِنِّي أَسْحِي مِنْ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ أَنْ أَرْجِعَ إِلَيْهِ، فَتُودِي أَنْ قَدْ
أَضَيْتُ فَرِيضَتِي وَخَفَنْتُ عَنْ عِبَادِي وَأَجْزِي بِالْحَسَنَةِ عَشْرَ
أَمْثَالِهَا ."

446 Malik ibn S'as'a prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Dok sam bio pored Kabe u nekom stanju između sna i jave, prišao mi je jedan od trojice i donio mi zlatan legen pun mudrosti i vjerovanja. Zatim me raspори od vrha prsa do dna stomaka, oprao mi srce zem-zem vodom, a onda ga napuni mudrošću i vjerovanjem. Potom mi je dovedena neka životinja koja je ličila na nešto između magarca i konja, te sam kренuo sa Džibrilom (جبريل). Kada smo stigli do ovozemaljskog neba, neko upita: 'Ko je to?' 'Džibril', odgovori melek, 'Ko je s tobom?', upitaše ga. 'Muhamed', odgovori on. 'Zar je već

poslan?! Dobro došao, doista je to lijepa posjeta', rekoše. Zatim sam došao do Adema عليه السلام, te sam ga poselamio. Adem عليه السلام odgovori: 'Dobro došao, sine i Vjerovjesniče.' Onda smo se uspeli do drugog neba, te neko upita: 'Ko je to?' 'Džibril', odgovori meleki. 'Ko je s tobom?', upitaše ga. 'Muhamed', odgovori on. Razgovor je tekao kao i na prvom nebu. Potom sam došao do Jahjaa i Isaa, a.s., pa sam ih poselamio. 'Dobro došao, brate i Vjerovjesniče', odgovoriše oni. Nakon toga uspeli smo se do trećeg neba, te je neko upitao: 'Ko je to?' 'Džibril', odgovori meleki. 'Ko je s tobom?', upitaše. 'Muhamed', odgovori on. Onda je razgovor tekao kao i na prethodnom nebu. Te sam došao do Jusufa عليه السلام i poselamio ga. 'Dobro došao, brate i Vjerovjesniče', odgovori on. Zatim smo se uspeli do četvrtog neba, a razgovor je tekao kao i na prethodnom nebu. Tamo sam našao Idrisa عليه السلام i poselamio ga. 'Dobro došao, brate i Vjerovjesniče', odgovorio je on. Onda smo se uspeli na peto nebo, i razgovor je tekao kao i na prethodnom nebu. Tamo sam našao Haruna عليه السلام i poselamio ga. 'Dobro došao, brate i Vjerovjesniče', odgovorio je on. Potom smo se uspeli na šesto nebo, a razgovor je tekao kao i na prethodnom nebu. Tamo sam našao Musaa عليه السلام i poselamio ga. 'Dobro došao, brate i Vjerovjesniče', odgovorio je on. Kada sam se udaljio od njega, on zaplaka. 'Šta te je rasplakalo?', upitan je. 'Gospodaru moj, ovaj mladić kome si darovao poslanstvo nakon mene, iz njegovog umeta ući će u Džennet više sljedbenika nego iz mog umeta.' Zatim smo se uspeli na sedmo nebo, a razgovor je tekao kao i na prethodnom nebu. Tamo sam našao Ibrahima عليه السلام i poselamio ga. 'Dobro došao, sine i Vjerovjesniče', odgovori on. Potom mi je predložen El-

Bejtul-m'amur. 'Šta je ovo?', upitao sam Džibrila. 'To je El-Bejtul-m'amur. U njemu svaki dan klanja sedamdeset hiljada meleka, i kada iz njega izađu, nikada se više ne vraćaju.' Potom mi je predložen Sidretul-munteha. Njegovi plodovi bili su veličine krčaga, a listovi poput slonovog uha. Ispod njega tekle su četiri rijeke: dvije vidljive i dvije nevidljive, pa sam o tome pitao Džibrila عليه السلام. 'Dvije nevidljive rijeke džennetske su rijeke, a ove dvije vidljive su Eufrat i Nil.' Nakon toga mi je propisano pedeset namaza kao obaveza meni i mojim sljedbenicima. Kada sam u povratku prolazio pored Musaa عليه السلام pitao me je šta sam uradio. Rekoh mu da mi je propisano pedeset namaza. Musa عليه السلام odgovori: 'Ja ljude poznajem bolje od tebe i intenzivno sam odgajao Izraelćane. Tvoj umet to neće moći podnijeti, pa se vrati svome Gospodaru i zamoli Ga da to umanji.' Vratio sam se svome Gospodaru i zamolio Ga da smanji broj namaza, te ih je smanjio na četrdeset. Zatim sam ponovo došao do Musaa عليه السلام, a on me upita šta sam uradio. Rekoh mu da je broj smanjen na četrdeset, te mi je on ponovo rekao što i prvi put. Vratio sam se Uzvišenom Gospodaru i On je broj namaza smanjio na trideset. Kada sam došao do Musaa عليه السلام, on me upita šta sam uradio, a ja ga obavijestih o tome. Na to mi reče isto što i prvi put. Vratio sam se svome Gospodaru te ih je smanjio na dvadeset, pa na deset, te na pet. Kada sam došao do Musaa, a.s, on mi reče isto što i prvi put. 'Stidim se ponovo vratiti svome Uzvišenom Gospodaru', rekao mi. Zatim se čuo glas kako kaže: 'Ostavio sam nagradu kao da ih je pedeset i olakšao sam Svojim robovima. A za dobro djelo deseterostruko nagrađujem.'"

(٤٤٧) أَخْبَرَنَا يُوسُفُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي يُوسُفُ بْنُ أَبِي شَهَابٍ، قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ وَابْنُ حَزْمٍ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "فَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيَّ أُمَّتِي خَمْسِينَ صَلَاةً فَرَجَعْتُ بِذَلِكَ حَتَّى أَمَرَ بِمُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: مَا فَرَضَ رَبُّكَ عَلَيَّ أُمَّتِكَ؟ قُلْتُ: فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسِينَ صَلَاةً. قَالَ لِي مُوسَى: فَرَاغِ رَبَّكَ عَزَّ وَجَلَّ، فَإِنَّ أُمَّتَكَ لَا تُطِيقُ ذَلِكَ فَرَاغْتُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فَوَضَعَ شَطْرَهَا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ: رَاجِعِ رَبَّكَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لَا تُطِيقُ ذَلِكَ فَرَاغْتُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فَقَالَ: هِيَ خَمْسٌ وَهِيَ خَمْسُونَ لَا يُبَدِّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى فَقَالَ: رَاجِعِ رَبَّكَ فَقُلْتُ: قَدْ اسْتَحْيَيْتُ مِنْ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ."

447 Enes ibn Malik i Ibn Hazm ﷺ prenose da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Allah ﷻ bio je propisao mome umetu pedeset namaza. U povratku sam prolazio pored Musaa ﷺ, te me on upita: 'Šta je tvoj Gospodar propisao tvome umetu?' 'Propisao je pedeset namaza', odgovorih mu. 'Vrati se svome Gospodaru Uzvišenom, jer tvoj umet to neće moći podnijeti',

reče Musa عليه السلام. Vratio sam se do svoga Gospodara, te je On smanjio određeni broj namaza. Ponovo sam došao do Musaa عليه السلام i obavjestio ga šta se dogodilo, a on mi reče: 'Vrati se svome Gospodaru, jer tvoj umet to neće moći podnijeti.' Vratio sam se svome Gospodaru te mi On reče: 'Njih je pet, ali je nagrada kao za pedeset, Moja se riječ ne mijenja!' Potom sam došao do Musaa عليه السلام, a on mi reče da se ponovo vratim svome Gospodaru. 'Postidio sam se svoga Gospodara Uzvišenog', odgovorio sam."

(٤٤٨) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مَخْلَدٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ
 الْعَزِيزِ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي مَالِكٍ قَالَ قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أُتِيتُ بِدَابَّةٍ فَوْقَ الْحِمَارِ وَدُونَ
 الْبِغْلِ خَطُوهَا عِنْدَ مُنْتَهَى طَرْفِهَا، فَرَكِبْتُ وَمَعِيَ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ
 السَّلَامُ فَسَرْتُ، فَقَالَ: أَنْزِلْ فَصَلِّ، فَفَعَلْتُ، فَقَالَ: أَتَدْرِي أَيْنَ
 صَلَّيْتَ؟ صَلَّيْتُ بِطَيْبَةِ وَإِلَيْهَا الْمُهَاجِرُ ثُمَّ قَالَ: أَنْزِلْ فَصَلِّ،
 فَصَلَّيْتُ، فَقَالَ: أَتَدْرِي أَيْنَ صَلَّيْتَ؟ صَلَّيْتُ بِطُورِ سَيْنَاءَ
 حَيْثُ كَلَّمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ قَالَ: أَنْزِلْ
 فَصَلِّ، فَتَرَلْتُ فَصَلَّيْتُ، فَقَالَ: أَتَدْرِي أَيْنَ صَلَّيْتَ؟ صَلَّيْتُ

بَيْتِ لَحْمٍ حَيْثُ وُلِدَ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ دَخَلْتُ بَيْتَ
الْمَقْدِسِ فَجُمِعَ لِي الْأَنْبِيَاءُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَقَدَّمَنِي جِبْرِيلُ حَتَّى
أَمَّنَهُمْ، ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا، فَإِذَا فِيهَا آدَمُ عَلَيْهِ
السَّلَامُ، ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ، فَإِذَا فِيهَا ابْنَا الْخَالَةِ
عِيسَى وَيَحْيَى عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّلَاثَةِ،
فَإِذَا فِيهَا يُوسُفُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ
فَإِذَا فِيهَا هَارُونُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ
الْخَامِسَةِ فَإِذَا فِيهَا إِدْرِيسُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى
السَّمَاءِ السَّادِسَةِ فَإِذَا فِيهَا مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ صَعِدَ بِي
إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ فَإِذَا فِيهَا إِبْرَاهِيمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ، ثُمَّ صَعِدَ بِي
فَوْقَ سَبْعِ سَمَوَاتٍ فَأَتَيْنَا سِدْرَةَ الْمُنْتَهَى فَفَشَيْتُنِي ضِيَابَةً
فَخَرَرْتُ سَاجِدًا فَقِيلَ لِي: إِنِّي يَوْمَ خَلَقْتُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
فَرَضْتُ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَّكَ خَمْسِينَ صَلَاةً فَقُمْ بِهَا أَنْتَ وَأُمَّكَ.
فَرَجَعْتُ إِلَى إِبْرَاهِيمَ فَلَمْ يَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ ثُمَّ أُثِّبْتُ عَلَى مُوسَى

فَقَالَ: كَمْ فَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَّتِكَ؟ قُلْتُ: خُمْسِينَ صَلَاةً.
 قَالَ: فَإِنَّكَ لَا تَسْتَطِيعُ أَنْ تَقُومَ بِهَا أَنْتَ وَلَا أُمَّتُكَ فَارْجِعْ إِلَى
 رَبِّكَ فَسَأَلَهُ التَّخْفِيفَ فَرَجَعْتُ إِلَى رَبِّي فَخَفَّفَ عَنِّي عَشْرًا ثُمَّ
 أَثْبَتُ مُوسَى فَأَمَرَنِي بِالرُّجُوعِ فَرَجَعْتُ فَخَفَّفَ عَنِّي عَشْرًا ثُمَّ
 رُدَّتْ إِلَيَّ خُمْسَ صَلَوَاتٍ قَالَ: فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسَأَلَهُ التَّخْفِيفَ
 فَإِنَّهُ فَرَضَ عَلَيَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ صَلَاتَيْنِ فَمَا قَامُوا بِهِمَا فَرَجَعْتُ إِلَى
 رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فَسَأَلَهُ التَّخْفِيفَ فَقَالَ: إِنِّي يَوْمَ خَلَقْتُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ فَرَضْتُ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَّتِكَ خُمْسِينَ صَلَاةً فَخُمْسٌ
 بِخُمْسِينَ فَمَقِّمْ بِهَا أَنْتَ وَأُمَّتُكَ فَعَرَفْتُ أَنَّهَا مِنَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى
 صَرِيٌّ فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: ارْجِعْ فَعَرَفْتُ أَنَّهَا
 مِنَ اللَّهِ صَرِيٌّ "أَيَّ حَتْمٍ فَلَمْ أَرْجِعْ."

448 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Dovedena mi je neka životinja čiji je izgled bio kao nešto između mazge i konja. Njen je korak bio koliko doseže pogled. Džibril عليه السلام i ja uzjahali smo je, te smo krenuli. Nakon nekog vremena Džibril عليه السلام reče mi: 'Sjaši i klanjaj ovdje.' Kada sam klanjao, upita me znam li gdje sam klanjao.

'Klanjao si u Tajbi⁽¹⁾, gdje će se činiti Hidžra', reče mi. Nakon nekog vremena opet mi reče da sjašem i klanjam. Kada sam klanjao upita me da li znam gdje sam klanjao? 'Klanjao si na Sinajskoj gori, gdje je Uzvišeni Allah sa Musaom ﷺ razgovarao', reče. Nakon određenog vremena opet reče da sjašem i klanjam. Sjahao sam i klanjao, te me upita znam li gdje sam klanjao. 'Klanjao si u mjestu gdje je rođen Isa ﷺ', reče. Zatim sam ušao u Bejtul-makdis, gdje su bili okupljeni svi vjerovjesnici. Džibril ﷺ postavio me za imama, te sam ih predvodio u namazu. Potom me uzdigao na ovozemaljsko nebo na kojem je bio Adem ﷺ. Zatim smo došli na treće nebo gdje je bio Jusuf ﷺ. Onda smo se uzdigli na drugo nebo na kojem su bili tetići Isaa i Jahja ﷺ. Potom me uzdigao na četvrto nebo, a tamo je bio Harun ﷺ. Nakon toga, uzdigli smo se na peto nebo kad tamo Idris ﷺ. Kada smo stigli na šesto nebo, tamo je bio Musa ﷺ. Na sedmom nebu našao sam Ibrahima ﷺ. Nakon toga, uzdigao me iznad sedam nebesa, te smo došli do Sidretul-muntehaa. Tu me obavila nekačva magla, a ja padoh na sedždu. Zatim mi je rečeno: 'Na dan kada sam stvorio nebesa i Zemlju propisao sam tebi i tvojim sljedbenicima pedeset namaza, pa ih obavljajte ti i tvoji sljedbenici.' U povratku sam prošao pored Ibrahima ﷺ i ništa me nije pitao. Kada sam prolazio pored Musaa ﷺ, upita me: 'Koliko je propisano tebi i tvojim sljedbenicima?' 'Pedeset namaza', odgovorio sam. 'Ni ti ni tvoji sljedbenici to nećete moći izdržati. Vrati se svome Gospodaru i zamoli Ga da ti olakša i

⁽¹⁾ Tajba je jedan od naziva za današnju Medinu Muneveru.

manji broj namaza', reče mi Musa عليه السلام. Vratio sam se, te mi moj Gospodar smanji za deset namaza. Zatim sam došao kod Musaa عليه السلام, a on mi naredi da se opet vratim, što sam i učinio, i bi mi smanjeno za još deset. Tako sam se vraćao sve dok konačan broj nije ostao pet. Musa عليه السلام tada mi reče: 'Vrati se svome Gospodaru i zamoli Ga da umanji broj namaza. Izraelćanima su bila propisana dva namaza, pa nisu izdržali i ispoštovali naređenje.' Vratio sam se svome Gospodaru Uzvišenom i zamolio Ga da umanji broj namaza, na šta mi moj Gospodar reče: 'Na dan kada sam stvorio nebesa i Zemlju, propisao sam tebi i tvojim sljedbenicima pedeset namaza. Ovih pet ima vrijednost kao tih pedeset, pa izvršavajte to što vam je naređeno.' Tada sam shvatio da je to konačna odluka Uzvišenog Allaha. Vratio sam se do Musaa عليه السلام, te mi on reče da se ponovo vratim Gospodaru. S obzirom da sam shvatio da je to konačan sud Allaha عز وجل, nisam se više vraćao."

(٤٤٩) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ قَالَ: حَدَّثَنَا

مَالِكُ بْنُ مَعْوَلٍ عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ عَدِيِّ عَنِ طَلْحَةَ بْنِ مُصَرِّفٍ عَنِ

مُرَّةَ عَنِ عَبْدِ اللَّهِ ، قَالَ: "لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْتَهَى بِهِ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى وَهِيَ فِي السَّمَاءِ

السَّادِسَةِ وَإِلَيْهَا يَنْتَهِي مَا عُرِجَ بِهِ مِنْ تَحْتِهَا وَإِلَيْهَا يَنْتَهِي مَا

أُهْبِطَ بِهِ مِنْ فَوْقِهَا حَتَّى يُقْبِضَ مِنْهَا . قَالَ: ﴿ إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا

يَغْشَى ﴿ قَالَ: فَرَأَسُ مِنْ ذَهَبٍ، فَأُعْطِيَ ثَلَاثًا: الصَّلَوَاتُ
 الْخَمْسُ وَخَوَاتِيمُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَيُغْفَرُ لِمَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِهِ لَا يُشْرِكُ
 بِاللَّهِ شَيْئًا الْمُقْحَمَاتُ. "

449 Abdullah ﷺ prenosi: “Kada je Poslanik ﷺ uzdignut na nebesa, došao je do Sidretul-muntehaa, koji se nalazi na šestom nebu.⁽¹⁾ To je krajnja granica onome što ga je dovelo dotle odozdo, kao i onome što ga je vodilo odozgo, pa bi ga drugi preuzeo. Pokrivali su ga tada zlatni leptiri. Tu su mu darovane tri stvari: pet dnevnih namaza, posljednji ajeti sure El-Bekara i oprost velikih grijeha njegovim sljedbenicima koji ne budu Allahu druge ravnim smatrali.”

2- Gdje je propisan namaz

(٤٥٠) أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ ابْنِ وَهْبٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ
 الْحَارِثِ أَنَّ عَبْدَ رَبِّهِ بْنِ سَعِيدٍ حَدَّثَهُ أَنَّ الْبُنَانِيَّ حَدَّثَهُ عَنْ أَنَسِ
 بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ الصَّلَوَاتِ فُرِضَتْ بِمَكَّةَ وَأَنَّ مَلَكَئِنِ آتَيَا رَسُولَ اللَّهِ

⁽¹⁾ Sidretul-munteha počinje na šestom, a završava na sedmom nebu, tako da ovaj hadis nije u suprotnosti s prethodnim, što bi se moglo pomisliti na prvi pogled.

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَهَبَا بِهِ إِلَى زَمَزَمَ فَشَقَّا بَطْنَهُ وَأَخْرَجَا
حَشْوَهُ فِي طُتٍ مِنْ ذَهَبٍ فَغَسَلَاهُ بِمَاءٍ زَمَزَمَ ثُمَّ كَبَسَا جَوْفَهُ
حِكْمَةً وَعِلْمًا.

450 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi da je namaz propisan u Meki, te da su dva meleka došli Božijem Poslaniku صلى الله عليه وسلم i odveli ga do Zem-zema. Rasporili su mu stomak i izvadivši njegovu nutrinu oprali je zem-zem vodom u zlatnom legenu. Zatim su ga napunili mudrošću i znanjem.

3- Kako je propisan namaz

(٤٥١) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ
عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "أَوَّلَ مَا فُرِضَتِ الصَّلَاةُ رَكْعَتَيْنِ
فَأُقِرَّتْ صَلَاةُ السَّفَرِ وَأُتِمَّتْ صَلَاةُ الْحَضَرِ."

451 Aiša, r.a., je rekla: "Na početku je namaz bio propisan po dva rekata⁽¹⁾, pa je na putu ostao isti a kod kuće je upotpunjen."

⁽¹⁾ Svakako da je akšamski farz izuzetak jer je propisano tri rekata.

(٤٥٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَاشِمٍ الْبَعْلَبَكِيُّ قَالَ: أَتَانَا الْوَلِيدُ قَالَ:
 أَخْبَرَنِي أَبُو عَمْرٍو - يَعْنِي الْأَوْزَاعِيَّ - أَنَّهُ سَأَلَ الزُّهْرِيَّ عَنْ
 صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ قَبْلَ الْهِجْرَةِ إِلَى
 الْمَدِينَةِ قَالَ: أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "فَرَضَ اللَّهُ عَزَّ
 وَجَلَّ الصَّلَاةَ عَلَى رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوَّلَ مَا فَرَضَهَا
 رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ أَتَمَّتْ فِي الْحَضَرِ أَرْبَعًا وَأَقْرَتِ صَلَاةَ السَّفَرِ
 عَلَى الْفَرِيضَةِ الْأُولَى."

452 Aiša, r.a., kaže: "Uzvišeni je Allah na početku Svome Poslaniku ﷺ propisao namaz po dva rekata. Zatim je kod kuće upotpunjen na četiri rekata, a na putu je ostao kao što je bio prvobitno propisan."

(٤٥٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ
 عَائِشَةَ، قَالَتْ: "فَرَضَتِ الصَّلَاةَ رَكْعَتَيْنِ رَكْعَتَيْنِ، فَأَقْرَتِ صَلَاةَ
 السَّفَرِ وَزِيدَ فِي صَلَاةِ الْحَضَرِ."

453 Aiša, r.a., kaže: "Na početku je namaz bio propisan po dva rekata. Zatim je na putu ostao u prvobitnoj formi, a kod kuće je povećan broj rekata."

(٤٥٤) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى وَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَا:
 حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ بُكَيْرِ بْنِ الْأَخْنَسِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ ابْنِ
 عَبَّاسٍ، قَالَ: "فُرِضَتِ الصَّلَاةُ عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْحَضَرِ أَرْبَعًا، وَفِي السَّفَرِ رَكْعَتَيْنِ وَفِي الْخَوْفِ
 رَكْعَةً."

454 Ibn Abbas رضي الله عنه kaže: "Namaz je preko Poslanika صلى الله عليه وسلم propisan četiri rekata kod kuće, dva na putu i jedan u strahu."

(٤٥٥) أَخْبَرَنَا يُونُسُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ:
 حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الشُّعَيْبِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ
 بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ أُمِّئَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ خَالِدِ بْنِ أَسِيدٍ،
 أَنَّهُ قَالَ لِابْنِ عُمَرَ: كَيْفَ تَقْصُرُ الصَّلَاةَ، وَإِنَّمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ:
 ﴿فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ﴾ ؟ فَقَالَ
 ابْنُ عُمَرَ: يَا ابْنَ أَخِي إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 أَنَا وَنَحْنُ ضَلَالٌ، فَعَلَّمَنَا فَكَانَ فِيمَا عَلَّمَنَا أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

أَمَرَنَا أَنْ نُصَلِّيَ رُكْعَتَيْنِ فِي السَّفَرِ. " (قَالَ الشُّعَيْثِيُّ: وَكَانَ
الزُّهْرِيُّ يُحَدِّثُ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ.)

455 Umejja ibn Abdullah ibn Halid ibn Usejd pitao je Ibn Omera رضي الله عنه: “Kako skraćuješ namaz, a Allah ﷻ je rekao: Ibn Omer رضي الله عنه je odgovorio: “O bratiću moj, doista nam je Poslanik ﷺ došao kada smo bili u velikoj zabludi, pa nas je poučio, a od onoga čemu nas je podučio jeste i to da nam Allah naređuje skraćivanje namaza na putu.” Eš-Šuajsi priča: “Zuhri je prenosio ovaj hadis od Abdullaha ibn Ebu Bekra.”

4- Koliko namaza je obavezno u toku dana i noći

(٤٥٦) أَخْبَرَنَا قَتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي سَهْلٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ
طَلْحَةَ بْنَ عُبَيْدِ اللَّهِ، يَقُولُ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَهْلِ نَجْدٍ ثَائِرِ الرَّأْسِ نَسَمِعُ دَوِيَّ صَوْتِهِ وَلَا
نُفْهُمُ مَا يَقُولُ حَتَّى دَنَا، فَاذًا هُوَ يُسْأَلُ عَنِ الْإِسْلَامِ، فَقَالَ لَهُ

⁽¹⁾ En-Nisa', 101.

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "خَمْسُ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ." قَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُنَّ؟ قَالَ: "لَا، إِلَّا أَنْ تَطَّوَعَ." قَالَ: "وَصِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ." قَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهُ؟ قَالَ: "لَا، إِلَّا أَنْ تَطَّوَعَ." وَذَكَرَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الزَّكَاةَ قَالَ: هَلْ عَلَيَّ غَيْرُهَا؟ قَالَ: "لَا، إِلَّا أَنْ تَطَّوَعَ." فَأَدْبَرَ الرَّجُلُ وَهُوَ يَقُولُ: وَاللَّهِ لَا أَزِيدُ عَلَى هَذَا وَلَا أَنْقُصُ مِنْهُ. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَفْلَحَ إِنْ صَدَقَ."

456 Talha ibn Ubejdullah ؓ prenosi da je neki čovjek iz Nedžda došao Božijem Poslaniku ؐ. Kosa mu je bila raščupana, čuli smo njegovu viku, ali ga ništa nismo razumjeli sve dok se nije približio. Priđe i upita Poslanika ؐ o islamu. "Pet namaza u toku dana i noći", reče mu Poslanik ؐ. "Imam li obavezu klanjati neki drugi namaz?", upita "Ne, osim ako nešto dobrovoljno klanjaš", odgovori Poslanik ؐ, i nastavi dalje: "Post mjeseca ramazana." "Ima li još nešto osim toga?", upita. "Ne, osim da nešto dobrovoljno postiš", odgovori Poslanik ؐ. Zatim mu je Poslanik ؐ spomenuo obavezu davanja zekata. Upitao je da li mu je još nešto obaveza, a Poslanik ؐ odgovorio je da nije osim ako nešto dobrovoljno udijeli. Tada se čovjek okrenuo i otišao govoreći: "Tako mi Allaha, ništa na ovo neću dodati niti ću bilo šta od ovoga zapostaviti." Poslanik ؐ reče: "Spašen je ako bude rekao istinu."

(٤٥٧) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا نُوحُ بْنُ قَيْسٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كَمْ اقْتَرَضَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى عِبَادِهِ مِنَ الصَّلَوَاتِ؟ قَالَ: "اقْتَرَضَ اللَّهُ عَلَى عِبَادِهِ صَلَوَاتٍ خَمْسًا." قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ قَبْلَهُنَّ أَوْ بَعْدَهُنَّ شَيْئًا؟ قَالَ: "اقْتَرَضَ اللَّهُ عَلَى عِبَادِهِ صَلَوَاتٍ خَمْسًا." فَحَلَفَ الرَّجُلُ لَا يَزِيدُ عَلَيْهِ شَيْئًا وَلَا يَنْقُصُ مِنْهُ شَيْئًا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنْ صَدَقَ لَيَدْخُلَنَّ الْجَنَّةَ."

457 Enes رضي الله عنه prenosi da je neki čovjek pitao Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم: "O Allahov Poslaniče, koliko je Uzvišeni Allah svojim robovima propisao namaza?" Poslanik صلى الله عليه وسلم je odgovorio: "Allah je Svojim robovima propisao pet namaza." Čovjek je ponovo upitao: "Ima li nešto prije ili poslije?" Poslanik صلى الله عليه وسلم odgovori: "Allah je Svojim robovima propisao pet namaza." Čovjek se zakle da na to neće ništa dodati niti će od toga bilo šta oduzeti. Poslanik صلى الله عليه وسلم tada reče: "Ako je rekao istinu, ući će u Džennet."

5- Davanje prisege na obavljanje pet dnevnih namaza

(٤٥٨) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُسَهَّرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ الْخَوْلَانِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي الْحَبِيبُ الْأَمِينُ عَوْفُ بْنُ مَالِكِ الْأَشْجَعِيُّ، قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "أَلَا تَبَايَعُونَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟" فَرَدَدَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، فَقَدَّمْنَا أَيْدِيَنَا فَبَايَعَنَاهُ، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ بَايَعْنَاكَ، فَعَلَّامٌ؟ قَالَ: "عَلَى أَنْ تَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَالصَّلَاةَ الْخَمْسَ." وَأَسْرَّ كَلِمَةً خَفِيَّةً: "أَنْ لَا تَسْأَلُوا النَّاسَ شَيْئًا."

458 Avf ibn Malik el-Ešdžei rekao je: “Bili smo kod Božijeg Poslanika ﷺ, te on upita: ‘Zar nećete dati prisegu Allahovom Poslaniku ﷺ?’, ponovio je to tri puta. Mi smo pružili svoje ruke i dadasmo mu prisegu. Zatim smo ga upitali: ‘Za šta smo ti dali prisegu, Božiji Poslaniče?’ ‘Prisegli ste da obožavate Allaha i da Mu druga ne pripisujete, da klanjate

pet dnevnih namaza. Potom tihim glasom dodade: *'Da od ljudi ništa ne tražite.'*"⁽¹⁾

6- Redovno obavljanje pet dnevnih namaza

(٤٥٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ عَنْ ابْنِ مُحَيْرِيزٍ، أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي كِنَانَةَ يُدْعَى الْمُخْدَجِيَّ سَمِعَ رَجُلًا بِالشَّامِ - يُكْنَى أَبُو مُحَمَّدٍ - يَقُولُ: الْوَتْرُ وَاجِبٌ، قَالَ الْمُخْدَجِيُّ: فَرَحْتُ إِلَى عِبَادَةِ بْنِ الصَّامِتِ فَأَعْتَرَضْتُ لَهُ وَهُوَ رَائِحٌ إِلَى الْمَجْدِ فَأَخْبَرْتُهُ بِالَّذِي قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ فَقَالَ عِبَادَةُ: كَذَبَ أَبُو مُحَمَّدٍ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "خُمْسُ صَلَوَاتِ كَبُّهُنَّ اللَّهُ عَلَى الْعِبَادِ. مَنْ جَاءَ بِهِنَّ لَمْ يُضَيِّعْ مِنْهُنَّ شَيْئًا اسْتِخْفَافًا بِحَقِّهِنَّ كَانَ لَهُ عِنْدَ

⁽¹⁾Čovjek ne može izbjeći da povremeno od ljudi zatraži pomoć, i to nije zabranjeno, ali je Allah ﷻ prvi kome se dovom treba obratiti za neku potrebu, pa tek onda ljudima. Hadis bi mogao biti i poruka da u tome imamo mjeru i sačuvamo svoje dostojanstvo.

اللَّهُ عَهْدٌ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ وَمَنْ لَمْ يَأْتِ بِهِنَّ فَلَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ
عَهْدٌ، إِنْ شَاءَ عَذَّبَهُ، وَإِنْ شَاءَ أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ.

459 Ibn Muhajriz رحمه الله prenosi da je neki čovjek iz plemena Benu Kinana po imenu el-Muhdedži u Šamu čuo čovjeka po imenu Ebu Muhammed da kaže kako je vitr obavezno klanjati. El-Muhdedži dalje priča: “Zatim sam otišao do Ubade ibn Samita i našao ga na putu za mesdžid, te mu rekoh što sam čuo od Ebu Muhameda. Tada Ubada reče: ‘Slagao je Ebu Muhammed! Čuo sam Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: ‘*Ko bude obavljao pet dnevnih namaza koje je Allah propisao Svojim robovima, i ništa od toga namjerno ne bude oduzimao, ima obećanje od Allaha da će ga uvesti u Džennet. A ko ih ne bude obavljao nema nikakvo obećanje od Allaha, ako bude želio, kaznit će ga, a ako bude želio uvest će ga u Džennet.*’”

7- Vrijednost pet dnevnih namaza

(٤٦٠) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ الْهَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ
إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يُغْتَسَلُ مِنْهُ
كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ هَلْ يُبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ؟" قَالُوا: لَا يَبْقَى

مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ، قَالَ: "فَكَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ
بِهِنَّ الْخَطَايَا."

460 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Šta mislite kada bi neko od vas imao rijeku koja protječe pored njegovih vrata i kada bi se svaki dan po pet puta kupao u njoj, da li bi na njemu ostalo imalo prljavštine?" "Ne bi ostalo na njemu nimalo prljavštine", odgovoriše prisutni. "To je poput pet dnevnih namaza kojima Allah عز وجل briše grijeh", reče Poslanik صلى الله عليه وسلم.

٨- بَابُ الْحُكْمِ فِي تَارِكِ الصَّلَاةِ

8- Propis o onome ko je napustio namaz

(٤٦١) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ
الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ الْعَهْدَ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ
الصَّلَاةُ فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ."

461 Abdullah ibn Burejda prenosi od svoga oca رضي الله عنه da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Zavjet koji razlikuje nas i

nevjernike jeste namaz, pa ko ga ostavi, krenuo je u nevjerstvo.”⁽¹⁾

(٤٦٢) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ
عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ: "لَيْسَ بَيْنَ الْعَبْدِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ إِلَّا تَرْكُ الصَّلَاةِ."

462 Džabir رضي الله عنه prenosi da je Poslanik ﷺ rekao: "Između čovjeka i nevjerovanja stoji samo napuštanje namaza."

9- Polaganje računa za namaz

(٤٦٣) أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: حَدَّثَنَا هَارُونُ - هُوَ ابْنُ إِسْمَاعِيلَ
الْخَزَّازُ - قَالَ: حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ حُرَيْثِ
بْنِ قَبِيصَةَ، قَالَ: قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ قَالَ: قُلْتُ: اللَّهُمَّ يَسِّرْ لِي

⁽¹⁾ Ahmed ibn Hanbel ovaj hadis prihvata u doslovnom značenju i smatra da osoba koja potpuno prestane s obavljanjem namaza postaje nevjernikom. Međutim, Ebu Hanifa i velik broj drugih učenjaka smatraju kako se ovaj hadis odnosi samo na osobu koja napusti namaz negirajući ga kao obavezu, dok osoba koja ga prihvata kao obavezu, ali ga ne izvršava iz lijenosti i nemara postaje veliki grešnik, ostajući u islamu.

جَلِيسًا صَالِحًا، فَجَلَسْتُ إِلَى أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ:
 فَقُلْتُ: إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يُيَسِّرَ لِي جَلِيسًا صَالِحًا،
 فَحَدَّثَنِي بِحَدِيثٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَنْفَعَنِي بِهِ. قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ بِصَلَاتِهِ فَإِنْ
 صَلَحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَأَنْجَحَ، وَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ."
 (قَالَ هَمَّامٌ: لَا أَدْرِي هَذَا مِنْ كَلَامِ قَتَادَةَ، أَوْ مِنَ الرَّوَايَةِ "فَإِنْ
 اتَّقَصَ مِنْ فَرِيضَتِهِ شَيْءٌ" قَالَ: انظُرُوا هَلْ لِعَبْدِي مِنْ تَطَوُّعٍ
 فَيُكَمِّلُ بِهِ مَا نَقَصَ مِنَ الْفَرِيضَةِ ثُمَّ يَكُونُ سَائِرُ عَمَلِهِ عَلَى نَحْوِ
 ذَلِكَ. "خَالَفَهُ أَبُو الْعَوَّامِ.)

463 Hurejs ibn Kabisa prenosi: "Kada sam doputovao u Medinu, zamolio sam Allaha ﷻ riječima: 'Gospodaru moj, uputi me na dobrog sagovornika.' Desilo se da sam sjeo do Ebu Hurejre ؓ, te sam mu se obratio: 'Zamolio sam Uzvišenog Allaha da me uputi na dobrog sagovornika, pa me obavijesti o nečemu što si čuo od Božijeg Poslanika ﷺ, možda Allah dā da se okoristim time.' Ebu Hurejre ؓ potom reče: 'Čuo sam Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: 'Prva stvar za koju će rob polagati račun jeste namaz. Ako on bude ispravan,

uspio je i spasio se, a ako ne bude ispravan, propao je.””
 Hemmam kaže da ne zna jesu li sljedeće riječi Katadine ili je to dio hadisa: “Ako bude nedostajalo farz-namaza, reći će se: ‘Pogledajte ima li Moj rob nešto od dobrovoljnih namaza.’ Tada će se ono što nedostaje od farzova dopuniti nafilem. Zatim će ostala njegova djela biti tretirana na isti način.” Ebu el-Avvam se ne slaže sa Hemmamom.

(٤٦٤) أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبٌ - يَعْنِي ابْنَ بَيَانَ بْنِ زِيَادٍ
 بْنِ مَيْمُونٍ - قَالَ: كَبَّ عَلِيُّ بْنُ الْمَدِينِيِّ عَنْهُ. أَخْبَرَنَا أَبُو الْعَوَّامِ
 عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ
 النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ
 الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَلَاتُهُ، فَإِنْ وُجِدَتْ تَامَةً كُتِبَتْ تَامَةً، وَإِنْ كَانَ
 اتَّقَصَّ مِنْهَا شَيْءٌ قَالَ: انظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ لَهُ مِنْ تَطَوُّعٍ يُكَمِّلُ لَهُ
 مَا ضَيَّعَ مِنْ فَرِيضَةٍ مِنْ تَطَوُّعِهِ ثُمَّ سَائِرُ الْأَعْمَالِ تَجْرِي عَلَى
 حَسَبِ ذَلِكَ."

464 Ebu Hurejra ﷺ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “Prva stvar za koju će rob polagati račun na Sudnjem danu jeste njegov namaz, pa ako bude potpun bit će upisan potpunim, a ako od namaza bude nedostajalo nešto, reći će se: ‘Pogledajte ima li dobrovoljnog namaza da se njime upotpuni

ono što je propustio od farza.' Zatim će sva ostala djela biti isto tretirana."

(٤٦٥) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ، حَدَّثَنَا
 حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنِ الْأَزْرَقِ بْنِ قَيْسٍ عَنِ يَحْيَى بْنِ يَعْمَرَ عَنْ أَبِي
 هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "أَوَّلُ مَا
 يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ صَلَاتُهُ، فَإِنْ كَانَ أَكْمَلَهَا، وَإِلَّا قَالَ اللَّهُ عَزَّ
 وَجَلَّ: انظُرُوا لِعِبْدِي مَنْ تَطَوَّعَ، فَإِنْ وَجِدَ لَهُ تَطَوُّعًا قَالَ: أَكْمَلُوا
 بِهِ الْفَرِيضَةَ."

465 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi od Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم da je rekao: "Prvo za što će rob biti pitan je njegov namaz. Ako ne bude potpun, Allah عز وجل će reći: 'Vidite ima li Moj rob nešto od dobrovoljnih namaza.' Ako bude imao dobrovoljnog namaza, reći će se: 'Dodajte i upotpunite time njegove farzove.'"

10- O nagradi za obavljanje namaza

(٤٦٦) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَانَ بْنِ أَبِي صَفْوَانَ الثَّقَفِيِّ حَدَّثَنَا بِهِزُ بْنُ
 أَسَدٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبُوهُ
 عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُمَا سَمِعَا مُوسَى بْنَ طَلْحَةَ يُحَدِّثُ عَنْ
 أَبِي أَيُّوبَ، أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي
 الْجَنَّةَ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا
 تُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصِلَ الرَّحِمَ.
 ذَرَهَا". (كَأَنَّهُ كَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ .)

466 Ebu Ejjub ؓ prenosi da je neki čovjek upitao Božijeg Poslanika ﷺ: "O Božiji Poslaniče, obavijesti me o djelu koje će me uvesti u Džennet." Poslanik ﷺ odgovorio je: "Obožavaj Allaha i nemoj Mu druga pripisivati, obavljaš namaz, daji zekāt i čuvaj rodbinske veze, a sada je pusti." (Kao da je Poslanik ﷺ bio na devu.)⁽¹⁾

⁽¹⁾ Čovjek je za vrijeme postavljanja pitanja pridržavao povodac Poslanikove ﷺ deve, te je Poslanik ﷺ nakon odgovora tražio da mu pusti devu.

11- Broj rekata podne-namaza kada se klanja kod kuće

(٤٦٧) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ الْمُنْكَدِرِ وَأَبِرَاهِيمَ بْنِ مَيْسَرَةَ سَمِعَا أَنَسًا، قَالَ: "صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ بِالْمَدِينَةِ أَرْبَعًا وَبِذِي الْحَلِيفَةِ الْعَصْرَ رَكْعَتَيْنِ."

467 Enes رضي الله عنه je rekao: "Klanjao sam s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم podne u Medini četiri rekata, a ikindiju u Zul-Hulejfi dva rekata."

12- Podne-namaz na putu

(٤٦٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَمُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ بْنِ عُثَيْبَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا جُحَيْفَةَ، قَالَ: "خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْهَاجِرَةِ. قَالَ ابْنُ الْمُثَنَّى: إِلَى الْبَطْحَاءِ فَوَضَّأَ وَصَلَّى الظُّهْرَ رَكْعَتَيْنِ وَالْعَصْرَ رَكْعَتَيْنِ وَبَيْنَ يَدَيْهِ عَنْرَةٌ."

468 Ebu Džuhajfa ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ jednom prilikom oko podne otišao u Bathu. Tamo je abdestio i klanjao podne i ikindiju skraćeno po dva rekata.⁽¹⁾ Ispred njega bilo je pobodeno koplje dok je klanjao.

13- O vrijednosti ikindija-namaza

(٤٦٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا وَكَيْعٌ حَدَّثَنَا مِسْعَرٌ وَابْنُ أَبِي خَالِدٍ وَالْبُخَيْرِيُّ بْنُ أَبِي الْبُخَيْرِيِّ كُلُّهُمْ سَمِعُوهُ مِنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عُمَارَةَ بْنِ رُوَيْبَةَ الثَّقَفِيِّ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "لَنْ يَلِجَ النَّارَ مَنْ صَلَّى قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا."

469 Ebu Bekr ؓ ibn Umara ibn Ruvejba es-Sekafi prenosi od svoga oca da je čuo Božijeg Poslanika ﷺ kako je rekao: "U vatru neće ući onaj ko bude klanjao prije izlaska i prije zalaska sunca."

⁽¹⁾ Putnik ima olakšicu da na putu četverorekatne farzove klanja po dva rekata.

14- Redovno obavljanje ikindija-namaza

(٤٧٠) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنِ الْقَعْقَاعِ بْنِ حَكِيمٍ
عَنْ أَبِي يُونُسَ، مَوْلَى عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ: "أَمَرْتَنِي عَائِشَةُ أَنْ أَكْتُبَ لَهَا مُصْحَفًا فَقَالَتْ: إِذَا بَلَغْتَ
هَذِهِ آيَةَ فَادْنِي: ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ
الْوُسْطَى﴾ (البقرة، الآية: ٢٣٨). فَلَمَّا بَلَغْتَهَا آذَنْتَهَا، فَأَمَلْتُ
عَلَيَّ: ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَصَلَاةِ
الْعَصْرِ وَقُومُوا لِلَّهِ قَاتِنِينَ﴾ ثُمَّ قَالَتْ: سَمِعْتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

470 Ebu Junus, Aišin oslobođeni rob, prenosi: "Aiša mi je naredila da joj prepisem Mushaf, pa mi reče: 'Obavijesti me kada dođeš do ovog ajeta:

Kada sam stigao do tog ajeta obavijestio sam je, te mi je ona izdiktirala i sljedeće:

(1) El-Bekara, 238.

Zatim je rekla: ‘Ovo sam čula od Božijeg Poslanika ﷺ.’”

(٤٧١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ قَالَ: أَخْبَرَنِي قَتَادَةُ عَنْ أَبِي حَسَّانَ عَنْ عُبَيْدَةَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "شَغَلُونَا عَنِ الصَّلَاةِ الْوُسْطَى حَتَّى غَرَبَتِ الشَّمْسُ."

471 Alija ﷺ prenosi od Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: “*Odvrtili su nas od srednjeg namaza sve dok nije zašlo sunce.*”

15- Ko ostavi ikindija-namaz

(٤٧٢) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو الْمَلِيحِ، قَالَ: كُنَّا مَعَ بُرَيْدَةَ فِي يَوْمٍ ذِي غَيْمٍ فَقَالَ: بَكُرُوا بِالصَّلَاةِ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ فَقَدْ حَبَطَ عَمَلُهُ."

472 Ebu el-Melih ؓ prenosi: "Jednog oblačnog dana bili smo s Burejdom, te je on rekao: 'Požurite s namazom, doista je Božiji Poslanik ؓ rekao: 'Ko ostavi ikindija-namaz, djela će mu propasti.'"(1)

16- Broj rekata ikindijskog farza kod kuće

(٤٧٣) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا مَنْصُورُ بْنُ زَادَانَ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي الصَّدِيقِ التَّاجِي عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: كُنَّا نَحْرُزُ قِيَامَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ فَحَزَرْنَا قِيَامَهُ فِي الظُّهْرِ قَدْرَ ثَلَاثِينَ آيَةً قَدْرَ سُورَةِ السَّجْدَةِ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ وَفِي الْأُخْرَيَيْنِ عَلَى النِّصْفِ مِنْ ذَلِكَ وَحَزَرْنَا قِيَامَهُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ مِنَ الْعَصْرِ عَلَى قَدْرِ الْأُخْرَيَيْنِ مِنَ الظُّهْرِ وَحَزَرْنَا قِيَامَهُ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الْأُخْرَيَيْنِ مِنَ الْعَصْرِ عَلَى النِّصْفِ مِنْ ذَلِكَ ."

(1) Ove riječi razumijemo kao opomenu i zastrašivanje kako ne bismo propustili ikindija-namaz (čovjek je u to doba umoran od dnevnih poslova i sklon je izostavljanju ikindije), a ne kao informaciju da nam zbog jednog namaza propadaju sva naša djela.

473 Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه prenosi: “Računali smo koliko Poslanik ﷺ stoji na kijamu podnevskeg i ikindijskog farza, pa smo izračunali da je njegov kijam na podne-namazu na prva dva rekata u dužini trideset ajeta, otprilike kolika je sura Es-Sedžda. Na zadnja dva rekata to je iznosilo pola od toga. Njegovo stajanje na prva dva rekata ikindija-namaza bilo je dužine stajanja na zadnja dva rekata podne-namaza, dok je stajanje na zadnja dva rekata ikindije bilo upola kraće.”

(٤٧٤) أَخْبَرَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ أَبِي عَوَانَةَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ زَادَانَ عَنْ الْوَلِيدِ أَبِي بَشْرٍ عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ فِي الظُّهْرِ فَيَقْرَأُ قَدْرَ ثَلَاثِينَ آيَةً فِي كُلِّ رُكْعَةٍ ثُمَّ يَقُومُ فِي العَصْرِ فِي الرُّكْعَتَيْنِ الْأُولَيْنِ قَدْرَ خُمْسِ عَشْرَةِ آيَةٍ."

474 Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ na stajanju podne-namaza učio u dužini od trideset ajeta na svakom rekatu. Na ikindija-namazu njegovo stajanje na prva dva rekata bilo je dužine petnaest ajeta.

17- Broj rekata ikindijskog farza na putovanju

(٤٧٥) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قَلَابَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، "أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الظُّهْرَ بِالْمَدِينَةِ أَرْبَعًا وَصَلَّى الْعَصْرَ بِذِي الْحُلَيْفَةِ رَكْعَتَيْنِ."

475 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao četiri rekata podne-namaza u Medini, a u Zul-Hulejfi dva rekata ikindija-namaza.⁽¹⁾

(٤٧٦) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ حَيَّوَةَ بْنِ شَرِيحٍ قَالَ: أَبَانًا جَعْفَرُ بْنُ رَبِيعَةَ أَنَّ عِرَاكَ بْنَ مَالِكٍ حَدَّثَهُ: أَنَّ نَوْفَلَ بْنَ مُعَاوِيَةَ، حَدَّثَهُ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ فَاتَتْهُ صَلَاةُ الْعَصْرِ فَكَانَ مَا وَرَأَاهُ وَمَالَهُ." قَالَ عِرَاكَ: وَأَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ

⁽¹⁾ Osoba koja je musafir na putu skraćuje četverorekatne farzove na dva rekata. To je olakšica od Uzvišenog Allaha.

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ فَاتَهُ صَلَاةُ الْعَصْرِ فَكَانَ مَا
وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ." خَالَفَهُ يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ.

476 Nevfel ibn Muavija ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Kome prođe ikindija-namaz kao da je lišen svoje porodice i imetka." Abdullah ibn Omer ؓ prenosi od Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: "Kome prođe ikindija namaz, kao da je lišen svoje porodice i imetka." Jezid ibn ebu Habib ima drukčije mišljenje o ovom predanju.

(٤٧٧) أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ حَمَّادٍ زُغْبَةُ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي
حَبِيبٍ عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ بَلَغَهُ: أَنَّ ثَوْفَلَ بْنَ مُعَاوِيَةَ، قَالَ:
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مِنَ الصَّلَاةِ
صَلَاةٌ مَنْ فَاتَهُ فَكَانَ مَا وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ." قَالَ ابْنُ عُمَرَ: سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "هِيَ صَلَاةُ الْعَصْرِ."
خَالَفَهُ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ.

477 Nevfel ibn Muavija prenosi kako je čuo Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: "Među namazima ima jedan koji kada ga neko propusti kao da je lišen porodice i imetka." Ibn Omer ؓ prenosi kako je čuo Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: "To je ikindija namaz." Muhamed ibn Ishak se o pitanju predaje ovoga hadisa ne slaže sa Lejsom.

(٤٧٨) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي عَمِّي قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ: حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عِرَاكِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: "سَمِعْتُ نُوْفَلَ بْنَ مُعَاوِيَةَ يَقُولُ: صَلَاةٌ مِنْ فَاتَتَهُ فَكَأَنَّمَا وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ." قَالَ ابْنُ عُمَرَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "هِيَ صَلَاةُ الْعَصْرِ."

478 Nevfel ibn Muavija prenosi: "Ko propusti određeni namaz kao da je lišen svoje porodice i imetka." Ibn Omer رضي الله عنه prenosi kako je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Taj namaz je ikindija."

18- Poglavlje o akšam-namazu

(٤٧٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَلْمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ، قَالَ: رَأَيْتُ سَعِيدَ بْنَ جُبَيْرٍ بِجَمْعٍ أَقَامَ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ ثَلَاثَ رَكَعَاتٍ ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى يَعْْنِي الْعِشَاءَ رَكَعَتَيْنِ

ثُمَّ ذَكَرَ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ صَنَعَ بِهِمْ مِثْلَ ذَلِكَ فِي ذَلِكَ الْمَكَانِ، وَذَكَرَ
 أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَنَعَ مِثْلَ ذَلِكَ فِي ذَلِكَ
 الْمَكَانِ.

479 Selema ibn Kuhejl prenosi da je vidio Seida ibn Džubejra na Muzdelifi, proučio je ikamet i klanjao tri rekata akšam-namaza, a zatim je ponovo proučio ikamet i klanjao dva rekata jacija-namaza. Potom je kazao da je Ibn Omer رضي الله عنه na ovom mjestu isto ovako učinio, spominjući da je i Božiji Poslanik ﷺ na ovom mjestu uradio isto ovako.⁽¹⁾

19- O vrijednosti jacija-namaza

(٤٨٠) أَخْبَرَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ نَصْرِ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا
 مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ عُرْوَةَ عَنِ عَائِشَةَ، قَالَتْ: أَعْتَمَ رَسُولُ اللَّهِ

⁽¹⁾ Postoji više vjerodostojnih hadisa iz kojih vidimo kako je Poslanik ﷺ na putu spajao podne i ikindiju, bilo u podnevskom ili ikindijskom vaktu, te akšam i jaciju u akšamskom ili jacijskom vaktu. Tada se klanjaju samo farz-namazi, s tim da se četverorekatni farzovi skrate na dva rekata. Imajući na umu da neki učenjaci, pa i oni hanefijskog mezheba, ne dozvoljavaju spajanje namaza osim u vrijeme hadža na Arefatu i Muzdelifi, bilo bi bolje da se ta olakšica spajanja koristi samo kada postoji stvarna potreba za spajanjem.

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْعِشَاءِ حَتَّى نَادَاهُ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 نَامَ التَّسَاءُ وَالصَّبِيَانُ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَقَالَ: "إِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ يُصَلِّي هَذِهِ الصَّلَاةَ غَيْرِكُمْ." وَلَمْ يَكُنْ
 يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ يُصَلِّي غَيْرَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ.

480 Aiša, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ jednom prilikom odgodio jacija-namaz duboko u noć, te mu je Omer rekao: "Žene i djeca pospaše." Nakon toga Poslanik ﷺ izašao je i rekao: "Doista, niko osim vas sada ne čeka ovaj namaz." U to vrijeme namaz su obavljali samo stanovnici Medine.

20- Klanjanje jacija-namaza na putovanju

(٤٨١) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا بَهْزُ بْنُ أَسَدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا
 شُعْبَةُ قَالَ: أَخْبَرَنِي الْحَكَمُ، قَالَ: صَلَّى بِنَا سَعِيدٍ بْنُ جُبَيْرٍ
 بِجَمْعِ الْمَغْرِبِ ثَلَاثًا بِإِقَامَةٍ، ثُمَّ سَلَّمَ ثُمَّ صَلَّى الْعِشَاءَ رَكَعَيْنِ ثُمَّ
 ذَكَرَ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ فَعَلَ ذَلِكَ، وَذَكَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَ ذَلِكَ.

481 El-Hakem prenosi da je Seid ibn Džubejr spojio namaze tako što je nakon proučenog ikameta klanjao tri rekata akšam-namaza, a zatim je klanjao dva rekata jacija-namaza. Potom je rekao da je i Abdullah ibn Omer رضي الله عنه isto ovako uradio spominjući kako je tako radio i Poslanik ﷺ.

(٤٨٢) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ يَزِيدَ حَدَّثَنَا بِهِزُ بْنُ أَسَدٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا
 سَلَمَةُ بْنُ كَهَيْلٍ قَالَ: سَمِعْتُ سَعِيدَ بْنَ جُبَيْرٍ، قَالَ: رَأَيْتُ عَبْدَ
 اللَّهِ بْنَ عُمَرَ صَلَّى بِجَمْعٍ فَأَقَامَ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ ثَلَاثًا ثُمَّ صَلَّى
 الْعِشَاءَ رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ قَالَ: هَكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ فِي هَذَا الْمَكَانِ."

482 Seid ibn Džubejr prenosi: “Vidio sam Abdullaha ibn Omera رضي الله عنه kako klanja na Muzdelifi. Proučio je ikamet i klanjao tri rekata akšam-namaza, a potom je klanjao dva rekata jacija-namaza. Na kraju je rekao: ‘Vidio sam Božijeg Poslanika ﷺ kako na ovom mjestu isto ovako čini.’”

21- Vrijednosti namaza u džematu

(٤٨٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي
 هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يَتَعَاقِبُونَ"

فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ
 وَصَلَاةِ الْعَصْرِ ثُمَّ يَعْرُجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ فَيَسْأَلُهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ:
 كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي؟ فَيَقُولُونَ: تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ وَأَتَيْنَاهُمْ
 وَهُمْ يُصَلُّونَ."

483 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Kod vas se smjenjuju meleki noći i meleki dana. Sastanu se u doba sabahskog i ikindijskog namaza. Potom se uzdižu oni koji su kod vas boravili, i Allah ih pita, a On bolje zna od njih: 'U kakvom ste stanju ostavili robove Moje?' 'Ostavili smo ih kako klanjaju namaz, a kada smo došli, također su klanjali.'"

(٤٨٤) أَخْبَرَنَا كَثِيرٌ بْنُ عَبِيدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ عَنِ الزُّبَيْدِيِّ عَنِ
 الزُّهْرِيِّ عَنِ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "تَفْضُلُ صَلَاةِ الْجَمْعِ عَلَى صَلَاةِ
 أَحَدِكُمْ وَحْدَهُ بِخَمْسَةِ وَعِشْرِينَ جُزْءًا وَيَجْتَمِعُ مَلَائِكَةُ اللَّيْلِ
 وَالنَّهَارِ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ وَقَرَأُوا مِنْ شِئْنِ: ﴿وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ
 قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾."

484 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “*Namaz klanjan u džematu vredniji je dvadeset i pet puta od namaza koji neko od vas klanja u svojoj kući. Meleki dana i noći sastaju se na sabah-namazu. Sjetite se ajeta:*

(٤٨٥) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَيَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَا: حَدَّثَنَا يَحْيَى
 بْنُ سَعِيدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ عُمَارَةَ بْنُ
 رُوَيْبَةَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 يَقُولُ: "لَا يَلْجُ النَّارَ أَحَدٌ صَلَّى قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ أَنْ
 تَغْرُبَ."

485 Ebu Bekr ibn Umara ibn Ruvejba prenosi od svoga oca رضي الله عنه da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “*Neće ući u vatru onaj ko klanja namaz prije izlaska i prije zalaska sunca.*”

(1) El-Isra', 78.

22- O naredbi okretanja prema kibli

(٤٨٦) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا سُوَيْبَانُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ: "صَلَّيْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ بَيْتِ الْمُقَدَّسِ سِتَّةَ عَشَرَ شَهْرًا"، أَوْ: "سَبْعَةَ عَشَرَ شَهْرًا"، شَكََّ سُوَيْبَانُ، "وَصَرَفَ إِلَى الْقِبْلَةِ."

486 El-Bera رضي الله عنه prenosi: "Klanjali smo s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم okrećući se prema Bejtul-makdisu šesnaest ili sedamnaest mjeseci" (Sufjan nije bio siguran), "a zatim je naredeno okretanje prema kibli."

(٤٨٧) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ يُوسُفَ الْأَزْرُقُ عَنْ زَكَرِيَّا بْنِ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ، قَالَ: "قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ فَصَلَّى نَحْوَ بَيْتِ الْمُقَدَّسِ سِتَّةَ عَشَرَ شَهْرًا ثُمَّ إِنَّهُ وَجَّهَ إِلَى الْكُعْبَةِ فَمَرَّ رَجُلٌ قَدْ كَانَ صَلَّى مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ"

وَسَلَّمَ عَلَى قَوْمٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ وَجَّهَ إِلَى الْكَعْبَةِ فَانْحَرَفُوا إِلَى الْكَعْبَةِ.

487 El-Bera ibn Azib ؓ kazuje: “Kada je Božiji Poslanik ﷺ došao u Medinu, klanjao je šesnaest mjeseci okrećući se prema Bejtul-makdisu, a zatim je došla naredba okretanja prema Kabi. Tada je neki čovjek došao od Poslanika ﷺ i prošao pored Ensarija koji su klanjali, pa im je rekao: ‘Svjedočim da je Allahov Poslanik ﷺ primio naredbu okretanja prema Kabi.’ Tada se oni okrenuše prema Kabi.”

23- Kada je dozvoljeno klanjati ne okrećući se prema kibli

(٤٨٨) أَخْبَرَنَا عِيسَى بْنُ حَمَادٍ زُعْبَةُ وَأَحْمَدُ بْنُ عَمْرٍو بْنِ السَّرْحِ
وَالْحَارِثُ بْنُ سُكَيْنٍ قَرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنِ ابْنِ
وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: كَانَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسَبِّحُ عَلَى الرَّاحِلَةِ قَبْلَ أَيِّ
وَجْهِ تَوَجَّهَ وَيُوتِرُ عَلَيْهَا غَيْرَ أَنَّهُ لَا يُصَلِّي عَلَيْهَا الْمَكْتُوبَةَ.

488 Salim prenosi od svoga oca ؓ da je rekao: “Božiji Poslanik ﷺ klanjao je nafilu i vitr na jahalici dok se ona okretala na razne strane. Farz-namaze nije klanjao na jahalici.”

(٤٨٩) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى عَنْ يَحْيَى عَنْ عَبْدِ
 الْمَلِكِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: "كَانَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى دَابَّتِهِ وَهُوَ مُقْبِلٌ
 مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ وَفِيهِ أُثْرِلْتُ: ﴿فَأَيْنَمَا تُولُوا فَتَمَّ وَجْهُ
 اللَّهِ﴾".

489 Ibn Omer ؓ kazuje: "Poslanik ﷺ klanjao je na svojoj jahalici vraćajući se iz Meke u Medinu okrenut u tom pravcu. Tim je povodom objavljen ajet:

(٤٩٠) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ
 عُمَرَ، قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى
 رَاحِلَتِهِ فِي السَّفَرِ حَيْثُمَا تَوَجَّهَتْ بِهِ." قَالَ مَالِكٌ: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ
 ابْنُ دِينَارٍ: وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ يَفْعَلُ ذَلِكَ.

490 Ibn Omer ؓ pripovijeda: "Poslanik ﷺ klanjao je u toku putovanja na svojoj jahalici okrenut tamo gdje bi se jahalica okrenula." Malik kazuje da je Abdullah ibn Dinar rekao: "Ibn Omer činio je isto to."

⁽¹⁾ El-Bekara, 115.

24- O uočavanju greške nakon ulaganja truda

(٤٩١) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: "بَيْنَمَا النَّاسُ بِقُبَاءٍ فِي صَلَاةِ الصُّبْحِ جَاءَهُمْ آتٌ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ أَنْزَلَ عَلَيْهِ اللَّيْلَةَ وَقَدْ أُمِرَ أَنْ يَسْتَقْبِلَ الْكُعْبَةَ فَسَتَقْبِلُوهَا وَكَانَتْ وَجُوهُهُمْ إِلَى الشَّامِ فَاسْتَدَارُوا إِلَى الْكُعْبَةِ."

491 Ibn Omer رضي الله عنه pripovijeda: “Dok su ljudi u Kubau klanjali-sabah namaz, došao im je neki čovjek i rekao: ‘Poslaniku صلى الله عليه وسلم objavljena je prošle noći naredba okretanja prema Kabi, pa i vi to učinite.’ Lica su im bila okrenuta prema Šamu, te se okrenuše prema Kabi.”⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ako se čovjek potruđi da nađe kiblu i da klanja prema njoj, pa u namazu sazna da je pogriješio, nije dužan prekidati namaz, nego će se okrenuti u ispravnom pravcu i nastaviti s namazom. Ako bi to saznao nakon završetka namaza, također ga nije dužan obnavljati, ali može ako to želi. S druge strane, ako bi klanjao “napamet”, bez imalo razmišljanja ili ispitivanja, namaz mu neće biti ispravan, makar bio okrenut prema kibli. Razlog je taj što se u namaz ne smije ulaziti dok se ne utvrdi nastup namaskog vakta i pravac kible.

٦- كِتَابُ الْمَوَاقِيْتِ

6. KNJIGA O NAMASKIM
VREMENIMA

6. Knjiga o namaskim vremenima

1- Prvo poglavlje

(٤٩٢) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ، أَنَّ
عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ أَخْرَجَ الْعَصْرَ شَيْئًا فَقَالَ لَهُ عُروَةُ: أَمَا إِنَّ
جُبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَدْ نَزَلَ فَصَلَّى أَمَامَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ عُمَرُ: "اعْلَمْ مَا تَقُولُ يَا عُروَةُ!" فَقَالَ: سَمِعْتُ
بَشِيرَ بْنَ أَبِي مَسْعُودٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَبَا مَسْعُودٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "نَزَلَ جُبْرِيلُ فَأَمَّنِي
فَصَلَّيْتُ مَعَهُ ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ ثُمَّ صَلَّيْتُ مَعَهُ ثُمَّ
صَلَّيْتُ مَعَهُ يَحْسِبُ بِأَصَابِعِهِ خُمْسَ صَلَوَاتٍ."

492 Ibn Šihab prenosi da je jednom prilikom Omer ibn Adulaziz malo odgodio klanjanje ikindije. Urva ga upita: “Nije li Džibril ﷺ došao Božijem Poslaniku ﷺ i predvodio ga u namazu?” Omer ﷺ odgovori: ‘O Urva, pojasni mi to što si rekao!’ Urva je na to dodao: ‘Čuo sam Bešira ibn ebu Mesuda kako kaže da je čuo Ebu Mesuda ﷺ gdje kaže da je čuo Božijeg Poslanika ﷺ kako je rekao: ‘Došao mi je Džibril, te

sam klanjao za njim, potom sam opet klanjao za njim, zatim sam opet klanjao za njim, zatim sam opet klanjao za njim, zatim sam opet klanjao za njim.” brojeći na prste pet dnevnih namaza.”

2- Nastupanje podne-namaza

(٤٩٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا خَالِدٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا سَيَّارُ بْنُ سَلَامَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يَسْأَلُ أَبَا بَرزَةَ عَنْ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ: أَنْتَ سَمِعْتَهُ؟ قَالَ كَمَا أَسْمَعُكَ السَّاعَةَ فَقَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يَسْأَلُ عَنْ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: كَانَ لَا يُبَالِي بَعْضَ تَأْخِيرِهَا يَعْنِي الْعِشَاءَ إِلَى نِصْفِ اللَّيْلِ وَلَا يُحِبُّ التَّوَمَّ قَبْلَهَا وَلَا الْحَدِيثَ بَعْدَهَا قَالَ شُعْبَةُ: ثُمَّ لَقِيْتُهُ بَعْدُ فَسَأَلْتُهُ قَالَ: كَانَ يُصَلِّي الظُّهْرَ حِينَ تَزُولُ الشَّمْسُ وَالْعَصْرَ يَذْهَبُ الرَّجُلُ إِلَى أَقْصَى الْمَدِينَةِ وَالشَّمْسُ حَيَّةٌ وَالْمَغْرِبَ لَا أُدْرِي أَيَّ حِينٍ ذَكَرْتُ ثُمَّ لَقِيْتُهُ بَعْدُ فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ: وَكَانَ يُصَلِّي الصُّبْحَ فَيَنْصَرِفُ الرَّجُلُ فَيَنْظُرُ

إِلَى وَجْهِ جَلِيسِهِ الَّذِي يَعْرِفُهُ فَيَعْرِفُهُ قَالَ وَكَانَ يَقْرَأُ فِيهَا بِالسِّتِينَ
إِلَى الْمِائَةِ."

493 Sejjar ibn Selama kazuje da je čuo svoga oca kako pita Ebu Berzu رضي الله عنه o Poslanikovom صلى الله عليه وسلم namazu: "Ja sam ga upitao: 'Jesi li ga čuo ti lično?' 'Kao što sada čujem tebe', odgovori on. Zatim je nastavio: 'Čuo sam svoga oca kako pita o Poslanikovom صلى الله عليه وسلم namazu. Odgovorio je: 'Nije mu smetalo manje odgađanje jacija-namaza do pola noći. Nije volio spavanje prije i sijelo poslije jacije.'" Š'uba dalje kazuje: "Zatim sam ga nakon određenog vremena opet sreo i upitao ga o namazu, te je odgovorio: 'Klanjao je podne kada je sunce na sredini neba, a ikindiju u vrijeme da bi čovjek mogao otići do najudaljenijeg dijela Medine dok je sunce još jako sijalo. Za akšam se ne sjećam šta je rekao. Zatim sam ga nakon nekog vremena opet sreo i pitao ga o namazu, a on je odgovorio: 'Klanjao je sabah-namaz i kada bi se završio, čovjek bi mogao prepoznati lice onoga ko sjedi pored njega. Učio je od šezdeset do stotinu ajeta.'"

(٤٩٤) أَخْبَرَنَا كَثِيرٌ بْنُ عَبِيدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ عَنِ الزُّبَيْدِيِّ عَنِ
الزُّهْرِيِّ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَنَسٌ: "أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ خَرَجَ حِينَ زَاغَتِ الشَّمْسُ فَصَلَّى بِهِمْ صَلَاةَ الظُّهْرِ."

494 Enes رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم izašao kada je sunce bilo na polovini neba i klanjao im podne-namaz.

(٤٩٥) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ:
 حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ خَبَّابٍ،
 قَالَ: شَكُونَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَّ الرَّمْضَاءِ
 فَلَمْ يُشْكِنَا قِيلَ لِأَبِي إِسْحَاقَ فِي تَعْجِيلِهَا قَالَ: نَعَمْ."

495 Habbab رضي الله عنه prenosi: “Požalili smo se Poslaniku صلى الله عليه وسلم na vrelinu pustinje i nije nam usvojio tu žalbu. Ebu Ishak je upitan: ‘Da li ste se žalili na klanjanje odmah po nastanku vakta?’ ‘Da’, odgovori on.”⁽¹⁾

3- Podne na putu klanja se po samom nastupanju namaskog vremena

(٤٩٦) أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ شُعْبَةَ
 قَالَ: حَدَّثَنِي حَمْرَةُ الْعَائِذِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ، يَقُولُ:
 “كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا لَمْ يَرْتَحِلْ مِنْهُ

⁽¹⁾ Tražili su od Poslanika صلى الله عليه وسلم da se podne ne klanja odmah po nastupu vakta, jer je u to vrijeme najžešća vrućina, što je za one koji žive u Saudijskoj Arabiji otežavajuća okolnost.

حَتَّىٰ يُصَلِّيَ الظُّهْرَ. " فَقَالَ رَجُلٌ: وَإِنْ كَانَتْ بِنِصْفِ النَّهَارِ؟
 قَالَ: "وَإِنْ كَانَتْ بِنِصْفِ النَّهَارِ."

496 Enes ibn Malik kazuje: “Kada bi Poslanik ﷺ došao u neku kuću pred podne, ne bi izašao iz nje sve dok ne klanja podne. Neko upita: ‘Iako bi bilo usred dana?’ ‘Iako bi bilo usred dana’, odgovori on.”

4- Požurivanje s klanjanjem podne-namaza kada je hladno

(٤٩٧) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ مَوْلَى بَنِي
 هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ دِينَارٍ أَبُو خَلْدَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ
 بْنَ مَالِكٍ، يَقُولُ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ
 الْحَرُّ أُبْرِدَ بِالصَّلَاةِ وَإِذَا كَانَ الْبُرْدُ عَجَلَ."

497 Enes ibn Malik ﷺ pripovijeda: “Kada su bile velike vrućine Poslanik ﷺ odgađao je podne dok ne zahladni, a kada je bilo hladno, požurio bi s klanjanjem podne-namaza odmah po nastupanju namaskog vremena.”

5- Odgađanje podne-namaza u vrijeme vrućina dok ne zahladni

(٤٩٨) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ ابْنِ الْمُسَيْبِ وَ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ فَأَبْرِدُوا عَنِ الصَّلَاةِ فَإِنَّ شِدَّةَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ."

498 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Kada bude velika vrućina, odgodite klanjanje namaza dok ne zahladni. Doista je velika vrućina odraz Džehenema."

(٤٩٩) أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي. وَأَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَفْصٌ. وَأَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ بْنِ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَوْسٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِي مُوسَى،

يَرْفَعُهُ قَالَ: "أَبْرِدُوا بِالظُّهْرِ، فَإِنَّ الَّذِي تَجِدُونَ مِنَ الْحَرِّ مِنْ فَيْحِ
جَهَنَّمَ."

499 Ebu Musa رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao:
"Odgodite klanjanje podne namaza po velikoj vrućini. Vrućina
koju osjetite je odraz Džehennema."

6- Završetak podnevnog vremena

(٥٠٠) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ مُحَمَّدِ
بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "هَذَا جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَاءَكُمْ
يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ"، فَصَلَّى الصُّبْحَ حِينَ طَلَعَ الْفَجْرُ وَصَلَّى الظُّهْرَ
حِينَ زَاغَتِ الشَّمْسُ ثُمَّ صَلَّى الْعَصْرَ حِينَ رَأَى الظِّلَّ مِثْلَهُ ثُمَّ
صَلَّى الْمَغْرِبَ حِينَ غَرَبَتِ الشَّمْسُ وَحَلَّ فِطْرُ الصَّائِمِ ثُمَّ صَلَّى
الْعِشَاءَ حِينَ ذَهَبَ شَفَقُ اللَّيْلِ ثُمَّ جَاءَهُ الْغَدُ فَصَلَّى بِهِ الصُّبْحَ
حِينَ أَسْفَرَ قَلِيلًا ثُمَّ صَلَّى بِهِ الظُّهْرَ حِينَ كَانَ الظِّلُّ مِثْلَهُ ثُمَّ صَلَّى

الْعَصْرَ حِينَ كَانَ الظِّلُّ مِثْلِيهِ ثُمَّ صَلَّى الْمَغْرِبَ بِوَقْتِ وَاحِدٍ حِينَ
 غَرَبَتِ الشَّمْسُ وَحَلَّ فِطْرُ الصَّائِمِ ثُمَّ صَلَّى الْعِشَاءَ حِينَ ذَهَبَ
 سَاعَةٌ مِنَ اللَّيْلِ ثُمَّ قَالَ: الصَّلَاةُ مَا بَيْنَ صَلَاتِكَ أَمْسٍ وَصَلَاتِكَ
 الْيَوْمِ.

500 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “Ovo je Džibril عليه السلام i došao je da vas vašoj vjeri pouči.” Klanjao je sabah kada je nastala zora, a podne kada je sunce krenulo s polovine neba. Ikindiju je klanjao kada je sjenka bila normalne dužine, a akšam po zalasku sunca, kada je dozvoljeno postaču da se iftari, dok je jaciju klanjao kada je prošao sumrak. Sutradan je došao i klanjao sabah kada je počelo svitati. Podne je klanjao kada je sjenka bila normalne dužine, a ikindiju kada je sjenka bila dvostruko duža. Akšam-namaz klanjao je kada je sunce zašlo, kao i prethodni dan, tada je postaču dopušteno iftariti se, dok je jaciju klanjao sat vremena po nastupu noći. Zatim je rekao: “Vrijeme obavljanja namaza je između jučerašnjeg i današnjeg klanjanja.”

(٥٠١) أَخْبَرَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَذْرَمِيُّ قَالَ:
 حَدَّثَنَا عُبَيْدَةُ بْنُ حُمَيْدٍ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ سَعْدِ بْنِ
 طَارِقٍ عَنْ كَثِيرِ بْنِ مُدْرِكٍ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
 مَسْعُودٍ، قَالَ: «كَانَ قَدْرُ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الظُّهْرَ فِي الصَّيْفِ ثَلَاثَةَ أَقْدَامٍ إِلَى خَمْسَةِ أَقْدَامٍ وَفِي
الشِّتَاءِ خَمْسَةَ أَقْدَامٍ إِلَى سَبْعَةِ أَقْدَامٍ.

501 Abdullah ibn Mesud رضي الله عنه kazuje: “Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao je podne-namaz u ljetnom periodu kada bi njegova sjena bila tri do pet stopa dužine, a u zimskom periodu kada bi njegova sjena bila dužine od pet do sedam stopa.”

7- Nastupanje ikindijskog namaza

(٥٠٢) أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ:
حَدَّثَنَا ثَوْرٌ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ مُوسَى عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رِيحٍ
عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عَنْ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ، فَقَالَ: "صَلِّ مَعِيَ." فَصَلَّى الظُّهْرَ حِينَ
زَاغَتِ الشَّمْسُ وَالْعَصْرَ حِينَ كَانَ فِيءٌ كُلِّ شَيْءٍ مِثْلَهُ، وَالْمَغْرِبَ
حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ، وَالْعِشَاءَ حِينَ غَابَ الشَّفَقُ. قَالَ: ثُمَّ صَلَّى
الظُّهْرَ حِينَ كَانَ فِيءٌ الْإِنْسَانِ مِثْلَهُ، وَالْعَصْرَ حِينَ كَانَ فِيءٌ
الْإِنْسَانِ مِثْلِهِ، وَالْمَغْرِبَ حِينَ كَانَ قُبَيْلَ غَيْبِ الشَّفَقِ. " قَالَ

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ: ثُمَّ قَالَ: "فِي الْعِشَاءِ أُرَى إِلَى ثُلُثِ اللَّيْلِ."

502 Džabir رضي الله عنه prenosi da je neki čovjek upitao Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم o namaskim vremenima, te mu Poslanik صلى الله عليه وسلم reče: "Klanjaj sa mnom!" On je klanjao podne kada je sunce krenulo sa sredine neba, ikindiju kada je sjena bila normalne veličine, a akšam nakon zalaska sunca, dok je jaciju klanjao nakon što je prošao sumrak. Sljedeći dan klanjao je podne kada je čovjekova sjena bila normalne dužine, a ikindiju kada je sjena bila dva puta duža. Akšam je klanjao prije samog nestanka sumraka. Abdullah ibn Haris dodaje: "Zatim je rekao o jaciji: 'Mislim da ju je klanjao do trećine noći.'"

8- Klanjanje ikindije odmah po nastupanju vremena

(٥٠٣) أَخْبَرَنَا قَتِيبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى صَلَاةَ الْعَصْرِ وَالشَّمْسُ فِي حُجْرَتِهَا لَمْ يَظْهَرِ فِيهَا مِنْ حُجْرَتِهَا.

503 Aiša, r.a., kazuje da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao ikindiju dok je Sunce sijalo po njenoj sobi, a sjena mu se još uvijek nije podigla na zid.

(٥٠٤) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ مَالِكٍ قَالَ: حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ وَإِسْحَاقُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي الْعَصْرَ ثُمَّ يَذْهَبُ الدَّاهِبُ إِلَى قُبَاءٍ. فَقَالَ أَحَدُهُمَا: فَيَأْتِيهِمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ وَقَالَ الْآخَرُ: وَالشَّمْسُ مُرْتَفَعَةٌ.

504 Enes رضي الله عنه prenosi da je Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao ikindiju, a zatim bi neko od nas otišao u Kubau. Jedan od prenosilaca veli: "I po dolasku bi ih našao kako klanjaju." Drugi prenosilac veli: "Sunce bi bilo još visoko na nebu."

(٥٠٥) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي الْعَصْرَ وَالشَّمْسُ مُرْتَفَعَةٌ حَيَّةٌ. وَيَذْهَبُ الدَّاهِبُ إِلَى الْعَوَالِي وَالشَّمْسُ مُرْتَفَعَةٌ.

505 Enes ibn Malik رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao ikindiju dok je sunce još bilo jako i visoko na nebu. "Zatim bi neko od nas otišao u Avali, a sunce bi i dalje bilo visoko."

(٥٠٦) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ رَبِيعِ بْنِ حِرَاشٍ عَنْ أَبِي الْأَبْيَضِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي بِنَا الْعَصْرِ وَالشَّمْسُ بَيْضَاءُ مُحَلَّقَةً.»

506 Enes ibn Malik رضي الله عنه priča: “Klanjali smo ikindiju s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم, a sunce bi još uvijek jako sijalo i bilo visoko iznad nas.”

(٥٠٧) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ بْنِ عُمَانَ بْنِ سَهْلٍ بْنِ حُنَيْفٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ بْنَ سَهْلٍ، يَقُولُ: صَلَّيْنَا مَعَ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الظُّهْرَ ثُمَّ خَرَجْنَا حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ فَوَجَدْنَاهُ يُصَلِّي الْعَصْرَ. قُلْتُ: «يَا عَمَّ، مَا هَذِهِ الصَّلَاةُ الَّتِي صَلَّيْتَ؟» قَالَ: «الْعَصْرُ، وَهَذِهِ صَلَاةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّتِي كُنَّا نُصَلِّي.»

508 Ebu Umama ibn Sehl kazuje: “Klanjali smo podne s Omerom ibn Abulazizom, a zatim otišli do Enesa ibn Malika رضي الله عنه i zatekli ga kako klanja ikindiju: ‘Amidža, koji je to namaz koji si sada klanjao?’, upitao sam. ‘Ikindija. Ovaj smo namaz ovako klanjali s Božijim Poslanikom صلى الله عليه وسلم’, odgovorio je on.”

(٥٠٨) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَلْقَمَةَ الْمَدَنِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ، قَالَ: صَلَّيْنَا فِي زَمَانِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ ثُمَّ أَنْصَرَفْنَا إِلَى أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ فَوَجَدْنَاهُ يُصَلِّي، فَلَمَّا أَنْصَرَفَ قَالَ لَنَا: صَلَّيْتُمْ؟ قُلْنَا: صَلَّيْنَا الظُّهْرَ. قَالَ: إِنِّي صَلَّيْتُ الْعَصْرَ، فَقَالُوا لَهُ: عَجَلْتَ! فَقَالَ: إِنَّمَا أُصَلِّي كَمَا رَأَيْتُ أَصْحَابِي يُصَلُّونَ.

508 Ebu Selema navodi: “U vrijeme Omera ibn Abdulaziza klanjali smo namaz i nakon toga došli kod Enesa ibn Malika رضي الله عنه, te smo ga zatekli kako klanja. Kada je završio, upita nas da li smo klanjali. Odgovorismo da smo klanjali podne. ‘Ja sam klanjao ikindiju’, reče on. ‘Zašto si požurio s klanjanjem ikindije?’, upitaše prisutni. ‘Ja klanjam onako kako sam zapamtio da klanjaju moji drugovi’, odgovori Enes.”

9- Kritika zbog odgađanja ikindije

(٥٠٩) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ بْنُ إِيَّاسِ بْنِ مُقَاتِلِ بْنِ مُشْمَرِجِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَلَاءُ، أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى أَنَسِ

بِنِ مَالِكٍ فِي دَارِهِ بِالْبَصْرَةِ حِينَ أَنْصَرَفَ مِنَ الظُّهْرِ وَدَارُهُ بِجَنْبِ
 الْمَسْجِدِ، فَلَمَّا دَخَلْنَا عَلَيْهِ قَالَ: أَصَلَيْتُمُ الْعَصْرَ؟ قُلْنَا: لَا، إِنَّمَا
 أَنْصَرَفْنَا السَّاعَةَ مِنَ الظُّهْرِ قَالَ: فَصَلُّوا الْعَصْرَ. قَالَ: فَتَمُّنَا
 فَصَلَّيْنَا، فَلَمَّا أَنْصَرَفْنَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ يَقُولُ: "تِلْكَ صَلَاةُ الْمُنَافِقِ، جَلَسَ يَرْقُبُ صَلَاةَ الْعَصْرِ
 حَتَّى إِذَا كَانَتْ بَيْنَ قَرْنَيْ الشَّيْطَانِ قَامَ فَتَقَرَّرَ أَرْبَعًا لَا يَذْكُرُ اللَّهَ
 عَزَّ وَجَلَّ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا."

509 El-E'la prenosi da je jedom prilikom nakon klanjanja podne-namaza u Basri ušao u kuću Enesa ibn Malika رضي الله عنه, koja je bila blizu mesdžida. “Jeste li klanjali ikindiju?”, upita nas nakon što smo ušli. ‘Nedavno smo se vratili sa podne-namaza’, odgovorili smo. ‘Klanjajte ikindiju’, naredi on. Nakon što smo klanjali, on nam se obrati: ‘Čuo sam Božijeg Poslanika ﷺ da je rekao: ‘*Namaz je munafika takav da čeka do samog isteka ikindijskog vremena i kada sunce dođe između dva šejtanska roga, on ustane i nabrzinu klanja četiri rekata spominjući Allaha vrlo malo.*’”

(٥١٠) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ
 سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ:
 "الَّذِي تَقُوْتُهُ صَلَاةَ الْعَصْرِ فَكَأَنَّمَا وَتَرَ أَهْلَهُ وَمَالَهُ."

510 Salim prenosi od svoga oca ﷺ da je Božiji Poslanik
 ﷺ rekao: "Kome prođe ikindija-namaz kao da je ostao bez
 imetka i porodice."

10- Kraj ikindijskog vremena

(٥١١) أَخْبَرَنَا يُوسُفُ بْنُ وَاصِحٍ حَدَّثَنَا قُدَامَةُ يُعْنِي ابْنَ شِهَابٍ عَنْ
 بُرْدٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رِيَّاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، أَنَّ جَبْرِيلَ
 أتى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَلِّمُهُ مَوَاقِيتَ الصَّلَاةِ، فَتَقَدَّمَ
 جَبْرِيلُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلْفَهُ وَالنَّاسُ خَلْفَ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَصَلَّى الظُّهْرَ حِينَ زَالَتْ
 الشَّمْسُ، وَأَتَاهُ حِينَ كَانَ الظِّلُّ مِثْلَ شَخْصِهِ فَصَنَعَ كَمَا صَنَعَ،
 فَتَقَدَّمَ جَبْرِيلُ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلْفَهُ،

وَالنَّاسُ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَصَلَّى
الْعَصْرَ. ثُمَّ أَتَاهُ حِينَ وَجَبَتِ الشَّمْسُ، فَتَقَدَّمَ جِبْرِيلُ، وَرَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلْفَهُ، وَالنَّاسُ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ. ثُمَّ أَتَاهُ حِينَ غَابَ الشَّفَقُ،
فَتَقَدَّمَ جِبْرِيلُ، وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلْفَهُ،
وَالنَّاسُ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى
الْعِشَاءَ. ثُمَّ أَتَاهُ حِينَ انشَقَّ الْفَجْرُ فَتَقَدَّمَ جِبْرِيلُ، وَرَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلْفَهُ، وَالنَّاسُ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّى الْغَدَاةَ. ثُمَّ أَتَاهُ الْيَوْمَ الثَّانِي حِينَ كَانَ
ظِلُّ الرَّجُلِ مِثْلَ شَخْصِهِ فَصَنَعَ مِثْلَ مَا صَنَعَ بِالْأَمْسِ، فَصَلَّى
الظُّهْرَ. ثُمَّ أَتَاهُ حِينَ كَانَ ظِلُّ الرَّجُلِ مِثْلَ شَخْصِهِ فَصَنَعَ كَمَا
صَنَعَ بِالْأَمْسِ فَصَلَّى الْعَصْرَ. ثُمَّ أَتَاهُ حِينَ وَجَبَتِ الشَّمْسُ فَصَنَعَ
كَمَا صَنَعَ بِالْأَمْسِ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ، فَنِمْنَا. ثُمَّ قُمْنَا، ثُمَّ نِمْنَا، ثُمَّ
قُمْنَا، فَأَتَاهُ فَصَنَعَ كَمَا صَنَعَ بِالْأَمْسِ فَصَلَّى الْعِشَاءَ، ثُمَّ أَتَاهُ حِينَ

اَمَدَّ الْفَجْرُ وَأَصْبَحَ وَالنُّجُومُ بَادِيَةٌ مُشْتَبِكَةٌ فَصَنَعَ كَمَا صَنَعَ
 بِالْأَمْسِ فَصَلَّى الْغَدَاةَ. ثُمَّ قَالَ: "مَا بَيْنَ هَاتَيْنِ الصَّلَاتَيْنِ
 وَقْتُ."

511 Džabir ibn Abdullah رضي الله عنه prenosi da je Džibril عليه السلام došao Poslaniku صلى الله عليه وسلم da ga pouči namaskim vremenima. Džibril je predvodio Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم, a on ostale muslimane. Klanjao je podne kada je sunce već bilo na sredini neba. Potom je došao kada je sjena bila normalne dužine i kao imam Poslaniku صلى الله عليه وسلم klanjao ikindiju, a Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم imamio je ostalim muslimanima. Onda je došao po zalasku sunca i kao imam Božijem Poslaniku صلى الله عليه وسلم klanjao akšam-namaz, a Poslanik صلى الله عليه وسلم imamio je ostalim muslimanima. Zatim je došao kada je na nebu nestalo rumenila i kao imam Božijem Poslaniku صلى الله عليه وسلم klanjao jacija-namaz, a Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم imamio je ostalim muslimanima. Potom je došao u cik zore i kao imam Božijem Poslaniku صلى الله عليه وسلم klanjao sabah, a Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم imamio je ostalim muslimanima. Drugi dan mu je došao kada je čovjekova sjena bila dužine čovjeka i čineći što i prethodnog dana klanjao podne. Zatim je došao kada je čovjekova sjena bila dvostruko duža od čovjeka i čineći što i prethodnog dana klanjao ikindija-namaz. Onda je došao po zalasku sunca i čineći isto što i prethodni dan klanjao akšam-namaz. "Nakon toga smo pospali i probudili se poslije određenog vremena. Zatim smo opet zaspali i kada smo se probudili, došao mu je Džibril عليه السلام, i čineći sve što i prethodne noći klanjao jacija-namaz. Potom je došao kada se razdanilo i zvijezde jasno sijale i čineći što i prethodno jutro klanjao sabah-namaz, a

zatim je rekao: ‘Vremena između jučerašnjeg i današnjeg obavljanja namaza jesu propisana namaska vremena.’⁽¹⁾

11- Ko uspije klanjati dva rekata ikindijskog farza

(٥١٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا مُعَمَّرٌ قَالَ: سَمِعْتُ مُعَمَّرًا عَنْ ابْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَتَيْنِ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ أَوْ رَكْعَةً مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَ."

512 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “Ko klanja dva rekata ikindije prije nego što zađe sunce ili jedanekat sabaha prije nego ono izađe, stigao je na taj namaz.”

⁽¹⁾ Poslanik صلى الله عليه وسلم je prvi dan namaze obavio na početku, a drugi dan pred istek vremena da bi ljudima pojasnio namaska vremena. Inače, najbolje je namaz obaviti po nastupu njegovog vremena, kao što na to ukazuju drugi hadisi.

(٥١٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ قَالَ: سَمِعْتُ مُعْتَمِرًا عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ قَبْلَ أَنْ تَغِيبَ الشَّمْسُ أَوْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنَ الْفَجْرِ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ فَقَدْ أَدْرَكَ."

513 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Ko klanja jedan rekat ikindije prije nego što zađe sunce ili jedan rekat sabaha prije izlaska sunca, stigao je na taj namaz."

(٥١٤) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ دَكِّينٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شَيْبَانُ عَنْ يَحْيَى عَنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "إِذَا أَدْرَكَ أَحَدُكُمْ أَوَّلَ سَجْدَةٍ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ فَلْيَتِمَّ صَلَاتَهُ، وَإِذَا أَدْرَكَ أَوَّلَ سَجْدَةٍ مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَلْيَتِمَّ صَلَاتَهُ."

514 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: "Kada neko od vas stigne na prvu sedždu ikindija-

namaza, prije nego što sunce zađe, neka dovrši svoj namaz. Također, ako stigne na prvu sedždu sabah-namaza, prije nego što izađe sunce, neka dovrši svoj namaz.”

(٥١٥) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ وَعَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ وَعَنْ الْأَعْرَجِ يُحَدِّثُونَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ رُكْعَةً مِنْ صَلَاةِ الصُّبْحِ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَ الصُّبْحَ، وَمَنْ أَدْرَكَ رُكْعَةً مِنَ الْعَصْرِ قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَ الْعَصْرَ."

515 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Božiji Poslanik ﷺ rekao: “*Ko stigne klanjati jedan rekat sabah-namaza prije izlaska sunca uspio je obaviti sabah. Ko stigne obaviti jedan rekat ikindije namaza prije nego što sunce zađe uspio je obaviti ikindiju.*”⁽¹⁾

(٥١٦) أَخْبَرَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَامِرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ نَصْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ جَدِّهِ مُعَاذٍ أَنَّهُ

⁽¹⁾ Musliman nastoji da namaz klanja u prvom vaktu, ali ako se desi da to iz određenih razloga nije uspio, za sabah i ikindiju vrijedi propis da ih je uspio klanjati ako je makar jedan rekat obavio prije izlaska, odnosno zalaska sunca. Naravno, to ne znači da mu je dovoljno klanjati samo jedan rekat nego će namaz završiti do kraja.

طَافَ مَعَ مُعَاذِ بْنِ عَفْرَاءَ فَلَمْ يُصَلِّ فَقُلْتُ: أَلَا تُصَلِّي؟ فَقَالَ: إِنَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا صَلَاةَ بَعْدَ الْعَصْرِ
حَتَّى تَغِيبَ الشَّمْسُ، وَلَا بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ."

516 Muaz رضي الله عنه prenosi da je jednom tavafio sa Muazom ibn Afraom, a nije obavio namaz. "Zar nećeš klanjati?", upitah ga. "Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao je: 'Nema namaza nakon ikindije dok ne zađe sunce i nakon sabaha dok ne izađe sunce'", odgovori on.

12- Početak akšamskog vremena

(٥١٧) أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ هِشَامٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ سُفْيَانَ
الثَّوْرِيِّ عَنْ عُلْقَمَةَ بْنِ مَرْثَدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ:
جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَهُ عَنْ
وَقْتِ الصَّلَاةِ؟ فَقَالَ: "أَقِمَّ مَعَنَا هَذَيْنِ الْيَوْمَيْنِ". فَأَمَرَ بِاللَّيْلِ فَأَقَامَ
عِنْدَ الْفَجْرِ فَصَلَّى الْفَجْرَ، ثُمَّ أَمَرَهُ حِينَ زَالَتِ الشَّمْسُ فَصَلَّى
الظُّهْرَ، ثُمَّ أَمَرَهُ حِينَ رَأَى الشَّمْسَ بَيْضَاءَ فَأَقَامَ الْعَصْرَ، ثُمَّ أَمَرَهُ

حِينَ وَقَعَ حَاجِبُ الشَّمْسِ فَأَقَامَ الْمَغْرِبَ، ثُمَّ أَمَرَهُ حِينَ غَابَ
 الشَّفَقُ فَأَقَامَ الْعِشَاءَ، ثُمَّ أَمَرَهُ مِنَ الْغَدِ فَنَوَّرَ بِالْفَجْرِ، ثُمَّ أَمَرَ
 بِالظُّهْرِ، وَأَنْعَمَ أَنْ يُبْرَدَ، ثُمَّ صَلَّى الْعَصْرَ وَالشَّمْسُ بِيضَاءٍ، وَأَخَّرَ
 عَنْ ذَلِكَ ثُمَّ صَلَّى الْمَغْرِبَ قَبْلَ أَنْ يَغِيبَ الشَّفَقُ، ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ
 الْعِشَاءَ حِينَ ذَهَبَ ثُلُثُ اللَّيْلِ فَصَلَّاهَا، ثُمَّ قَالَ: "أَيُّنَ السَّائِلُ عَنْ
 وَقْتِ الصَّلَاةِ؟ وَقْتُ صَلَاتِكُمْ مَا بَيْنَ مَا رَأَيْتُمْ."

517 Sulejman ibn Burejda prenosi od svoga oca ﷺ da je neki čovjek došao Božijem Poslaniku ﷺ i pitao ga o vremenu klanjanja namaza. "Ostani i klanjaj s nama dva sljedeća dana" odgovori mu Poslanik ﷺ. Kada je nastupila zora, Poslanik ﷺ naredi Bilalu da oglasi namaz, nakon čega je klanjao. Kada se sunce nagnulo sa sredine neba, naredi mu da oglasi namaz te klanja podne. Kada je sunce počelo poprimati bijelu boju, naredio mu je da oglasi namaz, te je klanjao ikindiju. Nakon što je sunce zašlo, naredio je Bilalu da oglasi namaz, te je klanjao akšam. Kada je prošao prvi sumrak, naredio mu je da oglasi namaz, te je klanjao jaciju. Sutradan, kada se ugledala svjetlost dana, Poslanik ﷺ klanjao je sabah, a podne je odgodio do prolaska poslijepodnevnog žega. Ikindiju je klanjao dok je Sunce još imalo jak sjaj. Akšam je klanjao prije iščezavanja sumraka, a kada je prošla trećina noći, naredi Bilalu da oglasi namaz, te je klanjao jaciju, a potom je rekao: "Gdje je onaj što je pitao o namaskim vremenima? Vrijeme obavljanja namaza jeste ovo koje ste prisustvovali."

13- Požurivanje s akšam-namazom

(٥١٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بَشْرِ قَالَ: سَمِعْتُ حَسَّانَ بْنَ بِلَالٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَسْلَمَ، مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَنَّهُمْ كَانُوا يُصَلُّونَ مَعَ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَغْرِبَ ثُمَّ يَرْجِعُونَ إِلَى أَهْلِهِمْ إِلَى أَقْصَى الْمَدِينَةِ يَرْمُونَ وَيُبْصِرُونَ مَوَاقِعَ سَهَامِهِمْ."

518 Neki ashab iz plemena Eslem prenosi da su klanjali akšam s Božijim Poslanikom ﷺ, te bi se vraćali svojim porodicama u najudaljenije dijelove Medine, odakle bi ispaljivali svoje strijele i gledali gdje padaju.

14- Odgađanje akšam-namaza

(٥١٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ خَالِدِ بْنِ نَعِيمٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ ابْنِ جُبَيْرَةَ عَنْ أَبِي تَمِيمِ الْجَيْشَانِيِّ عَنْ أَبِي بَصْرَةَ الْغَفَارِيِّ، قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَصْرَ

بِالْمُخْمَصِ قَالَ: "إِنَّ هَذِهِ الصَّلَاةَ عُرِضَتْ عَلَيَّ مِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ
فَضَيَعُوهَا وَمَنْ حَافِظَ عَلَيْهَا كَانَ لَهُ أَجْرُهُ مَرَّتَيْنِ وَلَا صَلَاةَ بَعْدَهَا
حَتَّى يَطَّلَعَ الشَّاهِدُ." وَالشَّاهِدُ: النَّجْمُ.

519 Ebu Basra el-Gafari ؓ prenosi: "Klanjali smo ikindiju s Božijim Poslanikom ؓ u Muhammesu, te nam je rekao: 'Ovaj je namaz bio naređen onima koji su živjeli prije vas, te su se oglušili o to. Ko ga bude čuvao, imat će dvostruku nagradu. Nakon njega nema nikakvog namaza dok se ne pojave vjesnici.'" Vjesnici su zvijezde.

15- Završetak akšamskog vremena

(٥٢٠) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ
قَتَادَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا أَيُّوبَ الْأَزْدِيَّ يُحَدِّثُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
عَمْرٍو: قَالَ شُعْبَةُ: كَانَ قَتَادَةُ يَرْفَعُهُ أَحْيَانًا وَأَحْيَانًا لَا يَرْفَعُهُ قَالَ:
"وَقْتُ صَلَاةِ الظُّهْرِ مَا لَمْ تَحْضُرِ العَصْرُ وَوَقْتُ صَلَاةِ العَصْرِ مَا
لَمْ تَصْفَرَ الشَّمْسُ وَوَقْتُ المَغْرِبِ مَا لَمْ يَسْقُطْ نُورُ الشَّفَقِ وَوَقْتُ
العِشَاءِ مَا لَمْ يَتَّصِفِ اللَّيْلُ وَوَقْتُ الصُّبْحِ مَا لَمْ تَطَّلِعِ الشَّمْسُ."

520 Katada ﷺ bi imao običaj kazati sljedeće riječi, a ponekad bi to pripisivao i Poslaniku ﷺ: “Vrijeme podne namaza jeste do nastupa ikindijskog vremena. Vrijeme ikindija-namaza je sve dok sunce ne počne gubiti svoj sjaj. Vrijeme je akšama dok ima sutona, a jacije do pola noći, dok je vrijeme sabaha sve do izlaska sunca.”

(٥٢١) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَ أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ وَاللَّفْظُ لَهُ قَالَا:

حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ بَدْرِ بْنِ عُمَانَ قَالَ: إِمْلَاءَ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو
بَكْرُ بْنُ أَبِي مُوسَى عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ سَائِلٌ يُسْأَلُهُ عَنْ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ فَلَمْ يَرِدْ عَلَيْهِ شَيْئًا فَأَمَرَ
بِلَالًا فَأَقَامَ بِالْفَجْرِ حِينَ انْشَقَّ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ بِالظُّهْرِ حِينَ زَالَتْ
الشَّمْسُ وَالْقَائِلُ يَقُولُ اتَّصَفَ النَّهَارُ وَهُوَ أَعْلَمُ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ
بِالعَصْرِ وَالشَّمْسُ مُرْتَفَعَةٌ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ بِالْمَغْرِبِ حِينَ غَرَبَتِ
الشَّمْسُ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ بِالْعِشَاءِ حِينَ غَابَ الشَّفَقُ ثُمَّ أَخَّرَ الْفَجْرَ
مِنَ الْغَدِ حِينَ انْصَرَفَ وَالْقَائِلُ يَقُولُ طَلَعَتِ الشَّمْسُ ثُمَّ أَخَّرَ الظُّهْرَ
إِلَى قَرِيبٍ مِنْ وَقْتِ الْعَصْرِ بِالْأَمْسِ ثُمَّ أَخَّرَ الْعَصْرَ حَتَّى انْصَرَفَ
وَالْقَائِلُ يَقُولُ احْمَرَّتِ الشَّمْسُ ثُمَّ أَخَّرَ الْمَغْرِبَ حَتَّى كَانَ عِنْدَ

سُقُوطِ الشَّفَقِ ثُمَّ آخَرَ الْعِشَاءِ إِلَى ثُلُثِ اللَّيْلِ ثُمَّ قَالَ: "الْوَقْتُ
فِيمَا بَيْنَ هَذَيْنِ."

521 Ebu Bekr ibn ebu Musa prenosi od svoga oca رضي الله عنه da je Poslaniku صلى الله عليه وسلم došao neki čovjek i pitao ga o namaskim vremenima. Poslanik صلى الله عليه وسلم ne odgovori mu ništa, već naredi Bilalu da oglasi sabah-namaz po nastanku zore. Zatim mu je naredio da oglasi podne kada je sunce krenulo sa sredine neba. Jedan od ravija koji je bio učeniji reče: "Kada je bilo pola dana." Potom mu je naredio da oglasi ikindiju dok je sunce bilo još visoko na nebu. Nakon zalaska sunca naredio mu je da oglasi akšam-namaz. Zatim mu je naredio da oglasi jaciju nakon nestanka rumenila. Sljedeći dan odgodio je sabah-namaz dok se gotovo razdanilo. Jedan od prenosilaca kaže: "Gotovo da je sunce izašlo." Podne je odgodio do pred samo vrijeme jučerašnje ikindije, a ikindiju je klanjao kada se sunce počelo primicati zalasku. Jedan od prenosilaca rekao je: "...dok sunce nije porumenjelo." Akšam je odgodio gotovo do nestanka rumenila, a jaciju do trećine noći, te je rekao: "Vrijeme klanjanja namaza jeste između ova dva vremena / današnjeg i jučerašnjeg /."

(٥٢٢) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ قَالَ:

حَدَّثَنَا خَارِجَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ:

حَدَّثَنِي الْحُسَيْنُ بْنُ بَشِيرِ بْنِ سَلَامٍ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: دَخَلْتُ أَنَا

وَمُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَى جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ فَقُلْنَا لَهُ:

أَخْبَرَنَا عَنْ صَلَاةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَلِكَ زَمَنُ
 الْحَجَّاجِ بْنِ يُوسُفَ قَالَ: "خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ فَصَلَّى الظُّهْرَ حِينَ زَالَتِ الشَّمْسُ وَكَانَ الْفَيْءُ قَدَرَ
 الشِّرَاكِ، ثُمَّ صَلَّى الْعَصْرَ حِينَ كَانَ الْفَيْءُ قَدَرَ الشِّرَاكِ وَظَلَّ
 الرَّجُلُ، ثُمَّ صَلَّى الْمَغْرِبَ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى الْعِشَاءَ
 حِينَ غَابَ الشَّفَقُ، ثُمَّ صَلَّى الْفَجْرَ حِينَ طَلَعَ الْفَجْرُ، ثُمَّ صَلَّى مِنَ
 الْغَدِ الظُّهْرَ حِينَ كَانَ الظِّلُّ طُولَ الرَّجُلِ، ثُمَّ صَلَّى الْعَصْرَ حِينَ
 كَانَ ظِلُّ الرَّجُلِ مِثْلِيهِ قَدَرًا مَا يَسِيرُ الرَّكْبُ سَيْرَ الْعَنْقِ إِلَى ذِي
 الْحُلَيْفَةِ، ثُمَّ صَلَّى الْمَغْرِبَ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى
 الْعِشَاءَ إِلَى ثُلُثِ اللَّيْلِ أَوْ نِصْفِ اللَّيْلِ - شَكَّ زَيْدٌ - ثُمَّ صَلَّى
 الْفَجْرَ فَأَسْفَرَ."

522 El-Husejn ibn Bešir ibn Sellam prenosi od svoga oca da je rekao: "Ja i Muhamed ibn Ali ušli smo kod Džabira ibn Abdullaha el-Ensarija رضي الله عنه, te smo mu kazali da nas obavijesti o namazu Božijeg Poslanika صلى الله عليه وسلم, a to je bilo u vrijeme vladavine Hadždžadža ibn Jusufa. On je rekao: 'Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao je podne kada je Sunce krenulo sa sredine neba, a sjena se tek počela ukazivati. Zatim je klanjao ikindiju

kada je sjena bila nešto duža od čovjeka. Akšam je klanjao kada je sunce zašlo, a jaciju kada je nestalo večernjeg rumenila, dok je sabah klanjao kada je nastupila zora. Sutradan je klanjao podne kada je sjena bila duga koliko i čovjek, a ikindiju kada je čovjekova sjena bila dvostruke dužine, koliko bi konjanik galopom mogao odjahati do Zul-Hulejfe. Akšam je klanjao kada je zašlo sunce, a jaciju kada je bila trećina ili pola noći. (Zejd nije bio siguran). Sabah je klanjao kada se gotovo razdanilo.””

16- Pokuđenost spavanja nakon akšam-namaza

(٥٢٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا عَوْفٌ حَدَّثَنِي سَيَّارُ بْنُ سَلَامَةَ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أَبِي بَرْزَةَ فَسَأَلَهُ أَبِي: كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الْمَكُوبَةَ؟ قَالَ: "كَانَ يُصَلِّي الْهَجِيرَ الَّتِي تَدْعُونَهَا الْأُولَى حِينَ تَدْحَضُ الشَّمْسُ وَكَانَ يُصَلِّي الْعَصْرَ حِينَ يَرْجِعُ أَحَدُنَا إِلَى رَحْلِهِ فِي أَقْصَى الْمَدِينَةِ وَالشَّمْسُ حَيَّةٌ." وَنَسِيتُ مَا قَالَ فِي الْمَغْرِبِ، "وَكَانَ يَسْتَحِبُّ أَنْ يُؤَخَّرَ الْعِشَاءَ الَّتِي تَدْعُونَهَا الْعَمَّةَ وَكَانَ يَكْرَهُ النَّوْمَ

قَبْلَهَا وَالْحَدِيثَ بَعْدَهَا وَكَانَ يَنْقَلُ مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ حِينَ يَعْرِفُ
الرَّجُلُ جَلِيْسَهُ وَكَانَ يَقْرَأُ بِالسِّتِّينَ إِلَى الْمِائَةِ."

523 Sejjar ibn Selama kazuje: "Došao sam kod Ebu Berze, te ga moj otac upita kako je Poslanik ﷺ klanjao propisane namaze. On je odgovorio: 'Klanjao je podne-namaz koji vi nazivate prvim namazom kada bi sunce krenulo sa sredine neba. Ikindiju je klanjao u vrijeme da bi se neko od nas mogao vratiti svojoj kući u najudaljeniji kraj Medine, a sunce bi još jako sijalo.' Zaboravio sam šta je rekao za akšam. 'Volio je odgoditi jacija-namaz, koju vi nazivate večernjom molitvom. Nije volio spavati prije nje niti sijeliti poslije nje. Sabah je završavao u vrijeme kada bi čovjek mogao prepoznati onoga ko je klanjao pored njega. Na sabahu je učio od šezdeset do stotinu ajeta.'"

17- Prvo vrijeme jacije

(٥٢٤) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ حُسَيْنِ
بْنِ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي وَهْبُ بْنُ كَيْسَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا
جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: جَاءَ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى النَّبِيِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ زَالَتِ الشَّمْسُ فَقَالَ: قُمْ يَا مُحَمَّدُ

فَصَلَ الظُّهْرَ حِينَ مَالَتِ الشَّمْسُ، ثُمَّ مَكَثَ حَتَّى إِذَا كَانَ فِيهِ
الرَّجُلُ مِثْلَهُ جَاءَهُ لِلْعَصْرِ فَقَالَ: قُمْ يَا مُحَمَّدُ فَصَلِ الْعَصْرَ، ثُمَّ
مَكَثَ حَتَّى إِذَا غَابَتِ الشَّمْسُ جَاءَهُ فَقَالَ: قُمْ فَصَلِ الْمَغْرِبَ
فَقَامَ فَصَلَّاهَا حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ سَوَاءً، ثُمَّ مَكَثَ حَتَّى إِذَا
ذَهَبَ الشَّفَقُ جَاءَهُ فَقَالَ: قُمْ فَصَلِ الْعِشَاءَ فَصَلَّاهَا، ثُمَّ
جَاءَهُ حِينَ سَطَعَ الْفَجْرُ فِي الصُّبْحِ فَقَالَ: قُمْ يَا مُحَمَّدُ فَصَلِ فَصَلَّاهَا
فَصَلَّى الصُّبْحَ. ثُمَّ جَاءَهُ مِنَ الْغَدِ حِينَ كَانَ فِيهِ الرَّجُلُ مِثْلَهُ
فَقَالَ: قُمْ يَا مُحَمَّدُ فَصَلِ الظُّهْرَ، ثُمَّ جَاءَهُ جَبْرِيلُ عَلَيْهِ
السَّلَامُ حِينَ كَانَ فِيهِ الرَّجُلُ مِثْلِيهِ فَقَالَ: قُمْ يَا مُحَمَّدُ فَصَلِ
فَصَلَّى الْعَصْرَ، ثُمَّ جَاءَهُ لِلْمَغْرِبِ حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ وَقَتًا وَاحِدًا
لَمْ يَزُلْ عَنْهُ فَقَالَ: قُمْ فَصَلِ الْمَغْرِبَ، ثُمَّ جَاءَهُ لِلْعِشَاءِ حِينَ
ذَهَبَ ثُلُثُ اللَّيْلِ الْأَوَّلِ فَقَالَ: قُمْ فَصَلِ الْعِشَاءَ، ثُمَّ جَاءَهُ
لِلصُّبْحِ حِينَ أَسْفَرَ جَدًّا فَقَالَ: قُمْ فَصَلِ الصُّبْحَ، فَقَالَ: "مَا
بَيْنَ هَذَيْنِ وَقْتُ كُلِّهِ."

524 Džabir ibn Abdullah رضي الله عنه prenosi da je Džibril جبريل došao Allahovom Poslaniku صلى الله عليه وسلم kada se sunce malo pomaklo sa zenita i rekao mu: “Ustani, Muhammede, i klanjaj podne-namaz!” Zatim je sačekao dok čovjekova sjena nije bila onolika kolika je njegova visina, te mu je došao zbog ikindije i rekao: “Ustani, Muhammede, i klanjaj ikindiju!” Opet je sačekao dok sunce nije zašlo, pa mu je došao i rekao: “Ustani i klanjaj akšam!” Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم ustao je i klanjao akšam u vrijeme kada je sunce zašlo. Džibril جبريل je sačekao dok nije nestalo večernjeg crvenila, te mu je došao i rekao: “Ustani i klanjaj jaciju!” Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم ustao je i klanjao. Kada je nastupila zora, došao mu je i rekao: “Ustani i klanjaj sabah-namaz!” Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم ustao je i klanjao sabah. Sutradan mu je ponovo došao kada je čovjekova sjena bila koliko njegova visina i rekao mu: “Muhammede, ustani i klanjaj!” Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم ustao je i klanjao podne namaz. Zatim mu je Džibril ponovo došao kada je čovjekova sjena bila koliko dvije njegove visine i rekao mu: “Muhammede, ustani i klanjaj!” Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم ustao je i klanjao ikindiju. Za akšam-namaz došao mu je u isto vrijeme kao i dan ranije, kada je sunce bilo zašlo, ništa ne mijenjajući, i rekao: “Ustani i klanjaj!” Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم ustao je i klanjao akšam. Za jaciju mu je došao kada je prošla prva trećina noći i rekao: “Ustani i klanjaj!” Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم ustao je i klanjao jaciju. Za sabah-namaz došao mu je kada je dobro zarudjela zora i rekao: “Ustani i klanjaj!” Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم ustao je i klanjao sabah-namaz. Džibril جبريل tada reče: “Sve što je između ovo dvoje vrijeme je namaza.”

18- Klanjanje jacija-namaza u prvo vrijeme

(٥٢٥) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ وَمُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَسَنٍ قَالَ: قَدِمَ الْحَجَّاجُ فَسَأَلْنَا جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الظُّهْرَ بِالْهَاجِرَةِ وَالْعَصْرَ وَالشَّمْسُ بَيَضَاءُ نَقِيَّةٌ وَالْمَغْرِبَ إِذَا وَجَبَتِ الشَّمْسُ وَالْعِشَاءَ أَحْيَانًا كَانَ إِذَا رَأَاهُمْ قَدِ اجْتَمَعُوا عَجَلًا وَإِذَا رَأَاهُمْ قَدِ أَبْطَأُوا
 أَخْرَ.

525 Muhammed ibn Amr Ibn Hasen prenosi: “Kada je Hadždžadž stigao / u Medinu /, pitali smo Džabira ibn Abdullaha ﷺ / o namaskim vremenima /, pa je rekao: ‘Allahov Poslanik ﷺ klanjao je podne-namaz kada bi se sunce pomaklo sa zenita. Ikindiju je klanjao kada je sunce još bilo čisto i sjajno. Akšam-namaz klanjao je kada bi sunce zašlo. Jaciju je ponekad klanjao odmah, a ponekad je odgađao njeno klanjanje. Kada bi vidio da su klanjači okupljeni, klanjao ju je odmah, a kada bi primijetio da se još nisu svi okupili, odgađao je njeno klanjanje.’”

19- Večernje rumenilo

(٥٢٦) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قَدَامَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ رَقَبَةَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ إِيَّاسٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ سَالِمٍ عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، قَالَ: "أَنَا أَعْلَمُ النَّاسَ بِمِيقَاتِ هَذِهِ الصَّلَاةِ عِشَاءَ الْآخِرَةِ! كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيهَا لِسُقُوطِ الْقَمَرِ لِثَلَاثَةِ."

526 Nu'man ibn Bešir رضي الله عنه prenosi: "Ja najbolje poznajem vrijeme jacija-namaza. Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao bi je nakon što bi se mjesec izgubio u prvoj trećini noći."

(٥٢٧) أَخْبَرَنَا عُثْمَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بَشِيرٍ عَنْ بَشِيرِ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ سَالِمٍ عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ، قَالَ: "وَاللَّهِ إِنِّي لَأَعْلَمُ النَّاسَ بِوَقْتِ هَذِهِ الصَّلَاةِ، صَلَاةِ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ، كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيهَا لِسُقُوطِ الْقَمَرِ لِثَلَاثَةِ."

527 Nu'man ibn Bešir رضي الله عنه prenosi: "Tako mi Allaha, ja najbolje poznajem vrijeme ovoga namaza, jacije. Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao ju je nakon nestanka mjeseca u prvoj trećini noći."

20- Kada je lijepo odgoditi jaciju

(٥٢٨) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ عَوْفٍ عَنْ سَيَّارِ بْنِ سَلَامَةَ، قَالَ: دَخَلْتُ أَنَا وَآبِي عَلَى أَبِي بَرَزَةَ الْأَسْلَمِيِّ فَقَالَ لَهُ أَبِي: أَخْبَرْنَا كَيْفَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ؟ قَالَ: كَانَ يُصَلِّي الْهَجِيرَ الَّتِي تَدْعُونَهَا الْأُولَى حِينَ تَدْخُضُ الشَّمْسُ وَكَانَ يُصَلِّي الْعَصْرَ ثُمَّ يَرْجِعُ أَحَدَنَا إِلَى رَحْلِهِ فِي أَقْصَى الْمَدِينَةِ وَالشَّمْسُ حَيَّةٌ قَالَ: وَنَسِيتُ مَا قَالَ فِي الْمَغْرِبِ قَالَ: وَكَانَ يَتَحَبَّبُ أَنْ تُؤَخَّرَ صَلَاةُ الْعِشَاءِ الَّتِي تَدْعُونَهَا الْعَتَمَةَ قَالَ: وَكَانَ يَكْرَهُ النَّوْمَ قَبْلَهَا وَالْحَدِيثَ بَعْدَهَا وَكَانَ يُنْفَلُ مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ حِينَ يَعْرِفُ الرَّجُلُ جَلِيسَهُ وَكَانَ يَقْرَأُ بِالسِّتِينَ إِلَى الْمِائَةِ.

528 Sejjara ibn Selama prenosi: “Ja i moj otac ušli smo kod Ebu Berze el-Eslemija ؓ i moj otac mu reče: ‘Obavijesti nas kako je Allahov Poslanik ﷺ klanjao farz-namaze!’ On odgovori: ‘Podne, koje vi nazivate prvim namazom, klanjao je kada se sunce pomakne sa zenita ka zalasku. Ikindiju je

klanjao tako da smo se nakon toga mogli vratiti svojoj kući na kraju Medine, a sunce bi još jako sijalo.” Prenosilac hadisa kaže: “Zaboravio sam šta je rekao za akšam.” “Volio je da se odgodi klanjanje jacija-namaza, koju vi nazivate ‘el-atemala’. Nije volio spavanje prije jacije, niti razgovor nakon nje. Sabah bi završio kada bismo mogli prepoznati čovjeka koji bi sjedio do nas. Na sabahu je učio od šezdeset do stotinu ajeta.”

(٥٢٩) أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَسَنِ وَيُوسُفُ بْنُ سَعِيدٍ وَاللَّفْظُ لَهُ قَالَا:

حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ، قَالَ: قُلْتُ لِعَطَاءَ: أَيُّ حِينٍ أَحَبُّ إِلَيْكَ أَنْ أُصَلِّيَ الْعَمَّةَ إِمَامًا أَوْ خَلُوعًا؟ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ: أَعْتَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ بِالْعَمَّةِ حَتَّى رَقَدَ النَّاسُ وَاسْتَيْقَظُوا وَرَقَدُوا وَاسْتَيْقَظُوا فَنَامَ عَمْرٌ فَقَالَ: الصَّلَاةُ الصَّلَاةُ قَالَ عَطَاءٌ: قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: خَرَجَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنِّي أَنْظَرُ إِلَيْهِ الْآنَ يَقَطِرُ رَأْسُهُ مَاءً وَأَضَعَا يَدَهُ عَلَى شِقِّ رَأْسِهِ قَالَ: وَأَشَارَ فَاسْتَبْتُ عَطَاءً كَيْفَ وَضَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ فَأَوْمَأَ إِلَيَّ كَمَا أَشَارَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَبَدَدَ لِي عَطَاءٌ بَيْنَ أَصَابِعِهِ بَشْيْءٍ مِنْ تَبْدِيدٍ ثُمَّ وَضَعَهَا فَانْتَهَى أَطْرَافَ أَصَابِعِهِ إِلَى مُقَدِّمِ الرَّأْسِ ثُمَّ ضَمَّهَا يَمْرُ بِهَا كَذَلِكَ

عَلَى الرَّأْسِ حَتَّى مَسَّتْ إِبْهَامَاهُ طَرْفَ الْأُذُنِ مِمَّا يَلِي الْوَجْهَ ثُمَّ
 عَلَى الصَّدْعِ وَتَاحِيَةِ الْجَبِينِ لَا يَقْصُرُ وَلَا يَبْطِشُ شَيْئًا إِلَّا كَذَلِكَ
 ثُمَّ قَالَ: "لَوْلَا أَنِ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرِهِمْ أَنِ لَا يُصَلُّوهَا إِلَّا
 هَكَذَا."

529 Ibn Džurejdž pripovijeda: "Pitao sam Ataa: 'Koje vrijeme smatraš da je najbolje da klanjam jaciju, kao imam ili sam?' On odgovori: 'Čuo sam Ibn Abbasa رضي الله عنه kako kaže da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم jedne noći toliko odgodio klanjanje jacije da su neki ljudi zaspali, pa se probudili. Zatim su ponovo zaspali, pa se opet probudili, nakon čega je ustao Omer رضي الله عنه i rekao: 'Namaz, namaz!' Ibn Abbas رضي الله عنه dalje nastavlja: 'Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم je potom izašao / iz svoje sobe / i kao da sada gledam u njega kako mu voda kapa sa glave, a on drži ruku na polovici svoje glave,' / te Ibn Abbas pokaza kako je to učinio /." Ibn Džurejdž dalje kaže: "Tražio sam od Ataa da mi pokaže kako je to Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم stavio ruku na svoju glavu. On mi je pokazao onako kako je to Ibn Abbas رضي الله عنه učinio. Ata je potom malo rastavio svoje prste i vrhove prstiju postavio na tjeme glave, a potom ih međusobno spojio i tako ih po glavi vukao dok mu palčevi nisu dodirnuli stranu uha koja stoji prema licu iznad sljepoočnice i čela. On to nije učinio ni sporo ni žurno, nego prosječnom brzinom. Tada je Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: 'Kada ne bih svojim sljedbenicima učinio poteškoću, ja bih im naredio da je ne klanjaju do ovog vremena.'"

(٥٣٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الْمَكِّيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو
عَنْ عَطَاءٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَعَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ ابْنِ
عَبَّاسٍ، قَالَ: أَخَّرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعِشَاءَ ذَاتَ
لَيْلَةٍ حَتَّى ذَهَبَ مِنَ اللَّيْلِ فَقَامَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَنَادَى:
الصَّلَاةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَقَدَ النِّسَاءُ وَالْوِلْدَانُ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْمَاءُ يَقْطُرُ مِنْ رَأْسِهِ وَهُوَ يَقُولُ: "إِنَّهُ
الْوَقْتُ لَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَيَّ أُمَّتِي."

530 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم odgodio je jedne noći klanjanje jacije dok nije prošao dio noći. Omer رضي الله عنه ustao je i povikao: 'Namaz, Allahov Poslaniče صلى الله عليه وسلم žene i djeca pospaše!' Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم izašao je, a voda mu je kapala sa glave i rekao: 'Ovo je pravo vrijeme jacije, samo kada to ne bi predstavljalo poteškoću mome umetu.'"

(٥٣١) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ سَمَاقٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ
سَمُرَةَ، قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُؤَخِّرُ
الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ."

531 Džabir ibn Semura رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم odgađao je jaciju do kasno u noć."

(٥٣٢) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا أَبُو الزِّنَادِ عَنِ
 الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالَ: "لَوْلَا أَنِ اشْتَقَّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرِهِمْ بِتَأْخِيرِ الْعِشَاءِ وَبِالسَّوَاكِ
 عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ."

532 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Kada ne bih svojim sljedbenicima učinio poteškoću, naredio bih im da jaciju odgode do kasno u noć i da upotrebljavaju misvak pri svakom namazu."

21- Krajnje vrijeme jacije

(٥٣٣) أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ حَمِيرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا
 ابْنُ أَبِي عُبَيْلَةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ وَأَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنِي
 أَبِي عَنْ شُعَيْبٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: أَعْتَمَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْلَةً بِالْعَمَةِ فَتَادَاهُ عُمَرُ رَضِيَ
 اللَّهُ عَنْهُ نَامَ التِّسَاءُ وَالصَّبِيَانُ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ وَقَالَ: "مَا يَنْتَظَرُهَا غَيْرُكُمْ." وَلَمْ يَكُنْ يُصَلِّي يَوْمَئِذٍ إِلَّا
بِالْمَدِينَةِ، ثُمَّ قَالَ: "صَلُّوْهَا فِيمَا بَيْنَ أَنْ يَغِيْبَ الشَّفَقُ إِلَى ثُلُثِ
اللَّيْلِ." وَالْفِظُّ لَابْنِ حَمِيْرٍ.

533 Aiša, r.a., prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ odgodio je jedne noći klanjanje jacije, tako da ga je Omer رضي الله عنه pozvao rekavši: 'Žene i djeca pospaše.' Allahov Poslanik ﷺ izašao je i rekao: 'Ovaj namaz ne čeka niko drugi od stanovnika Zemlje osim vas.' Tada se klanjalo samo u Medini. Zatim je Allahov Poslanik ﷺ rekao: 'Klanjajte jaciju između vremena kada se izgubi večernje rumenilo i prve trećine noći!'" Ovo je verzija Ibn Himjera.

(٥٣٤) أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْحَسَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ قَالَ: قَالَ ابْنُ
جُرَيْجٍ. وَأَخْبَرَنِي يُوْسُفُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ عَنْ ابْنِ
جُرَيْجٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي الْمُغِيرَةُ بْنُ حَكِيمٍ عَنْ أُمِّ كَثُومِ ابْنَةِ أَبِي بَكْرٍ
أَنَّهَا أَخْبَرَتْهُ عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ، قَالَتْ: أَعْتَمَ النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ حَتَّى ذَهَبَ عَامَةُ اللَّيْلِ وَحَتَّى نَامَ
أَهْلُ الْمَسْجِدِ ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى وَقَالَ: "إِنَّهُ لَوْ قُتِلَتْ، لَوْلَا أَنْ أَشُقَّ
عَلَى أُمَّتِي."

534 Umm Kulsum, r.a., kćerka Ebu Bekra ﷺ prenosi da je Aiša, r.a., majka vjernika, kazala: “Jedanput je Allahov Poslanik ﷺ odgodio jaciju toliko da je prošao dobar dio noći, a klanjači su bili zaspali. Zatim je izašao, klanjao i rekao: ‘Ovo je njeno vrijeme, samo da se ne bojim da ću otežati svome umetu.’”

(٥٣٥) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَبَانَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: مَكَّنَّا ذَاتَ لَيْلَةٍ نَنْتَظِرُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعِشَاءِ الْآخِرَةِ فَخَرَجَ عَلَيْنَا حِينَ ذَهَبَ ثُلُثُ اللَّيْلِ أَوْ بَعْدَهُ فَقَالَ حِينَ خَرَجَ: "إِنَّكُمْ تَنْتَظِرُونَ صَلَاةَ مَا يَنْتَظِرُهَا أَهْلُ دِينٍ غَيْرِكُمْ، وَلَوْلَا أَنْ يَثْقَلَ عَلَى أُمَّتِي لَصَلَّيْتُ بِهِمْ هَذِهِ السَّاعَةَ." ثُمَّ أَمَرَ الْمُؤَذِّنَ فَأَقَامَ ثُمَّ صَلَّى.

535 Ibn Omer ﷺ prenosi: “Jedne noći ostali smo dugo čekajući Allahovog Poslanika ﷺ za jacija-namaz. Izašao je kada je već bila prošla trećina noći ili još više od toga. Prilikom izlaska kazao je: ‘Vi iščekujete namaz kada ga pripadnik nijedne vjere ne iščekuje. Kada njegovo odgađanje ne bi predstavljalo poteškoću mom ummetu, uvijek bih ga klanjao u ovom vremenu.’ Nakon toga naredio je mujezinu da prouči ikamet i poslije toga je predvodio ljude u namazu.”

(٥٣٦) أَخْبَرَنَا عِمْرَانُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا دَاوُدُ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الْمَغْرِبِ ثُمَّ لَمْ يَخْرُجْ إِلَيْنَا حَتَّى ذَهَبَ شَطْرُ اللَّيْلِ فَخَرَجَ فَصَلَّى بِهِمْ ثُمَّ قَالَ: "إِنَّ النَّاسَ قَدْ صَلَّوْا وَنَامُوا وَأَنْتُمْ لَمْ تَزَلُوا فِي صَلَاةٍ مَا أَنْتَظِرْتُمْ الصَّلَاةَ، وَلَوْلَا ضَعْفُ الضَّعِيفِ وَسَقَمُ السَّقِيمِ لَأَمَرْتُ بِهَذِهِ الصَّلَاةِ أَنْ تُؤَخَّرَ إِلَى شَطْرِ اللَّيْلِ."

536 Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ klanjao nam je akšam, a zatim se nije pojavljivao sve dok nije prošla polovica noći. Nakon toga je izašao i klanjao nam jaciju, a zatim rekao: 'Neki su ljudi klanjali i zaspali. Vi ste u namazu sve dok ga iščekujete. Da nije slabih i bolesnih, naredio bih da se ovaj namaz odgodi do pola noći.'"

(٥٣٧) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ . وَأَبَانَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَا: حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ، قَالَ: سُلِّ أَسْ: هَلْ آتَخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَانَتًا؟ قَالَ: نَعَمْ آخَرَ لَيْلَةٍ صَلَاةَ الْعِشَاءِ الْآخِرَةِ إِلَى قَرِيبٍ مِنْ شَطْرِ اللَّيْلِ، فَلَمَّا أَنْ صَلَّى

أَقْبَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ ثُمَّ قَالَ: "إِنَّكُمْ لَنْ تَزَالُوا فِي صَلَاةٍ مَا أَنْتَظِرْتُمُوهَا." قَالَ أَنَسٌ: كَانِي أَنْظِرُ إِلَى وَبَيْصِ خَاتَمِهِ. فِي حَدِيثِ عَلِيٍّ: إِلَى شَطْرِ اللَّيْلِ.

537 Enes رضي الله عنه upitan je: “Da li je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم imao prsten na ruci?” On odgovori: “Jeste. Jedne noći Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم odgodio je klanjanje jacije gotovo do pola noći. Kada je klanjao jaciju, okrenuo se licem prema nama i rekao: *‘Vi ste u namazu sve dok ga iščekujete.’*” Enes رضي الله عنه dodao je: “Kao da sada gledam u njegov prsten koji je blistao.” U predanju koje prenosi Alija stoji: “... do pola noći.”⁽¹⁾

22- Dozvola da se za jaciju kaže “el-atema”

(٥٣٨) أَخْبَرَنَا عُثْبَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ وَالْحَارِثِ بْنِ مَسْكِينٍ قِرَاءَةَ عَلَيْهِ وَأَنَا أَسْمَعُ عَنْ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ سَمِيِّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي

⁽¹⁾ Jaciju je najbolje klanjati od nastupa vakta do polovine noći, ali ako čovjek nije stigao, to može uraditi sve do zore.

التَّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ
 لَأَسْتَهْمُوا، وَلَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التَّهْجِيرِ لَأَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ
 عَلِمُوا مَا فِي الْعَمَةِ وَالصُّبْحِ لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًّا ."

538 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Kada bi ljudi znali vrijednost ezana i prvog safa, a zatim morali kočkom određivati ko će ezaniti ili u prvi saf stati, oni bi to učinili. Kada bi znali vrijednost ranjenja na namaz, oni bi se u tome natjecali, a kada bi znali vrijednost el-ateme / jacije / i sabaha, oni bi na njih dolazili, pa makar pužući."

23- Pokuđenost nazivanja ja jacije "el-atema"

(٥٣٩) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ هُوَ الْخَضْرِيُّ
 عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي لَبِيدٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ ابْنِ
 عُمَرَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَقْلَبْتُمْ
 الْأَعْرَابُ عَلَى اسْمِ صَلَاتِكُمْ هَذِهِ، فَإِنَّهُمْ يُعْمُونَ عَلَى الْإِبِلِ،
 وَإِنَّهَا الْعِشَاءُ ."

539 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ kaže: ‘Nemojte da vas beduini odviknu od imena vašeg namaza. Oni su ostajali s devama do noćne tame / ‘el-atame’ /, a vrijeme jacije je ‘el-iša.’”

(٥٤٠) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ ابْنِ عَيِّنَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي لَبِيدٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ عَلَى الْمِنْبَرِ: "لَا تَغْلِبَنَّكُمْ الْأَعْرَابُ عَلَى اسْمِ صَلَاتِكُمْ! إِلَّا إِنَّهَا الْعِشَاءُ."

540 Ibn Omer رضي الله عنه pripovijeda: “Čuo sam Allahovog Poslanika ﷺ kako na minberu kaže: ‘Namoj da vas beduini odviknu od imena vašeg namaza! Taj se namaz zove el-iša.’”

24- Početak sabaha

(٥٤١) أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَارُونَ قَالَ: حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ جَابِرَ

بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: "صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
الصُّبْحَ حِينَ تَبَيَّنَ لَهُ الصُّبْحُ."

541 Džabir ibn Abdullah رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao je sabah kada se razazna zora."

(٥٤٢) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ عَنْ
أَنْسٍ، أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَهُ عَنْ
وَقْتِ صَلَاةِ الْغَدَاةِ فَلَمَّا أَصْبَحْنَا مِنْ الْغَدِ أَمَرَ حِينَ انْشَقَّ الْفَجْرُ
أَنْ تُقَامَ الصَّلَاةُ فَصَلَّى بِنَا فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ أَسْفَرْتُ ثُمَّ أَمَرَ فَأَقِيمَتِ
الصَّلَاةُ فَصَلَّى بِنَا ثُمَّ قَالَ: "أَيْنَ السَّائِلُ عَنْ وَقْتِ الصَّلَاةِ؟ مَا
بَيْنَ هَذَيْنِ وَقْتُ."

542 Enes رضي الله عنه prenosi da je neki čovjek došao Allahovom Poslaniku صلى الله عليه وسلم i upitao ga o sabahskom vremenu. Kada smo sutradan ustali, naredio je da se prouči ikamet kada je nastupila zora, pa nas je predvodio u namazu. Kada se sljedeći dan u zoru malo razdanilo, Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم naredio je da se prouči ikamet i nakon toga nas je predvodio u namazu, a zatim je rekao: 'Gdje je onaj što je pitao o sabahskom vremenu? Sabahski je vakat između ova dva vremena.'

25- Ranjenje sa sabah namazom kod kuće

(٥٤٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُصَلِّيَ الصُّبْحَ فَيَنْصَرِفُ النِّسَاءُ مُتَلَفَعَاتٍ بِمُرُوطِهِنَّ مَا يُعْرِفْنَ مِنَ الْغُلَسِ."

543 Aiša, r.a., prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ klanjao je sabah, a nakon klanjanja žene bi se, pokrivene svojim ogrtačima, razilazile. One se nisu raspoznavale zbog tame."

(٥٤٤) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "كُنَّ النِّسَاءُ يُصَلِّينَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصُّبْحَ مُتَلَفَعَاتٍ بِمُرُوطِهِنَّ فَيَرْجِعْنَ فَمَا يَعْرِفُهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الْغُلَسِ."

544 Aiša, r.a., prenosi: "Žene su sabah klanjale sa Allahovim Poslanikom, ﷺ, zamotane svojim ogrtačima. Nakon toga vraćale bi se kući, ali ih u putu, zbog tame, ne bi niko prepoznao."

26- Ranjenje sa sabahom na putu

(٥٤٥) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا
 حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ صَلَاةَ الصُّبْحِ بَغْلَسٍ وَهُوَ قَرِيبٌ مِنْهُمْ
 فَأَغَارَ عَلَيْهِمْ وَقَالَ: "اللَّهُ أَكْبَرُ خَرِبْتُ خَيْبَرُ مَرَّتَيْنِ، إِنَّا إِذَا نَزَلْنَا
 بِسَاحَةِ قَوْمٍ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْدَرِينَ."

545 Enes رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao je sabah, na dan Hajbera, kada se još nije vidjelo, i to se desilo u neposrednoj blizini stanovnika Hajbera. Nakon toga napao ih je i dva puta rekao: *'Allahu ekber, Hajber će biti razoren i srušen. Kada nastupimo, zlo će jutro osvanuti onima koji su bili opomenuti.'*"

27- Čekanje s klanjanjem sabaha dok se malo ne razdani / isfar /

(٥٤٦) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ ابْنِ عَبَّالَانَ قَالَ: حَدَّثَنِي عَاصِمُ بْنُ عُمَرَ بْنِ قَتَادَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ لَبِيدٍ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "أَسْفَرُوا بِالْفَجْرِ."

546 Rafi ibn Hudejdž رضي الله عنه prenosi od Allahovog Poslanika صلى الله عليه وسلم da je rekao: "Klanjajte sabah kada se počne razdanjivati!"

(٥٤٧) أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يَعْقُوبَ حَدَّثَنَا ابْنُ مَرْيَمَ أَخْبَرَنَا أَبُو غَسَّانَ قَالَ: حَدَّثَنِي زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ عُمَرَ بْنِ قَتَادَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ لَبِيدٍ عَنْ رَجَالٍ مِنْ قَوْمِهِ مِنَ الْأَنْصَارِ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَا أَسْفَرْتُمْ بِالْفَجْرِ فَإِنَّهُ أَكْبَرُ بِالْأَجْرِ."

547 Mahmud ibn Lebid prenosi od svojih suplemenika ensarija da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Veća je nagrada za sabah koji klanjate kada se malo razdani."

28- Ko stigne na vrijeme klanjati jedan rekat sabaha

(٥٤٨) أَخْبَرَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى وَالْفَظُّ لَهُ قَالَا:
 حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ
 الْأَعْرَجُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ:
 "مَنْ أَدْرَكَ سَجْدَةً مِنَ الصُّبْحِ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَهَا
 وَمَنْ أَدْرَكَ سَجْدَةً مِنَ الْعَصْرِ قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ فَقَدْ
 أَدْرَكَهَا."

548 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi od Allahovog Poslanika صلى الله عليه وسلم da je rekao: "Ko stigne obaviti jednu sedždu / rekat / sabaha prije nego što se sunce pojavi, on je stigao na vrijeme klanjati taj namaz. Ko stigne obaviti jednu sedždu / rekat / ikindije prije nego što sunce zađe, on je stigao na vrijeme klanjati ikindiju."

(٥٤٩) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ قَالَ: حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ عَدِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا
 ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ عَنِ الرَّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ
 عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ رُكْعَةً مِنْ

الْفَجْرِ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَهَا وَمَنْ أَدْرَكَ رُكْعَةً مِنَ
الْعَصْرِ قَبْلَ أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ فَقَدْ أَدْرَكَهَا ."

549 Aiša, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika ﷺ da je rekao: "Ko stigne obaviti jedan rekat sabah namaza prije nego što sunce izađe, stigao je na vrijeme klanjati taj sabah-namaz. Ko stigne obaviti jedan rekat ikindije prije nego što sunce zađe, stigao je na vrijeme klanjati taj namaz."

29-Posljednje vrijeme sabaha

(٥٥٠) أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ وَ مُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَا:
حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي صَدَقَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ،
قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي الظُّهْرَ إِذَا
زَالَتِ الشَّمْسُ وَيُصَلِّي العَصْرَ بَيْنَ صَلَاتَيْكُمْ هَاتَيْنِ وَيُصَلِّي
المَغْرِبَ إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ وَيُصَلِّي العِشَاءَ إِذَا غَابَ الشَّفَقُ ثُمَّ
قَالَ عَلَى إِثْرِهِ: وَيُصَلِّي الصُّبْحَ إِلَى أَنْ يَنْفَسِحَ البَصْرُ."

550 Enes ibn Malik ؓ prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ klanjao je podne nakon što se sunce pomakne sa zenita, a

ikindiju je klanjao između ova dva vaša namaza.⁽¹⁾ Akšam je klanjao nakon zalaska sunca, a jaciju je klanjao nakon što bi nestalo večernjeg rumenila.” Nakon toga reče: “A sabah je klanjao kada se gotovo razdani.”

30- Ko stigne na jedan rekat namaza

(٥٥١) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ مِنْ الصَّلَاةِ رُكْعَةً فَقَدْ أَدْرَكَ الصَّلَاةَ."

551 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: “*Ko stigne obaviti jedan rekat namaza, stigao je na vrijeme klanjati taj namaz.*”

(٥٥٢) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ إِدْرِيسَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

⁽¹⁾ Ovim je mislio na podne i ikindiju, jer su oni previše odgađali ikindiju, a Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao ju je u vremenu između podne i ikindije koju su oni klanjali.

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ مِنْ
الصَّلَاةِ رُكْعَةً فَقَدْ أَدْرَكَهَا."

552 Ebu Hurejre ؓ veli da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Ko stigne obaviti jedan rekat namaza stigao ga je na vrijeme klanjati."

(٥٥٣) أَخْبَرَنِي يَزِيدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الصَّمَدِ قَالَ حَدَّثَنَا هِشَامُ
الْعَطَّارُ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ - وَهُوَ ابْنُ سَمَاعَةَ - عَنْ مُوسَى بْنِ
أَعْيَنَ عَنْ أَبِي عَمْرٍو الْأَوْزَاعِيِّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ
مِنَ الصَّلَاةِ رُكْعَةً فَقَدْ أَدْرَكَ الصَّلَاةَ."

553 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Ko stigne obaviti jedan rekat namaza stigao je na vrijeme klanjati taj namaz."

(٥٥٤) أَخْبَرَنِي شُعَيْبُ بْنُ شُعَيْبِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو الْمُغِيرَةَ
حَدَّثَنِي الْأَوْزَاعِيُّ حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ
أَدْرَكَ مِنَ الصَّلَاةِ رُكْعَةً فَقَدْ أَدْرَكَهَا."

554 Ebu Hurejra ؓ pripovijeda: "Allahov Poslanik ﷺ je rekao: 'Ko stigne obaviti jedan rekat namaza, stigao ga je na vrijeme klanjati.'"

(٥٥٥) أَخْبَرَنِي مُوسَى بْنُ سُلَيْمَانَ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنَا بَقِيَّةٌ عَنْ يُونُسَ قَالَ: حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنَ الْجُمُعَةِ أَوْ غَيْرَهَا فَقَدْ تَمَّتْ صَلَاتُهُ."

555 Salim prenosi od svoga oca ؓ, a on od Allahovog Poslanika ﷺ da je rekao: "Ko stigne obaviti jedan rekat džume ili nekog drugog namaza, namaz mu je potpun."

(٥٥٦) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ التِّرْمِذِيُّ حَدَّثَنِي أَيُّوبُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ سَالِمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ أَدْرَكَ رَكْعَةً مِنْ صَلَاةٍ مِنَ الصَّلَوَاتِ فَقَدْ أَدْرَكَهَا إِلَّا أَنَّهُ يَقْضِي مَا فَاتَهُ."

556 Salim ؓ veli da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Ko stigne obaviti jedan rekat bilo kojeg namaza stigao je na taj namaz, ali će nastaviti sa obavljanjem dijela koji je propustio."

31- Vremena u kojima je zabranjeno obavljati namaz

(٥٥٧) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ الصُّنَابِحِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الشَّمْسُ تَطْلُعُ وَمَعَهَا قَرْنُ الشَّيْطَانِ فَإِذَا ارْتَفَعَتْ فَارْقَهَا فَإِذَا اسْتَوَتْ قَارَهَا فَإِذَا زَالَتْ فَارْقَهَا فَإِذَا دَنَتْ لِلْغُرُوبِ قَارَهَا فَإِذَا غَرَبَتْ فَارْقَهَا وَنَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصَّلَاةِ فِي تِلْكَ السَّاعَاتِ."

557 Abdullah es-Sunabihi رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Sunce izlazi, a s njime i šejtanov rog.⁽¹⁾ Kada Sunce izađe i podigne se, rog se odvoji od njega, a kada bude na sredini neba, sjedini se sa njim da bi se nakon što pređe polovinu neba, rastavilo od njega. Kada se sunce približi svom zalasku, i rog se sjedini s njime, a kada već zađe, rog se odvoji od njega." U tim je vremenima Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم zabranio da se klanja namaz.

⁽¹⁾ U relevantnoj literaturi nismo mogli pronaći pojašnjenje šejtanskog roga.

(٥٥٨) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ مُوسَى بْنِ عَلِيٍّ بْنِ رِيَّاحٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ: سَمِعْتُ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ الْجُهَنِيَّ، يَقُولُ: "ثَلَاثُ سَاعَاتٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَانَا أَنْ نُصَلِّيَ فِيهِنَّ أَوْ نُقْبِرَ فِيهِنَّ مَوْتَانَا حِينَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ بَارِزَةً حَتَّى تَرْتَفِعَ وَحِينَ يَقُومُ قَائِمُ الظَّهِيرَةِ حَتَّى تَمِيلَ وَحِينَ تَضَيِّفُ الشَّمْسُ لِلْغُرُوبِ حَتَّى تَغْرُبَ."

558 Ukba ibn Amir el-Džuheni رضي الله عنه prenosi: "Tri su vremena u kojima nam je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم zabranio klanjanje i ukop naših umrlih: u vrijeme izlaska sunca pa sve dok se malo ne uzdigne, kada je sunce na polovini neba pa dok se ne pomakne s te tačke i kada sunce zalazi pa dok potpuno ne zađe."

32- Zabrana klanjanja nakon sabaha

(٥٥٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ عَنِ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى

عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ وَعَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ
الصُّبْحِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ.

559 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم zabranio klanjanje namaza poslije ikindije sve dok sunce ne zađe i poslije sabaha sve dok sunce ne izađe.

(٥٦٠) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ حَدَّثَنَا مَنْصُورٌ عَنْ قَتَادَةَ
قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْعَالِيَةِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: "سَمِعْتُ غَيْرَ وَاحِدٍ
مِنَ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - مِنْهُمْ عُمَرُ وَكَانَ
مِنَ أَحَبِّهِمْ إِلَيَّ - أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ
الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَجْرِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَعَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ
حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ."

560 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: "Čuo sam više ashaba Allahovog Poslanika صلى الله عليه وسلم a među njima je i Omer, koji mi je bio najdraži, da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم zabranio da se klanja poslije sabaha sve dok Sunce ne izađe i poslije ikindije sve dok Sunce ne zađe."

33- Zabrana klanjanja namaza prilikom izlaska sunca

(561) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يَتَحَرَّ أَحَدُكُمْ فَيُصَلِّيَ عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَعِنْدَ غُرُوبِهَا."

561 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Izbjegavajte klanjati kada sunce izlazi ili zalazi."

(562) أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ، حَدَّثَنَا خَالِدٌ، حَدَّثَنَا عَبِيدُ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يُصَلَّى مَعَ طُلُوعِ الشَّمْسِ أَوْ غُرُوبِهَا.

562 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ zabranio da se klanja prilikom izlaska ili zalaska sunca.

34- Zabrana klanjanja namaza kada je sunce u zenitu

(٥٦٣) أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ وَهُوَ ابْنُ حَبِيبٍ عَنْ
 مُوسَى بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ، يَقُولُ:
 "ثَلَاثُ سَاعَاتٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَانَا أَنْ
 نُصَلِّيَ فِيهِنَّ أَوْ نَقْبُرَ فِيهِنَّ مَوْتَانَا: حِينَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ بَارِزَةً حَتَّى
 تَرْتَفِعَ وَحِينَ يَقُومُ قَائِمُ الظَّهِيرَةِ حَتَّى تَمِيلَ وَحِينَ تَضَيِّفُ للغُرُوبِ
 حَتَّى تَغْرُبَ."

563 Ukba ibn Amir رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ zabranio nam je da klanjamo ili ukopavamo naše umrle u tri vremena: dok sunce izlazi, sve dok potpuno ne izađe, kada je sunce na sredini neba pa sve dok se ne pomakne i dok zalazi, pa sve dok ne zađe."

35- Zabrana klanjanja namaza poslije ikindije

(٥٦٤) أَخْبَرَنَا مُجَاهِدُ بْنُ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ ضَمْرَةَ بْنِ سَعِيدٍ، سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ، يَقُولُ: "نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصُّبْحِ حَتَّى الطُّلُوعِ وَعَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى الْغُرُوبِ."

564 Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ zabranio je da se klanja nakon sabaha sve do izlaska sunca, kao što je zabranio da se klanja i nakon ikindije, sve dok Sunce ne zađe."

(٥٦٥) حَدَّثَنَا عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مَخْلَدٌ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ، يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "لَا صَلَاةَ بَعْدَ الْفَجْرِ حَتَّى تَبْرُغَ الشَّمْسُ وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ."

565 Ebu Seid el-Hudri رضي الله عنه prenosi: "Čuo sam Allahovog Poslanika ﷺ kako kaže: 'Nema namaza poslije sabaha dok

sunce ne izade, a također i nakon ikindije sve dok sunce ne zade.”

(۵۶۶) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ غَيْلَانَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ نَمِرٍ عَنْ ابْنِ شَهَابٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، بَنَحُوهُ.

566 Ebu Seid el-Hudri ﷺ također prenosi hadis sličan prethodnome, ali preko drugog niza prenosilaca.

(۵۶۷) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ حُجَيْرٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ.

567 Ibn Abbas ﷺ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ zabranio da se klanja nakon ikindije.

(۵۶۸) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُبَارَكِ الْمَخْزُومِيُّ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ عَنَسَةَ حَدَّثَنَا وَهَيْبٌ عَنْ ابْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَوْهَمَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِنَّمَا نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَحَرَّوْا بِصَلَاتِكُمْ طُلُوعَ الشَّمْسِ وَلَا غُرُوبَهَا فَإِنَّهَا تَطْلُعُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ."

568 Aiša, r.a., prenosi: “Pogriješio je Omer ؓ jer je Allahov Poslanik ﷺ rekao: *‘Nemojte čekati s namazom do izlaska sunca niti do njegovog zalaska, pošto ono izlazi između šejtanovih rogova!’*”⁽¹⁾

(٥٦٩) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ قَالَ:
 حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبِي قَالَ: أَخْبَرَنِي ابْنُ عَمْرٍو،
 قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا طَلَعَ حَاجِبُ
 الشَّمْسِ فَأَخْرُوا الصَّلَاةَ حَتَّى تَشْرُقَ وَإِذَا غَابَ حَاجِبُ الشَّمْسِ
 فَأَخْرُوا الصَّلَاةَ حَتَّى تَغْرُبَ."

569 Ibn Omer ؓ prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ kazao je: *‘Ako Sunce počne izlaziti, odgodite namaz dok ono ne izađe. Također, ako počne zalaziti, odgodite namaz dok ono ne zađe.’*”

⁽¹⁾ Aiša smatra da se zabrana odnosi samo na odgađanje namaza do vremena kada sunce izlazi ili zalazi, a ne na zabranu obavljanje namaza nakon ikindije, kako je to smatrao Omer. Stav hanefijskog mezheba o ovom pitanju jeste takav da je u vrijeme izlaska ili zalaska sunca zabranjeno klanjati bilo koji namaz, a poslije ikindije do zalaska sunca, kao i poslije sabaha pa do izlaska sunca možemo obaviti samo farz-namaz (npr. naklanjati propušteni namaz), dok nafilu u to vrijeme nije dozvoljeno obavljati.

(٥٧٠) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ مَنْصُورٍ أَخْبَرَنَا آدَمُ بْنُ أَبِي إِيَّاسٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ
 بْنُ سَعْدٍ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو يَحْيَى سَلِيمٌ
 بْنُ عَامِرٍ وَضَمْرَةُ بْنُ حَبِيبٍ وَأَبُو طَلْحَةَ نَعِيمٌ بْنُ زِيَادٍ قَالُوا:
 سَمِعْنَا أَبَا أُمَامَةَ الْبَاهِلِيَّ يَقُولُ: سَمِعْتُ عَمْرُو بْنَ عَبْسَةَ، يَقُولُ:
 قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ مِنْ سَاعَةٍ أَقْرَبُ مِنَ الْآخِرَى؟ أَوْ هَلْ
 مِنْ سَاعَةٍ يُبْتَغَى ذِكْرُهَا؟ قَالَ: "نَعَمْ، إِنَّ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الرَّبُّ عَزَّ
 وَجَلَّ مِنَ الْعَبْدِ جَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرِ، فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مَمَّنْ
 يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ فَإِنَّ الصَّلَاةَ مَحْضُورَةً
 مَشْهُودَةً إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ فَإِنَّهَا تَطْلُعُ بَيْنَ قَرْنَيْ الشَّيْطَانِ وَهِيَ
 سَاعَةٌ صَلَاةِ الْكُفَّارِ فَدَعِ الصَّلَاةَ حَتَّى تَرْتَفِعَ قَيْدَ رُمْحٍ وَيَذْهَبُ
 شِعَاعُهَا ثُمَّ الصَّلَاةَ مَحْضُورَةً مَشْهُودَةً حَتَّى تَعْتَدِلَ الشَّمْسُ
 اعْتِدَالَ الرَّمْحِ بِنِصْفِ النَّهَارِ فَإِنَّهَا سَاعَةٌ تَفْتَحُ فِيهَا أَبْوَابُ جَهَنَّمَ
 وَتُسَجَّرُ فَدَعِ الصَّلَاةَ حَتَّى يَفِيءَ الْفَيْءُ ثُمَّ الصَّلَاةَ مَحْضُورَةً

مَشْهُودَةٌ حَتَّى تَغِيْبَ الشَّمْسُ فَإِنَّهَا تَغِيْبُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ وَهِيَ
صَلَاةُ الْكُفَّارِ.

570 Amr ibn Anbesa رضي الله عنه prenosi: “Upitao sam: ‘Allahov Poslaniče, da li postoje vremena koja su bolja od drugih i da li postoje vremena koja je potrebno posebno spomenuti / zbog zabrane obavljanja namaza u njima?’ Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم odgovori: ‘Da, Gospodar je najbliži Svome robu u zadnjem dijelu noći. Ako si u mogućnosti da budeš od onih koji spominju Uzvišenog Allaha عز وجل u tim trenucima, onda to učini! Zaista meleki prisustvuju namazu i njegovi su svjedoci sve do izlaska sunca, jer ono izlazi između šejtanovih rogova, i to je vrijeme molitve nevjernika. Stoga, nemoj klanjati sve dok sunce ne odskoči koliko je koplje i dok nestanu njegove jutarnje zrake! Poslije toga namazu, ponovo, prisustvuju meleki i njegovi su svjedoci sve dok se sunce ne uspravi poput koplja sredinom dana. U to se vrijeme otvaraju džehennemska vrata i on se raspaljuje. Zato, nemoj klanjati sve dok sjena ne pređe na drugu stranu! Nakon toga, namazu prisustvuju meleki i njegovi su svjedoci sve dok sunce ne zađe, jer ono zalazi između šejtanovih rogova, a također, to je vrijeme molitve nevjernika.’”

36- Olakšica da se klanja nakon ikindije

(٥٧١) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هَلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ وَهْبِ بْنِ الْأَجْدَعِ عَنْ عَلِيٍّ، قَالَ: "نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْعَصْرِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ الشَّمْسُ بَيْضَاءَ نَقِيَّةٍ مُرْتَفَعَةً."

571 Alija ؑ prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ zabranio je namaz poslije ikindije, osim u trenucima kada je sunce čisto, bijelo i visoko."

(٥٧٢) أَخْبَرَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ هِشَامٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبِي قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ: "مَا تَرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّجْدَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ عِنْدِي قَطُّ."

572 Aiša, r.a., prenosi: "Allahov Poslanik ﷺ nikada nije izostavljao dva rekata poslije ikindije."

(٥٧٣) أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ قَدَامَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مُغِيرَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الْأَسْوَدِ قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ، رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا:

"مَا دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ الْعَصْرِ إِلَّا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ الْعَصْرِ إِلَّا صَلَّاهُمَا."

573 Aiša, r.a., veli: "Allahov Poslanik ﷺ nijednom nije ušao kod mene poslije ikindije, a da nije klanjao dva rekata."

(٥٧٤) أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَسْعُودٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ: سَمِعْتُ مَسْرُوقًا وَالْأَسْوَدَ، قَالَا: نَشْهَدُ عَلَى عَائِشَةَ أَنَّهَا قَالَتْ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ عِنْدِي بَعْدَ الْعَصْرِ صَلَّاهُمَا."

574 Aiša, r.a., prenosi: "Kada je Allahov Poslanik ﷺ dolazio kod mene poslije ikindije, klanjao bi dva rekata."

(٥٧٥) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسَهَّرٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَسْوَدِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: "صَلَاتَانِ مَا تَرَكَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِي سِرًّا وَلَا عَلَانِيَةً: رَكَعَتَانِ قَبْلَ الْفَجْرِ وَرَكَعَتَانِ بَعْدَ الْعَصْرِ."

575 Aiša, r.a., prenosi: "Dva namaza Allahov Poslanik ﷺ nikada, tajno niti javno, nije izostavljao: dva rekata prije sabaha i dva rekata poslije ikindija-namaza."

(٥٧٦) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ حُجْرٍ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي حَرْمَلَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّهُ سَأَلَ عَائِشَةَ عَنِ السَّجْدَتَيْنِ اللَّتَيْنِ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّيهِمَا بَعْدَ الْعَصْرِ، فَقَالَتْ: إِنَّهُ كَانَ يُصَلِّيهِمَا قَبْلَ الْعَصْرِ ثُمَّ إِنَّهُ شُغِلَ عَنْهُمَا أَوْ نَسِيَهُمَا فَصَلَّاهُمَا بَعْدَ الْعَصْرِ وَكَانَ إِذَا صَلَّى صَلَاةً أُتْبِعَهَا.

576 Ebu Selema رضي الله عنه prenosi da je upitao Aišu, r.a., o dva rekata koje je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao poslije ikindije, pa mu je odgovorila: “To su dva rekata koje je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao prije ikindije, a zatim ih je zbog zauzetosti ili zaborava klanjao poslije ikindije. Kada bi Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم klanjao neki namaz, on bi ustrajavao u tome.”

(٥٧٧) أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ قَالَ: سَمِعْتُ مَعْمَرًا عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى فِي بَيْتِهَا بَعْدَ الْعَصْرِ رُكْعَتَيْنِ مَرَّةً وَاحِدَةً وَأَنَّهَا ذَكَرَتْ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: "هُمَا رُكْعَتَانِ كُنْتُ أُصَلِّيهِمَا بَعْدَ الظُّهْرِ فَشُغِلْتُ عَنْهُمَا حَتَّى صَلَّيْتُ الْعَصْرَ."

577 Umm Selema, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ jednom prilikom, poslije ikindije, klanjao dva rekata u njenoj kući, pa ga je priupitala o tome, a on joj odgovori: “*To su dva rekata koja inače klanjam poslije podne-namaza, ali sam bio zauzet, tako da ih nisam klanjao do poslije ikindije.*”

(٥٧٨) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: أَخْبَرَنَا وَكَيْعٌ حَدَّثَنَا طَلْحَةُ بْنُ

يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْبَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ:

"شَغَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ

الْعَصْرِ فَصَلَّاهُمَا بَعْدَ الْعَصْرِ."

578 Umm Selema, r.a., prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ bio je spriječen klanjati dva rekata prije ikindije, te ih je klanjao poslije.”⁽¹⁾

⁽¹⁾ Već smo kazali da se poslije ikindije ne klanja nafilom niti sunnet. Ovaj Poslanikov ﷺ postupak naklanjavanja sunneta poslije ikindije možemo shvatiti kao njegovu specifičnost. (Možda nije na odmet spomenuti kako pojedini islamski učenjaci smatraju da to ipak nije njegova specifičnost, te dozvoljavaju naklanjavanje sunneta i poslije ikindije.)

37- Olakšica da se klanja prije zalaska sunca

(٥٧٩) أَخْبَرَنَا عُمَرَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ حُدَيْرٍ، قَالَ: سَأَلْتُ لِأَحَقًّا عَنِ الرُّكْعَتَيْنِ قَبْلَ غُرُوبِ الشَّمْسِ فَقَالَ: كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ يُصَلِّيهِمَا فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ مُعَاوِيَةَ مَا هَاتَانِ الرُّكْعَتَانِ عِنْدَ غُرُوبِ الشَّمْسِ؟ فَاضْطَرَّ الْحَدِيثَ إِلَى أُمِّ سَلَمَةَ فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: "إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي رُكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْعَصْرِ فَشَغَلَ عَنْهُمَا فَرَكَهُمَا حِينَ غَابَتِ الشَّمْسُ فَلَمْ أَرَهُ يُصَلِّيهِمَا قَبْلُ وَلَا بَعْدُ."

579 Imran ibn Hudejr prenosi: “Upitao sam Lahika šta misli o klanjanju dva rekata prije zalaska sunca, te mi odgovori: ‘Abdullah ibn Zubejr ﷺ klanjao ih je.’ Potom mu je Muavija ﷺ poslao pitanje: ‘Kakva su to dva rekata prilikom zalaska sunca?’ Abdullah ibn Zubejr morao se obratiti Umm Selemi, r.a., o tom pitanju, na šta mu je ona odgovorila: ‘Allahov Poslanik ﷺ običavao je klanjati dva rekata prije ikindije, ali jednom prilikom nije ih stigao klanjati sve do zalaska sunca. Kada je sunce počelo zalaziti, on ih je klanjao.

Ja ga više nikada, ni prije ni poslije toga, nisam vidjela da ih je klanjao.”

38- Olakšica da se klanja prije akšama

(٥٨٠) أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ نَفِيلٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ عَيْسَى قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ مُضَرَ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْحَارِثِ عَنْ يَزِيدِ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ أَنَّ أَبَا الْخَيْرِ، حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا تَمِيمٍ الْجَيْشَانِيَّ قَامَ لِرُكْعِ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الْمَغْرَبِ فَقُلْتُ لِعُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ: انْظُرْ إِلَى هَذَا أَيِّ صَلَاةٍ يُصَلِّي؟ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ فَرَأَاهُ فَقَالَ: "هَذِهِ صَلَاةٌ كُنَّا نُصَلِّيهَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ."

580 Ebu el-Hajr prenosi da je Ebu Temim el-Džejšani ustao da klanja dva rekata prije akšama, pa sam rekao Ukbi ibn Amiru: “Pogledaj ovog! Koji namaz sada klanja?” On se okrenu prema njemu, pogleda ga, te reče: “Mi smo za vrijeme Allahovog Poslanika ﷺ u ovaj vakat klanjali.”⁽¹⁾

⁽¹⁾ Ovo se odnosi na dva rekata nafile koji se klanjaju, po nekim pravnim školama. Međutim, po hanefijskom se mezhebu ne klanja nikakva nafila prije akšamskog farza.

39- Namaz nakon zore

(٥٨١) أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَكَمِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ زَيْدِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: سَمِعْتُ نَافِعًا يُحَدِّثُ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ حَفْصَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ لَا يُصَلِّي إِلَّا رُكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ.»

581 Hafsa, r.a., prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ običavao je, nakon nastupanja zore, klanjati samo dva kraća rekata.”⁽¹⁾

40- Nafile se mogu klanjati dok se ne obavi sabah

(٥٨٢) أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ سُلَيْمَانَ وَأَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَا: حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ أَيُّوبُ: حَدَّثَنَا وَقَالَ حَسَنٌ: أَخْبَرَنِي

⁽¹⁾ Nakon nastupanja zore, a prije sabahskog farza, klanjaju se samo dva rekata sunneta.

شُعْبَةُ عَنْ يَعْلَى بْنِ عَطَاءٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ طَلْقٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ
 الْبَيْلَمَانِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْسَةَ، قَالَ: أَثَبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَسْلَمَ مَعَكَ؟ قَالَ: "حُرٌّ
 وَعَبْدٌ" قُلْتُ: هَلْ مِنْ سَاعَةٍ أَقْرَبُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ
 أُخْرَى؟ قَالَ: "نَعَمْ جَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَصَلِّ مَا بَدَأَ لَكَ حَتَّى
 تُصَلِّيَ الصُّبْحَ ثُمَّ إِنَّهُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَمَا دَامَتْ." وَقَالَ
 أَيُّوبُ: "فَمَا دَامَتْ كَأَنَّهَا حَجْفَةٌ حَتَّى تُنْشِرُ ثُمَّ صَلِّ مَا بَدَأَ لَكَ
 حَتَّى يَقُومَ الْعَمُودُ عَلَى ظِلِّهِ ثُمَّ إِنَّهُ حَتَّى تَزُولَ الشَّمْسُ فَإِنَّ جَهَنَّمَ
 تُسْجَرُ نِصْفَ النَّهَارِ ثُمَّ صَلِّ مَا بَدَأَ لَكَ حَتَّى تُصَلِّيَ الْعَصْرَ ثُمَّ
 إِنَّهُ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ فَإِنَّهَا تَغْرُبُ بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ وَتَطْلُعُ
 بَيْنَ قَرْنَيْ شَيْطَانٍ."

582 Amr ibn Abesa ؓ prenosi: "Došao sam Allahovom Poslaniku ﷺ i upitao ga: 'Allahov Poslaniče, ko je još sa tobom prihvatio islam?' On reče: 'Jedna slobodna osoba i rob.'⁽¹⁾ Upitao sam: 'Da li ima trenutaka u kojima smo bliži

⁽¹⁾ Vjerovatno se misli na Ebu Bekra i Bilala ؓ.

Uzvišenom Allahu ﷻ? Allahov Poslanik ﷺ odgovori: *‘Ima, zadnji dio noći. Klanjaj koliko želiš dok ne obaviš sabah. Tada prekijni s klanjanjem dok sunce ne izađe i ne počne jače sijati.’*” Ebu Ejub pojašnjava: “Dok ne bude poput štita i dok se ne počnu širiti njegove zrake.”⁽¹⁾ “Nakon toga klanjaj šta hoćeš sve dok ne nestane sjenke.”⁽²⁾ Tada prestani dok se sunce malo ne pomjeri, jer se Džehennem zaista raspaljuje sredinom dana. Nakon toga, klanjaj koliko želiš sve dok ne obaviš ikindiju. Poslije toga sačekaj dok sunce ne zađe, jer ono zalazi i izlazi između šejtanovih rogova.”

41- U Meki je dozvoljeno klanjati u svako doba

(٥٨٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنصُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ: سَمِعْتُ مِنْ أَبِي الزُّبَيْرِ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبَاهُ يُحَدِّثُ عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ،: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يَا بَنِي عَبْدِ مَنَافٍ لَا تَمْنَعُوا أَحَدًا طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ وَصَلَّى آيَةَ سَاعَةٍ شَاءَ مِنْ لَيْلٍ أَوْ نَهَارٍ."

⁽¹⁾ Nakon izlaska sunca treba sačekati otprilike četrdeset pet minuta, pa tek onda možemo klanjati šta hoćemo.

⁽²⁾ Tj. dok sunce ne bude na polovici neba.

583 Džubejr ibn Mut'im ﷺ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "O Benu Abdul-Menaf, nikada ne sprečavajte da neko tavafi oko Bejtullaha i klanja u bilo koje doba dana ili noći!"⁽¹⁾

42- Vrijeme u kojem musafir spaja podne i ikindiju

(٥٨٤) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُفَضَّلٌ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا ارْتَحَلَ قَبْلَ أَنْ تَزِيغَ الشَّمْسُ آخِرَ الظُّهْرِ إِلَى وَقْتِ الْعَصْرِ ثُمَّ نَزَلَ فَجَمَعَ بَيْنَهُمَا فَإِنْ زَاغَتِ الشَّمْسُ قَبْلَ أَنْ يَرْتَحَلَ صَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ رَكِبَ."

584 Enes ibn Malik ﷺ prenosi: "Kada bi Allahov Poslanik ﷺ polazio na put prije nego što sunce krene sa zenita, odgodio bi podne do ikindijskog vakta, te bi sjahao i spojio ta dva namaza. Ako bi Sunce krenulo sa zenita, prije nego što pođe na put, klanjao bi podne, pa tek onda krenuo na put."

⁽¹⁾ Pleme Benu Abdul-Menaf bilo je zaduženo za čuvanje i održavanje Bejtullaha.

(٥٨٥) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ وَالْحَارِثُ بْنُ مَسْكِينٍ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَأَنَا
 أَسْمَعُ وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ ابْنِ الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنِي مَالِكٌ عَنْ أَبِي
 الزُّبَيْرِ الْمَكِّيِّ عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ عَامِرِ بْنِ وَاثِلَةَ أَنَّ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ،
 أَخْبَرَهُ أَنَّهُمْ خَرَجُوا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ
 ثُبُوكَ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ بَيْنَ الظُّهْرِ
 وَالْعَصْرِ وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ فَأَخَّرَ الصَّلَاةَ يَوْمًا ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى
 الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ جَمِيعًا ثُمَّ دَخَلَ ثُمَّ خَرَجَ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ
 وَالْعِشَاءَ."

585 Muaz ibn Džebel ﷺ pripovijeda da su godine kada se odigrala Bitka na Tebuku krenuli na put s Allahovim Poslanikom ﷺ. On je spojio podne i ikindiju, te akšam i jaciju. Jednoga je dana odgodio namaz, te je izašao i zajedno klanjao podne i ikindiju. Nakon toga je ušao, te izašao i klanjao akšam i jaciju skupa.

43- Pojašnjenje ove situacije

(٥٨٦) أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَزِيعٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ قَالَ: حَدَّثَنَا كَثِيرُ بْنُ قَارُونَ، قَالَ: سَأَلْتُ سَالِمَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ صَلَاةِ أَبِيهِ فِي السَّفَرِ وَسَأَلْنَاهُ هَلْ كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ شَيْءٍ مِنْ صَلَاتِهِ فِي سَفَرِهِ؟ فَذَكَرَ أَنَّ صَفِيَّةَ بِنْتَ أَبِي عُبَيْدٍ كَانَتْ تَحْتَهُ فَكَبَّتْ إِلَيْهِ وَهُوَ فِي زُرَاعَةٍ لَهُ: إِنِّي فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ الدُّنْيَا وَأَوَّلِ يَوْمٍ مِنَ الْآخِرَةِ. " فَرَكِبَ فَاسْرَعَ السَّيْرَ إِلَيْهَا حَتَّى إِذَا حَانَ صَلَاةُ الظُّهْرِ قَالَ لَهُ الْمُؤَدِّنُ: الصَّلَاةُ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ فَلَمْ يَلْتَقِ حَتَّى إِذَا كَانَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ نَزَلَ فَقَالَ: أَقِمْ فَإِذَا سَلَّمْتُ فَأَقِمْ فَصَلَّى ثُمَّ رَكِبَ حَتَّى إِذَا غَابَتِ الشَّمْسُ قَالَ لَهُ الْمُؤَدِّنُ: الصَّلَاةُ فَقَالَ: كَفَعَلِكَ فِي صَلَاةِ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ ثُمَّ سَارَ حَتَّى إِذَا اشْتَبَكَ التُّجُومُ نَزَلَ ثُمَّ قَالَ لِلْمُؤَدِّنِ: أَقِمْ فَإِذَا سَلَّمْتُ فَأَقِمْ فَصَلَّى ثُمَّ انصَرَفَ فَالْتَقَتِ إِلَيْنَا فَقَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمْ الْأَمْرُ الَّذِي يَخَافُ فَوْتَهُ فَلْيُصَلِّ
هَذِهِ الصَّلَاةَ." "

586 Kesir ibn Karevenda prenosi: "Pitao sam Salima ibn Abdullaha kako je klanjao njegov otac na putu i da li je tom prilikom spajao namaze. Spomenuo nam je da je Safijja bint ebu Ubejd bila udata za njegovog oca. Dok je on radio na svojoj njivi oranici, ona mu je napisala pismo u kojem stoji: 'Ja provodim zadnje trenutke dunjalučkog i prve ahiretskog života!' On je uzjahao i požurio ka njoj. Kada je bio vakat podne-namazu, mujezin mu reče: 'O Ebu Abdurrahmane, namaz!', no on se ne osvrnu na to. Između podne i ikindije on sjaha i reče: 'Prouči ikamet! Kada predam selam poslije podne, ponovo prouči ikamet!' Klanjao je podne i ikindiju, ponovo uzjahao i krenuo. Kada je sunce zašlo, mujezin mu reče: 'Namaz!' On odgovori: 'Uradit ćemo kao s podnevom i ikindijom!' Nastavio je s putovanjem dok se zvijezde nisu ukazale, te je sjahao i rekao: 'Prouči ikamet, a kada predam selam ponovi ikamet!' Klanjao je, te se prije polaska okrenu prema nama i reče: 'Allahov Poslanik ﷺ kazao je: 'Ako vam iskrsne neki posao koji morate obaviti, klanjajte na ovaj način!'"

44- Vrijeme u kojem osoba koja boravi kod kuće spaja namaze

(٥٨٧) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرٍو عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: "صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ ثَمَانِيًا جَمِيعًا وَسَبْعًا جَمِيعًا آخِرَ الظُّهْرِ وَعَجَلَ العَصْرَ وَأَخَّرَ المَغْرِبَ وَعَجَلَ العِشَاءَ."

587 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: "Klanjao sam s Allahovim Poslanikom صلى الله عليه وسلم u Medini osam i sedam rekata spojeno! Podne je odgodio, a ikindiju je ubrzao. Također je akšam odgodio, a jaciju ubrzao."⁽¹⁾

(٥٨٨) أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ خَشِيشُ بْنُ أَصْرَمَ أَخْبَرَنَا حَبَّانُ بْنُ هِلَالٍ حَدَّثَنَا حَبِيبٌ - وَهُوَ ابْنُ أَبِي حَبِيبٍ - عَنْ عَمْرٍو بْنِ هَرَمٍ عَنْ

⁽¹⁾ Ovaj hadis možemo shvatiti tako da je Poslanik, a.s., podne klanjao pred sam istek vakta, a ikindiju odmah na početku njenog vakta. To je ustvari samo prividno spajanje, jer je oba namaza klanjao u njihovim vremenima. Isti je slučaj bio sa akšamom i jacijom. Potrebno je spomenuti kako neki komentatori ovo ipak razumijevaju kao stvarno spajanje podne i ikindije, te akšama i jacije. Najbolje rješenje je da namaze spajamo samo u slučaju kada postoji jak razlog za tim.

جَابِرُ بْنُ زَيْدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ صَلَّى بِالْبَصْرَةِ الْأُولَى وَالْعَصْرَ
لَيْسَ بَيْنَهُمَا شَيْءٌ وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ لَيْسَ بَيْنَهُمَا شَيْءٌ فَعَلَ
ذَلِكَ مِنْ شُغْلٍ وَزَعَمَ ابْنُ عَبَّاسٍ أَنَّهُ صَلَّى مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْمَدِينَةِ الْأُولَى وَالْعَصْرَ ثَمَانَ سَجَدَاتٍ لَيْسَ
بَيْنَهُمَا شَيْءٌ ."

588 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi da je u Basri spojio podne i ikindiju, ne razdvajajući ih nekom radnjom. Također je to učinio s akšamom i jacijom. To je uradio, jer je imao posla. Ibn Abbas رضي الله عنه tvrdio je da je u Medini s Allahovim Poslanikom صلى الله عليه وسلم klanjao osam rekata podne i ikindije - spojeno, ne razdvajajući ih nekom radnjom."

45- Vrijeme u kojem musafir spaja akšam i jaciju

(٥٨٩) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ
عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، شَيْخٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَالَ: "صَحِبْتُ
ابْنَ عُمَرَ إِلَى الْحِمَى فَلَمَّا غَرَبَتِ الشَّمْسُ هَبْتُ أَنْ أَقُولَ لَهُ:

الصَّلَاةَ فَسَارَ حَتَّى ذَهَبَ بَيَاضُ الْأَفُقِ وَفَحَمَةُ الْعِشَاءِ ثُمَّ نَزَلَ
فَصَلَّى الْمَغْرِبَ ثَلَاثَ رَكَعَاتٍ ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ عَلَى إِثْرِهَا ثُمَّ
قَالَ: هَكَذَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعَلُ.

589 Ismail ibn Abdurrahman, uglednik iz plemena Kurejš, prenosi: “Bio sam na putu s Ibn Omerom رضي الله عنه do mjesta Hima.⁽¹⁾ Kada je sunce zašlo, želio sam mu reći: ‘Vrijeme je za namaz!’, ali mi je bilo nezgodno. On je nastavio s hodom dok nije nestalo bjeline na horizontu i dok nije nastupila prva noćna tmina. Nakon toga je sjahao, klanjao tri rekata akšama, a odmah nakon toga klanjao je dva rekata jacije i rekao: ‘Ovako sam vidio Allahovog Poslanika صلى الله عليه وسلم da postupa.’”

(٥٩٠) أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا بَقِيَّةٌ عَنْ ابْنِ أَبِي حَمْزَةَ.
ح وَأَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ الْمُغِيرَةِ قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ
وَاللَّفْظُ لَهُ عَنْ شُعَيْبٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنِي سَالِمٌ عَنْ أَبِيهِ،
قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَجَلَهُ السَّيْرُ
فِي السَّفَرِ يُؤَخِّرُ صَلَاةَ الْمَغْرِبِ حَتَّى يَجْمَعَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ الْعِشَاءِ."

590 Salim prenosi od svog oca رضي الله عنه da je kazao: “Vidio sam Allahovog Poslanika صلى الله عليه وسلم kada je žurio na putovanje,

⁽¹⁾ Hima je manje mjesto u blizini Medine.

odgodio bi akšam i zajedno ga klanjao s jacijom u jacijskom vremenu.”

(٥٩١) أَخْبَرَنَا الْمُؤَمَّلُ بْنُ إِهَابٍ قَالَ: حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْجَارِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ، قَالَ: "غَابَتِ الشَّمْسُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ فَجَمَعَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ بِسَرَفٍ."

591 Džabir رضي الله عنه prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ bio je u Meki i nakon zalaska sunca u mjestu Serif spojio je akšam i jaciju.”

(٥٩٢) أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ سَوَادٍ بْنِ الْأَسْوَدِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ: حَدَّثَنَا جَابِرُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ عَنْ عُقَيْلٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، أَنَّهُ كَانَ إِذَا عَجَلَ بِهِ السَّيْرُ يُؤَخِّرُ الظُّهْرَ إِلَى وَقْتِ الْعَصْرِ فَيَجْمَعُ بَيْنَهُمَا وَيُؤَخِّرُ الْمَغْرِبَ حَتَّى يَجْمَعَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ الْعِشَاءِ حَتَّى يَغِيبَ الشَّفَقُ."

592 Enes رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ u slučajevima kada je bio prinuđen požuriti na putovanje, odgađao podne do ikindijskog vremena i klanjao ih zajedno, a

akšam bi odgađao dok ne bi nestalo večernjeg rumenila i spajao ga zajedno sa jacijom.

(٥٩٣) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ حَدَّثَنَا ابْنُ جَابِرٍ
 قَالَ: حَدَّثَنِي نَافِعٌ، قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فِي سَفَرٍ
 يُرِيدُ أَرْضًا لَهُ فَأَتَاهُ آتٍ فَقَالَ: إِنَّ صَفِيَّةَ بِنْتَ أَبِي عُبَيْدٍ لَمَّا بِهَا
 فَاظْطُرُّ أَنْ تُدْرِكَهَا فَخَرَجَ مُسْرِعًا وَمَعَهُ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ يُسَافِرُهُ
 وَغَابَتِ الشَّمْسُ فَلَمْ يُصَلِّ الصَّلَاةَ وَكَانَ عَهْدِي بِهِ وَهُوَ يُحَافِظُ
 عَلَى الصَّلَاةِ فَلَمَّا أَبْطَأْتُ قُلْتُ: الصَّلَاةُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ فَالْتَفَتَ إِلَيَّ
 وَمَضَى حَتَّى إِذَا كَانَ فِي آخِرِ الشَّفَقِ نَزَلَ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ ثُمَّ أَقَامَ
 الْعِشَاءَ وَقَدْ تَوَارَى الشَّفَقُ فَصَلَّى بِنَا ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا فَقَالَ: "إِنَّ
 رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا عَجَلَ بِهِ السَّيْرُ صَنَعَ
 هَكَذَا."

593 Nafi' prenosi: "Izašao sam na put s Abdullah ibn Omerom ﷺ koji je imao namjeru da dođe do svoje oranice. Tada mu je došao neki čovjek i rekao: 'Safijja bint ebu Ubejd nalazi se zbog bolesti u teškom stanju, pa ako možeš, pokušaj brzo stići do nje!' On je brzo krenuo, zajedno s još jednim čovjekom iz plemena Kurejš koji mu je bio pratilac na tom putovanju. U međuvremenu je sunce već bilo zašlo, ali se on

nije zaustavljao da klanja akšam. Ja sam ga poznao kao čovjeka koji redovno obavlja namaz. Kada je malo usporio, rekao sam mu: ‘Hoćemo li obaviti namaz, da ti se Allah ﷻ smiluje!’ Okrenuo se prema meni i dalje nastavio s putovanjem sve do zadnjeg večernjeg rumenila. Tada je sišao i klanjao akšam, a zatim je proučio ikamet za jaciju, kada je večernje rumenilo već bilo nestalo. Predvodio nas je u jacijskom džematu, a zatim se okrenuo prema nama i rekao: ‘Allahov Poslanik ﷺ postupao je istovjetno, kada je zbog žurbe imao težak put.’”

(٥٩٤) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا الْعَطَّافُ عَنْ نَافِعٍ، قَالَ: أَقْبَلْنَا مَعَ ابْنِ عُمَرَ مِنْ مَكَّةَ فَلَمَّا كَانَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ سَارَ بِنَا حَتَّى أَمْسَيْنَا فَظَنْنَا أَنَّهُ نَسِيَ الصَّلَاةَ فَقُلْنَا لَهُ: الصَّلَاةَ فَسَكَتَ وَسَارَ حَتَّى كَادَ الشَّفَقُ أَنْ يَغِيبَ ثُمَّ نَزَلَ فَصَلَّى وَغَابَ الشَّفَقُ فَصَلَّى الْعِشَاءَ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا فَقَالَ: "هَكَذَا كُنَّا نَصْنَعُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَدَّ بِهِ السَّيْرُ."

594 Nafi' prenosi: “Dolazili smo s Ibn Omerom ﷺ iz Meke, pa smo jedne noći omrkli i pomislili da je zaboravio na akšam. Rekli smo mu: ‘Hoćemo li klanjati!’ On je šutio i dalje išao sve do trenutka kada je večernje rumenilo već jenjavalo, kada se zaustavio i klanjao akšam. Tada je nestalo večernjeg rumenila, te je klanjao i jaciju. Nakon toga, okrenuo se prema nama i rekao: ‘Ovako je postupao i Allahov Poslanik ﷺ kada je bio na napornijem putovanju.’”

(٥٩٥) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ حَدَّثَنَا أَبُو شَمَيْلٍ قَالَ: حَدَّثَنَا كَثِيرُ بْنُ قَارُونَدا، قَالَ: سَأَلْنَا سَالِمَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ الصَّلَاةِ فِي السَّفَرِ فَقُلْنَا: أَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَجْمَعُ بَيْنَ شَيْءٍ مِنَ الصَّلَوَاتِ فِي السَّفَرِ؟ فَقَالَ: لَا إِلَّا بِجَمْعٍ ثُمَّ أَتَيْتُهُ فَقَالَ كَانَتْ عِنْدَهُ صَفِيَّةٌ فَأَرْسَلْتُ إِلَيْهِ أَنِّي فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنَ الدُّنْيَا وَأَوَّلِ يَوْمٍ مِنَ الْآخِرَةِ فَرَكِبَ وَأَنَا مَعَهُ فَاسْرَعَ السَّيْرَ حَتَّى حَانَتْ الصَّلَاةُ فَقَالَ لَهُ الْمُؤَذِّنُ: الصَّلَاةُ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ فَسَارَ حَتَّى إِذَا كَانَ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ نَزَلَ فَقَالَ لِلْمُؤَذِّنِ: أَقْمِ، فَإِذَا سَلَّمْتُ مِنَ الظُّهْرِ فَأَقِمْ مَكَانَكَ فَأَقَامَ فَصَلَّى الظُّهْرَ رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ سَلَّمَ. ثُمَّ أَقَامَ مَكَانَهُ فَصَلَّى الْعَصْرَ رُكْعَتَيْنِ ثُمَّ رَكِبَ فَاسْرَعَ السَّيْرَ حَتَّى غَابَتِ الشَّمْسُ فَقَالَ لَهُ الْمُؤَذِّنُ: الصَّلَاةُ يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ، فَقَالَ: كَهْفِكَ الْأَوَّلِ فَسَارَ حَتَّى إِذَا اشْتَبَكَ النُّجُومُ نَزَلَ فَقَالَ: أَقْمِ فَإِذَا سَلَّمْتُ فَأَقِمْ فَصَلَّى الْمَغْرِبَ ثَلَاثًا، ثُمَّ أَقَامَ مَكَانَهُ فَصَلَّى الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ ثُمَّ سَلَّمَ وَاحِدَةً تُلْقَاءُ وَجْهِهِ ثُمَّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: "إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمْ أَمْرٌ يَخْشَى فَوْتَهُ فَلْيَصِلْ هَذِهِ
الصَّلَاةَ."

595 Kesir ibn Karevenda prenosi: "Pitali smo Salima ibn Abdullaha o putnikovom namazu, pa smo mu rekli: 'Da li je Abdullah spajao namaze za vrijeme putovanja?' On odgovori: 'Nije, osim na Muzdelifi.' Kasnije sam ga vidio, pa mi reče: 'Safijja je bila za Abdullahom, pa mu je poslala poruku: 'Ja proživljam zadnje trenutke na ovom dunjaluku i prve trenutke ahiretskog života!' Uzjahao je jahalicu i požurio, a ja sam bio zajedno s njim. Kada je nastupilo podnevsko vrijeme, mujezin ga je upozorio: 'O Ebu Abdurrahmane, hoćemo li obaviti namaz?' On je nastavio s putovanjem sve dok nije bio vakat između podne i ikindije, kada je sjahao i rekao mujezinu: 'Prouči ikamet. Kada završim s podne-namazom i predam selam, odmah prouči još jedan ikamet.' Mujezin je pružio ikamet, pa je Abdullah klanjao dva rekata podne-namaza i predao selam. Mujezin je odmah nakon toga proučio ikamet, te su klanjali dva rekata ikindije. Poslije toga je uzjahao i užurbano nastavio putovanje sve dok sunce nije zašlo. Mujezin mu reče: 'O Ebu Abdurrahmane, hoćemo li obaviti namaz?' On reče: 'Postupit ćemo kao i prvi put.' Nastavili su s jahanjem sve dok se nisu ukazale zvijezde, kada je sjahao i rekao: 'Prouči ikamet i kada predam selam, prouči ga još jednom!' Klanjao je akšam tri rekata, a zatim je mujezin odmah nakon toga proučio još jedan ikamet, te je klanjao najiju i predao selam na jednu stranu⁽¹⁾, a zatim rekao:

⁽¹⁾ Selam se može predati samo na desnu stranu, ali u više predanja spominje se da ga je bolje predati i na lijevu stranu, kako je to kod nas i uobičajeno.

‘Allahov Poslanik ﷺ veli: *‘Ako neko od vas bude preokupiran određenim poslom za koji se plaši da će mu proći, neka klanja namaz na ovaj način.’*”

46- Stanje u kojem se spajaju dva namaza

(٥٩٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا جَدَّ بِهِ السَّيْرُ جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ .

596 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ spajao akšam i jaciju kada bi zbog žurbe imao težak put.

(٥٩٧) أَخْبَرَنَا إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ، قَالَ: "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَدَّ بِهِ السَّيْرُ أَوْ حَزَبَهُ أَمْرٌ جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ .

597 Ibn Omer رضي الله عنه prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ spajao bi akšam i jaciju kada je zbog žurbe imao težak put, kao i kada je bio preokupiran nekim problemom.”

(٥٩٨) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ: سَمِعْتُ الزُّهْرِيَّ
 قَالَ: أَخْبَرَنِي سَالِمٌ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: "رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَدَّ بِهِ السَّيْرُ جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ."

598 Salim رضي الله عنه prenosi da je njegov otac rekao: "Vidio sam Allahovog Poslanika صلى الله عليه وسلم kako spaja akšam i jaciju kada je zbog žurbe imao naporno putovanje."

47- Spajanje namaza kod kuće

(٥٩٩) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ
 ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: "صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ جَمِيعًا وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ جَمِيعًا مِنْ غَيْرِ خَوْفٍ
 وَلَا سَفَرٍ."

599 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم spojio je podne i ikindiju, kao i akšam i jaciju bez postojanja straha ili putovanja."

(٦٠٠) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رِزْمَةَ وَأَسْمُهُ غَزْوَانُ قَالَ:
 حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ

عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُصَلِّي بِالْمَدِينَةِ يَجْمَعُ بَيْنَ الصَّلَاتَيْنِ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ مِنْ غَيْرِ خَوْفٍ وَلَا مَطَرٍ قِيلَ لَهُ: لِمَ؟ قَالَ: لئَلَّا يَكُونَ عَلَى أُمَّةٍ حَرْجٌ.

600 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ u Medini spojio podne i ikindiju, te akšam i jaciju bez postojanja straha ili kiše. Neko je upitao Ibn Abbasa رضي الله عنه: “Zašto je to Poslanik ﷺ učinio?” Odgovorio je: “Kako njegov umet ne bi imao teškoću.”⁽¹⁾

(٦٠١) أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْأَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا خَالِدٌ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي الشَّعَثَاءِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: "صَلَّيْتُ وَرَاءَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَمَانِيًا جَمِيعًا وَسَبْعًا جَمِيعًا."

⁽¹⁾ Različiti su komentari ovih predanja. Učenjaci koji dozvoljavaju spajanje namaza kažu da je to potvrda kako čovjek koji ima opravdan razlog (uzr), bio na putu ili ne, ima pravo da spoji podne i ikindiju, kao i akšam i jaciju. Po njima, Ibn Abbas nije bio upućen u stvarni razlog Poslanikovog a.s. spajanja. Međutim, hanefijska ulema tumači da se radilo o “prividnom” spajanju, tj. da je podne klanjao pred istek vremena, a ikindiju odmah na početku njenog vakta.

601 Ibn Abbas رضي الله عنه prenosi: “Klanjao sam za Allahovim Poslanikom ﷺ spojeno osam, kao i sedam rekata.”⁽¹⁾

48- Spajanje podne i ikindije na Arefatu

(٦٠٢) أَخْبَرَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: "سَارَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَتَى عَرَفَةَ فَوَجَدَ الْقُبَّةَ قَدْ ضُرِبَتْ لَهُ بِنَمْرَةٍ فَنَزَلَ بِهَا حَتَّى إِذَا زَاغَتِ الشَّمْسُ أَمَرَ بِالتَّصَوُّاءِ فَرُحِلَتْ لَهُ حَتَّى إِذَا اتَّهَى إِلَى بَطْنِ الوَادِي خَطَبَ النَّاسَ ثُمَّ أَذَّنَ بِلَالٌ ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى الظُّهْرَ ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى العَصْرَ وَلَمْ يُصَلِّ بَيْنَهُمَا شَيْئًا."

602 Džabir ibn Abdullah رضي الله عنه prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ išao je sve dok nije došao do Arefata, gdje je vidio da mu je bio postavljen šator kod Nemire. Tu se odmorio i odsjeo dok se sunce nije pomaklo sa zenita. Zatražio je svoju devu Kasvu, koja mu je bila pripremljena. Kada je došao na sredinu doline, ljudima se obratio hutbom. Nakon toga je Bilal proučio ezan i

⁽¹⁾ Osam rekata odnosi se na spajanje podne i ikindije, a sedam na spajanje akšama i jacije.

ikamet, pa je Poslanik ﷺ klanjao podne. Potom je Bilal proučio još jedan ikamet, nakon čega je klanjao ikindiju. Između ovoga dvoga nije klanjao ništa.”

49- Spajanje akšama i jacije na Muzdelifi

(٦٠٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ، أَنَّ أَبَا أَيُّوبَ الْأَثَّارِيَّ أَخْبَرَهُ: أَنَّهُ صَلَّى مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجَّةِ الْوُدَاعِ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ بِالْمُرْدَلِفَةِ جَمِيعًا .

603 Abdullah ibn Jezid prenosi da ga je Ebu Ejjub el-Ensari ؓ obavijestio kako je s Allahovim Poslanikom ﷺ na Oprosnom hadžu, na Muzdelifi, klanjao spojeno akšam i jaciju.

(٦٠٤) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، قَالَ: أَكُنْتُ مَعَ ابْنِ عُمَرَ حَيْثُ أَفَاضَ مِنْ عَرَفَاتٍ فَلَمَّا أَتَى جَمْعًا

جَمَعَ بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ: فَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَا الْمَكَانِ مِثْلَ هَذَا.

604 Seid ibn Džubejr prenosi: “Bio sam s Ibn Omerom ﷺ prilikom kretanja s Arefata. Kada je došao do ljudi na Muzdelifi, spojio je akšam i jaciju. Kada je završio s namazom, kazao je: ‘Allahov Poslanik ﷺ na ovom mjestu je isto ovako postupio.’”

(٦٠٥) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ
مَالِكٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى الْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ بِالْمُرْدَلِفَةِ.

605 Ibn Omer ﷺ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ spojio akšam i jaciju na Muzdelifi.

(٦٠٦) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ عُمَارَةَ عَنْ
عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ: "مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ بَيْنَ صَلَاتَيْنِ إِلَّا جَمَعَ وَصَلَّى الصُّبْحَ
يَوْمَئِذٍ قَبْلَ وَقْتِهَا."

606 Abdullah ﷺ prenosi: “Nisam vidio Allahovog Poslanika ﷺ da spaja dva namaza osim na Muzdelifi.⁽¹⁾ Tada je i sabah klanjao prije njegovog vremena.”⁽²⁾

50- Kako se spajaju namazi

(٦٠٧) أَخْبَرَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُرَيْثٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُقْبَةَ وَمُحَمَّدُ بْنُ أَبِي حَرْمَلَةَ عَنْ كُرَيْبٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ: عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْدَفَهُ مِنْ عَرَفَةَ، فَلَمَّا أَتَى الشَّعْبَ نَزَلَ فَبَالَ وَلَمْ يَظَلْ أَهْرَاقَ الْمَاءَ قَالَ: فَصَبَبْتُ عَلَيْهِ مِنْ إِدَاوَةٍ قَوَّضًا وَضَوْءًا خَفِيفًا فَقُلْتُ لَهُ: الصَّلَاةُ فَقَالَ: "الصَّلَاةُ أَمَامَكَ." فَلَمَّا أَتَى الْمُزْدَلِفَةَ صَلَّى الْمَغْرِبَ ثُمَّ نَزَعُوا رِحَالَهُمْ ثُمَّ صَلَّى الْعِشَاءَ.

(1) Izgleda da tada nije imao informaciju da je Poslanik ﷺ spajao namaze na Arefatu i ponekad na putu.

(2) Poslanik ﷺ tom je prilikom sabah obavio prije njegovog uobičajenog vremena, tj. odmah nakon pojave zore, ne čekajući da prođe malo vremena, kako je to inače činio. Dakle, nije ga obavio prije nastupa njegovog vakta.

607 Ibn Abbas ؓ prenosi od Usame ibn Zejda ؓ koga je Allahov Poslanik ﷺ nakon kretanja s Arefata stavio da jaše iza njega, da je Poslanik ﷺ sjahao i izvršio malu fiziološku potrebu, nakon što su stigli do puta kojim se inače kreću hadžije. Nije spomenuo da li je posuo mjesto obavljanja potrebe vodom. Usama kaže: “Sipao sam mu vodu iz mijeha, i on se abdestio. Ja sam upitao: ‘Allahov Poslaniče, hoćemo li to obaviti namaz?’ Odgovorio je: ‘Klanjaćemo malo kasnije.’ Kada je došao na Muzdelifu, klanjao je akšam. Nakon toga raspremili su deve i klanjali jaciju.”⁽¹⁾

51- Vrijednost klanjanja namaza na vrijeme

(٦٠٨) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ الْعِزَّارِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَمْرٍو الشَّيْبَانِيَّ، يَقُولُ: حَدَّثَنَا صَاحِبُ هَذِهِ الدَّارِ وَأَشَارَ إِلَى دَارِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى؟ قَالَ: "الصَّلَاةُ عَلَى وَقْتِهَا وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ."

⁽¹⁾ Musafir koji spaja namaze može napraviti samo kraću i neophodnu pauzu između dva namaza koja spaja.

608 Ebu Amr eš-Šejbani prenosi: “Pričao nam je vlasnik ove kuće, i pokazao na Abdullahovu kuću, kako je pitao Allahovog Poslanika ﷺ: ‘Koje je djelo najdraže Uzvišenom Allahu ﷻ?’ On je odgovorio: ‘Namaz obavljen na vrijeme, dobročinstvo prema roditeljima i borba na Allahovom ﷻ putu.’”

(٦٠٩) أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ النَّخَعِيُّ سَمِعَهُ مِنْ أَبِي عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَيَّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ؟ قَالَ: "إِقَامُ الصَّلَاةِ لَوَقْتِهَا وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ."

609 Abdullah ibn Mesud ﷺ prenosi: “Upitao sam Allahovog Poslanika ﷺ: ‘Koje je djelo najdraže Uzvišenom Allahu ﷻ?’ On odgovori: ‘Obavljanje namaza na vrijeme, dobročinstvo prema roditeljima i borba na Allahovom ﷻ putu.’”

(٦١٠) أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ حَكِيمٍ وَعَمْرٍو بْنُ يَزِيدَ قَالَا: حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْشَرِّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ كَانَ فِي مَسْجِدِ عَمْرٍو بْنِ شَرْحِبِيلٍ فَأَقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَجَعَلُوا يَنْتَظِرُونَهُ فَقَالَ: إِنِّي كُنْتُ أُوْتِرُ قَالَ: وَسَلَّ عَبْدُ اللَّهِ: هَلْ بَعْدَ

الأَذَانُ وَتُرْبُ؟ قَالَ: نَعَمْ وَبَعْدَ الإِقَامَةِ. وَحَدَّثَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ نَامَ عَنِ الصَّلَاةِ حَتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ ثُمَّ
 صَلَّى. وَاللَّفْظُ لِيَحْيَى.

610 Ibrahim ibn Muhammed ibn el-Muntešir prenosi od svog oca da je jednom prilikom bio u džamiji Amra ibn Šurahbila. Proučen je ikamet, a okupljeni ljudi iščekivali su ga. Kada je došao, reče: “Klanjao sam vitr”, te dodade: “Abdullah je bio upitan: ‘Može li se klanjati vitr nakon ezana?’ On je odgovorio: ‘Može, a može i poslije ikameta.’⁽¹⁾ Također je prenio kako je Allahov Poslanik ﷺ jednom prilikom prespavao sabah sve dok nije izašlo sunce, pa je klanjao poslije toga.”⁽²⁾

52- Zaboravljanje namaza

(٦١١) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ:
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ نَسِيَ صَلَاةً
 فَلْيُصَلِّهَا إِذَا ذَكَرَهَا."

⁽¹⁾ Na osnovu svih predanja o vitr-namazu zaključujemo da je vitre najbolje klanjati nakon obavljanje jaci je, sunneta, i eventualno nafile.

⁽²⁾ Onaj ko prespava namaz ili ga propusti zbog nekog drugog razloga dužan je da ga što prije naklanja.

611 Enes رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم rekao: "Ko zaboravi klanjati namaz neka ga klanja kada se sjeti!"

53- Ako se namaz prespava

(٦١٢) أَخْبَرَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ عَنْ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنَا حَجَّاجُ الْأَحْوَلُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ، قَالَ: سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الرَّجُلِ يَرْقُدُ عَنِ الصَّلَاةِ أَوْ يَغْفُلُ عَنْهَا قَالَ: "كَفَّارَتُهَا أَنْ يُصَلِّيَهَا إِذَا ذَكَرَهَا."

612 Enes رضي الله عنه prenosi: "Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم bio je upitan o čovjeku koji prespava namaz ili ga zaboravi klanjati, pa je odgovorio: 'Iskup je da ga klanja kada se sjeti.'"

(٦١٣) أَخْبَرَنَا قُتَيْبَةُ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَبَاحٍ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: ذَكَرُوا لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَوْمَهُمْ عَنِ الصَّلَاةِ فَقَالَ: "إِنَّهُ لَيْسَ فِي النَّوْمِ تَفْرِيطٌ إِنَّمَا التَّفْرِيطُ فِي الْيَقَظَةِ، فَإِذَا نَسِيَ أَحَدَكُمْ صَلَاةً أَوْ نَامَ عَنْهَا فَلْيُصَلِّهَا إِذَا ذَكَرَهَا."

613 Ebu Katada رضي الله عنه prenosi: “Neki su ljudi spomenuli Allahovom Poslaniku صلى الله عليه وسلم kako su prespavali namaz, pa je on odgovorio: *‘Nema propusta u spavanju, nego se propust pravi u budnom stanju.’*⁽¹⁾ *Ako neko od vas zaboravi namaz ili ga prespava, neka ga klanja kada se sjeti!’*”

(٦١٤) أَخْبَرَنَا سُؤَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ - وَهُوَ ابْنُ الْمُبَارَكِ -
 - عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ الْمُغِيرَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَبَاحٍ عَنْ
 أَبِي قَتَادَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَيْسَ
 فِي النَّوْمِ تَفْرِيطٌ إِلَّا تَفْرِيطٌ فِيمَنْ لَمْ يُصَلِّ الصَّلَاةَ حَتَّى يَجِيءَ
 وَقْتُ الصَّلَاةِ الْآخَرَى حِينَ يَنْتَبَهُ لَهَا."

614 Ebu Katade رضي الله عنه prenosi: “Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم kazao je: *‘Nema propusta u spavanju, nego se propust očituje kod onoga ko ne klanja namaz do nastupa sljedećeg namaza, a on je svjestan toga.’*”

⁽¹⁾ Ovo važi ako čovjeka san prevari, a ne važi ako on svjesno zaspi pred namaz i ne poduzme određene mjere da ustane na vrijeme.

54- Naklanjavanje prespavanog namaza sutradan u njegovom vremenu

(٦١٥) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ ثَابِتِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا نَامُوا عَنِ الصَّلَاةِ حَتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "فَلْيُصَلِّهَا أَحَدُكُمْ مِنَ الْغَدِ لَوْ قَهَا".

615 Ebu Katada رضي الله عنه prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ u situaciji kada su prespavali do izlaska sunca, rekao: "Naklanjajte namaz sutra u njegovom vremenu!"⁽¹⁾

(٦١٦) أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى بْنُ وَاصِلِ بْنِ عَبْدِ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا يَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنِ سَعِيدِ بْنِ أَبِي

⁽¹⁾ Iz drugih predanja vidimo da je propušteni namaz najbolje naklanjati čim dobijemo priliku, jer čovjek ne zna koliko će živjeti. Ove Poslanikove ﷺ riječi da ga naklanjamo sutradan u istom vaktu možemo shvatiti kao prijetnju da čovjek ne bi olahko poremetio namaske vaktove i klanjao kada hoće. Pravilo je da se namaz obavi na vrijeme i da se naklanjava samo u izuzetnim situacijama, kada nikako nismo mogli obaviti dotični namaz.

هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا نَسِيتَ الصَّلَاةَ فَصَلِّ إِذَا ذَكَرْتَ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: ﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي﴾". (قَالَ عَبْدُ الْأَعْلَى: حَدَّثَنَا بِهِ يَعْلَى مُخْتَصَرًا.)

616 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Ako zaboraviš namaz, klanjaj ga kada se sjetiš. Uzvišeni Allah ﷻ kaže:

(Abdul-E'la kaže: "Ovo nam je u sažetoj verziji prenio Ja'la.")

(٦١٧) أَخْبَرَنَا عَمْرُو بْنُ سَوَادٍ بْنِ الْأَسْوَدِ بْنِ عَمْرِو قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ: حَدَّثَنَا يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ نَسِيَ صَلَاةً فَلْيُصَلِّهَا إِذَا ذَكَرَهَا، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ: ﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي﴾".

617 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Ko zaboravi obaviti namaz, neka ga klanja kada se sjeti. Uzvišeni Allah ﷻ kaže:

(٦١٨) أَخْبَرَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ
 الزُّهْرِيِّ عَنِ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيْبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ نَسِيَ صَلَاةً فَلْيُصَلِّهَا إِذَا
 ذَكَرَهَا، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: ﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ لِلذِّكْرِى﴾" قُلْتُ
 لِلزُّهْرِيِّ: هَكَذَا قَرَأَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ:
 نَعَمْ.

618 Ebu Hurejra ؓ prenosi da je Allahov Poslanik ﷺ rekao: "Ko zaboravi obaviti namaz, neka ga klanja kada se sjeti! Zaista Uzvišeni Allah ﷻ kaže:

Ma'mer kaže: "Pitao sam Zuhrija: 'Je li Allahov Poslanik ﷺ ovako proučio ajet?' 'Da', odgovorio je on."

55- Kako se naklanjava propušteni namaz

(٦١٩) أَخْبَرَنَا هَنَادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ أَبِي الْأَحْوَصِ عَنْ عَطَاءِ بْنِ
 السَّائِبِ عَنْ بُرَيْدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: "كُنَّا مَعَ رَسُولِ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَأَسْرَيْنَا لَيْلَةً فَلَمَّا كَانَ فِي

وَجِهَ الصُّبْحِ نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَامَ وَتَامَ
 النَّاسُ فَلَمْ نَسْتَيْقِظْ إِلَّا بِالشَّمْسِ قَدْ طَلَعَتْ عَلَيْنَا، فَأَمَرَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤَذِّنَ فَاذَّنَ ثُمَّ صَلَّى الرَّكْعَتَيْنِ قَبْلَ
 الْفَجْرِ ثُمَّ أَمَرَهُ فَأَقَامَ فَصَلَّى بِالنَّاسِ، ثُمَّ حَدَّثَنَا بِمَا هُوَ كَاتِبٌ حَتَّى
 تَقُومَ السَّاعَةُ."

619 Burejd ibn ebu Merjem od svoga oca ﷺ prenosi da je kazao: “Bili smo s Allahovim Poslanikom ﷺ na noćnom putovanju. Kada je bilo pred nastup zore, Poslanik ﷺ sjahao je sa svoje jahalice i zaspao. Zajedno sa njim zaspali su i ostali saputnici. Probudili smo se tek kada je sunce izašlo. Allahov Poslanik ﷺ naredio je mujezinu da prouči ezan, što je on i učinio. Nakon ezana klanjao je dva rekata sabahskog sunneta, a zatim je mujezinu naredio da prouči ikamet. Poslije toga je ljude predvodio u zajedničkom obavljanju sabaha, a nakon namaza pričao nam je šta će se desiti sve do Sudnjeg dana.”

(٦٢٠) أَخْبَرَنَا سُوَيْدُ بْنُ نَصْرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ عَنْ هِشَامِ
 الدَّسْتَوَائِيِّ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنْ أَبِي
 عُبَيْدَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحُبْنَا عَنْ صَلَاةِ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ

وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ فَاشْتَدَّ ذَلِكَ عَلَيَّ فَقُلْتُ فِي نَفْسِي نَحْنُ مَعَ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَمَرَ رَسُولُ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِاللَّاءِ فَأَقَامَ فَصَلَّى بِنَا الظُّهْرَ ثُمَّ أَقَامَ
 فَصَلَّى بِنَا الْعَصْرَ ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى بِنَا الْمَغْرِبَ ثُمَّ أَقَامَ فَصَلَّى بِنَا
 الْعِشَاءَ ثُمَّ طَافَ عَلَيْنَا فَقَالَ: "مَا عَلَى الْأَرْضِ عِصَابَةٌ يَذْكُرُونَ
 اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ غَيْرُكُمْ."

620 Abdullah ibn Mesud رضي الله عنه prenosi: "Bili smo s Allahovim Poslanikom صلى الله عليه وسلم pa smo bili spriječeni da obavimo podne, ikindiju, akšam i jaciju. To mi je teško palo pa sam pomislio: 'Mi smo s Allahovim Poslanikom صلى الله عليه وسلم i na Allahovom صلى الله عليه وسلم putu.' Poslanik صلى الله عليه وسلم naredio je Bilalu, te je proučio ikamet, pa smo u džematu klanjali podne. Zatim je proučio ikamet, pa smo klanjali ikindiju. Opet je proučio ikamet, pa smo klanjali akšam, i na kraju je proučio ikamet za jaciju, pa smo i nju klanjali. Poslije toga nas obišao je i rekao: 'Na zemlji nema druge skupine osim vas koja spominje Allaha صلى الله عليه وسلم.'" "

(٦٢١) أَخْبَرَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ يَزِيدَ بْنِ
 كَيْسَانَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، قَالَ: عَرَسْنَا مَعَ
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ نَسْتَيْقِظْ حَتَّى طَلَعَتْ

الشمسُ فقال رسولُ الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لِيَأْخُذُ كُلُّ
 رَجُلٍ بِرَأْسِ رَاحِلَتِهِ فَإِنْ هَذَا مَنْزِلُ حَضْرَانَا فِيهِ الشَّيْطَانُ." قَالَ:
 ففَعَلْنَا فَدَعَا بِالْمَاءِ فَتَوَضَّأْتُ ثُمَّ صَلَّى سَجْدَتَيْنِ ثُمَّ أَقِيمَتِ الصَّلَاةُ
 فَصَلَّى الْغَدَاةَ.

621 Ebu Hurejra رضي الله عنه prenosi: “Odmarali smo se na putovanju sa Allahovim Poslanikom صلى الله عليه وسلم pred kraj noći i nismo se probudili sve dok sunce nije izašlo. Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم tada reče: ‘Neka se svako od vas odmakne od glave svoje životinje kraj koje je spavao, jer je to mjesto na kojem nas je šejtan posjetio.’ Tako smo i postupili, a Allahov Poslanik صلى الله عليه وسلم zatražio je vode, abdestio se i klanjao dva rekata sunneta. Nakon toga proučen je ikamet, i klanjali smo sabah.”

(٦٢٢) أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ خَشِيشُ بْنُ أَصْرَمَ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ
 حَسَّانَ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ نَافِعِ
 بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي
 سَفَرِهِ: "مَنْ يَكْلُونَا اللَّيْلَةَ لَا تَرْقُدُ عَنْ صَلَاةِ الصَّبْحِ؟" قَالَ
 بِلَالٌ: أَنَا، فَاسْتَقْبَلَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ فَضَرَبَ عَلَى آذَانِهِمْ حَتَّى

أَيْتَظَهُمْ حَرُّ الشَّمْسِ فَقَامُوا فَقَالَ: "تَوَضَّؤُوا"، ثُمَّ أَدْنَى بِلَالَ فَصَلَّى
رُكْعَتَيْنِ وَصَلَّوْا رُكْعَتَيِ الْفَجْرِ، ثُمَّ صَلَّوْا الْفَجْرَ.

622 Nafi' ibn Džubejr prenosi od svoga oca ﷺ da je Allahov Poslanik ﷺ na jednom putovanju rekao: “*Ko će ove noći pripaziti da ne prespavamo sabah-namaz?*” Javio se Bilal i rekao: “Ja ću”, te se okrenuo u pravcu izlaska sunca. Međutim, svi su zaspali dok ih nije probudila sunčeva toplota, nakon čega su ustali. Allahov Poslanik ﷺ reče: “*Uzmite abdest!*” Bilal je proučio ezan, te su klanjali dva rekata sabahskog sunneta, a nakon toga su klanjali sabahski farz.

(٦٢٣) أَخْبَرَنَا أَبُو عَاصِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَبَانُ بْنُ هِلَالٍ: حَدَّثَنَا حَبِيبٌ
عَنْ عَمْرِو بْنِ هَرَمٍ، عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ، عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ:
"أَدْبَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ عَرَّسَ، فَلَمْ يَسْتَيْقِظْ
حَتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ أَوْ بَعْضُهَا، فَلَمْ يُصَلِّ حَتَّى أَرْتَفَعَتِ
الشَّمْسُ فَصَلَّى وَهِيَ صَلَاةُ الْوُسْطَى."

623 Ibn Abbas ﷺ prenosi: “Allahov Poslanik ﷺ jednom prilike prvi dio noći putovao je, a odmorao se u njenom zadnjem dijelu. Nije se probudio dok sunce nije izašlo, ili je počelo izlaziti. Nakon toga je klanjao kada je sunce odskočilo, a to je srednji namaz.”

IZ RECENZIJE PRIJEVODA

Hadiska zbirka *Sunen en-Nesaija* u cjelini obuhvata osam knjiga A4 formata, a na bosanskom jeziku trenutno nam se nudi prijevod samo prve knjige. Uz izvorni arapski tekst cjelovitog hadisa predočen je prijevod na bosanski jezik teksta hadisa uz spominjanje prenosioca iz generacije ashaba.

Hadisi u ovoj zbirci raspoređeni su u poglavlja (*babove*), a ona u veće cjeline – glave (*kitabe*).

* *Sunen* je vrsta zbirke koja obuhvata hadise koji se bave šerijatskopравnim propisima i koji nizom prenosilaca sežu do Božijeg Poslanika ﷺ. Može se reći da je en-Nesai od početne glave, koja govori o čistoći (*taharet*), pa do posljednje, koja sadrži propise o pićima (*ešribe*), u potpunosti udovoljio zahtjevima naslova zbirke. Također se primjećuje da je ispunio i drugi uvjet, a slabim hadisima koristio se samo u onim slučajevima kada o određenoj temi nije imao vjerodostojnijih hadisa.

* Sastavljač hadiske zbirke nije brojačano označavao hadise, poglavlja niti glave, ali je to učinio prevodilac služeći se različitim izdanjima ove hadiske zbirke, pa čak i softverskim programima, čime je uveliko olakšao čitateljima korištenje ovom vrijednom knjigom.

* Od temeljnih hadiskih zbirki na bosanski jezik prevedeni su *Sahihi el-Buharija* i *Muslima* (u toku je prevođenje *Sunena et-Tirmizija* i *Ibn Madže*), te će hadisi koji se nalaze u en-Nesaijevom *Sunenu*, a kojih nema u prevedenim zbirkama itekako dobro doći ne samo muslimanima, koji se putem njih duhovno, intelektualno i moralno uzdižu i oplemenjuju svoje kako lično, jednako tako i kolektivno ponašanje, nego i svima onima koji žele saznati stav islama o različitim pitanjima.

* Poznato je da je jedna od osobenosti Božijeg Poslanika ﷺ jezgrovitost govora, koja se vrlo lahko da primjetiti i prilikom iščitavanja hadisa u en-Nesaijevoj zbirci.

* Prevodilac hfz. Dževad Hrvačić vrlo se smjelo upustio u prevođenje ovog različitim značenjima i smislovima

prenapučenog teksta, i on je to vrlo uspješno učinio. Njegov je prijevod tačan, razumljiv i u duhu bosanskog jezika. U onim slučajevima gdje osjeća da bi čitatelju sam prijevod mogao ostati nejasan i nedovoljno razumljiv on u podnožnim napomenama pojašnjava šta je suština onoga što Poslanik ﷺ želi reći i skreće pažnju čitaocima na druge hadise koji o istoj temi govore na drugačiji način, da čitatelj ne bi donio ishitren, pa samim tim i pogrešan zaključak o određenim Poslanikovim ﷺ riječima.

* *Sunen en-Nesaija* jedna je od osnovnih hadiskih zbirki koju muslimani stoljećima uvažavaju i na kojoj temelje svoj cjelokupni život. Ona nema samo historijski i intelektualni značaj u smislu da nas obavijesti o mislima i djelovanju Muhammeda, sina Abdullahova, nego ima za cilj da riječima i djelima posljednjeg Božijeg Poslanika vodi i usmjerava muslimane bez obzira na to gdje i kada živjeli ka trajnim i neprolaznim vrijednostima u svim sferama njihova života.

* Zbog svega navedenog zbirka hadisa *Sunen en-Nesaija* u prijevodu hfz. Dževada Hrvačića zavređuje da bude objavljena i na taj način dostupna širokom čitaateljstvu, koje će zasigurno u ovim vremenima apatije, pesimizma, pasivnosti i pseudovrijednosti u njoj pronaći zapretene trajne vrijednosti zbog kojih ima smisla truditi se i živjeti.

Sarajevo, 25. 4. 2005.

Recenzenti:

Doc. dr. Zuhdija Hasanović

Mr. Muhammed Mehanović

Sadržaj

Uvodna riječ prevodioca.....	5
Nesai i njegov Sunen	8
Život i rad Nesaije.....	8
Nesaijev Sunen.....	10

1. Knjiga o čistoći 11

1- Tumačenje riječi Uzvišenog Allaha: “Kada hoćete obaviti namaz, operite vaša lica i ruke do iza laktova.”	13
2- Upotreba misvaka kada se obavlja noćni namaz	14
3- Kako se koristi misvak	14
4- Da li će vladar koristiti misvak u prisustvu svijeta	15
5- Podsticanje na upotrebu misvaka	16
6- Česta upotreba misvaka.....	17
7- Olakšica za postača da može i predvečer koristiti misvak.....	17
8- Korištenje misvaka u svakoj prilici	18
9- Navođenje stvari koje su prirodne čovjeku - Obrezivanje.....	19
10- Podrezivanje noktiju	20
11- Uklanjanje dlaka ispod pazuha.....	20
12- Uklanjanje dlaka oko stidnih mjesta.....	21
13- Potkresivanje brkova	22
14- U kojim vremenskim intervalima treba obavljati navedene stvari	22
15- Potkresivanje brkova i puštanje brade.....	23
16- Udaljavanje i zaklanjanje pri obavljanju fiziološke potrebe	24

17- Olakšica pri obavljanju fiziološke potrebe	25
18- Šta se izgovara pri ulasku na mjesto za obavljanje prirodne potrebe.....	26
19- Zabrana okretanja prsima prema kibli pri obavljanju prirodne potrebe	27
20- Zabrana okretanja leđima prema kibli pri obavljanju fiziološke potrebe.....	28
21- Naredba da se pri obavljanju fiziološke potrebe okreće istočno ili zapadno	28
22- Olakšica vezana za okretanje pri obavljanju potrebe u kući	29
23- Zabrana dodirivanja spolnog organa desnom rukom pri obavljanju nužde	30
24- Olakšica da se na otvorenom mala nužda može obavljati stojeći.....	31
25- U kući se mala nužda obavlja čučeći.....	33
26- Mokrenje iza nekog zaklona	34
27- Čuvanje od mokraće.....	35
28- Mogućnost obavljanja male nužde u posudu.....	36
29- Obavljanje male nužde u metalni lavor	37
30- Pokuđenost obavljanja male nužde u životinjska skrovišta.....	37
31- Zabrana obavljanja male nužde u stajaću vodu.....	38
32- Pokuđenost obavljanja male nužde u kupatilu	39
33- Naziva li se selam onome ko obavlja malu nuždu	39
34- Odvrćanje selama nakon uzimanja abdesta	40
35- Zabrana čišćenja kostima nakon velike nužde	41

36- Zabrana čišćenja suhim životinjskim izmetom nakon obavljanja velike potrebe.....	41
37- Zabrana da se čovjek pri čišćenju nakon velike nužde upotijebi manje od tri kamena.....	42
38- Olakšica da se u iznimnim situacijama mogu upotrijebiti i dva kamena.....	43
39- Olakšica da se čišćenje nakon velike nužde u iznimnim situacijama može obaviti jednim kamenom.....	44
40- Kamenje može poslužiti kao sredstvo za čišćenje nakon velike nužde.....	45
41- Čišćenje vodom nakon velike nužde.....	46
42- Zabrana obavljanja istindžaa desnom rukom.....	47
43- Trljanje ruke o zemlju po završetku čišćenja nakon velike nužde.....	49
44- Koja se količina vode može zaprljati, a koja ne	50
45- Neodređivanje količine vode koja se ne može zaprljati.....	51
46- O stajaćoj vodi	53
47- O morskoj vodi	55
48- Uzimanje abdesta snijegom	56
49- Uzimanje abdesta otopinom snijega	57
50- Uzimanje abdesta otopinom grada.....	58
51- Sur / <i>ostatak nakon pijenja ili jedenja</i> / psa	59
52- Naredba da se prospe sadržina posude ako je iz nje pio pas.....	60
53- Potiranje prašinom posude iz koje je pio pas	61
54- Sur / <i>ostatak nakon pijenja</i> / mačke	62
55- Sur magarca	63
56- Sur osobe s hajzom – mjesečnim pranjem	63
57- Zajedničko uzimanje abdesta žena i muškaraca	64

58- O vodi koja ostane iza džunupa	65
59- Koliko je čovjeku dovoljno vode za uzimanje abdesta	66
60- O nijetu za abdest.....	67
61- Uzimanje abdesta iz posude.....	68
62- Učenje bismile pri uzimanju abdesta.....	70
63- Ispomaganje prilikom uzimanja abdesta.....	71
64- Uzimanje abdesta pranjem organa jedanput.....	72
65- Uzimanje abdesta pranjem organa po tri puta.....	72
66- Način obavljanja abdesta – pranje ruku.....	73
67- Koliko puta peremo ruke	75
68- Ispiranje usta i nosa	75
69- Kojom rukom treba isprati usta.....	76
70- Ispiranje nosa.....	78
71- Pohvalno je dobro isprati nos.....	78
72- Naredba o išmrkivanju vode iz nosa	79
73- Poglavlje o naredbi ispiranja nosa nakon buđenja ...	80
74- Kojom rukom treba ispuhati vodu.....	81
75- Poglavlje o pranju lica	81
76- Koliko se puta pere lice.....	83
77- Pranje ruku.....	84
78- Poglavlje o načinu uzimanja abdesta.....	85
79- Koliko se puta peru ruke	86
80- Poglavlje o načinu na koji se peru organi tijela pri abdestu.....	87
81- Poglavlje o načinu potiranja glave.....	88
82- Koliko se puta potire glava	90
83- Poglavlje o načinu na koji će žena potirati glavu	90
84- Potiranje ušiju.....	92

85- Poglavlje o potiranju ušiju skupa s glavom i o dokazima koji potvrđuju da su uši dio glave.....	93
86- Poglavlje o potiranju po turbanu	95
87- Poglavlje o potiranju po turbanu uz potiranje gornjeg dijela čela	97
88- Poglavlje o načinu potiranja po turbanu.....	98
89- Poglavlje o obaveznosti pranja nogu	100
90- Poglavlje o davanju prednosti jednoj nozi prilikom pranja.....	101
91- Noge treba oprati rukama	102
92- Naredba o pranju mjesta između prstiju pri uzimanju abdesta.....	103
93- Koliko se puta peru noge	103
94- Poglavlje o načinu pranja organa pri abdestu	104
95- Uzimanje abdesta u nanulama	106
96- O potiranju po mestvama	107
97- Potiranje mestvi prilikom putovanja	111
98- O vremenskom ograničenju mesha po mestvama kod putnika	112
99- O trajanju mesha kod osobe koja nije na putovanju	113
100- O načinu uzimanja abdesta kada nije urađeno ništa što ga kvari	114
101- O abdestu za svaki namaz	115
102- O prskanju spolnog organa vodom pri uzimanju abdesta	117
103- O iskorištavanju ostatka vode nakon uzimanja abdesta	119
104- O obavezi uzimanja abdesta	121
105- Pretjerivanje prilikom uzimanja abdesta	121
106- Naredba o temeljitom uzimanju abdesta.....	122

107- Vrijednost temeljitog uzimanja abdesta	123
108- O nagradi onoga ko propisno uzme abdest.....	124
109- Šta se kaže nakon uzimanja abdesta.....	128
110- Abdest je ukras vjernika na Sudnjem danu.....	129
111- O nagradi onoga ko propisno i potpuno uzme abdest a zatim klanja dva rekata.....	131
112- O onome što kvari abdest	132
113- O uzimanju abdesta nakon obavljanja velike i male nužde.....	136
114- O abdestu nakon velike nužde	137
115- O uzimanju abdesta nakon puštanja vjetra.....	138
116- O uzimanju abdesta nakon spavanja.....	139
117- Drijemež	139
118- O uzimanju abdesta nakon doticanja spolnog organa.....	140
119- O neobaveznosti abdesta nakon doticanja spolnog organa.....	142
120- Nije obavezno uzeti abdest onome ko bez strasti dotakne svoju ženu	143
121- Nije obavezno uzeti abdest zbog poljupca.....	146
122- O uzimanju abdesta nakon jedenja hrane koju je vatra izmijenila	147
123- O neobaveznosti uzimanja abdesta onome ko jede hranu pripremljenu na vatri	154
124- O ispiranju usta nakon konzumiranja kaše.....	156
125- O ispiranju usta nakon pijenja mlijeka.....	157
126- Kada se obavezno kupati, a kada nije - kupanje nakon stupanja u islam.....	157
127- O kupanju prije primanja islama	158
128- Kupanje nakon ukopa mnogobošca	159

129- O obavezi kupanja nakon doticanja spolnih organa	160
130- O obavezi kupanja nakon ejakulacije	162
131- Kupanje žene kojoj se u snu desi ono što i muškarcu	163
132- O osobi koja polucira u snu, a nakon buđenja ne primijeti tragove polucije	166
133- O različitosti ejakulata muškarca i žene	167
134- O kupanju nakon mjesečnice.....	167
135- O mjesečnom ciklusu	174
136- O kupanju žene koja ima vanredni odliv krvi	177
137- O kupanju nakon postporođajnog krvarenja (nifas).....	178
138- O razlici između menstrualne i krvi vanrednog odliva.....	179
139- O zabrani kupanja u stajaćoj vodi onome ko je džunup	184
140- O zabrani obavljanja male nužde u stajaću vodu i kupanja tom vodom	184
141- O kupanju na početku noći	185
142- O kupanju na početku i na kraju noći	186
143- O zaklanjanju od pogleda prilikom kupanja	187
144- O količini vode koja je čovjeku dovoljna za kupanje	188
145- Potrebna količina vode za kupanje nije tačno određena	191
146- O zajedničkom kupanju muža i žene iz jedne posude	192
147- O zabrani kupanja vodom koja ostane od džunupa	195

- 148- O olakšici vezanoj za kupanje ostatkom vode od
džunupa..... 196
- 149- O kupanju u načvama u kojima se mijesi tijesto ... 197
- 150- Žena nije obavezna rasplesti pletenice
kada se kupa 197
- 151- O obavezi rasplitanja pletenica ženi koja oblači
ihrame, a ima menstruaciju 198
- 152- O pranju ruku osobe koja je džunup prije
nego što ih stavi u posudu sa vodom 200
- 153- O broju pranja ruku prije njihovog stavljanja u
posudu sa vodom 201
- 154- Nakon pranja ruku džunup će ukloniti prljavštinu sa
svoga tijela..... 202
- 155- Osoba koja je džunup će oprati ruke nakon uklanjanja
sjemena sa tijela..... 203
- 156- Džunup će prije kupanja uzeti abdest..... 204
- 157- Džunup pri kupanju provlači prste kroz kosu 205
- 158- O količini vode koja je dovoljna džunupu za pranje
glave prilikom kupanja..... 206
- 159- O onome što žena treba učiniti prilikom kupanja po
završetku menstruacije 207
- 160- Nakon kupanja nije obaveza uzimati abdest..... 208
- 161- Onaj koji se kupa izaći će prilikom pranja nogu iz
vode u kojoj stoji..... 209
- 162- O neposušivanju peškirom nakon kupanja 210
- 163- O uzimanju abdesta za osobu koja je džunup
kada želi jesti 211
- 164- Osobi koja je džunup dovoljno
je pranje ruku prije jela..... 212
- 165- Osobi koja je džunup dovoljno je pranje ruku prije jela
ili pića 212

166- O uzimanju abdesta prije spavanja osobe koja je džunup	213
167- Osoba koja je džunup oprat će svoj spolni organ i uzeti abdest prije spavanja	214
168- Kada osoba koja je džunup ne uzme abdest	215
169- O muškarcu koji nakon spolnog odnosa to želi ponoviti sa svojom ženom	216
170- Dozvoljeno je čovjeku koji ima više žena spolno općiti sa svakom od njih, a kupanje ostaviti za kraj	216
171- Osoba koja je džunup neće učiti Kur'an	217
172- O doticanju, kontaktu i druženju s osobom koja je džunup	218
173- Žena s hajzom može posluživati druge	221
174- Žena s menstruacijom može prostrijeti sedžadu u mesdžidu	222
176- O onome ko ležeći u krilu svoje supruge uči Kur'an dok ona ima menstruaciju	223
176- Pranje glave mužu od žene koja ima menstruaciju	224
177- O zajedničkom objedovanju sa ženom koja ima menstruaciju i pijenju ostatka vode nakon nje	225
178- O upotrebi ostatka pića nakon žene koja ima menstruaciju	227
179- O spavanju sa ženom koja ima menstruaciju	228
180- O naslađivanju sa ženom koja ima menstruaciju ..	230
181- Tumačenje riječi Uzvišenog Allaha: "I pitaju te o mjesečnom pranju"	232
182- O obavezi čovjeka koji svjesno, znajući za Allahovu zabranu, spolno opći sa ženom u periodu menstruacije	233

183- Šta će učiniti žena koja u ihramima dobije menstruaciju	234
184- Šta će uraditi žena koja ima postporođajno krvarenje u vrijeme stupanja u ihrame	235
185- O menstrualnoj krvi koja padne na odjeću	236
186- O spermi koja padne na odjeću	237
187- O pranju sperme koja padne na odjeću	238
188- O čišćenju tragova sjemena trljanjem	238
189- O mokraći dojenčeta	241
190- O mokraći ženskog djeteta	242
191- O mokraći životinja čije je meso dozvoljeno jesti ...	242
192- Kada iznutrica životinja čije je meso dozvoljeno jesti dotakne odjeću	245
193- O pljuvački koja dotakne odjeću	247
194- Poglavlje o nastanku tejemuma	248
195- Poglavlje o tejemumu kod kuće	250
196- O uzimanju tejemuma na putovanju	253
197- O različitim načinima uzimanja tejemuma	254
198- Drugi način uzimanja tejemuma i puhanje u ruke tom prilikom	255
199- Jedan od načina uzimanja tejemuma	257
200- Još jedan način uzimanja tejemmuma	258
201- Sljedeći način uzimanja tejemuma	259
202- Tejemum osobe koja je džunup	260
203- Uzimanje tejemuma doticanjem "saida"	262
204- O klanjanju više namaza s jednim tejemumom	263
205- O onome ko ne nađe ni vode ni čiste zemlje	263

2. Knjiga o vodama 267

1 Prvo poglavlje	269
------------------------	-----

2- O vodi iz bunara Budaa.....	270
3- Određivanje količine vode.....	272
4- O zabrani kupanja džunupa u stajaćoj vodi	274
5- O uzimanju abdesta morskom vodom.....	274
6- Uzimanje abdesta snijegom i vodom od grada.....	275
7- Sur / <i>ostatak hrane ili pića</i> / psa	276
8- O trljanju zemljom posude iz koje je pio pas	277
9- Ostatak vode nakon pijenja mačke.....	279
10- Ostatak vode nakon pijenja žene u toku mjesečnice.....	280
11- O olakšici vezanoj za upotrebu vode koja ostane od žene.....	281
12- O zabrani korištenja vode koja ostane nakon što žena uzme abdest	281
13- O olakšici uzimanja abdesta vodom koja ostane nakon uzimanja abdesta osobe koja je džunup.....	282
14- O količini vode koja je čovjeku dovoljna za uzimanje abdesta ili kupanje	283

3. *Knjiga o hajzu i istihazi* 285

1- Kada počinje hajz i da li se naziva nifasom.....	287
2- O istihazi, o pojavi krvarenja i njegovom prestanku.	288
3- Žena u mjesecu ima uobičajeni, određeni broj dana mjesečnice.....	290
4- O mjesečnom pranju (kar).....	292
5- Žena s vanrednim odlivom krvi može spojiti dva namaza i okupati se prije njihovog klanjanja	296
6- O razlici između menstrualne i krvi vanrednog odliva	297
7- Pojava žućkaste i tamne sluzi.....	302

- 8- U kojoj mjeri je dozvoljeno dodirivati ženu u toku mjesečnice i tumačenje riječi Uzvišenog Allaha: “I pitaju te o mjesečnom pranju. Reci: ‘To je neprijatnost.’ Zato se ne približavajte ženama za vrijeme mjesečnog pranja...” 303
- 9- Šta mora učiniti onaj ko opći sa suprugom u toku mjesečnice znajući da je Uzvišeni Allah to zabranio..... 305
- 10- Spavanje sa ženom koja ima hajz dok je u odjeći koja je namijenjena za to..... 306
- 11- Spavanje sa ženom koja ima menstruaciju u istoj postelji..... 307
- 12- Naslađivanje sa ženom u toku menstruacije 308
- 13- Šta je činio Poslanik ﷺ kada bi neka od njegovih žena dobila mjesečnicu 309
- 14- O zajedničkom objedovanju sa ženom u toku mjesečnice i pijenju ostatka pića nakon nje..... 310
- 15- Korištenje ostatka pića nakon žene u menstruaciji..... 312
- 16- O čovjeku koji uči Kur'an dok mu je glava u krilu supruge koja ima menstruaciju 313
- 17- Namaz nije obavezan ženi kada dobije menstruaciju 314
- 18- O radu žene koja ima mjesečnicu 315
- 19- Prostiranje sedžade u mesdžidu od žene s hajzom .. 316
- 20- Da li žena s menstruacijom može češljati muževu kosu dok je on u i'tikafu..... 317
- 21- Pranje glave mužu od žene koja ima menstruaciju 317
- 22- Prisustvovanje žena dok imaju menstruaciju na bajramima i muslimanskim svečanostima 319

- 23- Kada žena dobije mjesečnicu nakon obavljenog
tavaful-ifade 320
- 24- Šta će uraditi žena koja ima nifas prilikom
stupanja u ihrame 321
- 25- O dženazi ženi koja umre u
postporodajnom periodu 322
- 26- Kada menstrualna krv dospije na odjeću 322

4. *Knjiga o kupanju i tejemumu* 325

- 1- O zabrani kupanja džunupa u stajaćoj vodi 327
- 2- O olakšici odlaska u kupatilo 329
- 3- O kupanju snijegom i gradom 330
- 4- O kupanju hladnom vodom 331
- 5- O kupanju prije spavanja 331
- 6- O kupanju početkom noći 332
- 7- O zastiranju prilikom kupanja 333
- 8- Dokaz o neodređenosti količine vode koja
se koristi za kupanje 335
- 9- O zajedničkom kupanju muža i žene
iz jedne posude 336
- 10- O olakšici vezanoj za zajedničko kupanje 337
- 11- Kupanje u naćvama u kojima ima ostataka tijesta . 338
- 12- Žena neće rasplitati pletenice prilikom kupanja 339
- 13- Kada se neko namiriše, zatim okupa
a na njemu ostane trag mirisa 340
- 14- Džunup će očistiti trag sjemena s tijela
prije nego ga oblije vodom 341
- 15- Potiranje ruke o tlo nakon pranja spolnog organa .. 341
- 16- Kupanje zbog polucije počinje uzimanjem abdesta.. 343
- 17- Davanje prednosti desnoj strani prilikom čišćenja.. 344

18- Nepotiranje glave pri uzimanju abdesta na početku kupanja zbog polucije	344
19- Prilikom kupanja zbog polucije voda mora pokvasiti svaki dio tijela	346
20- S koliko se vode džunup može okupati	347
21- Način kupanja nakon završetka menstruacije	348
22- O kupanju jednim pranjem	350
23- O kupanju žene koja ima postporođajni odliv krvi prilikom stupanja u ihrame	351
24- Nakon kupanja ne treba uzimati abdest	352
25- Spavanje s više supruga uz jedno kupanje	352
26- Uzimanje tejemuma zemljom	353
27- Tejemum nakon nastupa namaza za onog ko nema vode	354
28- O uzimanju abdesta nakon pojave mezije	356
Različiti lanci prenosilaca vezani za Sulejmana	357
Različiti lanci prenosilaca vezani za Bukejra	358
29- O naredbi uzimanja abdesta nakon spavanja	361
30- O uzimanju abdesta nakon doticanja spolnog organa	362

5. Knjiga o namazu 365

1- Obaveznost namaza i razlika u lancu prenosilaca u hadisu Enesa ibn Malika i raznolikost njihovih predanja	367
2- Gdje je propisan namaz	379
3- Kako je propisan namaz	380
4- Koliko namaza je obavezno u toku dana i noći	383
5- Davanje prisege na obavljanje pet dnevnih namaza ..	386
6- Redovno obavljanje pet dnevnih namaza	387
7- Vrijednost pet dnevnih namaza	388

8- Propis o onome ko je napustio namaz.....	389
9- Polaganje računa za namaz.....	390
10- O nagradi za obavljanje namaza.....	394
11- Broj rekata podne-namaza kada se klanja kod kuće	395
12- Podne-namaz na putu	395
13- O vrijednosti ikindija-namaza	396
14- Redovno obavljanje ikindija-namaza	397
15- Ko ostavi ikindija-namaz.....	398
16- Broj rekata ikindijskog farza kod kuće	399
17- Broj rekata ikindijskog farza na putovanju	401
18- Poglavlje o akšam-namazu.....	403
19- O vrijednosti jacija-namaza	404
20- Klanjanje jacija-namaza na putovanju.....	405
21- Vrijednosti namaza u džematu	406
22- O naredbi okretanja prema kibli	409
23- Kada je dozvoljeno klanjati ne okrećući se prema kibli	410
24- O uočavanju greške nakon ulaganja truda.....	412

6. Knjiga o namaskim vremenima 413

1. Prvo poglavlje	415
2- Nastupanje podne namaza	416
3- Podne na putu se klanja po samom nastupanju namaskog vremena.....	418
4- Požurivanje s klanjanjem podne namaza kada je hladno	419
5- Odgađanje podne-namaza u vrijeme vrućina dok ne zahladni	420
6- Završetak podnevskog vremena	421

7- Nastupanje ikindijskog namaza.....	423
8- Klanjanje ikindije odmah po nastupanju vremena....	424
9- Kritika zbog odgađanja ikindije	427
10- Kraj ikindijskog vremena	429
11- Ko uspije klanjati dva rekata ikindijskog farza	432
12- Početak akšamskog vremena.....	435
13- Požurivanje s akšam-namazom.....	437
14- Odgađanje akšam-namaza	437
15- Završetak akšamskog vremena.....	438
16- Pokuđenost spavanja nakon akšam-namaza	442
17- Prvo vrijeme jacije.....	443
18- Klanjanje jacija-namaza u prvo vrijeme	446
19- Večernje rumenilo	447
20- Kada je lijepo odgoditi jaciju.....	448
21- Krajnje vrijeme jacije.....	452
22- Dozvola da se za jaciju kaže “el-ateme”	456
23- Pokuđenost nazivanja jacije “el-ateme”	457
24- Početak sabaha	458
25- Ranjenje sa sabah namazom kod kuće	460
26- Ranjenje sa sabahom na putu	461
27- Čekanje s klanjanjem sabaha dok se malo ne razdani / <i>isfar</i> /	462
28- Ko stigne na vrijeme klanjati jedan rekat sabaha...	463
29- Posljednje vrijeme sabaha	464
30- Ko stigne na jedan rekat namaza	465
31- Vremena u kojima je zabranjeno obavljati namaz...	468
32- Zabrana klanjanja nakon sabaha	469
33- Zabrana klanjanja namaza prilikom izlaska sunca	471
34- Zabrana klanjanja namaza kada je sunce u zenitu.	472

35- Zabrana klanjanja namaza poslije ikindije	473
36- Olakšica da se klanja nakon ikindije	478
37- Olakšica da se klanja prije zalaska sunca	482
38- Olakšica da se klanja prije akšama.....	483
39- Namaz nakon zore.....	484
40- Nafile se mogu klanjati dok se ne obavi sabah.....	484
41- U Meki je dozvoljeno klanjati u svako doba	486
42- Vrijeme u kojem musafir spaja podne i ikindiju	487
43- Pojašnjenje ove situacije	489
44- Vrijeme u kojem osoba koja boravi kod kuće spaja namaze	491
45- Vrijeme u kome musafir spaja akšam i jaciju.....	492
46- Stanje u kojem se spajaju dva namaza.....	499
47- Spajanje namaza kod kuće	500
48- Spajanje podne i ikindije na Arefatu	502
49- Spajanje akšama i jacije na Muzdelifi	503
50- Kako se spajaju namazi	505
51- Vrijednost klanjanja namaza na vrijeme.....	506
52- Zaboravljanje namaza	508
53- Ako se namaz prespava.....	509
54- Naklanjavanje prespavanog namaza sutradan u njegovom vremenu.....	511
55- Kako se naklanjava propušteni namaz	513
Iz recenzije prijevoda.....	519
Sadržaj	521